Снежана Пейчева • Красимир Ангелов • Катя Ганева
Мария Николова • Васка Гуджева • Надя Паунова

КАРУСЕЛЬ

Методическое руководство
к учебнику русского языка
для 2 класса

Издателство • Летера • 2003

© Снежана Димитрова Пейчева, Красимир Петров Ангелов,
Катя Георгиева Ганева, Мария Станиславовна Николова,
Васка Христова Гуджева, Надя Любенова Паунова – автори на текста, 2003 г.
© Цвятко Димитров Остоич – оформление на корицата, 2003 г.
© „Летера“ ЕООД – Пловдив, 2003 г.

ISBN 954-516-415-8

Съдържание

Предговор	5
Представяне на концепцията	6
Примерни разработки на уроци	15
Песни и текстове, включени в аудиокасетата	53
Лексически минимум	65
Примерно годишно разпределение	68

Предговор и указание за работа с методическото ръководство към учебна система „Карусель 1“

Учебната система **„Карусель 1“** включва учебник, тетрадка за самостоятелна работа, методическо ръководство за учителя и аудиокасета. Разработена е съгласно изискванията на МОН, посочени в учебната програма по руски език за 2. клас.

Учебната система е изградена на съвременни методически принципи и развива интегрирано четирите речеви умения: за слушане, говорене, четене и писане.

Учебникът е замислен като учебник-книжка с постоянни герои, които попадат в различни ситуации, близки до реалния живот на децата в тази възраст. Учебното съдържание е организирано изцяло на ситуативна основа, което дава възможност за реално общуване на руски език още от самото начало на обучението.

При подбора и представянето на езиковия материал е използван комуникативно-дейностният подход, а основната единица на обучението е речевото действие.

Организацията на учебния процес в **„Карусель 1“** по законите на играта, богатият езиков материал, представен чрез стихчета, гатанки, броилки, разказчета, инсценировки, както и ярките илюстрации способстват за реализиране на основните цели в обучението по руски език на началния етап, а именно: формиране на елементарни навици и умения за слушане, говорене, четене и писане с приоритет на устната реч; формиране на потребност от общуване на руски език, създаване на интерес към изучаването му и изграждане на положителна нагласа към учебния труд.

Учебната система е предвидена за хорариум от 64 учебни часа.

В методическото ръководство авторите предлагат примерни разработки на уроците от устния уводен курс (УУК) и фонетичния курс „Лесная школа“, а също така разработки и на отделни типове уроци от раздела „На веселой карусели“. Разработките нямат задължителен характер. Те целят подпомагане работата на учителите и не ограничават творческата интерпретация на учебните единици от преподавателите по руски език.

Препоръчваме уроците от рубриката „Краски земли“ да се вземат по преценка на преподавателите – в края на учебната година или в зависимост от сезона. Последните два урока също така по преценка на преподавателите могат да се препоръчат за самостоятелно четене.

Песните, приложени в методическото ръководство, се разучават по време на уроците „Наш день“, „Доктор Айболит“, „Мое свободное время“ и „Краски земли“.

На всички преподаватели пожелаваме ползотворна работа!

Авторите

Концепция
за учебната система по руски език „Карусель“ за началната степен на българското училище

Учебникът като система

1.1. Защо „Карусель“?

Всеки учебник реализира определена система за обучение по даден предмет. Учебната система е единство от подходи, принципи, съдържание и дейности, насочени към една обща цел.

Съвременната методика на чуждоезиковото обучение е обединена около идеята за комуникативно обучение и търси ефективни пътища за реализация на комуникативната цел: подготовка на учащите се за включването им в международното общуване чрез руски език.

Всички автори на учебници обаче прилагат свои съчетания от подходи и принципи и преди всичко от дейности, отговарящи на тяхната представа за постигане на комуникативните цели на дадения етап в конкретните условия. В такъв смисъл всяка система, приложена в даден учебник, може да се определи като авторска.

Нашата система на обучение е реализирана в учебника „Карусель“. Това е учебник за първа година на обучение от втори клас.

Заглавието отразява една от основните идеи на учебника – приобщаване на малките ученици към руския език **не чрез игри,** а **по време на игри,** т. е. целият учебен процес да бъде организиран по законите на играта, в която децата участват с удоволствие. Защото комуникацията в голяма степен е игра. Игра с думи. А детските предпочитания винаги са игрите.

„Карусель“ не е виенското колело, което предизвиква предимно възбуда и малко страх. Това е изпитаното открай време по панаирите и народните забави колело, което се върти с пъстроцветни кончета и люлки и поражда само радост, веселие и възторг.

В „Карусель“ децата играят и се забавляват заедно с героите на учебника. „Карусель“ е замислен като учебник-книжка, наситена със случки, в които децата участват, изживяват ги, влизат помежду си в разговор, разказват за тях.

1.2. Основни подходи към обучението по чужд език и тяхното съчетание в учебника

В рамките на комуникативната система на обучение в съвременния ѝ вид се обсъждат следните важни подходи към обучението по чужди езици: *антропологичен* или както някои специалисти го наричат, *личностен* (А. А. Леонтиев); *дейностно-комуникативен*; *функционално-системен* при отбора и интерпретацията на езиковите явления.

Антропологичният (личностният) подход означава, че изучаването на чуждия език се съобразява с цялостната личност на индивида на определения етап от неговото развитие. В нашия случай това е детската възраст. Отчитат се потребностите на детето от общуване именно в неговата жизнена среда (сфери, ситуации, теми на разговор), неговите възможности, начините за усвояване на чуждия език.

Дейностно-комуникативен подход. Комуникативният и дейностният подходи са неразривно свързани. Комуникативният подход, който дава и наименованието на системата, се развива в рамките на дейностния подход – комуникацията е едно от средствата за осъществяване на връзките между хората в процеса на общуване, а и самата комуникация се осъществява по законите на дейността.

Функционално-системният подход към езиковите явления означава, че езиковите изразни средства се подбират с оглед на речевата дейност, характерна за дадената възраст (говорене, слушане, четене, писане), овладяват се в момент на изпълнение на една от тези дейности (например в процеса на говорене, на четене), а закономерностите (правилата) постепенно се систематизират в зависимост от етапа на обучение.

Личностният подход е заявен още на първата страница на учебника. В него се отстоява идеята детето да се обучава в неговата естествена среда, в ситуации, които са му близки.

Отчитат се особеностите на детското възприятие в условията на ранен билингвизъм.

Езиковите средства се усвояват в процеса на говорене, слушане, четене и писане, те се систематизират по достъпен за детето начин. Стремежът е да се отчетат специфичните особености на детето от втори клас. Но какво представлява детето на тази възраст?

1.3. Комуникативното лице на детето от втори клас (с оглед на ранния билингвизъм)

Второкласниците са в категорията на ранната училищна възраст. Те са все още малки ученици. Децата постъпват в училище с желание, изпитват силен интерес към външния свят, с удоволствие говорят, разказват за онова, което са видели или което им се е случило. С успех подражават и това е един от източниците за успеха им в училище. Имат наивно игрово отношение към всичко, в това число и към познанието. Към втори клас започват да разбират, че живеят в колектив, развиват чувство за сравнение и самооценка. Затова на тази възраст се формират качества за обективност и самоконтрол, като в колективната работа на децата се поставят лични цели.

Учениците от втори клас стават по-сдържани – моторните им реакции се заменят с речеви. Речта им става по-изразителна и се съпровожда с жестове.

На тази възраст у тях се развива силно чувство за другарство, те започват да различават добро и зло, справедливост и нечестност, жестокост и благородство, стават по-чувствителни към красивото – книги, вещи, постъпки, обичат да разказват за всичко, което ги вълнува.

С кого говорят и за какво говорят нашите ученици? В училище те общуват преди всичко с учителите си, използват учителя като арбитър за справедливи оценки на постъпки и събития, търсят помощ в учебната работа, възхищават се на героите. В игрите на улицата децата дават предложения за общи дейности, по време на които изразяват молби, забрани, заповеди, покани, разрешават спорове, обсъждат училищни задължения и проблеми, споделят случките, в които са попаднали, и отделните моменти, които са им направили впечатление, показват отношение към животните, разказват за своите празници – как са прекарали, какви подаръци са получили. Вкъщи децата разговарят с членове на семейството за училищния живот, за задълженията и домашната работа, за храната и облеклото си, за желанията да притежават някакви предмети и т. н.

Това описание на възможните разговори, които децата водят в трите най-големи сфери на своето общуване на този етап (училище, улица, дом), има само ориентировъчен характер, не претендира за научна достоверност, а е плод на дългогодишните наблюдения на авторите върху учениците на тази възраст. Но дадената картина на общуване се включва в известна степен в комуникативния портрет на второкласника, който започва да изучава руски език.

Другият проблем, който без съмнение безпокои преподавателя, е проблемът за мотивацията на детето при изучаване на руски език. Децата, които избират да учат руски като първи чужд език, са значително по-малко от тези, които избират западен език. Така руският език не попада в печелившата конюнктура на търсените предмети. Основните мотиви за учене следователно идват от учебния процес. Той трябва да бъде интересен и да ангажира, да увлича ученика, да буди неговото въображение, да му дава възможност не само да получава готови знания, не само да повтаря и заучава, но и да открива общи закономерности в работата с езика, да осъзнава неговата обвързаност с действителността. Ето защо при всеки възможен случай следва да се формират понятия, характерни за езика и достъпни за децата. Особено мотивираща е груповата работа и работата по двойки, където всеки отговаря не само пред себе си, но и пред другите. Второкласникът пристъпва с интерес към изучаването на чужд език, в това число и на руски език. Той открива за себе си нов свят, интригуващ и привлекателен. И този интерес трябва да се запази.

Определените характеристики в комуникативния портрет на детето от втори клас са резултат от факта, че в момента, в който започне да изучава чужд език, то попада в ситуация на училищен билингвизъм. Когато става въпрос за руски и за български език, обикно-

вено се говори за билингвизъм в близкородствена езикова среда, което има своите плюсове и минуси.

Изучаването на първи чужд език от втори клас, според мнението на редица изследователи на ранния билингвизъм, попада в най-продуктивния период за изучаване на чужди езици – девет-дванадесетгодишна възраст. Към този момент децата овладяват фонетичната система на родния език, практически различават звуковете, имат формиран фонематичен слух. Но цялостният образ на думите (как се чуват, как се произнасят звуковете в отделните думи и в потока на речта) все още не е затвърден. Едва с усвояване на четенето и писането децата обръщат внимание на факта, че речта се състои от думи, а думите от звукове.

Към тази неукрепнала система на родния език се присъединява и системата на чуждия език, при това близкородствен, което води до размиване на границите между двата езика.

Това важи за всички равнища на езика и речта. Ето защо, когато става въпрос за училищен билингвизъм, особено при близкородствени езици, обикновено се говори за отрицателно влияние на родния език върху чуждия и обратно. Интерференцията на началния етап на обучение е твърде силен фактор, източник на многобройни грешки.

Позицията, възприета в учебника „Карусель“ за неутрализиране на интерференцията, е системата на руския език да се разполага в съзнанието на децата на самостоятелна основа, а руският език да се пресича колкото се може по-малко с родния, тъй като абсолютното изолиране от родния език е невъзможно. Това означава, че в преобладаващите случаи усвояваните езикови средства не се превеждат на български език, а направо се включват в руската реч, като се търсят други начини на семантизация. Учебникът дава възможност за многократна употреба на тези изрази и думи в речта.

Независимо от всичко в условията на ранния билингвизъм интерференцията не е единствената причина за допускане на грешки. Важно е възможните грешки да се прогнозират и предотвратяват от самия учител, защото затвърдените грешки се отстраняват много трудно.

Отчитайки ролята на интерференцията при организацията на обучението по руски език на начален етап, ние не можем да не отбележим ролята на положителния пренос на знания, умения и навици на всички равнища на езика, речта и комуникацията.

Много звукове и букви в българския и руския език съвпадат. Много думи в двата езика имат еднакво значение, пишат се еднакво и се различават само по произношение. Лексическият минимум за втори клас съдържа голямо количество подобни думи. Фактът, че лексическият минимум на началния етап има предметен характер, а многозначните думи са много малко на брой, дава възможност още в устния уводен курс да се води разговор на руски език. Предизвикателство за учителя е да обмисля своята реч и да направлява речта на учениците така, че да се използва целият ресурс на българския език. Учебникът разкрива такива възможности, които учителят обогатява в неговата практическата реализация.

1.4. Учебникът и детето. Атмосфера и герои

Учебникът „Карусель“ носи някои белези на детска книжка. Той има ситуативно-сюжетна структура и постоянни герои, а взаимоотношенията между тях се проследяват в логически свързани ситуации. Представени са редица случки, които също са взаимосвързани и могат да се преразкажат.

Учебникът има ясно изразена ситуативна основа. В учебната програма за втори клас учебното съдържание е организирано тематично. То е фиксирано и задължително за усвояване. Но второкласниците рядко говорят по теми. Техният разговор е ситуативно мотивиран. Подборът на ситуациите е направен със стремеж те да бъдат интересни на децата, да се създават от взаимоотношенията между героите на учебника, които са типични за децата от втори клас. Ситуациите са поднесени така, че в тях може да се разговаря, освен това те могат да се изиграят и съпреживеят. Така например децата могат да се запознаят на много места, но най-непринудено това става на детската площадка („На дворе“). Частите на тялото могат да се изучат и като се покажат на картина като анатомия, но значително по-ярко се представят в подходяща игрова ситуация („Симулянт“). Родителен падеж в структурата „У меня есть“ може да се представи по различен начин, но ще е интересно и забавно, ако се свърже с нещо, напомнящо приказка („Баба Яга приглашает в гости“).

Ситуациите следват естествения ритъм на детския живот: игрите на детската площадка, срещите с приятели, разходките, увлеченията, колекциите им, домашните задължения, семейните празници. И всичко това описано с елемент от приказките, в атмосферата на въображаеми герои. Героите издържат ситуативната структура на учебника, защото те я създават.

Постоянните герои на учебника са Боря и Маша – брат и сестра на 8 и 9 години, членовете на тяхното семейство и техните приятели: папагалът Гоша и кучето Шарик. Папагалът повтаря, помага при семантизацията, носи така наречените „балони на папагала". Кучето Шарик участва във всички сценки заедно с децата. „Случките" стават най-интересни, когато в тях присъства Баба Яга – най-колоритната героиня и добра помощничка на учителите при поднасяне на учебния материал. Баба Яга идва от приказките. Но там тя е страшна. Нашата героиня е по-скоро пакостница, нарушителка на правилата за поведение, които не владее. Тя е възрастният човек с детска психика и неизменно се включва в детските игри. Следва да отбележим, че атрибутите на руската Баба Яга са хаванчето и къщичката на кокоши крака.

Учителят запознава децата с героите и разиграва случките, в които те попадат. При разучаването на диалозите, изпълнението на задачите и упражненията той търси начини да засили „театралния ефект", ефекта на детската книжка, за да направи учебника по-ярък, а учебния процес по-привлекателен. Тук на всяка цена трябва да споменем художественото оформление на „Карусель". Илюстрациите не само внасят нагледност в учебния процес. Сами по себе си те имат естетическа ценност и са част от замисъла на учебника.

1.5. Учебникът и целите на обучението

В учебната програма по руски език за втори клас е посочено, че основната цел на обучението на началния етап е „формиране на елементарни умения и навици за слушане, говорене, четене и писане с приоритет на устната реч".

В учебника тази цел е осъществена по следния начин:

1. Формиране на фонетична компетентност

Формиране на навици за правилно произнасяне на думите по законите на руската фонетична система както на равнището на отделната дума, така и в потока на речта. Това става чрез формиране на слухово-артикулационния и двигателен образ на озвучаваните думи (как думата звучи, как се артикулират звуковете, как се проговаря), на усвояване на смисларазличителната роля на отделните звукове; развитие на фонематичния слух на децата; формиране на умения за различаване на границите на думите в потока на речта; приспособяване на говорния апарат на децата към руската фонетична система.

Център на формиране на тези умения е фонетичният курс, включен в раздела „Лесная школа". В него се формират навиците за правилно интониране и спазване на интонационните модели в руската реч.

2. Формиране на лексическа компетентност в рамките на усвоявания лексически материал

Формиране на навици за различаване на думите по техния слухово-двигателен облик и значение в потока на речта.

Формиране на навик за правилно избиране на подходящата дума в рамките на изказването (на отделния речеви акт).

Трайно и правилно запомняне на думите и формиране на подходящи асоциативни връзки.

Употреба на думите във форма, подходяща при конструиране на изречения и в рамките на елементарни речеви актове (задаване на въпроси, отговор на въпроси, изразяване на желания, съобщения за някаква случка, команда).

Формиране на умения за използване на думите в кратки диалози, построени върху озвучен езиков материал и ситуации, разработени в учебника.

Формиране на умения за използване на думите за кратки монологични изказвания по програмните теми.

3. Формиране на граматична компетентност

Формиране на умения за извършване на граматични действия, посочени в програмата по образец.

Формиране на умения за използване на граматични структури, усвоени като лексика.

Формиране на понятия за начините за свързване на думите на равнището на кратки изказвания (речеви актове), кратки диалози и монологични изказвания.

4. Формиране на навици и умения за устна реч

Слушане. Развитие на умения за разпознаване на изучените думи в състава на отделни изказвания, кратки диалози и монолози в рамките на изучения материал; за различаване границите на отделните думи и изречения; за разбиране на речта на учителя; за разбиране на реч, която се състои само от познати думи и изрази; за разбиране на реч, в която има не повече от две непознати думи.

Говорене. Развитие на умения за водене на диалози по програмни теми в рамките на изучения езиков материал и в ситуации, разработени в учебника или близки до тях. Цели се учениците да употребяват с незначителен брой грешки изучения лексически и граматичен материал в рамките на елементарните речеви актове, като интонират правилно изказванията си (да поискат информация, да попитат, да отговорят на зададен въпрос, да предложат нещо, да съобщят за случка, събитие и т. н.); да разказват с незначителен брой грешки за себе си и другите; да описват случките от учебника; да говорят по илюстрациите (да задават въпроси, да отговарят, да правят свързани изказвания); да задават и да отговарят на въпроси по текстовете.

5. Формиране на умения и навици за четене

Да се усвои техниката на четене с едновременно разбиране върху текстове, отговарящи на възрастта на учениците, с малък брой непознати думи (до 2–3).

Учениците да могат да поставят въпроси към текстовете и да отговарят на тези въпроси, да четат със спазване на интонационните модели, предвидени в програмата.

6. Формиране на компетенция на равнище писане

Учениците да усвоят графичния образ на изучените думи, основните правила за писане на руски език и за съотношението на звукове и букви; да съставят самостоятелен писмен текст в рамките на програмните изисквания.

Тези цели са в основата на всички дейности, включени в учебника.

1.6. Учебното съдържание в учебника

Учебникът е разработен стриктно според изискванията на програмата.

Учебното съдържание включва: фонетичен минимум, лексически и граматически минимум, комуникативен минимум, страноведски минимум.

Фонетичният минимум обхваща произношението на звукове, различни от тези в българския език; правила за произнасяне на гласни и съгласни звукове в руската езикова система в различни позиции; интонационни модели, посочени в програмата.

Лексическият минимум е разработен върху 250 думи, словосъчетания, изрази, команди. Това е тематичен минимум, в който поради ситуативната представеност на темите са включени и някои думи и изрази със ситуативна обусловеност (молодцы, пока, что случилось и т. н.).

Представени са думи от всички активни части на речта: съществителни, глаголи, прилагателни, наречия, местоимения. Включени са думи, които да помогнат на детето да прави изказвания, да говори, а не само да назовава предметите и действията (например думата „мама“ е дадена в израза „я люблю маму“, а думата „хлеб“ се дава с глагола „резать“).

Тенденцията е самият минимум още с подбора си да гарантира възможности за употреба на думите в речева дейност.

Тематичният речник е даден в учебника. Той съдържа: думи, съчетания, изрази, команди.

Граматическият минимум разглежда езиковите структури и правила, предвидени в програмата. Включени са за усвояване основните функции на падежите, минало и бъдеще време на глаголите, спрежението на няколко глагола. Граматическият материал е описан на базата на типовата фраза и се разработва и усвоява на основата на речевите действия.

Като предпоставка за осъзнаване на някои особености от руската граматическа система в минимума са включени и понятия: за падеж; за свършен и несвършен вид; за място и движение; за количество; за род и число; за одушевеност и неодушевеност; за време; за движение пеша и с превозно средство. Тези понятия се формират в устния уводен и фонетичния курс и предшестват тяхното възприемане и осъзнаване в основния курс.

Комуникативният минимум съдържа образци на елементарните диалози по дадените теми в рамките на изучения материал.

Още в устния уводен курс се въвеждат жестовете (например за „да“ и „не“).

Страноведският минимум включва игри, броилки, скороговорки, наименования на играчки, подаръци, хоби и увлечения на руските деца.

1.7. Подходи към усвояване на речевите средства

Единство на език, реч и речева дейност

Управляемата речева дейност и особено устната реч е основният начин за усвояване на лексико-граматическия материал. Това с особена сила важи за устния уводен курс, но се запазва като тенденция и в основния курс.

Семантизация на лексиката

Семантизацията на лексиката става в речта или в речевия акт (отделното мотивирано и целенасочено изказване): в отговори и поставяне на въпроси, в малки диалози – разговори между героите.

Семантизацията се осъществява по различни начини: чрез нагледност (предмет, илюстрация или словесно описание); чрез догадка; чрез позоваване на родния език. Семантизацията става моментално, паралелно с употребата на думата в речта.

За целта е разработен и подходящ дидактичен материал, репликите на героите са дадени непосредствено в илюстрациите. Учителят може сам да разнообрази тези помощни средства, като изработи допълнителен илюстративен материал. Лексиката се усвоява в разговора в конкретни ситуации. Думите се произнасят по няколко пъти от различните герои, повтарят се, включват се в упражнения, в кратки текстове в учебника и в тетрадката за самостоятелна работа, организират се в разказчета при описание на илюстрациите.

Граматиката в учебника

Граматическите структури също се усвояват в процеса на речевите действия и речта, в ситуациите, в които попадат нашите герои. Възприемането им се подготвя в устния уводен и фонетичния курс чрез въвеждане на основните понятия, които вече изброихме. Усвояването става постепенно, чрез концентрично разширение на познанията за даденото явление. По този начин правилата се поднасят постепенно, като осмислянето им все повече се разширява.

Подобно на лексиката и граматическите структури се семантизират в момент на тяхната употреба в речта в конкретната ситуация. Ситуациите се създават от героите (Баба Яга кани на гости децата, но на масата няма нож, лъжица и т. н.). Илюстрациите се използват за онагледяване. Осъзнаването на връзките между въпросите и окончанията се реализира в рубриката „Шарик попугая“. Играта, забавата с участието на нашите герои съпровождат заучаването както на лексиката, така и на граматиката и улесняват този процес.

Известна част от граматическия материал се усвоява на лексическа основа (възраст, определяне на времето).

Речевите дейности в учебника

Още през първата година на обучението се полагат основите на четирите вида речева дейност: устна реч; аудиране и говорене; писмена реч: четене и писане. Съотношението между тях варира в течение на годината и със смяна на акцентите, но самото изискване за включване на четирите вида дейност в учебния процес остава постоянно.

Аудирането – слушане на звучащ текст с разбиране, заема важно място в учебния процес през първата година на обучението, особено по време на устния уводен курс.

Как звучи руският език, как се възприема слухово, с какво се отличава от родния език – това е основата, върху която се градят уменията за аудиране. Затова още в първите уроци звучат не отделни думи, а изказвания, които имат своя цел, свое интонационно оформление. Ето защо през този етап голяма роля играе речта на учителя или прослушването на образци на руска реч. Без опората на писмен текст речта на учителя е единственият фактор, който формира слуховите и двигателните образи на думите, дава представа за интонацията на основните видове изречения в руската реч. На този етап речта се състои от прости изречения, в които всяка дума се възприема с нейните основни звукови характеристики, а двигателният образ на думите се изгражда по пътя на подражанието и приспособяването на говорния апарат на детето към руската реч.

Слушане и говорене чрез подражание и с опората на готови образци са основата за развитие на фонематичния слух у децата.

Слушането, говоренето, четенето и писането в едни или други съотношения чрез смяна на стратегиите и приоритетите са първостепенна задача на обучението на този първоначален стадий от развитието на езиковото съзнание на детето.

Полагането на основите на видовете речева дейност не е процес, изолиран от усвояването и първоначалното натрупване на изразни средства. Това е единен процес, който не може да се разкъса.

Най-трудното в работата на учителя през първата година на обучение е именно това: да се организира и проведе речева дейност с минимални речеви средства, а от друга страна, речевата дейност да бъде проведена така, че да се покажат по най-добрия начин особеностите на усвояваните езикови средства – не само значението и употребата им, а техният цялостен образ. Всяка дума се съхранява в езиковото съзнание на детето с всичките си особености: как звучи, как се произнася в речевия поток, каква е ролята на ударението, какво е съотношението на слуховия и графичния образ на думата.

Макар че приоритет в обучението има устната реч, четенето също заема важно място. Учебникът е наситен с текстове с различен обем и различни функции. Някои от тях са предназначени за усвояване на фонетиката, лексиката или граматичните структури. Други, по-големи по обем, имат за цел конкретно да формират умения и навици за четене.

Основната цел през този етап е усвояване на техниката на четене, а основното звено в работата върху текста е разбирането. Текстовете са съпроводени с упражнения, насочени към формиране на умения и навици за четене и паралелно разбиране.

1.8. Учителят: функции и методи за ръководство на учебния процес

На началния етап на обучение учителят трябва да организира и провежда учебния процес в условия на минимални езикови средства, усвоени от децата.

Голяма част от учебния процес заемат устният уводен и фонетичният курс, където знанията на учениците са съвсем оскъдни. Затова учителят трябва да контролира собствената си реч и да управлява речта на учениците, да говори с ясна дикция, с темпо, леко забавено в сравнение с нормалното.

Учебникът е построен като игра, съпроводена с общуване и разговори в ситуации, в които героите имат своя роля. Преди да включи учениците в дейност, учителят трябва да изиграе тези роли: да имитира герои, да показва предмети, да включва в речта си жестове, с които да подканва учениците да му подражават. Той управлява и направлява речта на учениците, като подава началото на думи, припомня изрази, произнася първите реплики в диалозите.

Основните стратегии на учителя са оказване на помощ и поощрение.

Основните методи на работа са: показване (на предмети, илюстрации, жестове); участие в игри; умело използване на нагледни материали при обяснение на ситуацията; групиране и противопоставяне на ново и старо, познато и непознато; организация на общуването в клас на равнище учител-клас; ученик-ученик; ученици-ученици; решаване на посилни задачи и изпълнение на малки проекти, например за подготовка на обобщителните уроци или написване на книжката за себе си.

1.9. Проверка и оценка на езиковото и комуникативното развитие на децата

Във втори клас децата не получават оценки, но тяхното развитие и движението им към комуникативната цел се следи. Това може да стане:

– на равнището на изречението или типовата фраза, в която се извършват различни операции: запълване на многоточия с подходящи думи и изрази; заменяне на картинки с подходящи думи, възстановяване на реплики и др.;

– на равнището на речевия акт, на речевото изказване, например: „Это дядя Федя, он говорит: „Добро пожаловать“. Что вы говорите своим гостям?“;

– на равнището на елементарната речева дейност, например: „Это Антон. Это Света. Как они знакомятся? Познакомьтесь и вы.“;

– чрез възпроизвеждане на заучени диалози;

– при разказ по картинки, по теми и др.

1.10. Структура на учебната система

Учебник

Учебникът се състои от две части: устен уводен курс и комплексен курс.

Устният уводен курс – **„Я и мир“,** съдържа 10 теми, предвидени за 19 учебни часа.

Комплексният курс, от своя страна, включва фонетичен курс – 9 часа, обединени под заглавието **„Лесная школа“,** и курс за четене, писане и говорене със заглавие **„На веселой карусели“** – 36 учебни часа.

В целия курс са предвидени 5 обобщителни урока. Някои текстове за четене също дават възможност за обобщаване на лексиката и граматиката.

Целта на УУК е да въведе учениците в атмосферата на руския език в момент на неговото функциониране. Чрез слушане и организация на разговор по картини, илюстриращи конкретни ситуации, да запознае децата с основните закономерности на руската фонетична система; чрез слушане, повторение, включване в силно контролирана и управлявана реч да се въведе лексиката, необходима за разговора по програмните теми; чрез формиране на понятия и усвояване на някои граматични структури на равнището на лексиката да подготви учениците за по-съзнателно възприемане на граматичните правила, посочени в програмата.

Фонетичният курс „Лесная школа“ продължава да развива на по-широка практическа основа уменията и навиците, придобити в УУК. Необходимостта от този фонетичен курс е очевидна. Усвояването на руската фонетична система с подчертан акцент върху различията между звуковете в руски и български език е необходимо не само за развитие на основните навици за слушане, разбиране, говорене, но и за четене и писане. Децата не могат да пристъпят към четене на по-големи текстове, ако не са усвоили техниката на четене, съотнасянето на слуховия образ на думите с техния графичен израз, съответствията между звукове и букви. Това става чрез по-малки и целесъобразно подбрани текстове.

През този етап фонематичният слух на детето се развива на по-съзнателна основа, то се учи в процеса на практиката да артикулира и произнася правилно руските звукове на равнището на сричката, на думата и преди всичко в речта: в четене и говорене.

Във втората част на комплексния курс се развиват и четирите вида речева дейност. За всеки отделен вид има подходящ материал и са предвидени целесъобразни упражнения.

През този етап от учебния процес лексическият запас по програмните теми, натрупан в УУК, се разширява на съзнателна основа. В процеса на речева практика се усвояват граматическите структури, предвидени в програмата, и действията с тях; формират се основни навици за четене и писане.

Основните единици от учебника са застъпени и в структурата на уеб-страницата.

Тетрадка за самостоятелна работа

Тетрадката за самостоятелна работа е предназначена за упражняване и затвърждаване на преподадения лексически и граматически материал. Задачите в нея включват разнообразни занимателни дейности: рисуване, решаване на кръстословици и ребуси и др.

Тетрадката дава възможност и за практическо приложение на езика чрез реализиране на опит за проект още на началния етап от обучението. Идеята на авторите е постепенно, страничка по страничка, след определени уроци – главно обобщителни, децата да напишат книжка за себе си: „Я и мир“. Преди написване на всяка отделна страничка се повтаря и активизира необходимият езиков материал. Съответните страници в тетрадката за самостоятелна работа са оформени по подходящ за изразяване начин, оставено е място за лично творчество – детето има възможност да лепи снимки и стикери, да рисува.

По този начин се поддържа интерес към изучаването на руски език, а работата в тетрадката стимулира творчеството и фантазията на децата. В края на годината след изрязване и закрепване на отделните странички може да се организира и конкурс за най-правилно написана и най-красиво оформена книжка. Тетрадката с отговорите на задачите в дружелюбен интерактивен режим присъства изцяло в уеб-страницата.

Методическо ръководство

Методическото ръководство включва:

- концепция за системата „Карусель“;
- примерна разработка на уроците от УУК, фонетичния курс и на отделни типове уроци от раздела „На веселой карусели“; разработките нямат задължителен характер и целят да подпомогнат работата на учителите;
- приложение: песни с текст и ноти;
- лексически минимум;
- примерно годишно разпределение.

Аудиокасета

Аудиокасетата включва:

- запис на комуникативните задачи от УУК и фонетичния курс;
- запис на текстове за слушане, стихчета и песни.

Виртуален вариант на учебната система „Карусель“

Към учебната система „Карусель“ е предвидена Интернет-страница (www.karusel.org), която включва:

- виртуален вариант на учебника;
- интерактивен вариант на задачите от тетрадката;
- книга за родителя, в която на достъпен език се обясняват концепцията на авторите и структурата на системата, както и критериите на учителите за степен на владеене на преподадения материал;
- система за събиране на база данни за всички потребители на учебника и свързването им в определени отношения.

Чрез специален линк се влиза във форум, с който се цели технологизиране на методическите подходи и непрекъснат обмен на позитивен опит между автори, родители и учители.

В практически смисъл нашите очаквания са в края на първата година от въвеждане на системата да имаме сравнително пълен обем на информация за нейното функциониране. Това ще даде възможност да се осъществи максимално ефективна квалификационна дейност съвместно със структурите на МОН.

В системата „Карусель“ залагаме на интерактивния подход, непрекъснат самоконтрол и възможност за дистанционно обучение. Това ще доведе до повишаване автономността на всеки преподавател и подобряване качеството на преподаване на руския език в отделните учебни заведения.

Виртуалният вариант на системата „Карусель“ подлежи на непрекъснато обновление и усъвършенстване.

Примерни разработки на уроци

Тема: Я и другие

Темата се разработва в *два учебни часа*. В концептуален план в уроците от тази тема е заложена основната идея на учебника, а именно идеята за значението на личността и нейните потребности, утвърждаване на личностния подход при разработката на учебника.

I. Цели: Усвояване на произношението и семантиката на думите по темата „Я и другие“. Формиране на произносителни навици и навици за аудиране, развитие на устната реч.

II. Езиков материал:

1. За първия учебен час: я, я ученик, я ученица, я учительница, это мальчик, это девочка, он, она, они, мама, папа, собака, попугай, Баба Яга
2. За втория учебен час: мы, человек, люди, друг, подруга, ребенок, дети, бабушка, дедушка, болгарин, русский. Разграничават се въпросите Кто это? и Что это?

III. Описание на илюстрациите:

1. С първата илюстрация детето се представя като отделен индивид – „Аз“ – „Я“. „Я“ – това е момче, момиче, ученик, ученичка, дете.
2. Втората и третата илюстрации служат за представяне на главните герои от учебника. Колкото по-впечатляващо е това запознанство, толкова по-близки ще станат тези герои за децата.
3. „Я“ и „мы“ е смисълът на следващата илюстрация. Никой не живее сам. Никой не е щастлив сам.
4. Всички ние, „я“ и „мы“, живеем в един свят, в който има небе, луна, слънце, звезда, дърво – природа. Наричаме я неодушевена, но тя също има душа.
5. Нашата Земя. Едно земно кълбо, на него има река, море, океан, суша. Тук е моята България. А ето там е Русия.
6. Последната илюстрация обобщава всичко, което е детето: момче, момиче, ученик, ученичка, деца. Те отиват на училище. Всички се радват. Това е техният живот. Това е първият учебен ден. „Здравствуй, школа!“

IV. Ход на урока:

Първи час

Учителят поздравява учениците на руски: „Здравствуйте, дети!“ След това, по избор, на руски или български език, им предлага да разгледат учебника. Обяснява им значението на думата „карусель“. При илюстрацията на първа страница учителят подчертава, че главният герой на учебника съм „Аз“ – „Я“ на руски. Оттук постепенно може да се използва руския език.

Учителят задава въпрос: Кто это „Я“?

Посочва към себе си и отговаря: Я учитель (учительница).

Посочва момче и казва: Ты ученик.

Посочва момиче и казва: Ты ученица.

Следващият въпрос е: Кто ты?

Децата повтарят в хор, момчетата: Я ученик; момичетата: Я ученица.

Ситуацията се разиграва и индивидуално.

Отново вниманието се насочва към първата илюстрация. Въвеждат се изразите:

Это мальчик. Это девочка.

Фразите се отработват хорово и индивидуално.

Учителят отново задава въпроса: Кто это?

Отговор: Это мальчик. Учителят добавя: Он ученик. И пита: Кто он? Учениците отговарят: Он ученик. Учителят добавя: Он говорит: я мальчик, я ученик. Фразата се повтаря хорово и индивидуално.

По аналогичен начин се въвежда и местоимението „она“: Это девочка. Она ученица. Она говорит: я девочка, я ученица.

Учителят предлага отново да се разгледа картинката, като съобщава: Девочка читает. Что она говорит? Я читаю.

Фразите се отработват хорово и индивидуално.

По същия начин се въвеждат и останалите глаголи от картинката: Я расту; Я живу; Я мечтаю.

Пристъпва се към представяне на героите на учебника (илюстрация 2). Учителят казва: Это герои нашего учебника. Это Боря. Повторите, дети: Кто это?

Децата отговарят: Это Боря.

Учител: Что он говорит?

Отново се затвърждават фразите: Я Боря. Я мальчик. Я ученик. Я играю.

Аналогично се представя и момичето Маша.

Учителят казва: Это папа. Владимир Петрович. Что он говорит?

Децата, с помощта на учителя, отговарят: Я папа. Я Владимир Петрович.

По същия начин се представят майката Вера Николаевна, папагалът Гоша, кучето Шарик, Баба Яга:

Это попугай. Он говорит: „Я попугай Гоша“.

Это собака Шарик. Она говорит: „Я собака Шарик“.

Это Баба Яга. Она добрая. Что она говорит?

Учителят обобщава: Это герои нашего учебника. Любите их. Они нам будут помогать учить русский язык.

При наличие на свободно време се изпълнява задачата от тетрадката за самостоятелна работа или се дава за домашна работа.

Втори час

Чрез илюстрация номер 3 (семейството) се актуализира лексиката от първия урок, а новите герои – бабата и дядото – се въвеждат чрез въпросите:

Кто еще на картине?

Это бабушка.

Это дедушка.

Фразите се отработват хорово и индивидуално.

Чрез следващата илюстрация се формира представата у учениците за множествено число (я + я + я = мы) и във връзка с това се представят следните думи:

Я человек. – Мы люди.

Я ребенок. – Мы дети.

Я друг. – Мы друзья.

Я подруга. – Мы подруги.

Отработва се в хор и индивидуално.

В тетрадката за самостоятелна работа децата оцветяват групата с един човек и с много хора и посочват „Кто я? Кто мы?“ (Я человек. Мы люди.):

Я ученик. – Мы ученики.

Я ученица. – Мы ученицы.

След това, следвайки логиката на илюстрациите, предметите се делят на одушевени и неодушевени. Например: Кто это? Это попугай (дети, папа, мама, мальчик, девочка). Попугай – это живое существо.

Следващият въпрос е: Что это? (Посочва се картинката „Луна“.) А луна живое существо? Да или нет?

Солнце живое существо? Да или нет?

Что это? Это солнце.

По този начин се прави разграничение на въпросите Кто?, Что? и се обобщава, че с въпроса Что? питаме за неодушевени предмети, за всичко, което ни заобикаля, наречено с думата „природа“.

Учителят съобщава:

Небо, солнце, луна, звезда, дерево – это природа.

А это глобус. Это наша Земля.

Показва отделните предмети и пита: Что это?

След това учителят продължава: Это река. Это море. Это Болгария. А это Россия.

Здесь (показва се България) живем мы. Мы болгары (произнася се в хор).

А это Россия. Там живут русские.

Учителят посочва някое от момчетата и казва:

Ты болгарин. И задава въпроса: Кто ты?

При необходимост се помага за отговора: Я болгарин.

След това показва Боря в учебника и пита:

А Боря болгарин или русский?

Что он говорит?

Я русский. (Отработва се в хор и индивидуално.)

По аналогичен начин се отработват и фразите от женски род: Я болгарка, Она русская.

Чрез илюстрацията „В строй“ разграничаваме думите от мъжки, женски, среден род – он, она, оно.

В края на урока по представен от учителя модел всички в хор повтарят:

Мы живем на Земле.

Тема: Наш день

Темата се разработва *в два учебни часа.*

I. Цели: Усвояване на лексиката по темата „Наш день“ и на формули от руския речеви етикет. Формиране на произносителни навици и навици за аудиране, развитие на устната реч.

II. Езиков материал:

1. За първия учебен час: утро, день, завтракать, обедать, пора, в школу; Здравствуйте! Доброе утро! Добрый день! До свидания! Спасибо! Благодарю!
2. За втория учебен час: ночь, ужинать; Добрый вечер! Спокойной ночи!

III. Описание на илюстрациите:

1. За първия учебен час:

1.1. Будилник, който се появява няколко пъти в урока и показва 7 сутринта, 13 часа, 8 вечерта.

1.2. Слънце в различни състояния. Появява се сутринта, на обяд и вечерта, за да ни каже „Спокойной ночи!“.

1.3. Стаята на Боря. Той спи и всички го будят (папагалчето, магаренцето, кученцето).

1.4. Кухнята, позната сутрешна картина. На масата е сервирана закуска, бащата чете вестник, майката е около печката. Децата влизат за закуска.

1.5. Децата отиват на училище. Майката ги изпраща.

1.6. Вече е обяд. Децата се връщат и намират бабата и дядото да танцуват.

1.7. Всички са на масата и обядват.

2. За втория учебен час:

2.1. Вечер е. Будилникът показва 8 вечерта. Слънцето залязва.

2.2. Вечерна картина. Всички са у дома.

2.3. Вечеря. Децата благодарят за вечерята. Сънчо пожелава „Лека нощ!“.

2.4. Слънцето се сбогува с нас. То е свалило шапка и маха с ръка за лека нощ.

IV. Ход на урока:

Първи час

Отначало се повтаря материалът от предишната тема. Представят се героите, задават се въпроси по картините: Кто это? Что это? Учителят казва:

Слушайте. „Доброе утро, доброе утро!“ (Сочи към слънцето.) Солнце здоровается с нами и говорит: „Доброе утро!“

При думата „здороваться“ учителят показва жест за здрависване. Учениците повтарят хорово и индивидуално.

Поздоровайтесь и вы, ребята, с солнцем. Вот так: „Доброе утро, солнце!“

Децата повтарят хорово и индивидуално. Учителят пита:

Кто будит Борю? Посмотрите на картинки. Это попугай. Он говорит: „Вставай, Боря! Вставай! Доброе утро!“

Повтаря се в хор и индивидуално. Учителят казва:

И телевизор здоровается: „Доброе утро, ребята! Доброе утро, дорогие друзья!“

Повторите, ребята, как здоровается телевизор? А как здоровается попугай?

Децата повтарят хорово и индивидуално. Учителят казва:

Посмотрите, ребята, кто включил телевизор?

Это собачка. И она будит Борю. Что она говорит? (Гав-гав.)

И ослик будит Борю. Что говорит ослик? (И-а, и-а.)

Ребята, разбудите Борю. Поздоровайтесь с ним.

Ако е необходимо, преподавателят помага, подсказва началото на думите. Например сценката може да се изпълни по роли. Учителят очертава ситуацията:

Утро. Боря спит. Солнце говорит... Гоша говорит... Телевизор говорит...

По аналогичен начин се разработва и следващата ситуация. Учителят пита:

Посмотрите на картинку. Кто это? Это Боря, Маша, мама, папа. Слушайте, что они говорят. (При наличие на запис се слуша аудиокасетата.)

Боря: Доброе утро!

Маша: Здравствуйте!

Папа: Доброе утро!

Мама: Здравствуйте, дети! Идите завтракать.

Учителят посочва илюстрацията, чрез която се семантизира „завтракать“.

Попугай Гоша говорит: „Утром мы завтракаем.“ Повторите, дети.

Попугай говорит: „Пора в школу!“ (Превежда се.)

А мама говорит: „До свидания, дети!“

Скажите и вы Маше и Боре „До свидания!“.

В края на тази част децата слушат и повтарят:

Утром мы завтракаем. Пора в школу. Мы идем в школу.

Разглежда се следващата илюстрация. Учителят сочи стрелките на будилника, после слънцето, и казва:

Добрый день! Уже день. Повторите, ребята! (Децата повтарят: День. Добрый день.)

И телевизор говорит: „Добрый день!“ Ответьте ему дружно.

Следващата ситуация е комична. На картинката бабата и дядото танцуват рок. Цели се да се покажат типичните руски жестове за „да“ и „не“.

Послушайте, что говорит Маша? Ой, добрый день!

Боря говорит: Здравствуйте!

Бабушка и дедушка делают гимнастику? Да или нет?

Обясняват се жестовете.

Они танцуют? Да или нет?

Бабушка говорит: „Пора обедать. Обед готов.“

Маша и Боря говорят: „Спасибо, бабушка!“ (Отработва се.)

Собачка говорит: „Благодарю, бабушка!“

Бабушка и мама говорят: „Идите обедать.“ Как вы поблагодарите?

Децата отговарят с двата израза: „Благодарю!“ и „Спасибо!“

Втори час

В началото на урока се активизират усвоените думи и изрази от първия час на темата. След това се пристъпва към въвеждане на следващата тема: Вечер.

Учителят сочи будилника и залеза на слънцето и казва:

Уже вечер. Добрый вечер! Повторите, дети!

След това се прослушва диалогът:

Папа: Добрый вечер, дети!

Мама: Добрый вечер!

Боря: Добрый вечер, папа!

Маша: Здравствуй, мама! Добрый вечер.

Отделни деца разиграват диалога.

Прослушва се диалогът към илюстрацията „Покана за вечеря“.

Мама: Идите ужинать!

Попугай: Ура... Ужинать... Ужинать...

Собачка: Уже вечер. Вечером мы ужинаем.

Учителят пита:

– Скажите, дети, что говорит попугай?

– Что говорит собачка?

Ако е необходимо, помага на децата да отговорят.

– Поблагодарите, дети, за ужин! (Децата отговарят, като използват изразите: „Благодарю!“, „Спасибо!“)

В края на урока се усвоява изразът „Спокойной ночи!“ и произношението на думата „ночь“. Изразите се прослушват от касетата или се произнасят от учителя, като се посочва съответната илюстрация. На децата се предлага да затворят очи и да повторят тихичко след диктора „ночь“ и „Спокойной ночи!“.

Дети, пожелайте спокойной ночи маме, папе, бабушке, дедушке.

От касетата се прослушва песента „Спят усталые игрушки“.

Към последната илюстрация се поставя задача:

Солнце прощается с нами. Что говорит солнце? Что вы ему ответите?

Изпълнява се упражнението от тетрадката за самостоятелна работа. Оцветява се слънцето през различните части на деня и децата се здрависват с него.

При наличие на свободно време се прослушва стихчето:

В яркой шляпе золотой
ходит солнце над землей,
а потом снимает шляпу
и прощается со мной.

Стихчето постепенно се заучава за обобщителния урок.

Тема: Дружная семья

Темата „Дружная семья“ се разработва *в два учебни часа*.

I. Цели: Усвояване на лексиката по темата „Дружная семья“. Формиране на произносителни навици и навици за аудиране, развитие на устната реч.

II. Езиков материал:

1. За първия учебен час: Чрез разказа за семейството се повтаря и усвоява следният езиков материал: семья, мама, папа, бабушка, дедушка, мама и дочка, папа и сын, родители и дети, брат и сестра, внук и внучка.

2. За втория учебен час: комната, окно, дверь, стол, стул, лампа, хлеб, колбаса, конфеты, торт, я режу хлеб, а дедушка режет колбасу, закрой окно, открой окно, я люблю маму. Формират се понятия за вчера, днес, утре. Думите „вчера, сегодня, завтра“ звучат, но се възприемат предимно слухово и се включват епизодично в разговора.

III. Описание на илюстрациите:

1. Членовете на семейството на Боря и Маша. Тук са кученцето Шарик и папагалът Гоша.

2. Героите са групирани според семейните връзки: родители и деца, майка и дъщеря, баща и син, баба и внучка, дядо и внук, сестра и брат.

3. Жилището на семейството:

а) стаята на Маша и предметите в нея;

б) кухнята и столовата – семейството се готви за празник.

4. Майката има празник. Бащата носи цветя, дядото – бонбони. Кучето и папагалчето се умилкват около майката. Бабата носи торта и я поставя върху масата. Маша държи поздравителна картичка, на която се чете само „Мама...“. Боря също е тук.

Всички илюстрации са свързани смислово и по тях се прави цялостен урок-разговор за героите Маша и Боря.

IV. Ход на урока:

Първи час

Учителят въвежда децата в съдържанието на разказа по картинки и насочва вниманието им към първата илюстрация. Това е семейният портрет. Учителят казва:

Наши герои дома. Это их дружная семья. (Фразите се повтарят неколкократно по описаната методика.)

Първата част на разговора се води от името на Маша и се прослушва от касетата към учебника или тази роля се изпълнява от учителя.

Маша се представя: Я Маша. (Разказва това, което е учила на предишните уроци за себе си.) А это моя семья. Это моя мама. Ее зовут Вера Николаевна. Это мой папа. Его зовут Владимир Петрович. Это мой дедушка, а это моя бабушка. (Фразите се повтарят хорово и индивидуално.)

Учителят задава на отделни ученици следните въпроси:

– Кто на портрете?

– Кого как зовут?

Под семейния портрет героите са групирани според следните връзки: родители и деца, баща и син, дъщеря и майка, баба и внучка, дядо и внук, сестра и брат и домашни любимци – кученцето Шарик и папагалчето Гоша.

Учителят показва на картинките какви са връзките между членовете на семейството. Вниманието се насочва към илюстрацията баща, майка, деца. Учителят пита: Кто это?

Отговор: Это мама. Это папа. (Може да се отговори и с имената им.)

След това учителят съобщава: Это родители и дети. Скажите, кто родители, а кто дети.

Учениците отговарят с познати фрази.

След това учителят съобщава: А Маша и Боря – брат и сестра. Кто они?

Аналогично се работи и по останалите илюстрации, като се семантизират родствените връзки: мама – дочка, папа – сын, бабушка – внучка, дедушка – внук.

Едно от момичетата играе ролята на Маша. Тя се представя, като употребява всички научени думи и изрази с помощта на учителя.

От групата на момчетата ѝ задават въпроси по картината, на които тя отговаря.

Учителят поставя малки задачки на децата:

У тебя бабушка, дедушка. А ты им кто?

Я им внук. Я им внучка.

У тебя большая или маленькая семья?

У меня большая (маленькая) семья. У меня есть...

Нататък разговорът продължава от името на Боря. Първоначално ролята се изпълнява от учителя. Боря се запознава по същия начин:

Это мама. Моя мама врач.

Она очень добрая. У мамы голубые глаза.

У нее светлые волосы.

Фразите се повтарят по познатата методика. Изяснява се значението на непознатите думи.

Учителят продължава разказа от името на Боря:

А это папа. Он инженер. Он тоже очень добрый.

У папы черные глаза. У него темные волосы.

Мы говорим: У нас добрые родители.

Мама и папа говорят: У нас очень добрые дети.

Учителят повтаря: добрый, очень добрый.

Бабушка и дедушка тоже очень добрые.

Они говорят: У нас очень добрые внуки.

В края на урока децата разказват за своето семейство.

Какая у них семья – большая или маленькая? Кто у них есть?

Втори час

На илюстрациите е показано жилището на семейството, домакинската работа, в която то участва – предимно в приготвянето на храната, самата храна и семейна празнична обстановка. На този етап жилището не се представя подробно. Нужни са само думите „комната, кухня столовая“. Не се работи по лексиката от тема „Посуда“. При необходимост информативно се съобщава названието на предмети.

На първата страница е стаята на Маша и предметите, чиито наименования се заучават в този урок, са показани добре.

Описанието на стаята на Маша се води от името на момичето. То назовава предметите в стаята:

Это моя комната. А это... (предметите в стаята).

Тук се въвеждат и командите:

Мама говорит: „Открой окно!“ И я открываю.

Мама говорит: „Закрой окно!“ И я закрываю.

След методическа отработка по познатия начин могат да се поставят и различни задачи, например:

Маша в комнате. Дверь закрыта. А кто это стучит? (Кой чука?) Гав-гав.

Кто стучит, дети? (Это Шарик.)

Что говорит Шарик?

(Началото на репликата се суфлира: Маша, открой дверь! Что? Повтори, пожалуйста! – говорит Маша.)

В комнате. Окно открыто. Шарик говорит: Гав-гав. Что говорит Шарик? (Маша, закрой окно!)

Тези сценки могат да се разиграят по двойки: Маша и Шарик. Боря и Шарик. Такава илюстрация няма, но учителят може сам да скицира прозорец и врата (открыто – закрыто).

На другите илюстрации семейството се готви за празник. Майката има празник на следващия ден. Вчера са купени всички продукти, а днес цялото семейство помага. Кой какво прави? Какви са необходимите продукти? На илюстрацията това се вижда добре.

Разказът отново се води от името на Маша. Отначало ролята ѝ се изпълнява от учителя.

Бабушка, – говорит Маша, – у мамы завтра праздник.

После се обръща към класа и съобщава:

– Завтра у мамы праздник. Сегодня мы готовим обед. Вчера мы купили продукты. Вот что мы купили вчера: колбасу, хлеб, картошку, морковь, рыбу.

Сегодня мы все работаем. (Учителят описва кой какво прави.) Бабушка печет торт. Маша режет хлеб. Дедушка режет колбасу. Боря чистит картошку. Папа чистит рыбу.

„Кто что делает?“ е основният въпрос, с негова помощ се усвоява съдържанието на картинката.

На последната илюстрация е показан празникът. Провежда се следният разговор:

Бабушка говорит:

– Сегодня праздник. Я испекла торт.

Учителят пита:
– Что сделала бабушка?
– Кто купил цветы? (Папа купил цветы.)
– Что купил папа? (Папа купил цветы.)
– Кто купил конфеты? (Дедушка купил конфеты.)

Учителят съобщава, показвайки картичка:
– Это открытка. Кто подарил открытку маме? (Маша)
Маша написала: „Мама, я тебя люблю!“
Вы любите маму? Да или нет?
Скажите вместе с Машей: „Мама, я тебя люблю!“
В края на урока децата разказват за своето семейство.
Когда у мамы праздник, что они делают?
Учителят пита:
Кого вы любите больше всех? Нарисуйте его в тетради.

Тема: На дворе

Темата се разработва в два учебни часа.

I. Цели: Активизиране и актуализиране на позната, изучена вече лексика чрез ситуации, усвояване на лексиката по темата „Знакомство“. Усвояване на числителните от 1 до 5. Усвояване на руските жестове за „да“ и „не“. Усвояване на мъжките и женските имена – пълни и съкратени. Формиране на произносителни навици и навици за аудиране, развитие на устната реч.

II. Езиков материал:

1. За първия учебен час: дом, квартира, двор, здесь, там;
притежателни местоимения – мой, твой, наш; числителни от 1 до 5
2. За втория учебен час: Как тебя зовут? Меня зовут... Давайте познакомимся. Я хочу познакомиться. Как его (ее) зовут?

III. Описание на илюстрациите:

Илюстрациите представляват игрището на жилищен блок: място, където децата играят, спорят, запознават се.

1. В центъра е изобразена Маша. Тя сочи към блока, в който живее с приятелите си.
2. На площадката пред блока играят момчета и момичета. Те взаимно си пречат. Боря и едно от момичетата спорят на кого е игрището. Арбитърът в спора е Маша.
3. Футболно игрище. На тениските на момчетата са изписани номера от 1 до 5. Момчето горе не е в екип. Това е Антон. Той се запознава с едно от момичетата.
4. Долу момичето запознава Антон с други деца.

IV. Ход на урока:

Първи час

Учителят представя първата илюстрация, като акцентира върху Маша и това, което тя сочи:

Учител: Кто это?
Ученици: Это Маша.
Учител: Послушаем, что нам говорит Маша.

Думите на Маша се слушат от касета или се произнасят от учителя. По познатата методика фразите се повтарят хорово и индивидуално.

Маша: Там наш дом. Там, в доме, мы живем. Это наша квартира. Это мой дедушка. Дедушка, здравствуй!

Учителят маха с ръка за поздрав и предлага на учениците:

Поздоровайтесь и вы, ребята.

(Момичетата поздравяват от името на Маша, а момчетата – от името на дядото, като отговарят на поздрава.)

Маша: Это наш двор. Здесь, на дворе, мы играем. Это мои подруги и мои друзья.

Думите „здесь“ и „там“ се съпровождат с жестовете за близко и далече. Учителят предлага на учениците да поздравят момчетата и момичетата от игрището с думите: „Привет, девочки (мальчики).“

Маша: Сколько мальчиков на дворе? Давайте посчитаем: один, два, три, четыре, пять.

Учител: Сколько мальчиков? Посчитайте, ребята.

Учениците хорово броят отделно момчетата и момичетата.

Вниманието се насочва към играещите деца.

Учител: Дружно ли играют мальчики и девочки или спорят?

Давайте узнаем, почему спорят дети.

Следният разговор се предлага на запис или се чете от учителя:

Боря: Девочки, это наш двор. Мы здесь *играем*.

Катя: Нет, это наш двор. *Мы* здесь играем.

Маша: Это наш общий двор. И вы здесь играете, и мы тоже здесь играем.

Учениците повтарят думите на героите.

Учител: Кто прав, ребята? Покажите „да“ или „нет“. (Учителят демонстрира руския жест за „да“ и „не“.)

Учител: Боря прав? Катя права? Маша права?

След отговорите с жестове отделните ученици пак повтарят репликите на героите.

На края на този час момичетата представят своите приятелки по образец:

– Это мои подруги – Таня, ..., ... Мы играем на дворе.

Момчетата: – Это мои друзья – Стоян, ..., ... Мы тоже играем на дворе.

Втори час

В началото на урока се актуализира лексиката от предишния урок. След това се посочва плакат, който Маша държи.

Учител: Что говорит Маша? Старт! Игра начинается! Скажите и вы, что говорит Маша.

Учениците повтарят репликата.

Вниманието се насочва към втора илюстрация.

Учител: Кто еще сообщает о начале игры? (Посочва се папагалът.) Давайте сообщим, что игра начинается.

Учениците съобщават за началото на играта.

Учител: Кто играет?

Ученици: Мальчики играют.

Учител: Мальчики играют в футбол или волейбол?

Ученици: Мальчики играют в футбол.

Учител: Кто не играет в футбол?

Ученици: Нет, девочки не играют в футбол.

Учителят посочва Антон.

Учител: А этот мальчик играет? Да или нет?

Давайте узнаем, как знакомятся этот мальчик и эта девочка.

Диалогът се слуша от касета или се чете от учителя.

Момче: Давай познакомимся. Меня зовут Антон. А тебя как зовут?

Момиче: Меня зовут Света.

Учениците повтарят репликите на героите.

Учител: Давайте и мы познакомимся.

Учениците се запознават по двойки.

Учител: А кто эти мальчики? (Посочва момчетата от илюстрация 4.) Как их зовут?

Света: Сергей, Алексей, Борис, Иван, Василий.

Антон: Кто Сергей?

Света: Номер один – Сергей или Сережа.

Учител: Как себя назовет Сергей? Я – Сережа. Давайте познакомимся с Сергеем.

Учениците се запознават по дадена схема:

– Давай познакомимся. Меня зовут... (Детето казва името си.)

– Меня зовут Сергей или Сережа.

По същия начин се представят и другите момчета, като се изговарят номерът на фанелките им, пълните и умалените им имена.

– Давайте познакомимся с попугаем. Как его зовут?

– Я попугай.

– Как тебя зовут?

– Меня зовут Гоша.

– Давайте познакомимся с собакой. Как ее зовут? И т. н.

Тема: Симулянт

I. Цели: Усвояване на лексиката по темата „Части тела“. Активизиране и актуализиране на лексиката чрез ситуации. Формиране на произносителни навици и навици за аудиране, развитие на устната реч.

II. Езиков материал:

По темата „Части тела“ (думи, изрази, команди): нога – ноги, рука – руки, живот, голова, глаз – глаза, ухо – уши, нос; У меня болит голова, правая рука, левая рука.

За слушане: Давай! Молодцы! Подними руку. Поднимите руки.

III. Описание на илюстрациите:

1. Футболно игрище. Играят два отбора: на сините и на жълтите. Топката лети към вратата на сините. На игрището има паднал играч от сините, това е Серьожа. Публиката възторжено поддържа своите любимци с възгласи „Молодцы!“. На илюстрацията са и героите на учебника: Боря и дядото, които подкрепят сините, папагалът и бабата, които са за жълтите.

2. Пак футболното игрище. На заден план всеки син се кара с всеки жълт. На преден план Серьожа е изнесен извън игрището на носилка. Открояват се частите на тялото: ръка, крак, корем, глава, очи, уши, нос. Лекар преглежда момчето. Серьожа казва, че всичко го боли. Едната му ръка е на корема. Бабата и папагалчето са тук и викат в един глас: „Симулянт!“

3. На следващата илюстрация лекарят е взел спринцовка и заканително я е насочил към Серьожа.

4. На последната илюстрация е загатнато, че Серьожа бяга. Бабата и папагалът също са тук. Папагалчето вика: „Симулянт!“

IV. Ход на урока:

Темата на настоящия урок е „Части на тялото“. Тази тема може да се развие по различни начини. Ние избрахме по-нестандартен начин, като се надяваме, че той ще се хареса на децата.

Това е случка, която в еднаква степен засяга и момчетата, и момичетата. Действието, представено на илюстрациите, се развива на футболното игрище.

За да се засили интересът към „случката“, предлагаме урокът да започне от мястото, където Серьожа е легнал на игрището. Учителят очертава ситуацията:

– Мальчики и девочки на стадионе. (Повтаря се.)

– Кто на стадионе?

– Где мальчики и девочки?

– Вы помните их имена? Кто здесь? (За момчетата и момичетата.)

След това учителят казва:

– Мальчики играют в футбол. (Повтаря се.)

– Во что играют мальчики? (В футбол.)

– Кто на траве? Кто лежит на траве?

– Это Сережа. Может, у него живот болит. Вот это живот. (Думата се семантизира чрез посочване.)

– Боря говорит: „Сережа, Сережа, живот болит? Рука? Нога?“

– А Сережа говорит: „Нога болит. Нога болит.“ (Също се семантизира чрез посочване.)

Папагалчето крещи: „Симулянт! Симулянт!“

Учителят продължава:

– Ребята, давайте посмотрим, что случилось на стадионе.

Разглежда се цялостната илюстрация. Учителят казва:

– Кто играет? (Играют...)

– Что это? – пита учителят и посочва тениска. Въвежда се думата „футболка“.

– Эти футболки синие? – пита той и сочи жълтите. – Если да, поднимите левую руку. (Посочва лявата си ръка.) Если нет, поднимите правую руку. (Сочи дясната ръка и повтаря: Левая рука, правая рука.)

Повтаря въпроса:

– Эти футболки синие? А какие они?

– Рассмотрите картинку. Кто кричит „Го-о-ол!“?

– Кто побеждает: синие или желтые?

– Бабушка и попугай довольны?

– Бабушка говорит: „Молодцы, молодцы!“ (Повтаря се.)

– Что говорит бабушка? (Молодцы, молодцы!)

Посочва се думичката „молодцы“.

– Боря говорит: „Давай, давай!“ (Повтаря се.)

– Что говорит Боря?

След това учителят предлага на децата да разгледат картинката на следващата страница, където на преден план Серьожа лежи на носилка.

– Рассмотрите картину и покажите: Где у Сережи ноги? (Вот нога или это нога.)

Учителят обяснява:

– Одна нога и еще одна нога – это ноги.

– Где у него рука?

– Одна рука и еще одна рука – это руки.

– Где живот?

– Скажите: Сережа симулянт или нет? Кто „за“, поднимите левую руку. Кто „против“, поднимите правую руку. (Всичко се демонстрира.)

Затвърждаването на заучените части на тялото и въвеждането на думите: голова, глаза, уши, нос, става чрез ситуацията с лекаря. Този диалог се прослушва, отработва се по познатата методика, а след това с помощта на учителя се разиграва от отделни деца по роли.

Боря: Здравствуйте, Дмитрий Николаевич.

Врач: Здравствуй, Боря.

Боря: Сережа болен. У него болит нога, или живот, или рука. Не знаю.

Врач: А голова болит?

Боря: Не знаю, Дмитрий Николаевич.

Учителят разпределя ролите и прави упражнението „Давайте поговорим“:

– Я Боря, а ты (някой ученик) – Дмитрий Николаевич. (Това разпределение на ролите се налага, защото репликите на Боря съдържат новите думи: живот, рука, нога, голова.) После ролите се сменят.

Учителят подготвя прослушването на още един диалог, между лекаря и Серьожа. Целта му е да се въведат останалите думи по темата. Учителят казва:

– Сейчас узнаем, симулянт Сережа или нет. Возможно, он действительно симулянт? Послушайте.

И се прослушва следният диалог:
Врач: Сережа, нога болит? (Учителят показва корем.)
Сережа: Болит, болит.
Врач: Сережа, это живот. Это не нога. А голова болит?
Сережа: И голова болит.
Врач: А уши болят?
Сережа: И уши болят. И глаза болят. И нос. Все.
Учителят насочва вниманието на децата към последните две илюстрации. Диалогът продължава:
Врач: Укол. Сделаем укол.
Сережа: Нет, нет. Я здоров. – говорит Сережа и убегает.
– Симулянт! Симулянт! – кричат бабушка и попугай.
Учителят се връща към диалога между лекаря и Серьожа. Показвайки илюстрациите, друга картинка с части на тялото или собственото си тяло, той пита за всички части на тялото по следния начин:
– Скажите, пожалуйста, ребята, что это? (голова)
– У Сережи болит голова? (Нет, не болит голова.)
Това е моделът за работа.
– Это глаз. А это глаза. (Повтаря се.)
– У Сережи болят глаза?
– Это ухо. Это уши. (Повтаря се.)
– У Сережи болят уши?
– У Сережи ничего не болит. (Повтаря се.)
– Врач говорит: „Ничего не болит?“
Значит, он симулянт?
Попрощайтесь с нашими друзьями вот так:
„Ребята, вы молодцы!“
Давайте еще раз.
Учителят поощрява децата: „И вы тоже молодцы!“
Накрая, ако има време, учителят прочита следното текстче и проверява дали е разбрано:
Почему у нас один язык
Маленькая девочка Маша спрашивает маму:
– Скажи, мама, почему у меня два глаза, два уха, две руки, две ноги, а язык – только один?
– Это для того, чтобы ты больше видела, больше слышала, больше делала, больше ходила и меньше разговаривала.

Тема: Встречай нас, школа!

Темата се разработва в *два учебни часа*.

I. Цели: Усвояване на лексиката по темата „Школьные принадлежности“ и глаголите, които илюстрират местоположението на предметите в пространството, развитие на устната реч.

II. Езиков материал: карандаш, ручка, пенал, мел, доска, журнал, учебник, тетрадь, парта.

Кто, что, где лежит, сидит, стоит, висит, летит.
Поздрав към възрастни и деца.

III. Описание на илюстрациите:

1. За първия учебен час:

1.1. Децата, с ранички на гърба, отиват на училище – Маша, Боря и техни приятели. На вратата ги посреща учителката.

1.2. Децата са стъписани. Влизат в класната стая, вътре е Баба Яга.

1.3. Деца, седнали на чиновете. Баба Яга в ролята на учителка жонглира с различни предмети.

1.4. Влиза истинската учителка. Баба Яга излита през прозореца.

1.5. Основни училищни принадлежности.

2. За втория учебен час:

2.1. Баба Яга и децата стоят на една пейка. Баба Яга плаче. Тя е нещастна, че не е била учителка.

2.2. Децата я успокояват. Те ще я изпитат и ще ѝ покажат, че е умна и знае много.

2.3. Децата играят на играта „Летит, летит“.

2.4. Баба Яга, щастлива, също участва в играта.

IV. Ход на урока:

Първи час

Учениците отговарят на въпроси по първата картина:

Кто это? Куда идут дети?

Задача: Сейчас утро, как здороваются дети?

След повторението на „Доброе утро!“ се прослушват и други варианти за поздрав.

Боря: Игорь, привет!

Игорь: Привет, Боря. Как дела?

Боря: Нормально. А у тебя как?

Игорь: Хорошо. Спасибо.

Диалогът се възпроизвежда в различни варианти: между момчета, между момичета, между момче и момиче.

Поздравът към учителката се илюстрира със следния диалог:

Ученик: Здравствуйте, Анна Николаевна!

Учителка: Здравствуй, Боря!

Задача: Поздоровайтесь со мной, дети! (Всички деца в класа се поздравяват с учителката.)

Разглеждаме следващата картина.

– Ребята, кто учительница? Баба Яга.

Баба Яга говорит: „Я ваша учительница.“

Последователно тя показва различни предмети, назовава ги и пита: Что это? (ручка, карандаш и т. д.) Отговаря само папагалът, чиято роля се изпълнява от различни деца. Децата не приемат Баба Яга да е тяхната учителка, затова тя, обидена, отлита.

Разглеждаме следващата илюстрация.

– Кто входит в класс? Учительница. Поздоровайтесь с ней!

Учителката започва истинския урок: Это наша классная комната.

Учениците повтарят хорово и индивидуално. След това последователно се показват и отработват думите по темата „Школьные принадлежности“: парта, пенал, стол, доска, карандаш, треугольник, ручка, ваза, журнал.

Следва разучаване положението на предметите, като всяко действие се демонстрира, произнася се и се повтаря в хор, а после индивидуално. В упражненията се включват изрази с глаголите лежать, стоять, сидеть, висеть, лететь, като децата се включват постоянно в разговора. В края на урока се поставя следната задача: Покажи и скажи, что у тебя в пенале. Възможни са и упражнения с алтернативен отговор, които да подготвят децата за играта от следващия урок. Например:

Ваза стоит или лежит?

Цветок в вазе стоит или лежит?

А роза на столе стоит или лежит?

Втори час

Повтарят се всички думи по темата и местоположението на предметите в класната стая. Разграничават се трудните за българи глаголи **стоять** и **сидеть.** Учителят посочва дежурния и казва:

Ты почему стоишь? Садись, пожалуйста!

Диалогът се разиграва от децата по двойки.

След това се разглежда картинката от първия урок, на която Баба Яга жонглира.

Задача: Ребята, посмотрите на картинку и скажите: Кто стоит? Кто сидит? (Баба Яга стоит.)

Насочваме вниманието към първата илюстрация от втория урок (на пейката):

Баба Яга стоит или сидит? А она смеется или плачет? Почему плачет Баба Яга?

Прослушва се диалогът:

– Почему плачешь, Баба Яга?

– Вы меня обидели.

– Нет, нет, Баба Яга. Ты очень умная. Отвечай на наши вопросы: Дом стоит или лежит?

– Стоит, стоит.

– Роза стоит или лежит? А ваза? А карта? А самолет?

Диалогът се разиграва като сценка, в която децата играят ролята на Баба Яга, а учителят задава въпроси.

Задача: Ты молодец, Баба Яга. Скажите, ребята, это Бабе Яге хором. И вы молодцы!

Към урока се изпълняват задачите от тетрадката за самостоятелна работа.

Пристъпва се към играта „Летит".

Разглеждат се последните две илюстрации. Учителят съобщава: Дети играют. И Баба Яга играет. Учителят разяснява на български правилата на играта. Децата застават в кръг. Чрез броилка се избира водещ, който казва: Летит, летит птица (децата вдигат ръка), летит Баба Яга, летит карандаш (който вдигне ръка – изгаря). След като се назоват няколко предмета, глаголите се сменят: сидит ученик, сидит карта и т. н.

В края на урока учениците си избират любима илюстрация и разиграват изобразените сцени или правят описание по зададени въпроси. Вариант: децата задават въпроси с помощта на учителя.

Тема: Шарик гуляет

Темата се разработва в *два учебни часа*.

I. Цели: Да се повторят цветовете и частите на тялото, да се направи разлика между „идти пешком" и „ехать на машине". Да се въведат понятията за посока: наляво, надясно, напред. Работа върху произносителните навици и навиците за аудиране, развитие на устната реч.

II. Езиков материал: автобус, троллейбус, машина, трамвай, направо, налево, прямо, хвост, лапа, люди, гулять, идут в парк, пойдем гулять, Шарик гуляет, Шарик потерялся. Человек идет по улице. Человек едет на машине.

III. Описание на илюстрациите:

1. За първия учебен час:

1.1. Градинка пред блока. Там са Боря, Маша, други деца и кучето Шарик. Боря и Виктор са седнали на тревата. Две момичета стоят прави и си приказват.

1.2. Цялата компания се разхожда в парка. Децата са оживени. От двете страни – дървета, пейки. Вървят хора, възрастна жена продава сладолед. Кучето се е отклонило от пътя и гледа към сладоледа. Вижда се краят на парка и на пътя. На илюстрацията има надпис: Ура! Гуляем.

1.3. Кръстовище, светофари. По двете платна на широка улица има движение. През прозореца на автобус се подават главата и ръката на момиче, тя маха. Това е Катя, приятелката на Маша. Светофарът е червен. Има и отделен знак „Стоп“ – преминаването е забранено. Децата също са на кръстовището.

1.4. Баба Яга се е появила неизвестно кога и е кацнала с метлата направо на улицата. Две деца я дърпат за роклята.

1.5. План, на който са изобразени кръстовище и светофар. Децата обясняват нещо на Баба Яга. На светлините на светофара има надписи: червено – Стой!, жълто – Жди!, зелено – Иди!

1.6. Баба Яга се е метнала на метлата и се е издигнала към облаците. Децата ѝ махат.

2. За втория учебен час:

2.1. Децата се връщат по познатия път. Те са разстроени: кучето се е изгубило. Едно дете е клекнало и рисува на пътеката посоките на движение.

2.2. Встрани в парка, до сладоледа, група деца са натиснали кученцето. То е уплашено, от устата му излиза: „Бо-о-ря!“ Пакостниците броят лапичките, опашката, очичките, ушите му. Отстрани тича Баба Яга, вдигнала метлата.

2.3. Баба Яга и кучето стоят спокойно на една пейка и ядат сладолед.

2.4. Децата се прибират – някои пеша, други с превозни средства.

IV. Ход на урока:

Първи час

В началото се повтарят думите и изразите от темата „Встречай нас, школа!“, както и глаголите: стоит, лежит, висит...

Учителят казва:

– Ребята, а сегодня мы научимся правильно говорить „Кто идет?“ и „Кто едет?“ (Може да се покажат картинки на крачещ човек и човек в лека кола.)

Вниманието на учениците се насочва към илюстрациите по темата „Шарик гуляет“.

– Ребята, посмотрите на картинку. Кто на картинке? На картинке Боря, Маша, Игорь, Света, Шарик.

– А кто на картинке сидит? Где сидит Боря? Где сидит Игорь? А кто на картинке стоит? А Шарик что делает? Он умеет говорить? Что он хочет сказать? Наверное, „Боря, давай погуляем! Прошу тебя!“

Фразите се превеждат и отработват хорово и индивидуално. След това по познатата методика се разучава броилката: „Раз-два-три-четыре-пять, вышел Шарик погулять.“ Разглеждането на илюстрацията завършва с думите:

– Ура! Идем гулять!

Насочваме вниманието на учениците към следващите илюстрации. Учителят казва:

– Это парк. Посмотрите, ребята, кто гуляет в парке?

Учениците трябва да отговорят, като използват думите от първата тема „Человек-люди“:

– Человек гуляет в парке. Люди гуляют в парке.

Учителят пита:

– Как люди гуляют в парке? Они идут пешком или едут на машине?

Семантизацията се извършва чрез двете картини, които учителят е показал при прехода към темата. След това на учениците се предлага да разгледат илюстрациите и да отговорят на въпросите:

– Кто идет пешком? А кто едет на машине?

Учителят посочва отделни моменти от илюстрациите, като семантизира думите: автобус, троллейбус, трамвай. После пита:

– А кто в автобусе? Это Катя. Она идет или едет? На чем она едет? Куда она едет?

Разглежда се следващата илюстрация:

– А вот и Баба Яга. Как она здесь появилась? Скажите, ребята: она пришла пешком? Она приехала на автобусе? Она прилетела на метле?

Насочва се вниманието на учениците към следващата илюстрация. Задава се въпросът:

– Что объясняют дети Бабе Яге? Она не знает правила движения. Значит, они ей объясняют правила движения.

С помощта на учителя хорово и индивидуално се отработват следните изрази:

– Это светофор. Это красный свет – Стой! Это желтый свет – Жди! Это зеленый свет – Иди!

– Как дети объясняют Бабе Яге правила движения?

– Баба Яга, зеленый свет – это значит иди!

– Баба Яга, желтый свет, опасно. Жди!

– Баба Яга, красный свет, стой! На улице машины, автобусы, троллейбусы.

Отделни деца произнасят фразите с помощта на учителя.

– Ребята, давайте все хором повторим правила движения.

– Баба Яга улетает. Давайте попрощаемся с ней.

– Баба Яга говорит: „До свидания, дети! Спасибо!“

– До свидания, Баба Яга!

Тази сценка може да се изиграе по двойки.

В края на урока при наличие на свободно време може да се проведе играта „Светофор“. Децата са прави, учителят казва:

– Зеленый свет, иди! (Децата правят няколко крачки напред.)

– Желтый свет, жди! (Децата тъпчат на място.)

– Красный свет, стой! (Децата стоят неподвижно.)

Втори час

Урокът започва със следната беседа:

– Ребята, какие правила движения вы знаете?

Показва картинка със светофар и повтаря цветовете и командите.

– А Баба Яга знает правила движения? Кто ей объяснит?

С помощта на учителя 2–3 деца обясняват правилата.

Пристъпва се към разглеждане на първата илюстрация. Учителят пита:

– Где гуляют дети? Они идут пешком или едут на машине? Посмотрите и скажите, кто гуляет в парке? А почему Маша плачет? Где Шарик?

– Шарик потерялся. Он не знает правила движения. (При необходимост се превежда.)

Вниманието се насочва към следващата илюстрация. Учителят пита:

– Кто на картинке? Шарик сам? Что он делает? Он играет или кричит? Что кричит Шарик? Шарику весело или страшно? Что делают мальчики? Они считают. Давайте посчитаем вместе: хвост – сколько? – Один. Лапы – один-два-три-четыре. Живот – один. Уши – два уха. Нос – один.

– Посмотрите на следующую картинку. Кто помог Шарику? Баба Яга. А Шарику весело или страшно? Почему? Что он ест? Что ест Баба Яга? А вы любите мороженое?

– А ребята искали Шарика? Кто его искал? Как он искал Шарика?

Препоръчва се на дъската със стрелки да се нарисуват посоките на движение – наляво, надясно, напред. Под всяка посока да е написано име на дете от групата. Учителят обяснява с жестове:

– Это налево, направо, прямо.

Отработва се по познатата методика: хорово и индивидуално.

– Давайте скажем героям, как надо искать Шарика!

– Маша, иди направо!

– Боря, иди налево!

– Игорь, иди прямо!

– Посмотрите на картинку. Они нашли Шарика? Кто друг Шарика?

Учениците изброяват: Боря, Маша, Игорь, Баба Яга.

– Что говорит им Шарик? (Спасибо!)

– Давайте и мы поблагодарим.

Тема: Едем в деревню

Урокът се разработва в *три учебни часа*.

I. Цели: Усвояване на лексиката по темите „Овощи“, „Фрукты“, „Домашние животные“, „Родственники“. Формиране на навици за произнасяне и за устна реч.

II. Езиков материал: дядя, двоюродный брат, двоюродная сестра, сад, фрукты, яблоня, яблоко, груша, слива, виноград, овощи, капуста, картошка, лук, перец, морковь, помидор, огурец, петух, курица, цыпленок, корова, теленок, коза, козленок, овца, ягненок, лошадь, жеребенок.

III. Описание на илюстрациите:

1. На улицата пред спретната селска къща е спряла кола. Майката и един мъж се здрависват. Маша и Лена се прегръщат. Лена е братовчедка на Маша и Боря. Боря и Петя се поздравяват. Петя е братовчед на Маша и Боря.
2. Вътре в двора се виждат овощна и зеленчукова градина. Има и градина с цветя, асми с грозде.
3. Нарисувана е ферма с домашни животни и техните малки. Маша храни теленце с мляко.

IV. Ход на урока:

Първи час

Урокът може да се започне със следната беседа:

– Скажите, дети, у вас есть бабушка и дедушка в деревне? (Може да се семантизира по следния начин: деревня = село.) А в деревню мы идем пешком или едем на машине? Деревня далеко, значит мы едем на машине. Давайте вместе поедем в деревню. Рассмотрите картинку, ребята. Кто на картинке? На картинке мама, Боря и Маша. А это дядя Федя. Он брат мамы. Повторите, ребята, кто это? А это его дети, Лена и Петя. Лена – двоюродная сестра Маши и Бори. (Ако се досетят какво означава, не се превежда.) Повторите, дети, кто Лена? (Повтаря се хорово и индивидуално.) А это Петя – двоюродный брат Маши и Бори. Скажите, дети, что говорят мама, Маша и Боря?

На момчетата се предлага да се поздравят по двойки, както се поздравяват братовчедите на картината. Аналогична задача се поставя и на момичетата.

Например учителят съобщава:

– Ребята, дядя Федя говорит: „Добро пожаловать!“ Что говорит дядя Федя? Повторите все. А что вы говорите вашим гостям? (Няколко деца повтарят.)

Вниманието на учениците се насочва към следващата илюстрация.

– Ребята, скажите, что на картинке? (Это дом.) Дом какой, большой или маленький? А что перед домом? (Это цветы.) Они красивые? Они пестрые? Скажите, какие они? (Може да се повторят и названията на цветовете.)

След това учителят посочва към дърветата и казва:

– Это сад. Повторите, дети, что это? (Это сад.)

Учителят посочва към средното дърво и казва:

– Это яблоня, а это яблоки. Повторите, дети, что это?

Може да се покажат отделно нарисувани ябълково дърво и ябълка и да се попита:

– А это яблоня или это яблоко? Скажите, какое яблоко? (Яблоко красное.) А яблоко сладкое или соленое? А вы любите яблоко? Какое яблоко вы любите?

По аналогичен начин чрез познатата методика се въвеждат думите груша, слива, виноград. Урокът завършва с обобщението:

– Яблоко, груша, слива – это фрукты.

Отработва се хорово и индивидуално. Следва отработване на фразата:

– Фрукты растут в саду.

Втори час

Урокът започва с беседата:

– Вы были в деревне? Кто живет в деревне?

Децата се питат поотделно:

– У тебя есть двоюродный брат? Как его зовут? У тебя есть двоюродная сестра? Как ее зовут? У тебя есть дядя? Как его зовут? (Думата „тетя“ се въвежда само ако децата питат, тъй като тя е предвидена за овладяване в комплексния курс.) Посмотрите и скажите, что собирает Маша в саду? (Повтарят се названията на плодовете и техните цветове.)

След това учителят посочва към съответната илюстрация и съобщава:

– А это огород. Скажите, дети, что это?

Думата се отработва хорово и индивидуално. След това учителят съобщава:

– На огороде растут овощи.

Посочва към зеленчуците и повтаря:

– Это овощи. (Думата се отработва по-продължително, тъй като тя е потенциално опасна.) Повторите, дети, что это? Помидор какой? Он красный. Он вкусный. Любите ли вы помидоры?

По аналогичен начин се отработват и думите перец, капуста, морковь, огурец, картошка. След това се съобщава:

– Любите ли вы салат? А что в салате? Овощи полезные? Да, в них витамины.

Урокът може да завърши с играта „Овощи, фрукты“.

Учениците трябва да вдигат лявата ръка, когато чуят названията на зеленчуци, а дясната, когато чуят названията на плодове. Препоръчително е учителят да подготви рисунки на плодове и зеленчуци, за да ги видят децата в по-едър план.

Трети час

Урокът започва с беседа по материала от предишните уроци. Учителят задава въпросите:

– Что растет в саду? Что растет на огороде? Кто что любит?

Преходът към новия урок може да се осъществи по следния начин:

– Посмотрите, ребята, еще раз на картинку. Вы любите овощи? А кто еще любит овощи? Это зайчик. Он любит овощи. Повторите все! А кто еще любит овощи? Это коза. Она любит овощи. Она любит капусту. Повторите все!

– Посмотрите на следующую картинку. Это домашние животные. Они живут на ферме. Ребята, у козы козленок. Скажите, кто у козы?

По същия начин се отработва „корова – теленок“. Учителят продължава беседата:

– Корова дает молоко. Скажите, ребята, кто дает молоко? А вы любите молоко? Посмотрите на картинку. Кто еще любит молоко? (Теленок.)

– А кто еще дает молоко? Это овца. Она дает молоко. А у овцы ягненок. Повторите, дети, кто у овцы? А ягненок любит молоко?

– А это курица. Повторите, дети, кто это? Курица дает яйца. Что дает курица? У курицы цыпленок. Скажите, кто у курицы? Цыпленок какой? (Он маленький, желтый.)

– Посмотрите, ребята, на картинку и скажите, кто на ферме работает? Это лошадь. Повторите все: лошадь работает. У лошади жеребенок.

След това учителят отново насочва вниманието на децата към първата илюстрация и пита:

– Посмотрите и скажите, кто еще на картинке?

Работи се върху думите „петух“ и „кошка“.

Думите се усвояват по познатата методика. Накрая учителят прави обобщението: Кто живет на ферма? Кто что делает?

Изпълняват се упражненията в тетрадката.

В края на урока се разучава стихчето:

Лежит дорога,
бежит корова,
а за ней вдогонку –
теленок за теленком.

Тема: Доктор Айболит

Темата се разработва в *два учебни часа*.

I. Цели: Повторение на лексиката по темата „Домашние животные“ и затвърждаване на познати форми и структури. Усъвършенстване на навиците за изразяване начините за движение. Обогатяване на речниковия запас с лексика по темата „Дикие животные“.

II. Езиков материал: аист, медведь, волк, лиса, белка, заяц, еж, лев, слон, обезьяна, тигр, жираф, идти, ехать, лететь.

III. Описание на илюстрациите:

1. Болницата на доктор Охболи в гората. Около него са горските животни, които са болни.
2. Доктор Охболи е получил телеграма, в която се съобщава, че животните в Африка са се разболели.
3. Доктор Охболи тръгва към Африка. Всички му помагат. Най-напред той препуска на гърба на вълк.
4. Докторът върви пеша.
5. Докторът пристига в Африка на гърба на орел. Тук са болните африкански животни.
6. Африканските животни са излекувани. Радват се, танцуват.
7. Африканските животни изпращат добрия доктор, който отлита обратно на метлата на Баба Яга. Дъгата с всички цветове.
8. Малките животни с ранички отиват на училище.

IV. Ход на урока:

Първи час

Урокът може да започне с разказ за Корней Чуковски – автор на приказката за Доктор Охболи. Учителят може да започне така:

– Здравствуйте, ребята! Сегодня мы с вами расскажем сказку.

Думата „сказка“ се семантизира по познатата методика.

– Ее написал русский писатель. Его зовут Корней Чуковский. Это сказка о добром докторе. Его зовут Айболит. Русские дети очень любят эту сказку.

Учителят насочва вниманието на децата към първата илюстрация и с тяхно участие описва нейното съдържание. Препоръчва се това да стане така:

– Рассмотрите картинку и скажите, где животные? (Они в лесу, на поляне.)

Думата „лес“ се семантизира чрез превод.

– Кто еще здесь? (Доктор.)

– Это доктор Айболит. А животные больные или здоровые? (Больные.)

– Что делает доктор Айболит? (Он лечит животных.)

Отговаря се с помощта на учителя и се повтаря по познатата методика.

– А почему он лечит их, ребята? (Потому что он их любит.)

– И доктор Айболит какой? Он добрый? (Да, он добрый.)

– И что на полянке у доктора Айболита? (Больница.)

– Кто здесь, в больнице (в лесу, на поляне)?

Постепенно се въвежда новата лексика. Например:

– Это медведица. Повторите, дети, кто это?

– Что у нее болит? (У нее болит лапа.)

– А где медвежонок? И он здесь.

– Это волк. Скажите, дети, кто это?

– Что у волка болит? (У него болит голова.) И т. н.

Така се изчерпва цялото съдържание, като децата се запознават с имената на дивите горски животни. Назовават се и птиците. Някой го боли крак, друг гърло.

Часът завършва, като се повтаря заучената лексика с насочващи въпроси от страна на учителя.

Втори час

Вторият учебен час може да започне с встъпителна беседа. Например:

– Здравствуйте, ребята! Скажите, вы любите сказки?

– Да, мы любим сказки. (Повтаря се.)

– Вспомните русскую сказку. Кто ее написал? (Русский писатель.)

– Как его зовут? (Корней Чуковский.)

– Вспомните, кто лечит животных. (Добрый доктор Айболит.)

– Где его больница? (Она в лесу, на поляне.)

– Кто здесь? Что у него (нее) болит? И т. н.

Постепенно, следвайки илюстрациите, се разказва в съкратен вид цялата приказка.

Учителят насочва вниманието на децата към илюстрациите на следващата страница (картина 2) и казва:

– Но вот еще беда. Пришла телеграмма. Кто ее принес? (Ее принесла лиса.)

Учениците отговарят с помощта на учителя.

– Кто еще здесь? (И поросенок здесь.)

– Животные в Африке заболели. (Повтаря се по методиката.)

– А Африка далеко или близко? (Африка далеко.)

– Можно ли в Африку идти пешком? (Нет.)

– Доктор пойдет или поедет в Африку? (Он поедет.) Повтаря се и се семантизира чрез превод.

– Что делают животные? Они помогают ему?

– Почему животные помогают доктору? (Потому что он лечит их. Потому что он добрый.) Отговаря се с помощта на учителя.

След това се продължава с картина 3:

– Кто помогает доктору? (Ему помогает волк.) Повтаря се.

– Как поехал доктор? (Он поехал на спине волка.) Повтаря се, думата „спина“ се семантизира чрез показване.

Продължава се с картина 4:

– На другой картине доктор Айболит идет или едет? (Он идет пешком.) Повтаря се.

– Кто еще помогает доктору? (Орел.) Думата се семантизира по картинката.

– Доктор прилетел в Африку. (Повтаря се.)

– Что сделал доктор? (Он прилетел.)

– Куда прилетел доктор? (Он прилетел в Африку.)

– А кто живет в Африке? Кто на картинке?

Чрез показване се семантизират думите: слон, лев, тигр, жираф, обезьяна.

– Они здоровые или больные? (Они больные.)

– Кто им поможет? (Добрый доктор Айболит.)

– Что делает доктор? (Он лечит животных.)

Използвайки опита от работата по първата илюстрация, учителят помага на децата да назоват животните и пита какво ги боли (гърло, корем, очите). Посочва се съответният орган.

Разглежда се картина 6 и учителят казва:

– А на этой картинке животные больные или здоровые? (Они здоровые.)

– Что они делают? (Они радуются.)

– Что им дал добрый доктор Айболит? (Он дал им молока и шоколада.)

– Кто радуется? (Обезьяна, слон, тигр, жираф.)

– Почему они радуются? (Потому что они здоровы.) Повтаря се.

След като се изчерпи съдържанието на всички картинки, се изброяват животните, герои на приказката. Децата назовават домашните животни, дивите животни и животните, които живеят в Африка.

В края на урока децата разказват кои от тези животни живеят в зоологическата градина: Кто живет в лесу? Кто живет в Африке? Кто живет в зоопарке?

Ако има време, в края на часа децата с помощта на учителя могат да се опитат да разкажат приказката, като следват илюстрациите.

Работа по картини 7 и 8

Учителят казва:

– Что делают животные? (Они радуются, танцуют. Они провожают доктора.) Отговаря се с помощта на учителя. Повтаря се.

– Он улетает на метле. Кто ему помогает? (Наша героиня Баба Яга ему помогает.)

– Что говорят животные? Как они прощаются с доктором? (До свидания, доктор!)

– Давайте, ребята, и мы попрощаемся с доктором! (До свидания, добрый доктор Айболит!)

Тук може да се повторят цветовете и да се въведат непознатите за децата цветове „оранжевый“ и „фиолетовый“, като се използва дъгата. Например:

– Где Баба Яга и доктор Айболит? (Они на метле. Они на радуге.) Думата „радуга“ се семантизира с показване.

– А радуга какая? (красивая, пестрая)

– Какие цвета на радуге? (красный, оранжевый...)

Накрая учителят показва на децата последната картинка (номер 8), където малките животни с ранички и ученически чанти отиват на училище. Само след един урок ще ги видим в горското училище. Това може да стане така:

– Какой доктор Айболит? (Он добрый.)

– Почему доктор Айболит добрый? (Он вылечил животных.) Повтаря се.

– Они больные или уже здоровые? (Они уже здоровые.)

– Посмотрите на картинку. Кто на ней нарисован? (волк, лиса, слон...)

– Что у волка? (У волка ранец.) Отговаря се с помощта на учителя. Думата „ранец“ се семантизира с показване.

– А у слона? (И у слона ранец.)

– У кого портфель? (У лисы, у попугая, у ежа...) Отговаря се с помощта на учителя.

– Что еще у волка и у лисы? (У них цветы.)

– И куда идут наши герои, ребята? (Они идут в школу. Они идут в лесную школу.) Повтаря се по методиката.

Учителят казва:

– Мы опять встретимся с ними. Давайте попрощаемся. Что вы им скажете? (До свидания! До встречи!)

Накрая се разучава стихчето „Зазвенел звонок веселый“ от учебника. Първо се семантизира думата „звонок“ чрез показване на картинката в учебника и учениците отговарят на въпроса на учителя „Что делает звонок?“ (Он звенит.) Стихотворението се разучава, като се повтаря хорово по фрази от целия клас, на групи и индивидуално. На този етап стихотворението не се чете от децата. Разучават го, като слушат прочетеното от учителя.

В тетрадката за самостоятелна работа по контурите децата рисуват зайче, мече, маймуна с ранички. Катеричката се оцветява.

Учителят завършва урока така:

– Все животные уже здоровы. Мы опять встретимся с ними в лесной школе. До свидания! До встречи!

Тема: Вы молодцы

Урокът е обобщителен за устния уводен курс. Това личи и от картинката към него: дадени са сценки от различните уроци, изобразени са ситуациите, в които са попадали героите.

Учителят може да проведе урока по свой избор, като вложи творчество и въображение. Може да се подготви реквизит и да се театрализират някои от диалозите, да се предложат други диалози. Атмосферата да е приятна и на учениците да се покаже колко много са научили (грешките се поправят внимателно). Затова урокът се нарича „Вы молодцы“.

Възможно е урокът да протече като разказ: какво се е случило с героите от началото до края на устния уводен курс. От тяхно име децата разиграват сценки, запознават се, уреждат спорове, разказват за себе си и семейството си, за правилата на движение, за зоологическата градина. Други варианти: учениците изпълняват ролята на героите в различни случки, броят с броилки, казват стихчетата, които са запомнили, пеят или слушат песнички.

Учителят следва да изисква в разказите да се употребяват всички усвоени думи и изрази от устния уводен курс. Предварително може да се поставят задачки: група деца да подготви сценка от урока „Наш день“ или малкия спор между момичета и момчета на площадката, някои от сценките с Баба Яга в училище и на кръстовището, сценката в лечебницата на Доктор Охболи. Учителят помага на учениците да си спомнят сценката и диалозите.

Урокът дава възможност за творческа изява на учениците и учителите.

Тема: Я буквы учу

I. Цели: Учениците се запознават с буквите на руската азбука. Изясняват се различията между руската и българската азбука. Обогатява се речниковият запас, работи се по произношението на руските звукове и се формират първоначални навици за четене на руски език.

II. Ход на урока:

Това е първият урок след устния уводен курс и предлагаме да започне със следната беседа:

1. – Здравствуйте, дети!
– Добрый день! Здравствуйте!
– Ребята, скажите, где вы учитесь?
– Мы учимся в школе.
– Кто вы?
– Мы ученики.
– А кто учит вас? Кто я?
– Вы учитель (учительница).
2. След това се прави преход към новата тема.
– Могут ли животные учиться?
– Помните ли вы куда пошли наши герои-животные? (Они пошли в школу.)
– Откройте учебник. Рассмотрите картинку.

Учениците разглеждат картинката на горското училище. Учителят пита:
– Что это? (Это школа.)
– Почему? (Есть парта и доска.)
– А где эта школа?

С помощта на учителя се отговаря:
– Школа в лесу. (Она в лесу.) Это лесная школа.

Фразите се отработват по познатата от устния курс методика. Учителят продължава:
– А кто учится в ней? Кто учится в лесной школе?

Учениците разглеждат картинката и назовават животните.

3. От този момент нататък започва въвеждането на новия материал. На учениците се предлага да отгатнат няколко гатанки. На дъската се записват първите букви от отговорите. Целта е да се покаже, че руските букви са същите като българските.

Учителят започва така:
– Слушайте загадку и скажите, кто это?

Быстрый маленький зверек,
по деревьям скок да скок! (Белка)

– Запишем первую букву „Б“.
– А кто зимой белый, а летом серый? (Заяц)
– Запишем первую букву „З“.
– Ребята, белка, волк, заяц учатся в лесной школе.
Повтаря се по методиката.
– Кто они? (Они ученики.)
– А кто учительница? (Учительница – медведица.)
– Ребята, ее зовут Мария Петровна.
– Запишем и эти буквы: „М“ и „П“.
След това учителят може да зададе няколко въпроса на български език:
– Познавате ли тези букви? (Да.)
– От коя азбука са те? (От българската.)
– Но ние употребявахме руски думи. Какви са още тези букви? (Руски.)
– Разгледайте руските букви в учебника. Приличат ли на българските? (Да, същите са.)
– Слушайте русскую азбуку и повторяйте!
Учителят чете руската азбука, а класът повтаря хорово, на групи или индивидуално. След това учителят пита: „Има ли букви в руската азбука, които ги няма в българската?“ и предлага на учениците да ги открият.
– Да, ребята, это буквы ё, ы, э. (Повтаря се няколко пъти хорово и индивидуално.)
Тук може да се разграничи произношението на гласните звукове е, э, ё.
След това учителят казва:
– Прочитайте сами русскую азбуку.
Оттук нататък започва затвърждаването на новия материал и работата по четенето. Учителят казва:
– Вернемся в лесную школу. Прочитайте, что написано на доске. (Азбука.)
– Слушайте, что говорит учительница.
Учителят чете фразата на учителката: „Здравствуйте, дети!“
Фразата се повтаря хорово и индивидуално.
След това отделни деца я прочитат в учебника. Учителят продължава:
– Слушайте и повторяйте, что говорят ученики: Добрый день! (Учениците повтарят.)
После предлага:
– Прочитайте, что говорят ученики.
Отделни ученици четат фразите.
– А как зовут учительницу, вы запомнили? (Мария Петровна)
– Найдите и прочитайте, кто говорит: „Здравствуйте, Мария Петровна!“ (Баба Яга)
Учениците прочитат фразите на Баба Яга. Учителят казва:
– Баба Яга тоже хочет учиться.
– А что делают дети в школе?
С помощта на учителя учениците отговарят:
– Они читают и пишут. (Повтаря се.)
– Что нам помогает читать и писать? (Буквы)
– Что ты делаешь в школе?
Учениците отговарят с помощта на учителя:
– Я учу буквы.
4. Така се въвежда новата тема, която се записва от учителя на дъската. Обяснява се правописът на новата буква „ы“ и учителят предлага трите нови букви да се напишат в тетрадките:
– Запишем новые буквы, я на доске, а вы в тетради: Ёё, Ээ, ы.
След това започва работата по стихотворението.
Първо на децата се предлага да разгледат картинката на момченцето, което чете. Учителят задава въпроса:
– Кто это? (Это мальчик.)
– Прочитайте буквы на книжке. (А, Б)
– А что делает мальчик? Он читает или играет? (Он читает.)

– Почему он читает? (Он уже ученик.)

На дъската може да се напише думата „уже“ и да се преведе.

– Он спрятал игрушки.

На дъската се записва „спрятал“ и се обяснява значението.

– Мальчик не хочет играть. Слушайте стихотворение и потом скажете, почему мальчик не хочет играть.

Учителят чете, след това учениците отговарят:

– Он уже ученик.

На учениците се предлага сами да прочетат стихотворението и да отговорят на въпроса: Что делаю я? (Я буквы учу.)

След това стихчето се чете от учителя и хорово по редици, от отделни групички деца или индивидуално няколко пъти от различни ученици.

Накрая се прочитат всички реплики на героите от горското училище, като учителят предварително е определил ролите. Може да се разгледа още един път горското училище и да се каже кой учи в него.

5. За домашна работа учителят поставя следните задачи: устно – стихотворението да се чете, руската азбука да се научи наизуст, и писмено – упражнения 1 и 2 от тетрадката за самостоятелна работа.

Тема: Собака на уроке

I. Цели: Формиране на навици за правилно четене и произнасяне на гласния звук „О“ в ударена и неударена позиция, както и навици за четене на руски език.

II. Ход на урока:

1. Урокът започва с проверка на домашната работа – устна и писмена. Учителят пита:

– Где ты учишься? (Я учусь в школе.)

– Что я делаю в школе? (Я буквы учу.)

След това отделни ученици прочитат стихчето „Я спрятал игрушки“.

2. След това се прави преход към новата тема. Учителят пита:

– Где учатся животные, наши герои? (Они учатся в лесной школе.)

– Кто учится в лесной школе?

Учениците назовават кой учи. Учителят казва:

– Сегодня узнаем, как учится собака.

3. Въвежда се новата тема. Учителят казва:

– Запишите тему: „Собака на уроке“.

Записва темата на дъската и пита:

– Кто учит детей? (Учительница.)

– Как ее зовут? (Мария Петровна.)

– Прочитайте, что говорит учительница Мария Петровна.

Прочита се репликата на учителката. Учениците прочитат: „Напиши „с?бака“.

– Что написано на доске? Почему собачка не пишет? Знает ли она, как писать? (Она не знает, „О“ или „А“.)

– Поможем ей.

4. След това се работи по граматическия материал в балончетата на папагала.

– Прочитаем, что написано в шарах попугая. Слушайте и повторяйте.

Учителят чете правилото, учениците повтарят.

– Значит, как читаем это слово? (Читаем „сабака“.)

– А как пишем? (Пишем „собака“.)

– Напишите и вы в тетрадях.

Учениците записват думата в тетрадките.

– А теперь прочитайте.

Учениците прочитат думата.

5. Материалът се затвърждава чрез упражнения 1 и 2 от учебника, които може да се прочетат от учителя или да се изпълнят с помощта на записа от аудиокасетата.

Писмено се прави упражнение 1 от тетрадката за самостоятелна работа.

6. Чрез малък преход се преминава към работа по разказчето „Зоопарк“. Учителят пита:

– А кто это, ребята? Он огромный, серый, живет в зоопарке. (Это слон.)

След това учителят прочита разказа, но първо поставя задачата:

– Слушайте и скажите, что есть у слона.

След прочитането учениците отговарят:

– У слона есть хобот.

Думата се повтаря няколко пъти хорово и индивидуално.

– Прочитайте сами и скажите, что дала Оля слону.

Учениците четат сами и отговарят: „Яблоко.“

7. След това се прави писмено упражнение 3 от тетрадката за самостоятелна работа.

8. Учителят отново предлага да се разгледа картинката в учебника и казва:

– Рассмотрите картинку. Кто живет в зоопарке?

Учениците отговарят:

– В зоопарке живут лев, тигр, обезьяна, жираф.

Тези думи могат да се запишат в тетрадките.

Изпълнява се диалогът: Что они говорят?

Учениците го четат няколко пъти по роли.

9. Часът завършва с гатанката – упражнение 4.

10. За домашна работа се дава:

а) устно – разказчето „Зоопарк“ да се чете;

б) писмено – упражнения 2 и 4 от тетрадката за самостоятелна работа.

Тема: Эхо-о-о!

I. Цели: Формиране на навици за правилно произношение на руските гласни „е“ и „э“, както и на навици за четене на непознат текст на руски език. Прави се преговор и се затвърждава произношението на руския звук „о“ под ударение и без ударение.

II. Ход на урока:

1. Часът започва с проверка на домашната работа. Учителят пита:

– Где живет слон? (В зоопарке.)

– Кто еще живет в зоопарке? (Тигр, лев...)

2. Преход:

– А кто живет в лесу? (Волк, лиса, медведь, белка...)

– Где учатся они? (В лесной школе.)

– Пойдем в лесную школу и посмотрим, что делают ученики там сегодня. Откройте учебник.

– Рассмотрите картинку. Кто в лесной школе?

– Прочитайте, что говорят ученики.

– Они говорят: „Это белка.“

– А Баба Яга что говорит? (Где? Где белка?)

Учениците повтарят след учителя няколко пъти въпросите на Баба Яга. Учителят казва:

– Что говорит Баба Яга?

Учениците отговарят. Учителят:

– Белка на дереве. (Повтарят.)

Обръща се към няколко деца:

– Что говорит Баба Яга? (Отговарят.)

Учителят:
– И так, где белка? (Белка на дереве.)
– А что кричит белка? (Четат: „Эхо-о-о!“)
– А учительница Мария Петровна что говорит? (Кто кричит „Эхо-оо!“?)
3. Въвеждане на новата тема. Учителят:
– Ребята, это тема нашего урока. Запишите в тетради: Эхо-о-о!
След това се правят устно упражнения 1, 2 и 3 от учебника и упражнения 1 и 3 от тетрадката за самостоятелна работа.
4. Преминава се към усвояване на граматическия материал. Учителят казва:
– Ребята, а где мы учимся?
Учениците отговарят с негова помощ:
– Мы учимся в школе, в классе. (Повтаря се.)
– Где учатся дикие животные? (В лесу.)
– Прочитаем, что нам написал попугай.
Чете се правилото в балончето по описаната вече методика.
5. Изпълнява се устно упражнение 4: Скажите кто где? След това се прави писмено упражнение 3 от тетрадката за самостоятелна работа.
6. Прави се упражнението „Поиграем в театр“.
7. След това се преминава към работа по текста „Экскурсия“.
а) – Слушайте и скажите, что увидели дети в лесу, на поляне.
Учителят чете, след което учениците отговарят на въпроса.
б) – Прочитайте и скажите, кто кричит в лесу?
Изреченията могат да бъдат прочетени от отделни ученици. Отговаря се на въпроса. (Евгения и Елена)
в) Задават се няколко въпроса по текста:
– Что им отвечает?
– Что делает эхо? (Отвечает, повторяет наши слова.)
– Прочитайте, где росли ели.
– Сколько лет росли они в лесу?
г) Може да се направи упражнение от типа „Так или не так“:
– Вера и Аня ходили в лес. (не так)
– В парке девочки увидели ели. (не так)
– Десять лет росли они. (не так)
– Весело в лесу. (так)
8. За домашна работа се дава:
а) писмено – упражнение 4 от тетрадката за самостоятелна работа;
б) устно – текстът „Экскурсия“ да се чете много добре.

Тема: Слоны умны

I. Цели: Затвърждаване на произношението на руските звукове „е“ и „э“. Запознаване с руската буква „ы“ и формиране на навици за правилно произношение на руския звук „ы“. Формиране на навици за четене на руски език.

II. Ход на урока:

1. Часът започва с проверка на домашната работа – писмена и устна.
Писмена: – Ребята, вы узнали, кто кричит в лесу?
– Это белка.
Устна: – А в рассказе „Экскурсия“, кто кричал в лесу? (Евгения и Елена)
– Прочитайте и скажите, что отвечало им? (эхо)
Текстът „Экскурсия“ от предишния урок се чете от няколко ученика.

2. Преход към новата тема. Учителят казва:

– Ребята, вы любите отгадывать загадки? Послушайте.

Гатанката е записана в учебника, на черната дъска в горското училище. Учителят я прочита и пита:

– Что говорит учительница? Прочитайте.

Децата прочитат репликата на мечката:

– Какая это буква?

– Итак, какая это буква, дети?

Децата откриват новата за тях буква „ы“. Те вече я познават от урока „Я буквы учу“. Учителят казва:

– Давайте скажем „ы“.

Учителят дава образец при отсъствие на запис, децата повтарят хорово и индивидуално. Учителят казва:

– Сегодня мы будем учить эту букву.

3. Въвеждане на новата тема:

– Запишите тему: „Слоны умны“.

а) – Рассмотрите картинку и скажите, кто сегодня в лесной школе? Кто здесь?

Учениците отговарят, като назовават животните: лиса, еж, собака, поросенок, волк, слон. Учителят казва:

– Давайте опять ответим на вопрос учительницы, какая это буква. Прочитайте, как отвечают ученики лесной школы. (ы, ы, ы)

б) След това се изпълняват упражнения 1 и 2 от учебника:

Упражнение 1 – Слушайте и повторяйте за попугаем.

Упражнение 2 – Читайте.

в) Упражнение 3 – „Что читает слон?“. Учителят чете, след него 2–3 ученика. Учителят казва:

– Слон читает. Он умный, слоны умны. (Повтаря се по методиката.)

След това пита:

– Какие слоны, дети?

г) – Давайте прочитаем, что говорит слон в лесной школе.

Учителят чете стихотворението от балона на слона. Учениците повтарят хорово или индивидуално след учителя, отговаряйки на въпроса „Какие слоны?“.

д) Изпълнява се упражнение 2 от тетрадката за самостоятелна работа.

е) Вниманието на учениците се насочва към картинката с папагалчетата в учебника и се изясняват формите на глагола „прыгать“: прыгает – прыгают.

– Что делает попугай?

– Что делают попугаи?

Учителят казва:

– Посмотрите на картинку и скажите кто ещё прыгает.

В отговорите си учениците използват „прыгает-прыгают“.

4. За затвърждаване се пристъпва към работа по текста „Поход“.

а) Преди четенето учителят задава въпроса: „Когда это было?“ След четенето се изпълнява аналогичното упражнение.

б) Учителят задава въпроси по текста. Учениците изчитат отговорите. Може да се направи упражнение от типа „Так или не так“.

в) Изпълнява се упражнение 5. Работи се върху речевия етикет.

г) Писмено се прави упражнение 3 от тетрадката за самостоятелна работа.

5. За домашна работа се дава:

а) устно – стихчето „Слоны умны“ наизуст, текстът „Поход“ да се чете;

б) писмено – упражнения 1 и 4 от тетрадката.

Тема: Все мы любим мед

I. Цели: Формиране на навици за правилно произношение на звука ё. Формиране на техники за четене. Формиране на първоначални умения за извличане на информация от текст, умения за адекватна ориентация във въпроси. Работа с речевия етикет и развитие на устната диалогична реч. Свързване на слуховия със зрителния образ.

II. Ход на урока:

1. Проверка на домашната работа.
2. За преход към новия материал се препоръчва урокът да започне със следната беседа. Преподавателят показва рисунка на бурканче с мед и пита:

– Ребята, вы любите мед?

– Какой мед? Сладкий или соленый?

3. Въвеждане на новата тема:

а) Преди да бъде записана на дъската, препоръчваме следното въвеждане на темата. Вниманието на децата се насочва към картинката в учебника.

– Посмотрите на картинку. Что это? (Это лесная школа.)

– Где наши герои опять? (Они в лесной школе.)

– Кто здесь? Кто на картинке?

Изброяват се познатите животни. Има и пчела (пчелка). Учителят пита:

– Кто дает мед?

С негова помощ учениците отговарят:

– Пчелка дает мед.

„Пчелка“ се семантизира по познатата методика. Учителят продължава:

– А кто еще любит мед? (медведь, Баба Яга)

– Что говорит медведь? А Баба Яга что говорит?

Първоначално учителят подава отговорите, като ги прочита от балоните на мечката и на Баба Яга. Отговорите се повтарят хорово и индивидуално.

б) Записване на темата на дъската

Учителят обобщава:

– Значит, все мы любим мед. – И записва темата на дъската.

в) Въвеждане на новия материал

Учителят посочва думата „мед“ в заглавието на дъската или я написва отделно. Буквата „ё“ е записана с червен тебешир. Учителят пита:

– Какая это буква?

Учениците могат да отговорят, защото вече познават буквата от урока „Я буквы учу“. Учителят продължава:

– Слушайте, как произносится эта буква.

Учителят дава образец на произношението на ё. Децата повтарят хорово и индивидуално.

г) Затвърждаване на граматичния материал

Следва изпълнение на упражнения 1, 2 и 3 от учебника. При наличие се използва запис.

д) Работа по текста „В лесу“

Вниманието на учениците се насочва към упражнение 4. Учителят чете текста „В лесу“ или използва запис. Преди четенето задава въпрос:

– Слушайте и скажите: что растет в лесу?

Отговор: береза и елка. При нужда думите се семантизират по един от познатите начини. Учителят продължава:

– Слушайте еще раз и скажите: Что у березы? Что у елки?

Учениците изчитат отговорите:

– У березы зеленые листики. У елки зеленые иголки.

– Скажите еще раз, какие листики? (Зеленые.)

– Какие иголки? (Тоже зеленые.)

– А где еж? (Еж под елкой.)

Учителят казва:

– Читаем дальше.

И задава въпроса:

– Что сказала елка ежику?

После прочита стихчето „Елка ежику сказала“. Учениците отговарят, като четат в учебника. Четат няколко ученика. Цели се почти наизустяване на стихчето. Учителят отново пита:

– Как ежик поблагодарил?

– Спасибо, елка, за иголки.

е) Препоръчва се смяна на дейностите. Учениците изпълняват самостоятелно упражнение 1 от тетрадката.

ж) Упражнения. Следва изпълнение на упражнение 5 от учебника. Повтарят се изразите от речевия етикет: пожалуйста, спасибо.

Според времето и темпа на работа може да се прочете стихчето „Милый, ласковый козленок“. Задават се въпросите:

– Какой козленок? Какой сад?

з) Следва изпълнение на упражнение 7 – „Поиграем в театр“. Учителят разпределя ролите. Отделни ученици четат репликите на катеричката, папагала, пчеличката, мечката и Баба Яга. Следи се за интонацията и правилното произношение.

4. Домашна работа (препоръчителна):

а) устна: едно от стихчетата наизуст; четене на текстчета и думи;

б) писмена: упражнение 2 от тетрадката за самостоятелна работа.

Тема: Сколько? Зайчик считает

I. Цели: Формиране на навици за произнасяне на меки съгласни звукове. Повторение и затвърждаване на числителните от 1 до 5 и усвояване на числителните от 6 до 10. Обогатяване на речниковия запас на учениците. Формиране на техники за четене.

II. Ход на урока:

1. Проверка на домашната работа

2. Преход към новата тема. Препоръчва се урокът да започне със следната беседа:

– Ребята, посмотрите на картинку. Кто в школе?

Изброяват се животните и мечката-учителка. Учителят уточнява:

– Кто стоит? Кто сидит?

Учениците отговарят с помощта на учителя. После учителят съобщава:

– Зайчик считает. (При необходимост се превежда.)

Учителят продължава:

– Умеет ли считать зайчик? Что говорит учительница? (Считай, зайчик! Забыл? Помогите зайчику!)

3. Въвеждане на новата тема. Учителят казва:

– Сегодня мы будем помогать зайчику считать. Запишите в тетради: Сколько? Зайчик считает.

– Какие цифры знает зайчик? (один, два, три, четыре)

4. Въвеждане на новия материал. Учителят казва:

– Помогите зайчику посчитать до десяти.

а) Следва изпълнение на упражнение 1 от учебника. При наличие се използва запис.

– Слушайте и повторяйте.

б) Упражнение 2. Учениците повтарят след учителя или диктора думите с „ь“ в края и в средата на думата.

в) Разглеждат се картинките на слона, мишката, вълка и зайчето. Учениците четат:

– Кто какой?

Отговарят с антонимите: большой-маленький, сильный-слабый.

г) Упражение 4. Учениците отговарят на въпроса: Сколько перышек у петуха? Целта е учениците, като гледат цифрите от 1 до 5, да ги произнесат, а после да продължат до 10. Четат 2–3 ученика.

д) Писмено се изпълняват упражнения 1 и 2 от тетрадката.

е) Преминава се към упражнение 5 от учебника. Задачите са посочени в началото и края на стихчето. Чете се от 3–4 деца.

ж) Писмено се изпълнява упражнение 3 от тетрадката.

з) Прави се упражнение 6 от учебника, като се отговаря на въпроса „Сколько?“.

и) При наличие на свободно време се работи върху гатанката.

5. За домашна работа:

а) устна – да се научат числата от 1 до 10; едно от стихчетата, избрано по желание – наизуст.

б) писмена – упражнение 4 от тетрадката.

Тема: Стала снежинка буквою Ж

I. Цели: Формиране на навици за правилното произношение на звуковете „ж“ и „ш“. Обогатяване на речниковия запас на учениците с лексика, свързана със зимата. Формиране на навици за четене на руски език. Формиране на първоначални умения за извличане на информация от текст.

II. Ход на урока:

1. Проверка на домашната работа.

2. Преход към новата тема. Вниманието на учениците се насочва към зимната картина.

– Кто на картине?

3. Въвеждане на новата тема. Заглавието се записва малко по-късно в хода на урока.

а) Учителят задава въпрос:

– Ребята, где находятся наши герои – в школе или на горке?

Показва се картинката на зимната пързалка и учителят казва:

– Это горка. (Семантизира се и се повтаря.)

– Почему животные на горке?

Отговор с помощта на учителя:

– Потому что школа закрыта. (Повтаря се по методиката.)

– А на горке холодно или тепло? (Семантизира се думата „холодно“.)

– Что надели белка, волк и т. д.?

б) Чрез картини учителят семантизира думите: шарф, шапка, шубка, варежки.

– Что на земле? (Снег.)

– Давайте прочитаем: какой снег?

в) Чете се стихотворението „Белый снег пушистый“. Учениците слушат и отговарят: „Снег пушистый.“

– Давайте прочитаем все хором. Скажите, что делает снег?

Стихчето се чете по групи или индивидуално. Учениците отговарят на въпроса.

г) Въвеждане на граматичния материал

Първо се изпълнява упражнение 1 „Повторяй за попугаем“.

Учителят семантизира думите „ски“ и „шейна“, като показва две картини и казва:

– Это санки, а это лыжи.

– Повторите, дети, что это? (Это санки, это лыжи.)

После се изпълнява упражнение 2 „Трудно Шарику сказать, помоги ему читать“. Децата с помощта на учителя прочитат думите по срички. Следи се за произношението на сричките „жи“, „ши“.

д) Затвърждаване на граматичния материал. Вниманието на учениците отново се насочва към зимната картинка. Учителят пита:

– Что у поросенка – санки или лыжи? Что у мыши – санки или лыжи?

е) Работа над текста „На горке весело“. Пристъпва се към четене на текста. Учителят започва така:

– Слушайте и скажите, кто на горке?

След това чете текста, а децата отговарят на въпроса. Текстът се прочита няколко пъти и се поставят различни задачи по него.

– Задаване на въпроси по текста, например:

– Какое время года? Что закрыто? И т. н.

– Прочитайте, что надели все.

– Так ли было в тексте? Да или нет?

У мыши санки. (нет)

У поросенка лыжи. (нет)

Белка грызет шишки. (да)

Беседа по текста, например:

– Прочитайте, что держит ежик.

– А ежику тепло или холодно? (Ему тепло.)

– Он надел теплые варежки.

– А где волк? (Волк лежит на снегу.)

– А волку тепло или холодно? И т. н.

При работа по текста се следи за произношението. Отделни думи, изрази, словосъчетания и изречения могат да бъдат повтаряни многократно хорово по групи или индивидуално, за да се отработи добре произношението на „ж“ и „ш“, които са трудни за произнасяне за българите.

ж) Беседата се разширява чрез работа по зимната картина.

– Посмотрите и скажите, кто еще на горке?

– Что делает Баба Яга?

– Что делает белка? А ежик?

– А почему все на горке? Почему школа закрыта?

Тук се семантизира и въвежда думата „каникулы“ (ваканция), която е изписана на плаката.

– Что у животных?

– У них каникулы. (Семантизира се по методиката.)

з) Работа по стихчето „Снежинка легкая“.

Учителят показва картинка на снежинка и казва:

– Это снежинка. Слушайте все и скажите, какая снежинка?

После прочита стихчето. Децата отговарят на въпроса. Четат стихчето хорово и индивидуално.

и) Прави се писмено упражнение 2 от тетрадката.

й) Работа по стихчето „Стала снежинка“

Учителят отново показва картинката на снежинката и пита:

– А какая буква похожа на снежинку?

С негова помощ децата отговарят, че това е буквата „ж“. Тук учителят може да запише темата на дъската и да каже:

Стала снежинка буквою „ж“,
Солнце ее не растопит уже.

И да попита:

– Почему солнце не растопит снежинку?

Отговор с помощта на учителя:

– Она стала буквою „ж“.

Децата повтарят няколко пъти стихчето.

к) При наличие на време се правят упражнение 1 от тетрадката и упражнение 3 от учебника.

л) При наличие на време се чете и гатанката.

4. За домашна работа:

а) устна – едно от стихчетата наизуст, текстът „На горке весело“ да се чете;

б) писмена – упражнение 3 от тетрадката.

Тема: Вкусный борщ! Горячий чай!

I. Цели: Формиране на навици за правилно произношение на звуковете „ч“ и „щ“. Обогатяване на речниковия запас на учениците с лексика по темите „Пища“ и „Посуда“. Формиране на навици за четене на руски език. Формиране на първоначални умения за извличане на информация от текст.

II. Ход на урока:

1. Проверка на домашната работа

2. Преход към новата тема

Вниманието на учениците се насочва към картинката.

а) Учителят казва:

– Ребята, скажите, где наши герои? (В комнате.)

– Почему? На дворе холодно или тепло? (Холодно.)

3. Въвеждане на новата тема. Учителят казва:

– Они замерзли. (Повтаря се.)

– Что замерзло у ежика?

– Щеки замерзли. (Показва себе си. Семантизира се и се повтаря по методиката.)

б) – Посмотрите на картинку. Что на столе?

По познатия начин се семантизират думите: ложка, чай, чайник, чашка, борщ и изразът „в чашке чай (борщ)“. След това учителят пита:

– А кто за столом?

– Кто под столом?

Учениците изброяват познатите герои (обезьяна, ежик, поросенок, белка, волк, мышь).

в) Учителят казва:

– Давайте прочитаем, что говорит Баба Яга.

Учителят прочита скоропоговорката „Чищу щеткой...“. Учениците я повтарят няколко пъти хорово и индивидуално.

г) Следва изпълнение на упражнение 1 „Повторяй“, като учителят следи за правилното произнасяне на звуците „ч“ и „щ“.

д) Препоръчва се преди четене на текста „Утро“ да се изпълни упражнение 5 от учебника „Поиграем в театр“. Учителят казва:

– Прочитаем, кто что говорит.

С помощта на учителя децата прочитат репликите на героите. Учителят пита:

– Что любит поросенок? (Он любит вкусный борщ.)

Учителят записва на дъската първата част от заглавието: Вкусный борщ!

– А что любит белка? (Она любит горячий чай.)

Записва се и втората част от заглавието: Горячий чай!

Учителят се връща към упражнение 5 и разпределя ролите на героите между децата. Може да се организира състезание между отделните редици за изразително четене.

е) Писмено се прави упражнение 1 от тетрадката „Я уже знаю эти слова“.

ж) Работа по текста „Утро“ (упражнение 4). Започва се с въпрос на учителя:

– Что мы говорим маме утром? (Доброе утро, мама!)

След това учителят прочита текста „Утро“, като предварително задава въпрос:

– Какой чай наливает мама?

Учителят следи четенето на учениците при отговора. След поставяне на различни задачи по текста (по познатата методика) учениците постепенно прочитат текста. Например поставят се въпроси по текста, а учениците изчитат отговорите и т. н.

з) При наличие на свободно време се работи върху гатанките (часовник и чайник).

4. Домашна работа:

а) устна – текстът „Утро“ и репликите на героите да се четат;

б) писмена – упражнение 2 от тетрадката.

Тема: Добро пожаловать на праздник!

I. Цели: Развитие на навиците за изразително четене и правилно произношение на руските звукове.

II. Ход на урока:

1. Проверка на домашната работа
2. Въвеждане на обобщаващата тема

След проверката на домашната работа се препоръчва урокът да започне със следната беседа:

– Ребята, посмотрите на картинку. Где находятся наши герои? (Они на сцене.)

– Что говорит Баба Яга? (прочитат се нейните думи)

– Трудно или легко выучить буквы? (учениците отговарят)

– Вы уже умеете хорошо читать. Послушайте стихи и скажите, что научились делать лесные школьники?

Учителят чете стихотворението „Мы знаем буквы, знаем слоги“, а учениците отговарят на въпроса. След отговора те четат стихчето хорово и индивидуално.

Работа по стихчетата-гатанки. Учителят казва:

– Ребята, посмотрите на картинку и скажите, кто уже умеет говорить, читать?

Пристъпва се към прослушване на стихчетата. При отсъствие на запис ги чете учителят, а учениците назовават последната дума.

След като чуят всички стихчета, учениците се оставят за 3–4 минути да си изберат герой и да подготвят стихчето за изразително четене. Преди четене на отделните стихчета учителят пита:

– Почему тебе понравился этот герой? Что он говорит?

На дъската е написано началото на изказването:

– Мне нравится слон, потому что...

– Мне нравится кошка, потому что... и т. н.

Четенето на стихчетата може да се проведе и под формата на състезание между отделните редици. Учителят поощрява децата, радва се на изразителното четене:

– Ребята, вы молодцы! Прочитайте, что говорит Баба Яга.

– Спасибо вам за старание, ребята! Молодцы!

Тема: Баба Яга приглашает в гости

I. Цели: Формиране на навици за изразяване на отсъствие на предмет или лице. Усъвършенстване на навиците за изразяване на място на действието. Развитие на устната реч.

II. Ход на урока:

1. Проверка на домашната работа

В началото на часа след въвеждащи въпроси предлагаме да бъде проверена домашната работа по темата „У кого? Чей голос?“.

2. Преход към новата тема

Учителят предлага на децата да разгледат картинката в учебника с къщичката на Баба Яга и задава въпрос:

– Ребята, рассмотрите картинку и скажите, чей этот домик?

С негова помощ децата отговарят:

– Это домик Бабы Яги.

– А где он? (Где живет Баба Яга?)

– Она живет в лесу.

– Кто еще на картинке?

Децата назовават познатите герои от учебника:

– Здесь Боря, Маша, белка, заяц.

3. Въвеждане на новата тема

Учителят казва:

– Баба Яга пригласила их в гости. Это и тема нашего урока. Запишите ее в тетради.

Децата записват в тетрадките: „Баба Яга приглашает в гости".

4. Работа по новата тема и граматичния материал

а) Семантизация на новата лексика

Предлагаме учителят да продължи беседата така:

– Рассмотрите картинку и скажите, что на столе?

По методиката учителят припомня познатата и въвежда новата лексика. След това учителят казва:

– Давайте посчитаем все ли на столе. Что говорит Боря?

С негова помощ учениците прочитат репликата на Боря: „У меня нет стакана!"

– А что говорит Маша (белка, заяц)?

Прочитат се и се повтарят многократно хорово и индивидуално репликите на героите.

– Что говорит Баба Яга?

Прочитат се репликите на Баба Яга: „Вот стакан. Вот нож. Вот тарелка. Вот вилка."

б) Работа по диалога

Диалогът първоначално се чете от учителя, който задава въпроса: „У кого чего нет?" После се чете от учениците по роли.

в) Работа по граматичните конструкции

Преди да се насочи вниманието на учениците към балончетата на папагала, предлагаме учителят да проведе следната беседа:

– Ребята, что есть у Бори (у Маши, у белки, у зайца)?

– Чего нет у Бори (у Маши, у белки, у зайца)?

След това се работи по граматичния материал в двете балончета на папагала (Что есть? Чего нет?). Типовите фрази се повтарят хорово и индивидуално.

г) Писмено се прави упражнение 1 от тетрадката.

д) Кого нет? (въпрос за одушевен предмет).

Учителят отново предлага да се разгледа картинката и задава въпрос:

– А кого нет за столом?

Децата отговарят:

– За столом нет волка и нет лисы.

Правилото се прочита в третия балон и фразите се повтарят няколко пъти хорово и индивидуално.

е) Затвърждаване на новия граматичен материал

Изпълнява се упражнението от учебника. Учениците прочитат изречението: „На столе стоит ваза." И назовават какво има и какво няма в двете фруктиери: „В вазе лежат...", „В вазе нет...".

ж) Усвояване на граматичните конструкции с глаголите „лежит" и „стоит"

За да могат учениците правилно да употребяват глаголите „лежит" и „стоит" и да правят разлика между тях, вниманието им отново се насочва към картинката в началото на урока. Учителят назовава кои предмети „стоят" и кои „лежат". Фразите се обработват по познатата методика.

Упражнение 2 от тетрадката за самостоятелна работа е свързано с този граматичен материал. По преценка на учителя то може да се изпълни на това място или да бъде дадено за домашна работа.

з) Накрая се изпълнява последното упражнение в учебника, като учениците отговарят на въпросите: „Кто на карусели?“ и „Кого нет на карусели?“

5. Домашна работа:

а) устна – диалогът да се чете по роли и да се научат правилата в балончетата на папагала;

б) писмена – упражнение 2 от тетрадката за самостоятелна работа.

Тема: Добро пожаловать, Баба Яга!

I. Цели: Обогатяване на речниковия запас. Създаване на навици за изразяване на признаци и качества на предметите. Развитие на устната реч. Усвояване на лексиката по темите „Одежда“ и „Игрушки“.

II. Ход на урока:

1. Проверка на домашната работа

Учителят започва урока с беседа:

– Где были Боря и Маша? (Они были в лесу.)

– У кого они были в гостях? (У Бабы Яги.)

– Что было и чего не было на столе? (Прочита се диалогът по роли.)

– А что лежит и что стоит на столе? (Прочита се писмената домашна работа.)

2. Преход към новата тема

Учителят казва:

– Наши герои Боря и Маша тоже решили пригласить Бабу Ягу к себе в гости. Они говорят: „Добро пожаловать, Баба Яга!“ Повторите, дети, что говорят Боря и Маша.

Фразата от речевия етикет се повтаря хорово и индивидуално.

3. Въвеждане на новата тема

Учителят казва:

– Ребята, это и тема нашего нового урока.

Заглавието се записва на дъската и в тетрадките.

4. Работа по новата тема

а) Учителят предлага да се разгледат картинките в учебника и задава следните въпроси:

– Ребята, рассмотрите картинки и скажите, кто здесь?

– Что говорит бабушка Бори и Маши?

– Что отвечает Баба Яга?

– Чья это комната? Чья другая комната? (Это комната Бори, а это комната Маши.)

б) След това учениците разглеждат стаята на Боря.

– Что есть в комнате?

По познатата методика се семантизират думите от темите „Игрушки“ и „Одежда“, характерни за момчетата.

Учителят прочита текста, свързан със стаята на Боря, като предварително задава въпрос, например: Что новое у Бори?

След това учениците отговарят на двата въпроса след текста.

в) По аналогичен начин се разглежда и стаята на Маша и се семантизират думите от темите „Игрушки“ и „Одежда“, характерни за момичетата.

Учителят прочита текста, свързан със стаята на Маша, като предварително задава въпроса: Что новое у Маши?

Учениците отговарят на двата въпроса след текста.

г) За затвърждаване на новата лексика писмено се прави упражнение 2 от тетрадката (Что надевает мальчик? Что надевает девочка?).

д) Учениците отново разглеждат картинките в учебника и отговарят на въпросите:
Чего нет в комнате у Маши?
Чего нет в комнате у Бори?
Кого нет в комнате у Маши? (попугая)
Кого нет в комнате у Бори? (собаки)
Кого нет дома?
е) Накрая учениците отговарят на въпроса: „Что говорит бабушка?“, като прочитат думите на бабата от учебника.
5. Домашна работа:
а) устна – новите думи да се научат добре, текстовете и диалозите да се четат;
б) писмена – упражнение 1 от тетрадката за самостоятелна работа.

Тема: Красивая

I. Цели: Развиване на устната реч. Обогатяване на речниковия запас. Усвояване на лексиката от темите „Внешность“, „Характер“. Възпитаване у учениците на добри взаимоотношения.

II. Ход на урока:

1. Проверка на домашната работа
2. Преход към новата тема

Учителят казва:
– Дети, что я принес? (значки, марки, открытки)
– Что собирают дети? Как дети еще отдыхают? Во что они играют? Где они играют?
3. Въвеждане на новата тема

Учителят казва:
– Мы сегодня узнаем, что случилось однажды на горке. Запишем тему нашего урока: „Красивая“.
4. Работа по новата тема
а) Учителят предлага да се разгледат картините в учебника и задава следните въпроси:
– Ребята, рассмотрите картинки и скажите, кто там? (девочки, мальчики)
– Одна девочка – Лиза, а другая – Маша.
б) Работа по общото разбиране на съдържанието на текста. Учителят казва:
– Слушайте внимательно текст, а потом покажите в учебнике Лизу и Машу.

Учителят чете текста, децата го слушат. След прочита показват на картинката Лиза и Маша.

Так или не так?
Было лето, ребята катались на санках.
Лиза надела новую красную шапку.
Лиза дала санки детям.
У Маши тоже были санки.
На санках Маши катались Катя, Виктор и маленький Володя.
в) Работа по четене на текста
Отначало учителят чете първия абзац на текста (до „...и сказала.“).
– Слушайте начало рассказа и скажите, что надела Лиза?
След това учениците отговарят на въпроса.
– Прочитайте еще раз про себя и скажите, какие у Лизы глаза?
След като учениците отговорят на въпроса, учителят пише на дъската:
Глаза какие? Голубые
Черные
Карие

За препоръчване е непознатите думи „голубые“ и „карие“ да се обяснят чрез показване на ученици от класа.

По подобен начин се разработват и следващите три части от текста. Въпросите, на които трябва да отговарят учениците след прочита на всяка част, са записани в упражнение 1 след текста. По време на прочита се преговаря старата лексика и се семантизира новата. В момента, когато се говори за очите на Маша, може да се направят упражнения 4 и 5.

Закончите предложения:

Она надела новую белую...

У Лизы большие...

Хорошая ты девочка, Маша, добрая. И глаза у тебя красивые...

г) Затвърждаване на материала

Какая девочка Маша?

Какие слова в тексте говорят, что она добрая?

А Лиза какая?

А какие у Лизы глаза?

Тук може да се изпълни упражнение 1 от тетрадката за самостоятелна работа.

– Прочитайте, что говорила о себе Лиза?

– Что сделала Маша?

– Что сказала мама Володи Маше? Почему?

– Лиза на горке. Что она ответила?

– Что она сказала Маше?

– А вы как поступаете?

5. Домашна работа:

а) текстът да се чете изразително;

б) упражнение 2 от тетрадката за самостоятелна работа.

Тема: Детский мир

I. Цели: Развитие на устната реч. Работа върху руския речеви етикет. Усъвършенстване на лексическите навици по темата „Одежда“, „Игрушки“.

II. Ход на урока:

1. Организационен момент

Учителят поздравява класа и пита: „Все ли сегодня в классе? Кого нет?“

Възможно да се започне с играта „День и ночь“ с детски играчки или дрехите на децата.

2. След въвеждащи въпроси се проверява домашната работа по темата „Удивительная игрушка“.

3. Преход към новата тема

а) Учителят предлага на учениците да разгледат облеклото на матрьошките в учебника и тетрадката за самостоятелна работа и да го назоват. След това да назоват предметите от облеклото, които матрьошката няма. Учениците отговарят на въпроса:

– Вам нравятся матрешки? А вы знаете, где можно купить такую игрушку?

б) Вниманието на учениците се насочва към илюстрациите в учебника, към названието на магазина „Детский мир“. Децата казват какво се продава в този магазин и правят извод: „Магазин называется „Детский мир“. Там продаются детская одежда и игрушки.“ После отговарят на въпросите: „Кто в магазине? Кого нет в магазине?“ (Отговор: Маша и мама в магазине. Нет папы и Бори.)

Учителят предлага на учениците да прочетат самостоятелно думите в балоните и след това задава въпроси с цел да се повтори лексиката по темите „Одежда“, „Игрушки“.

в) Учителят предлага на учениците да намерят названията на детските играчки в магическия квадрат, който е предварително нарисуван на дъската.

З	Ж	Б	А	**М**	В	Г	Д	Е
К	**У**	**К**	**Л**	**А**	И	Й	К	**М**
Л	М	Н	О	**Ш**	П	Р	С	**Я**
Х	Ф	У	**М**	**И**	**Ш**	**А**	Т	**Ч**
Г	В	А	Ъ	**Н**	Е	В	Ь	Ю	Ж
Я	Д	Б	Е	**А**	Ц	Ч	Ш	Щ

г) След това учителят пита:

– Что купил Боря? Что купила Маша?

– Чего нет у Бори? Чего нет у Маши?

д) – Посмотрите еще раз на Машу. Какая у нее одежда? Скажите, что есть у Маши?

е) А какая одежда у... (посочва се момче от класа). Скажите, что есть у...

ж) – А теперь – какой это предмет. Наведите порядок.

Упражнението е изписано на дъската:

Куртка Новый Юбка

Джинсы Блузка

Свитер Новые Платье

Рубашка Красивое Туфли

Кроссовки

Ботинки красивая

Учениците свързват съществителни с прилагателни имена и четат на глас полученото съчетание.

з) В следващото упражнение учителят провежда беседа върху облеклото на учениците в класа.

Какие кроссовки у...

Какое платье у...

Какой свитер у...

Какая юбка у...

и) След това учителят предлага на децата да се върнат в магазина „Детский мир“ и да прочетат разговора на майката и Маша.

й) Учителят предлага на учениците да прочетат балона с репликите и думите от руския речеви етикет се заменят в диалога с думи и изрази от балона.

4. Домашна работа:

Учениците да отговорят на последните 3 въпроса и да попълнят страницата в тетрадката за самостоятелна работа.

Песни и текстове в аудиокасетата

Спят усталые игрушки

Стихи Сл. З. Петровой
Музыка А. Островского

1.

Спят усталые игрушки,
Книжки спят.
Одеяла и подушки ждут ребят.
Даже сказка спать ложится,
Чтобы ночью нам присниться.
Ты ей пожелай –
Баю-бай.

2.

Баю-бай, должны все люди
Ночью спать.
Баю-баю, завтра будет
День опять.
За день мы устали очень,
Скажем всем – спокойной ночи.
Глазки закрывай,
Баю-бай.

Песенка самых счастливых

Стихи Сл. Н. Саксонской
Музыка Ан. Александрова

1.

Это не рыбки
ныряют в пруду,
Это ребята
играют в саду, –

В самом веселом,
В самом красивом,
В самом счастливом
Зеленом саду.

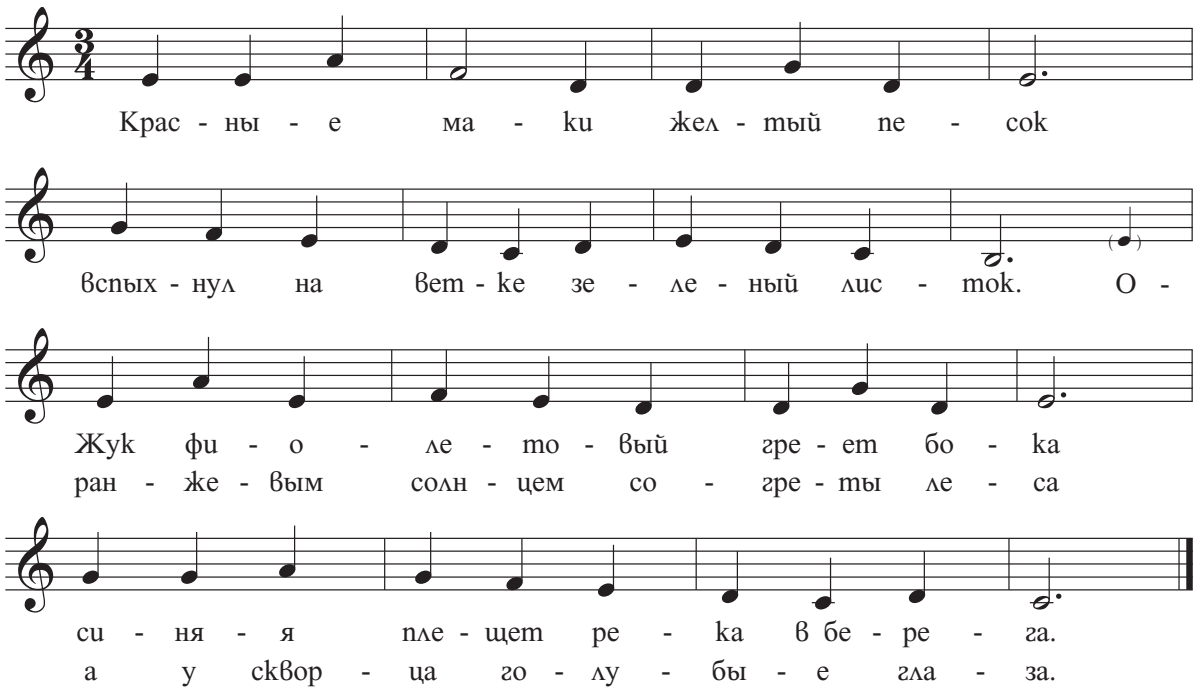
2.

Сколько у солнышка
ярких лучей,
Столько у нас
И забав, и затей, –

Самых веселых,
Самых красивых,
Самых счастливых
Забав и затей.

Краски земли

Стихи В. Степанова
Музыка Ю. Зыслина
Обработка М. Старейшинской

Красные маки.
Желтый песок.
Вспыхнул на ветке зеленый листок.

Жук фиолетовый греет бока.
Синяя плещет река в берега.

Оранжевым солнцем согреты леса.
А у скворца голубые глаза.

Песенка Красной Шапочки

Стихи Сл. Ю. Михайлова
Музыка А. Рыбникова

Если долго, долго, долго,
Если долго по дорожке,
Если долго по тропинке
Топать, ехать и бежать,
То, пожалуй, то, конечно,
То, наверно, верно, верно,
То, возможно, можно, можно,
Можно в Африку прийти!

Припев:

А в Африке реки
Вот такой ширины!
А в Африке горы
Вот такой вышины!
Ах, крокодилы, бегемоты,
Ах, обезьяны, кашалоты,
Ах, и зеленый попугай!
Ах... и зеленый попугай!

Калинка

1.

Калинка, калинка, калинка моя!
В саду ягода малинка, малинка моя!

Ах! Под сосною, под зеленою
Спать положите вы меня;
Ай-люли, люли, ай-люли, люли,
Спать положите вы меня.

2.

Калинка, калинка, калинка моя!
В саду ягода малинка, малинка моя!

Ах! Сосенушка ты зеленая,
Не шуми же надо мной!
Ай-люли, люли, ай-люли, люли,
Не шуми же надо мной!

Текстове, включени в аудиокасетата

Я и другие

Здравствуйте, дети!
Я учительница.
Ты ученик.
Ты ученица.
Кто ты?
Это мальчик. Это девочка.
Кто это?
Это мальчик. Он ученик. Кто он?
Он ученик.
Он говорит: Я мальчик, я ученик.
Это девочка. Она ученица. Кто она?
Она ученица.
Она говорит: Я девочка, я ученица.
Девочка читает. Что она говорит? Я читаю. Я расту. Я живу. Я мечтаю.
Это герои нашего учебника. Это Боря. Кто это?
Что он говорит?
Я Боря. Я мальчик. Я ученик. Я играю.
Это Маша. Что она говорит?
Я Маша. Я девочка. Я ученица. Я мечтаю.
Это папа. Владимир Петрович. Что он говорит?
Я папа Владимир Петрович.
Это мама Вера Николаевна. Что она говорит?
Я мама Вера Николаевна.
Это попугай. Он говорит: Я попугай Гоша. Что он говорит?
Я попугай Гоша.
Это собака. Она говорит: Я собака Шарик. Что она говорит?
Я собака Шарик.
Это Баба Яга. Она добрая. Что она говорит?
Я Баба Яга. Я добрая.
Это герои нашего учебника. Любите их. Они нам будут помогать учить русский язык.

Это бабушка. Это дедушка.
Я человек. Мы люди.
Я ребенок. Мы дети.
Я друг. Мы друзья.
Я подруга. Мы подруги.
Я ученик. Мы ученики.
Я ученица. Мы ученицы. Кто это? Это попугай. Это дети. Это папа. Это мама. Это мальчик. Это девочка. Попугай – это живое существо.
Что это? Это луна. Это солнце. Это небо. Это звезда. Это дерево. А луна живое существо? Да или нет? А солнце – живое существо? Да или нет?
Небо, солнце, луна, звезда, дерево – это природа.
Это глобус. Это наша земля.
Что что? Это река. Это море. Это Болгария. А это Россия.
Здесь живем мы. Мы болгары.
Это Россия. Там живут русские.
Ты болгарин. Кто ты?

Я болгарин.
А Боря болгарин или русский? Что он говорит?
Я русский.
Ты болгарка. Кто ты?
Я болгарка.
А Маша болгарка или русская? Что она говорит?
Я русская.
Мы живем на Земле.

Наш день

Диктор: Доброе утро, доброе утро! Солнце здоровается с нами и говорит: „Доброе утро!“ Поздоровайтесь и вы, ребята, с солнцем. Вот так: „Доброе утро, солнце!“

Ученици: Доброе утро, солнце!

Диктор: Кто будит Борю? Посмотрите на картинки. Это попугай. Он говорит: „Вставай, Боря! Вставай! Доброе утро!“ Что говорит попугай?

Ученици: ...

Диктор: И телевизор здоровается: „Доброе утро, ребята! Доброе утро, дорогие друзья!“ Повторите, ребята, как здоровается телевизор?

Ученици: ...

Диктор: А как здоровается попугай?

Ученици: ...

Диктор: Посмотрите, ребята, кто включил телевизор? Это собачка. И она будит Борю. Что она говорит?

Ученици: Гав-гав!

Диктор: И ослик будит Борю. Что говорит ослик?

Ученици: И-а, и-а.

Диктор: Ребята, разбудите Борю. Поздоровайтесь с ним.

Ученици: Утро, Боря, вставай! Доброе утро!

Диктор: Посмотрите на картинку. Кто это?

Ученици: Это Боря, Маша, мама, папа.

Боря: Доброе утро!

Маша: Здравствуйте!

Папа: Доброе утро!

Мама: Здравствуйте, дети! Идите завтракать.

Диктор: Что говорит попугай Гоша?

Гоша: Утром мы завтракаем. Повторите, дети!

Ученици: ...

Гоша: Пора в школу!

Ученици: ...

Мама: До свидания, дети!

Диктор: Скажите и вы Маше и Боре: „До свидания!“

Ученици: ...

Диктор: Добрый день! Уже день. Повторите, ребята!

Ученици: Добрый день... день... день...!

Диктор: И телевизор говорит: „Добрый день!“ Ответьте ему дружно.

Ученици: ...

Диктор: Что говорят Маша и Боря?

Маша: Ой, добрый день!

Боря: Здравствуйте! Гимнастику делаете? Танцуете?

Диктор: Бабушка и дедушка делают гимнастику? Да или нет? Они танцуют? Да или нет?

Диктор: Что говорит бабушка?

Бабушка: Обед готов. Пора обедать!

Маша и Боря: Спасибо, бабушка!

Диктор: И собака Шарик говорит: „Благодарю, бабушка!“ А вы как поблагодарите маму и бабушку?

Ученици: Спасибо, мама! Благодарю, бабушка!

Диктор: Уже вечер. Добрый вечер! Повторите, дети!

Ученици: ...

Папа: Добрый вечер, дети!

Мама: Добрый вечер!

Боря: Добрый вечер, папа!

Маша: Здравствуй, мама! Добрый вечер.

Мама: Идите ужинать!

Гоша: Ура! Ужинать... Ужинать...

Собака: Уже вечер. Вечером мы ужинаем.

Диктор: Что говорит попугай?

Ученици: ...

Диктор: Что говорит собака?

Ученици: ...

Диктор: Поблагодарите за ужин.

Ученици: Спасибо за ужин! Благодарю за ужин!

Диктор: Уже ночь... ночь... ночь... Спокойной ночи! Повторите.

Ученици: ...

Диктор: Пожелайте спокойной ночи маме, папе, бабушке, дедушке.

Ученици: ...

(Звучи песента „Спят усталые игрушки“.)

Диктор: В яркой шляпе золотой
Ходит солнце над землей,
А потом снимает шляпу
И прощается со мной.

Дружная семья

Диктор: Наши герои дома. Это их дружная семья. Кто это?

Ученици: ...

Маша: Я Маша. Я девочка. Я ученица. А это моя семья. Это моя мама. Ее зовут Вера Николаевна. Кто это?

Ученици: Это моя семья. Это моя мама. Ее зовут Вера Николаевна.

Маша: Это мой папа. Его зовут Владимир Петрович. Кто это?

Ученици: ...

Диктор: Это родители и дети. Скажите, кто родители? Кто дети?

Ученици: ...

Диктор: Маша и Боря – брат и сестра. Кто они?

Ученици: ...

Диктор: Это мама и дочка. Это папа и сын. Это бабушка и внучка. Это дедушка и внук. Скажи, кто это?

Ученици: ...

Боря: Это моя мама. Моя мама врач. Кто моя мама?

Ученици: ...

Боря: Она очень добрая. Какая она?

Ученици: ...

Боря: У мамы голубые глаза. Какие глаза?

Ученици: ...

Боря: У нее светлые волосы. Какие волосы?

Ученици: ...

Боря: А это папа. Он инженер. Кто он?

Ученици: ...

Боря: У папы черные глаза. Какие глаза?

Ученици: ...

Боря: У папы темные волосы. Какие волосы?

Ученици: ...

Боря: Он тоже очень добрый. Какой он?

Ученици: ...

Боря и Маша: У нас добрые родители. Какие наши родители?

Ученици: ...

Мама и папа: У нас очень добрые дети. Какие наши дети?

Ученици: ...

Боря и Маша: Бабушка и дедушка тоже очень добрые. Какие бабушка и дедушка?

Ученици: ...

Бабушка и дедушка: У нас очень добрые внуки. Какие наши внуки?

Ученици: ...

На дворе

Маша: Там наш дом.

Ученици: ...

Маша: Там, в доме, мы живем.

Ученици: ...

Маша: Это наша квартира.

Ученици: ...
Маша: Это мой дедушка. Дедушка, здравствуй!
Ученици: ...
Маша: Это наш двор.
Ученици: ...
Маша: Здесь, на дворе, мы играем.
Ученици: ...
Маша: Это мои подруги. Это мои друзья. Привет, девочки! Привет, мальчики!
Ученици: ...
Маша: Сколько мальчиков на дворе? Давайте посчитаем: один, два, три, четыре, пять.
Ученици: ...
Маша: Сколько девочек на дворе? Посчитайте.
Ученици: ...
Диктор: Дружно ли играют мальчики и девочки или спорят?
Маша: Они не играют дружно. Они спорят.
Боря: Девочки, это наш двор. Мы здесь играем.
Катя: Нет, это наш двор. Мы здесь играем.
Маша: Это наш общий двор. И вы здесь играете, и мы тоже здесь играем.
Диктор: Кто прав? Что сказал Боря? Что сказала Катя? Что сказала Маша?
Ученици: ...

Антон: Давай познакомимся. Меня зовут Антон. А тебя как зовут?
Ученици: ...
Света: Меня зовут Света.
Ученици: ...
Ученик: Меня зовут... А тебя как зовут?
Първо момче: Меня зовут Сергей или Сережа.
Второ момче: Алексей или Алеша.
Трето момче: Борис или Боря.
Четвърто момче: Иван или Ваня.
Пето момче: Василий или Вася.

Я буквы учу

Диктор: Я спрятал игрушки –
Играть не хочу.
Уже ученик я
И буквы учу!

Собака на уроке

Упражнение 1

Диктор: мой – мои
твой – твои
дай – давай

он – она
оно – они
город – огород

Эхо-о-о-о!

Упражнение 1

Диктор:

Э – то	ел
Э – ти	ели
Э – хо	ехал

Слоны умны

Упражнение 1

Диктор: был – бил
мыл – мил
сын – синий
дым – Дима
мыло – Мила
сыто – сито

Упражнение 3

Диктор: Слоны умны,
слоны смирны,
слоны спокойны
и сильны.

Все мы любим мед

Упражнение 1

Диктор: нос – нес
вол – вел
пол – пес
мел – мел

Сколько? Зайчик считает

Упражнение 2

Диктор: день, ночь, очень, осень,
медведь, учитель, кровать,
мальчик, учительница,
пальто, больница

Стала снежинка буквою „ж“

Упражнение 1

Диктор: Жа-жё-же-жи,
Под сосной живут ежи.
Ша-шё-ше-ши,
На столе карандаши.
Ши-жи, ши-жи,
У Алеши лыжи.

Вкусный борщ! Горячий чай!

Упражнение 1

Диктор:

чай	зай-чик
чай-ник	зада-ча
чай-ка	у-чу
ча-сы	
ще-нок	и-щу
ще-ка	и-щет
ще-ки	чи-щу
щет-ка	пи-щит
	пло-щад-ка

Добро пожаловать на праздник!

Куче: Я с хозяином дружу,
дом усердно сторожу.

Ученици: Собака.

Прасенце: Если б мыло приходило
по утрам ко мне в кровать
и само меня бы мыло,
хорошо бы это было!
Так мечтаю я спросонок,
грязный-грязный...

Ученици: Поросенок.

Мечка: Я живу в лесу глухом,
Неуклюжий, косолапый.
Летом ем малину, мёд,
а зимой сосу я лапу.

Ученици: Медведь.

Котка: Гуляю я по крыше,
меня боятся мыши,
люблю смотреть в окошко.
Скажите, кто я?...

Ученици: Кошка.

Слон: Я могучий великан,
прибыл к вам из жарких стран.
От меня большой поклон.
Вы скажите: – Здравствуй,...

Ученици: Слон.

Лисица: Обо мне, о Хитроглазке,
знаешь ты стихи и сказки.
Хвост мой пышный, как коса.
Я красавица...

Ученици: Лиса.

Таралеж: Я живу в густом лесу,
В норку яблоки несу.

– Что несёшь? Где живёшь?
Кто же ты?
– Колючий...

Ученици: Еж.

Мишка: Всю ночь не сплю,
Шуршу, шуршу.
Я серая малышка.
Скажите, кто я?

Ученици: Мышка.

Катеричка: Кто в пушистой рыжей шубке
бросил с дерева скорлупки?
Угадали, чья проделка?
Это я, лесная...

Ученици: Белка.

Маймуна: От рассвета до заката
на деревьях акробаты.
Веселятся Коля, Ваня,
Катерина и Татьяна.
И сердитого Ивана
рассмешила...

Ученици: Обезьяна.

Лексически минимум по руски език за втори клас

I. Человек. Семья

1. Я и мои друзья

Мальчик, девочка, друг, подруга, друзья, русский, болгарин, человек, люди
Возраст: Сколько тебе лет?
– Мне восемь лет.
Знакомство: Меня зовут... Тебя как зовут?
Представление: Я Боря (Вера, Нина).
Кто это?
Выражения и слова вежливости: Здравствуй(те)! Добрый день (утро, вечер)! Спокойной ночи! До свидания! Спасибо! Пожалуйста! Извините!

2. Семья

Мама, папа, брат, сестра, бабушка, дедушка, внук, внучка, тетя, дядя, дочь, сын, двоюродный брат, двоюродная сестра
У нас большая (маленькая) дружная семья.

3. Профессии

Врач, инженер, учительница, продавщица

4. Части тела

Рука (руки), нога (ноги), голова, ухо (уши), глаз (глаза), нос, голова, живот болит.

5. Одежда

Джинсы, свитер, рубашка, юбка, блузка, ботинки, платье, кроссовки, варежки, шарф, туфли, куртка

Надень свитер! Сними куртку!

6. Внешний вид

У меня (у мамы) голубые (черные, карие) глаза, светлые (темные) волосы.

7. Домашняя жизнь

Дом, квартира, комната, дверь, окно, кровать, стол, стул
Закрой окно! Открой дверь!

8. Кухня. Еда

Ложка, вилка, нож, стакан, чашка, тарелка
Бутерброд, сыр, брынза, колбаса, торт, мороженое, конфеты

9. Праздники

День рождения. Поздравляю с днем рождения!
С праздником!

II. Человек и природа

1. Земля, небо

Солнце, небо, земля, море, река

2. Растительность

Лес, дерево, трава, цветы, грибы

3. Явления природы, погода

Дождь, снег, радуга. Дождь идет. Снег идет.
На дворе жарко (холодно).

4. Время. Календарь

Времена года: весна (весной), лето (летом), осень (осенью), зима (зимой). Год, месяц.

Календарь: январь (в январе), февраль (в феврале), март (в марте), апрель (в апреле), май (в мае), июнь (в июне), июль (в июле), август (в августе), сентябрь (в сентябре), октябрь (в октябре), ноябрь (в ноябре), декабрь (в декабре).

Дни недели: понедельник (в понедельник), вторник (во вторник), среда (в среду), четверг (в четверг), пятница (в пятницу), суббота (в субботу), воскресенье (в воскресенье).

Сегодня, вчера, завтра.

III. Общественная жизнь

1. Город. Транспорт

Я родился в... Я живу в...

Столица, город, деревня, площадь, автобус, машина, поезд, светофор, идти пешком, ехать на автобусе

2. Сад и огород

Сад, огород, овощи, фрукты, яблоко, груша, слива, виноград, помидор, капуста, огурец, морковь, картошка, перец.

3. Мир животных

Домашние: корова – теленок, лошадь – жеребенок, коза – козленок, свинья – поросенок, петух, курица – цыпленок, овца – ягненок, кошка – котёнок, собака – щенок, хвост

Дикие: белка, медведь, волк, лиса, еж, обезьяна, лев, тигр, слон, жираф, аист, попугай

4. Школа. Школьные принадлежности

Класс, парта, доска, мел, учебник, тетрадь, карандаш, ручка, линейка, словарь, ранец, пенал

Ученик, ученица, урок, перемена, каникулы. Задайте вопрос! Ответьте на вопрос!

Я ученик второго класса.

5. Спорт, игры, игрушки

Играть в футбол, в прятки, кататься на санках, на лыжах, мяч, машина, кукла, мишка

6. Глаголы

Идти – ехать, играть, читать, писать, рисовать, мечтать, любить, стоять, сидеть, висеть, лежать, помогать, отдыхать, завтракать, обедать, ужинать, гулять

7. Прилагательные

Белый, черный, желтый, оранжевый, зеленый, коричневый, красный, синий, сильный, смелый, вкусный, сладкий, горячий, умный, добрый, красивый

8. Наречия

Здесь, там, налево, направо, прямо, плохо, хорошо.

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
			ЯДРА	**Очаквани резултати на ниво учебна програма**
	Я и мир			
1–2	Я и другие		Слушане	Ученикът: – разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда – свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели, както и жестове за потвърждение, отрицание и указание
3–4	Наш день			
5–6	Дружная семья			
7–8	На дворе			
9	Симулянт			
10–11	Встречай нас, школа!		Говорене	– води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси, следва и дава несложни инструкции – изразява желание да получи информация, предмети или услуги – използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването – умее да прилага компенсаторни стратегии (мимики и жестове) за преодоляване на комуникативни проблеми
12–13	Шарик гуляет			
14–16	Едем в деревню			
17–18	Доктор Айболит			
19	Вы молодцы!			

Очаквани резултати по компоненти по теми	**Учебно съдържание**		**Възможност за междупредметни връзки**
	Основни нови понятия	**Контекстни дейности**	
I. Ученикът да придобие понятийни и социокултурни знания по предложени тематични области, които да използва в учебна обстановка и при реално общуване: 1. Представа за себе си, професии 2. Речеви етикет; дневен режим 3. Членове на семейството, жилището 4. На детската площадка, игри, запознаване, приятели 5. Части на тялото 6. Моето училище, ученически принадлежности 7. Град, домашни любимци, правила за движение II. Сфери и роли на общуване: 1. Сфери на общуване: в училище; вкъщи; на обществени места 2. Роли на общуване: събеседник III. Словесни действия: представя себе си и своите близки; поздравява и отговаря на поздрав; запознава се; отговаря на ясно формулирани въпроси; задава кратки въпроси; иска и дава информация, предмет и услуги; изразява емоционална оценка; изказва съгласие, отказ IV. Социокултурни знания и умения: детски фолклор V. Поведенчески модели: да се ориентира по отношение на събеседника; да използва адекватно на ситуацията общуване, официалния и разговорния стил; да спазва речевите форми на поведение VI. Компенсаторни стратегии: език на тялото; прости преформулировки, въпроси	Начални сведения за: – съществително име (собствено и нарицателно, род и число) – употреба на основните падежни значения в типове изречения – местоимения (лични, указателни, въпросителни) – глагол (лице и число, сегашно време); – изречение (просто съобщително, въпросително) – числително име (от 1 до 5)	Учениците: – участват в разговори (учител-ученик, ученик-ученик) – работят индивидуално, по двойки, в малки групи – участват в групови игри	***Български език:*** – просто изречение – регистър – при общуване ***Изобразително изкуство:*** – цвят – форма ***Околен свят:*** – семейство – професии – национална идентичност – видове превозни средства, правила за движение – правила за учтиво поведение в обществото – опазване на природната и околната среда ***Физическо възпитание и спорт:*** – игра в група – спазване на правила

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
			ЯДРА	**Очаквани резултати на ниво учебна програма**
	Лесная школа			Ученикът:
20	Я буквы учу		Слушане	– разбира въпроси, указания и съобщения на учителя
21	Собака на уроке			– ориентира се и разбира основната информация в кратки текстове – свързва слухов и зрителен образ
22	Эхо-о-о-о!		Четене	– разбира основната информация в кратки текстове с подходяща за възрастта му тематика
23	Слоны умны			– ориентира се в текста с помощта на илюстративния материал в него
24	Все мы любим мед			– намира конкретна информация в кратки срокове – задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси, следва и дава инструкции
25	Сколько? Зайчик считает			– изразява желание да получи информация, предмети или услуги
26	Стала снежинка буквою „Ж“			– използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването
27	Вкусный борщ! Горячий чай!		Писане	– елементарно прилагане на орфографичните правила
28–29	Добро пожаловать на праздник!			– писане на особените букви, липсващи в българския език, изписване на думи с особености в правописа

Очаквани резултати по компоненти по теми	**Учебно съдържание**		**Възможност за междупредметни връзки**
	Основни нови понятия	**Контекстни дейности**	
I. Теми: – външност, облекло – приятели – домашни любимци – диви животни – предмети в дома – занятия в училище – игри, ваканции – сезони, време II. Сфери и роли на общуване: – Сфери: училище; вкъщи – Роли: събеседник III. Словесни действия: – поздравява и отговаря на поздрави – отговаря на ясно формулирани въпроси – изразява емоционална оценка, благодарност – иска разрешение за извършване на действие IV. Социокултурни знания и умения: – запознаване с детски игри, броилки – празници	Ученикът да усвои следните езикови знания: ***Фонетика:*** гласни звукове: ы, э, е, ё, о в различни позиции; съгласни звукове: ж, ч, ш, щ; меки съгласни пред „ь“ основни интонационни конструкции (ИК-1, ИК-2, ИК-3,) ***Морфология:*** съществително име (род, число); числително име (от 6 до 10) ***Местоимения:*** лични; притежателни, въпросителни. ***Глаголи:*** лице и число; сегашно време ***Синтаксис:*** съобщително изречение; въпросително изречение, възклицателно изречение	Учениците участват в разговори: – учител-ученик – ученик-ученик – работят индивидуално, по двойки – участват в инсценировки – извършват занимателна дейност, рисуват	***Български език:*** просто изречение; регистър при общуване; интонация ***Околен свят:*** правила за учтиво поведение ***Математика:*** броене ***Изобразително изкуство:*** цвят, форма, умение да се изразяват естетически чувства, способност да се проявява въображение ***Физическо възпитание и спорт:*** игри в група, спазване на правила. ***Музика:*** развитие на слуха

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
			ЯДРА	Очаквани резултати на ниво учебна програма
	На веселой карусели			
30	Давайте дружить			Ученикът:
31	Наша школа, наш класс		Слушане	– разбира въпроси, указания и съобщения на учителя и реплики на своите съученици, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда
32	Баба Яга в школе			– ориентира се и разбира основната информация в кратки текстове
33	У нас урок русского языка			– свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели, жестовете на подтвърждение, отрицание и указание
34–35	Как Маша получила „отлично“		Четене	– разбира основната информация в кратки текстове с подходяща за възрастта му информация
36	О чем мечтают дети?			– ориентира се в текста и с помощта на илюстративни материали към него
37	Пишем книжку о себе			– разбира в подробности указания за изпълнение на упражнения и дейности в учебника
38	Баба Яга рисует с нами			– намира конкретна информация в кратки текстове
39	Маша и волк		Говорене	– води елементарен разговор на познати теми (задава въпроси, отговаря на конкретни и лесно формулирани въпроси)
40	У кого? Чей голос?			– следва и дава инструкции – представя минали и настоящи събития
41	Где чей домик?			– изразява желание да получи информация, предмети или услуги
42	Баба Яга приглашает в гости			– използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването
43	Добро пожаловать, Баба Яга!			– умее да прилага компенсаторни стратегии (мимики и жестове) за преодоляване на комуникативни проблеми
44	Удивительная игрушка		Писане	– изписва кратки биографични данни – съставя кратко лично съобщение, поздравителна картичка с елементари езикови средства правила и пунктуация, които не затрудняват разбирането
45	Детский мир			
46	Помощники			
47	Как Маша стала большой			
48	У Маши день рождения			

Очаквани резултати по компоненти по теми	**Учебно съдържание**		**Възможност за междупредметни връзки**
	Основни нови понятия	**Контекстни дейности**	
I. Тематични области: 1. Запознаване 2. Училище 3. Учебна програма, учебни предмети, дни на седмицата 4. Обкръжаваща действителност 5. Диви животни, домашни животни 6. Природа, месеци, сезони 7. Съдове 8. Облекло, играчки 9. Домашни дейности 10. Празници 11. Храна 12. Игри, хоби 13. Ученически принадлежности 14. Външност, характер 15. Превозни средства II. Сфери и реалии на общуване Ученикът да усвои адекватно общуване: – в училище – вкъщи – на обществени места Ученикът да умее да изпълнява ролята на: – събеседник – партньор или водещ в екип III. Словесни действия: – да води разговор в учебни и игрови ситуации по изучаваните теми – поздравява и отговаря на поздрав – представя себе си и своите близки – запознава се – отговаря на ясно формулирани въпроси – задава кратки въпроси – иска и дава информация, предмет, услуги – изказва поздравления – извинява се – изразява съгласие, отказ	Ученикът да усвои следните езикови знания (само в употреба) **А. Езикови знания** ***Фонетика:*** – ы, э, е, ё, о в различни позиции – ж, ч, ш, щ – меки съгласни пред ь, ю, я – сч, тс – думи с ь-разделителен и ъ-разделителен – ИК-1, ИК-2, ИК-3 ***Морфология:*** – съществително име (категории за вид, род и число) – употреба за основните падежни значения в типове изречения – прилагателно име (категории за род и число) – числително име (от 11 до 20) – местоимения (лични, притежателни, въпросителни) – глагол (лице, число, сегашно и минало време) – наречие (за време, място, начин)	Ученикът – да участва в разговор (учител-ученик, ученик-ученик, да води диалог по зададена ситуация) – да работи индивидуално, по двойки, в малки групи – участва в колективни форми: инсценировка, ролеви игри, подходящи за възрастта – извършва занимателна дейност (рисуване, моделиране, подражания, драматизиране на ситуации), която съчетава	***Български език:*** – просто изречение – регистър при общуване – интонация – диалог ***Околен свят:*** – национална идентичност – родно място, забележителности – семейство – професии – правила за улично движение – видове превозни средства правила за учтиво поведение в обществото – природа, годишни времена – опазване на природната и околната среда ***Математика:*** – броене – година, месец, седмица ***Изобразително изкуство:*** – цвят – форма – дейност рисуване – умение за изразяване на естетически чувства и отношения при възприемане на обекти от обкръжаващата действителност

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
			ЯДРА	Очаквани резултати на ниво учебна програма
49	Угощение			
50	Мой праздник			
51	Мое свободное время			
52–53	Моя коллекция			
54	Красивая			
55	Все спешат в школу			
56–57	Страшная история			
58	Приглашаем в Москву			
59	Краски земли: Зима			
60	Краски земли: Весна			
61	Краски земли: Лето			
62	Краски земли: Осень			
63	Кто разбил вазу?			
64	Непослушный медвежонок			

Очаквани резултати по компоненти по теми	**Учебно съдържание**		**Възможност за междупредметни връзки**
	Основни нови понятия	**Контекстни дейности**	
IV. Социокултурни знания и умения – да се запознаят с държава, столица, флаг – детски фолклор – броилки, песни; празници V. Поведенчески модели Ученикът да спазва речевите форми на поведение, да се ориентира по отношение на контекст и събеседник VI. Компенсаторни стратегии Ученикът да използва: – езика на тялото (мимики, жестове) – родноезични опори	– предлози в, на, о, у ***Синтаксис:*** – просто изречение (съобщително, въпросително, възклицателно) **Б. Понятийни категории:** – предмет – предмет и действие – предмет и количество – количество и размер – категории за притежание, пространство – категории за време, начин и честота		***Домашен бит и техника*** – изпълнение на операции: изрязване, лепене – поддържане на лична хигиена – опазване на околната среда – инструменти: ножица, линия ***Физическо възпитание и спорт*** – умения за работа, игра в групи – спазване на правила ***Музика*** – изучаване на песни

Карусель 1

Снежана Димитрова Пейчева, Красимир Петров Ангелов, Катя Георгиева Ганева,
Мария Станиславовна Николова, Васка Христова Гуджева, Надя Любенова Паунова

Рецензенти: Бончо Вълков Господинов, Надя Петрова Чернева,
Маргарита Петрова Любомирова
Редактор: Емилия Владимирова Драганова
Оформление на корицата: Цвятко Димитров Остоич
Предпечатна подготовка: Станимир Бонев Бонев
Коректор: Емилия Владимирова Драганова

Българска, I издание, 2003 г.
Формат: 60 x 84/8
Печатни коли: 9,5

Издателство: „Летера“ ЕООД
4000 Пловдив, пк 802, ул. „Родопи“ № 62
тел.: (032) 600-941, 600-930; *факс:* (032) 600-940
1124 София, ул. „Светослав Тертер“ № 10
тел.: (02) 946-16-07, *тел./факс:* (02) 944-14-52; 088/826-502
e-mail: lettera@plovdiv.techno-link.com

Печатница: „Абагар“ АД – Велико Търново

Снежана Пейчева
Красимир Ангелов ✦ Катя Ганева
Мария Николова ✦ Васка Гуджева
Надя Паунова

Карусель 2

Методическое руководство

✦ Л Е Т Е Р А ✦
2 0 0 4

© Снежана Димитрова Пейчева, Красимир Петров Ангелов,
Катя Георгиева Ганева, Мария Станиславовна Николова,
Васка Христова Гуджева, Надя Любенова Паунова – автори на текста, 2004 г.

© Николай Василев Александров – оформление на корицата, 2004 г.

© „Летера“ ЕООД – Пловдив, 2004 г.

ISBN 954-516-980-0

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор

Представяне на концепцията

Примерни разработки на уроци

Песни и текстове, включени в аудиокасетата

Лексически минимум

Примерно годишно разпределение

Предговор и указание за работа с методическото ръководство към учебна система "Карусель 2"

"Карусель 2" е второ ниво от системата "Карусель", предназначена за началната степен на обучение по руски език. Тя включва учебник, тетрадка за самостоятелна работа, методическо ръководство за учителя и аудиокасета. Разработена е съгласно изискванията на МОН, посочени в учебната програма по руски език за трети и четвърти клас (първи чужд език – задължителна подготовка).

Учебната система се базира на съвременни методически подходи и развива интегрирано четирите речеви умения: слушане, говорене, четене и писане. Един от тези подходи е личностно-ориентираният, затова в основата и на "Карусель 2" е заложена "Аз"-позицията. Запазени са част от героите от "Карусель 1", които попадат в различни ситуации, близки до реалния живот на децата в тази възраст. Учебното съдържание е организирано изцяло на ситуативна основа; продължава тенденцията за реално общуване на руски език и през втората година на обучението.

При подбора и представянето на езиковия материал е използван комуникативно-дейностният подход, а основната единица на обучението е речевото действие.

Организацията на учебния процес в "Карусель 2" по законите на играта, богатият езиков материал, представен чрез стихчета, гатанки, броилки, разказчета, драматизации, както и ярките илюстрации способстват за реализиране на основните цели в обучението по руски език на по-напреднал етап, а именно: развиване на навиците и уменията за слушане, говорене, четене и писане с приоритет на устната реч; формиране на потребност от общуване на руски език, създаване на интерес към изучаването му и изграждане на положителна нагласа към учебния труд; затвърждаване и развиване комуникативните умения на ученика по руски език от предходната година на обучение; натрупване на активен и пасивен речников запас.

Учебната система е предвидена за хорариум от 64 учебни часа.

В методическото ръководство авторите предлагат примерни разработки на всички уроци от учебника, експонират целите и езиковия материал, предвиден за усвояване. Разработките нямат задължителен характер. Те целят подпомагане работата главно на начинаещите учители по руски език и не ограничават тяхната творческата интерпретация.

Песните, приложени в методическото ръководство, се разучават по време на уроците "Готовимся к поездке", "Веселая посуда", "Я и компьютер", "Здравствуй, лето красное!".

На всички преподаватели пожелаваме ползотворна работа!

Авторите

К О Н Ц Е П Ц И Я

за учебната система по руски език "Карусель 2", предназначена за началната степен на българското училище

1.1. Учебникът по руски език за III клас

Учебникът по руски език за III клас е част от системата "Карусель", предназначена за началната степен на обучение (II, III, IV клас). "Карусель 2" се разработва върху концептуалната основа, заложена в учебника за II клас "Карусель 1" - първия от поредицата. Учебниците имат общо название, общо графично оформление, обща изходна позиция, заявена още на първите страници. Това е "Аз"-позицията, която е общ знак за цялата серия и означава съобразяване с личността на детето, пожелало и самостоятелно избрало да се потопи в действителност, моделирана от руския език. "Аз"-позицията се приема от авторите на системата като най-важна за този етап на обучение и това предполага възможно най-близка, най-понятна, най-мотивираща и потребна за детето на тази възраст организация на учебното съдържание.

През този етап на развитие и обучение детето е най-близко до своята природа, най-малко разбира смисъла на дидактическите вмешателства, най-бързо се уморява от учебни дейности, които не отговарят на детските му нагласи. Ето защо системата е съобразена с личността на детето. Споделяме основния възглед на съвременната методика, който предписва на авторите на учебници и на преподавателите да се поставят на мястото на обучаваните и да си представят как те биха използвали езика на всеки етап от своето развитие, а също така и да отчитат спецификата на усвояване в условията на ранен билингвизъм.

Системата "Карусель 2" е изградена върху съвременни подходи на обучение по чужд език, най-важните от които са личностно-ориентираният и дейностно- комуникативният, подробно разгледани в концепцията за II клас.

В "Карусель 2" настъпват закономерни промени, отговарящи на езиковото развитие и възрастовото израстване на обучаваните по тази система ученици. В този смисъл всеки един от трите учебника от системата има своя специфика, наложена от новите характеристики на учениците. Те се проявяват в различни посоки: промяна на съотношението между характеристиките на отделните подходи или принципи на обучение, друго отношение към интерпретирането на компонентите на учебното съдържание, известна промяна в системата от учебни дейности, обогатяване на формите и методите на работа, смяна на някои акценти в съотношението на комуникативните дейности и т. н.

Описанието на вижданията ни за обучението по руски език в III клас има за цел да покаже спецификата на преподаването през втората година от прилагането на системата.

1.2. Обща характеристика на системата

"Карусель 2" продължава идеята за комуникативно обучение и търси ефективни начини за общуване със средствата на руския език. Основната идея на комуникативната система на обучение е формиране на комуникативна компетентност, т. е. на способност да се предават на руски език мисли, възникнали в определена ситуация в съответствие с потребностите на човека и

насочени към определена комуникативна цел: в устна или писмена форма да се предаде информация, да се опише събитие, да се направи предложение и т. н.

Развитието на умения и навици, както и усвояването на определени знания в процеса на функциониране на езика са същност и смисъл на понятието комуникативна компетентност.

Обучението по руски език в III клас има комплексен характер. Четирите вида комуникативно-речеви дейности (говорене, аудиране, четене и писане) се развиват едновременно и паралелно. Често това става в рамките на един урок, върху един и същ материал, каквато е основната тенденция във II клас. В този учебник обаче уроците, предназначени предимно за формиране на умения и навици за четене, са повече отколкото в предходния клас. Някои текстове са предвидени за работа върху формиране на умения и навици за аудиране. Този процес на сравнително ранна диференциация по видове речева дейност е характерен за обучението по руски език.

1.3. Основни характеристики на детето от III клас с оглед на изучаване на чужд език

В началния етап от обучението по чужд език на малките ученици не може да не се отчита общото развитие на детето и преди всичко развитието на неговата реч през този период. Речевата дейност се различава по степента на произволност - неподготвена реч, по степента на сложност - реч на равнище назоваване на предметите и реч на равнище комуникация, свързана с предварително планиране, с осъзнаване на комуникативната цел на говоренето, насочено към определен събеседник, развитие на способност да се търсят подходящи чуждоезикови средства за изразяване на конкретно съдържание. Развитието на комуникативната реч (по-богата в смислово отношение, програмирана, реактивна) е една от задачите на обучението в III клас. Преходът към комуникативна реч върху натрупан опит във всички области на езика във II клас се осъществява постепенно, но обучението в III клас играе съществена роля в това отношение. Именно тук стават качествени промени в начина на обучение на децата. Преди всичко постепенно се дава преднина на самостоятелните, по-творчески, по-развиващи начини за овладяване на езиковия материал и планиране на диалогичните и монологичните изказвания. Заизустяването, строгото придържане по време на изказването към моделите и образците, строгият контрол и управлението на речта на ученика от страна на учителя и др. форми на действия на учениците постепенно и значително се обогатяват с по-развиващи в посока на комуникативната реч начини за овладяване: решаване на посилни задачи, самостоятелно откриване на закономерности, догадка, самостоятелен избор на средства към даден смисъл и обратно.

Определянето на точна мярка между заданията и задачите от самостоятелно творчески и подражателно контролиран тип е важна предпоставка за успеха на учениците. Това е същевременно мярка и за трудността и сложността на учебната дейност, която задължително трябва да отговаря на възможностите на учениците.

Тази специфика на обучението в III клас е отчетена в “Карусель 2”. Учебникът е целесъобразно обогатен с творчески, но посилни за децата задачи с подчертан развиващ ефект.

Учениците от III клас показват качествено развитие в областта на четенето. Изхождайки от общото речево развитие на децата на родния език,

можем да направим извода, че вече е възможно да започне усвояване на различните видове четене, преди всичко четене наум, и в часовете по руски език. Това трябва да става много внимателно - върху кратки текстове, предварително обработени на лексико-граматическо равнище. Такива текстове, специално предназначени за формиране на начални умения за четене наум, са включени в учебника. Предвидени са и единични текстове за формиране на елементарни умения и навици за развитие на беглото четене, четене за запознаване със съдържанието по ключови думи, като се пренебрегват детайлите, подробностите и т. н.

В III клас продължава развитието на фонематичния слух на децата, по-задълбоченото и осмислено осъзнаване на строежа на думата и изречението. Развиват се навиците за употреба на думите в нови ситуации, в уроците по роден език целенасочено се развива догадката за значението и употребата на новоусвоени думи.

В известен смисъл езиковото развитие на учениците от III клас при изучаване на руски език следва същата логика, както при роден език: работи се върху неизучени във II клас фонетични явления, попълва се активно речниковият запас на учениците, изучените в основните им значения във II клас думи се употребяват в нови значения, нови съчетания, нови ситуации и т. н.

От друга страна, обучението по руски език цели преди всичко общото комуникативно развитие на учениците, разкриване на комуникативната функция на езика. Това означава, че детето трябва да се научи да планира своите изказвания, да търси подходящи езикови средства за последователно изразяване на смисъла, да предвижда възможните реакции на събеседника в изменящите се условия на общуване, да контролира своята речева дейност.

Паметовите процеси заемат важно място в изучаването на чужди езици. Към III клас се увеличава обемът на непроизволното запомняне на интересни текстове. Непроизволното запомняне става по-осмислено, използват се различни стратегии за запомняне на чуждоезиковите средства за изразяване. В това отношение в учебника за III клас не само се доразвиват начините за запаметяване, използвани във II клас, но се предлагат и нови стратегии за запомняне.

И в този учебник широко се използва нагледността при въвеждане и работа с новия езиков материал, провокира се употребата на езика в различни ситуации.

Нашата концепция за обучението в III клас разчита на дейност, която поддържа интереса и вниманието на учениците - динамична, разнообразна, близка до живота на децата в училище и извън него. Активното участие на всяко дете в учебния процес, дори и символично (отговор с "да" или "не", участие с жестове в колективни дейности и т. н.), поддържа учебния ритъм, стимулира паметовите процеси, активизира цялостната личност на детето.

Прилагат се и други, специални стратегии на запомняне: стимулиране на образните представи на детето, запомняне в атмосфера на повишена емоционалност и т. н. Във всички случаи се държи сметка за особеностите в паметовите процеси у децата от III клас, които протичат по-активно с опора на вътрешната и външната нагледност. Учебникът за III клас, както и този за II клас, е богато наситен с илюстрации - сюжетни картини, схеми, илюстрации към конкретни думи или граматични явления и т. н.

В III клас играта продължава да заема важно място в учебната дейност, като най-голямо приложение в обучението по руски език имат

ролевите игри. Основа на ролевата игра е детската самодейност, стремежът към артистичност, вживяването в чужда роля. Именно в този смисъл може да се каже, че учебникът по руски език "Карусель 2", както и този за II клас ("Карусель 1"), е построен върху богата система от ролеви игри. Една от основните идеи на системата "Карусель" е да приобщи малките ученици към руски език не *чрез* игри, а *по време на* игри. Учебният процес е организиран по законите на играта. Децата играят себе си в различни ситуации, играят от името на героите на учебника, разиграват малки сюжети и т. н. Както показват наблюденията върху работата с учебника за II клас, децата играят с удоволствие.

Интересни от гледна точка на учебния процес по руски (по всеки чужд) език са промените, които настъпват в личностните оценки и самооценки на учениците от III клас. В III клас децата проявяват способност към цялостна оценка и самооценка на личността. При това те особено критично се отнасят към себе си, към наличието или отсъствието на едни или други качества, към своята дейност и дейността на съучениците си.

Това означава, че до голяма степен може да се разчита на способността на учениците от III клас да оценяват подготовката си по руски език, равнището на изпълнение на задачите, да формират чувство за самоконтрол, както в учебната дейност, така и в общуването.

1.4. Учебникът и целите на обучението по руски език

Основната цел на обучението по руски език, формулирана в програмата за III клас, е разгледана в рамките на понятието комуникативна компетентност и неговите основни компоненти - знания, умения и навици в областта на четирите вида речева дейност: говорене, слушане на звучаща реч с разбиране (аудиране), четене, писане. За да се постигне тази цел, трябва да се познава добре системата от умения и навици (общи и специфични) за всеки вид речева дейност и да се разработи система от упражнения и задачи, адекватна на структурата и характеристиката на уменията и навиците. Така например формирането на едно от най-важните речеви умения - избор на речеви средства (думи и правила за тяхното съчетаване) в потока на речта, не е възможно без предварително формиране на навика за разпознаване на това средство на базата на неговите диференциални признаци. Формирането на тези операции става в процеса на дейност, отговаряща както на цялостната структура на навика (умението), така и на отделните му аспекти.

Доброто познаване на характера на уменията и навиците, посочени в програмата, които санеобходими и достатъчни за реализация на програмните цели, разработката на ефективна и адекватна система от упражнения в учебника са сред основните начини за постигане на тези цели.

В учебника е направен сериозен опит за разработка на учебната дейност в съответствие с рече-комуникативните умения и навици на всички равнища на езика и речта, посочени в програмата.

Целите на обучението могат да бъдат постигнати чрез дейности, способстващи за общото езиково развитие на учениците и формирането на усет към руски език.

В учебника за III клас се предлага балансирана система, която включва дейности, насочени към формиране на навици, както и към изграждане на комуникативни умения. В известна степен се променя начинът на изпълнение на упражненията - предлага се работа по модели и образци, но и самостоятелна

работа, стимулираща творческата активност на учениците. Тя се провежда както на равнището на речевия акт, така и на равнището на речевата дейност (диалогична и монологична). На първото равнище се формират навиците, а на второто - предимно уменията.

Поставените програмни цели в учебника се осъществяват чрез:

- **Формиране на фонетична компетентност**

- Усъвършенстване на произносителните навици, както и навиците за правилно интониране, усвоени във II клас;

- Усвояване на слухово-артикулационния и двигателен образ на новите думи, на връзката между фонетичния и графичния образ на думите.

Фонетичната компетентност се разширява за сметка на нови за учениците фонетични особености на руския език (неизучени функции на “ь“, произнасяне на звуковете “ж“ и “ш“, произнасяне на “-ого“и “-его“ в различни позиции, произнасяне на “-ться“ в глагола, произнасяне на съчетанието “чн”, изписване на думи със съответните букви и т. н.).

Развиват се фонематичният слух на децата, уменията за различаване на отделните думи и словосъчетания в потока на речта. За тази цел в учебника е включен обилен материал. Запазва се тенденцията, заложена в “Карусель 1“, говорният апарат на учениците да се приспособява към руската фонетична система чрез специално подбран за целта материал: гатанки, кратки стихотворения или отделни стихчета са включени почти във всеки урок. Римуваната реч във висока степен спомага за формиране на фонетична компетентност.

- **Формиране на лексическа компетентност**

Формирането на лексическа компетентност включва използването на вече изучените думи и усвояването на новите думи от лексическия минимум за III клас. Прави се разлика между понятията “зная“ и “владея“ съответната дума.

Първото понятие е свързано с разпознаване на думата (усвояване на нейните диференциални признаци на всички равнища); правилния *й избор в съответствие с възникналия замисъл; съчетаването *й с други думи - зависимостта *й от позициите, които заема при формиране на мисълта, и съответното *й граматическо оформяне; запомнянето *й в подходящи, гъвкави асоциативни връзки.

Второто понятие предполага умение за използване на думата с подходяща бързина и гъвкавост при конструиране на изречения и употребата им в съответните речеви актове и конкретни ситуации на общуване (задаване на въпроси, изразяване на желания, оценки, команди, описание на случки и др.) в кратки монологични и диалогични изказвания.

В учебника двете понятия се формират по един и същ комуникативен път в рамките на единични изказвания или свързани текстове. На първия етап обаче се употребяват строго целесъобразни и ограничени по обем езикови структурни, преводни и др. упражнения, включени главно в тетрадката за самостоятелна работа.

- **Формиране на граматична компетентност**

Тази компетентност се формира на лексико-граматично равнище, както в рамките на изучените, така и в рамките на новите думи и структури.

Формират се навици и умения за разпознаване на усвояваните структури по техните граматични и семантични признаци и използването им в рамките на изказванията, в кратки монологични и диалогични текстове. Това предполага познаване на структурите на граматичните умения и навици, а също

така и на техните качества: гъвкавост, пренос в други ситуации, бързина на употребата им в рамките на речта и др.

- **Формиране на умения и навици за устна реч**

В учебника е заложена идеята за постигане на определените в програмата цели в областта на аудирането. Всички текстове са подчинени на тази цел. Няколко кратки текста, включени в различни видове уроци, но преди всичко в уроците за усвояване на нови знания и развитие на речта, са специално предназначени за развитие на навиците за аудиране. Застъпено е разбирането, че аудирането е свързано с устната реч, с говоренето и следователно трябва да се развива чрез текстове, близки до устната реч, а не толкова чрез текстове за четене.

Целите в областта на говоренето се осмислят в неразривна връзка с тези на аудирането. Те предполагат формиране у учениците на редица умения за построяване на диалогично и монологично изказване в рамките на изучения езиков материал и в ситуации, разработени в учебника или близки до тях: умение да съотнасят ситуациите с възникналите задачи, да оформят смисъла на изказването в съответствие със задачите; да търсят сред натрупаните средства за изразяване тези, които подхождат на определения смисъл; да умеят да планират изказванията си и да ги програмират на равнището на смисъла и на равнището на формата на изказване поне няколко реплики напред; да се досещат за реакциите на събеседника си и т. н.

Цели се учениците да употребяват в нормално темпо и с незначителен брой грешки изучения лексически и граматичен материал, произнасяйки правилно и с необходимата интонация думите и изреченията в конкретни ситуации, във връзка със случки и сюжети, предложени в учебника, в разговор по картини и илюстрации, с които учебникът за III клас е наситен; да разказват за себе си и за другите до тях, за взаимоотношенията си, за случки и събития, за природата и животните.

Учебникът е изцяло построен върху материали, сюжети, ситуации, картини, илюстрации, събития, мотивиращи и провокиращи учениците да се включат в устно общуване в описаната насока.

- **Формиране на умения и навици за четене**

Целта е да се продължи работата по усвояване на техниката на четене върху по-сложни в сравнение с II клас текстове, с повече непознати думи (3*-5); да се формират умения и навици за едновременно разбиране на текста; да се усвояват постепенно различните видове четене.

Работи се върху догадката, предвижданото на развитието на смисъла в перспектива, досещане за сюжета по ключови думи, по заглавието, по отделни откъси или изрази от текста; формира се умението за използване на анализа и синтеза като методи за разбиране и т. н.

Беглият преглед на учебника показва, че подходът на авторите към предложените текстове е многопосочен и се опира върху системата на основните умения и навици, представляващи същността на понятието “компетентност” в областта на четенето.

- **Формиране на компетентност на равнище писане**

Продължава усвояването на графичния образ на новоизучените думи и основните правила за писане, за съотношението на звукове и букви. Особено внимание се обръща на думите с някаква сложност при писането. Застъпена е диктовката на думи и изречения. Съставя се самостоятелен писмен текст в рамките на програмните изисквания (”Пишем книжку о себе”).

1.5. Учебното съдържание в "Карусель 2"

Учебното съдържание в учебника по руски език за III клас "Карусель 2" включва: фонетичен минимум; лексически минимум; граматичен минимум; понятиен минимум; комуникативен минимум, изграден на тематико-ситуативна основа; страноведски минимум.

Определящо място в учебното съдържание има разработката на комуникативния минимум. Неговото значение се определя от следните фактори: началното обучение по руски език има за цел до голяма степен да ориентира учениците в системата на езика не толкова на теоретично и системно, колкото на функционално равнище. Езиковите закономерности се осъзнават в конкретните им прояви, в ситуации, в които се извършват комуникативни действия. По този начин при съставяне на аспектните минимуми, особено на лексическия и граматичния, задължително се имат предвид темите и ситуациите, които езиковите средства обслужват и които се считат за основополагащи за общуването изобщо и за детското общуване в частност. От друга страна, самите теми и особено ситуациите в комуникативния минимум се разработват така, че да съдържат лексически и граматически единици, осигуряващи езиковото развитие на учениците в нужните посоки. В "Карусель 2" това са: натрупване на нова лексика и граматика, която обогатява заложените в "Карусель 1" теми с лексика от основното ядро на руски език. Това дава възможност да се усвоят речевите актове, предложени в програмата (да се изрази желание, команда, въпрос, да се предаде съобщение, да се опише случка, преживяване, външният вид на героите, взаимоотношенията помежду им и т. н.); да се представят възможностите за съчетаемост на думите; да се усвоят типични диалози, провеждани в типични ситуации (в магазина, на касата, при разглеждане на забележителности и др.).

Ситуациите в "Карусель 2" са по-динамични, по-сюжетни и позволяват употреба на езиковите средства за разкриване на взаимоотношения не само в тяхната комуникативна функция. Темата за транспорта и града например се свързва с подготовка за гостуване, с поведението на гарата и на перона, с описание на атмосферата на заминаващи и пристигащи влакове и т. н. Темата за магазина се свързва с "инвентаризация" на продуктите, самото им купуване, поведението на касата и др. Съществува подчертан стремеж към ярко, сценично представяне на темите чрез сюжети, които могат да се разиграят: празници, реклами, срещи, обиколка в непознат град, заминаване, очакване на нещо ново.

Лексическият минимум включва приблизително 300 нови единици. Всички думи от учебното съдържание са за активна употреба. Това са единици с различен строеж: отделни думи, неразложими словосъчетания, свободни словосъчетания, ситуативно обусловени готови изрази и шаблони, команди, формули наречевия етикет и др.

Представени са думи от всички активни части на речта: съществителни, прилагателни, местоимения, глаголи, наречия. Съществителните и прилагателните обикновено се дават в типични съчетания, както се срещат и употребяват в речта, за да се запомнят и използват в "готов вид", а не да се търсят и комбинират в процеса на речта: *поезд уходит*, *расписание поездов*, *желтый лист* и др. Когато има някаква особеност в образуването на множествено число, думата се дава отделно, без да се брои за отделна лексическа единица*: желтые листья, осенние деревья* и др. Глаголите обикновено се дават във формата, в която се срещат, тъй като на този етап

учениците все още имат бегла представа за инфинитива като глаголна форма - само в превод на български език.

Тематичният речник е даден в учебника.

Граматичният минимум включва езикови структури и правила, предвидени в програмата. В III клас се разширяват познанията за употребата на падежите. На практическа основа се включват падежно-предложни значения, които не са били обект на внимание в "Карусель 1", например: употреба на именителен падеж като обръщение, творителен за съвместност, дателен в безлични конструкции и т. н. Граматичните структури, подлежащи на усвояване в III клас, са включени в граматичния минимум, който е разработен в строго съответствие с учебната програма за същия клас. Граматичният материал е представен в минимума по различен начин: като типова фраза, във вид на съчетание: *рассматриваем город, отправляем открытку*, на лексична основа: *едем на поезде, играем на дворе* и т. н. Глаголите се усвояват преди всичко на лексическо равнище и са представени в учебното съдържание като лексика, но се обобщават във вид на парадигма: дава се спрежението - първо и второ. В III клас започва активно изучаване на глаголи с особености в спрежението, например: *писать, пишу; купить, куплю; пить, пью* и т. н. Тези глаголи трудно се усвояват от българите, ето защо е уместно тяхното овладяване да започне колкото се може по-рано. В минимума се съдържат примери, показващи словообразувателните възможности на руските думи.

Фонетичният минимум включва правила, които не са разглеждани в "Карусель 1". С това руската фонетична система се представя в обема, изискван от програмата. В следващия клас на обогатяване подлежат системата от интонационни модели, които се усвояват постепенно, както и някои единични правила на произношението.

Понятийният минимум е ограничен по обем, но с много сериозно значение за по-нататъшното представяне на практическата основа на руската граматична система.

Основно място в този минимум заема формирането на понятието "падеж" чрез неговите основни диференциални признаци - значение, формални показатели, употреба. В III клас се работи още по-целенасочено върху подготовката за въвеждане на самото понятие падеж, както и на наименованията на падежите. Продължава работата върху трудни за усвояване понятия: за място и движение; за движение в определена посока и неориентирано движение; за одушевеност - неодушевеност и т. н.

В учебника за III клас отново са представени детски игри, броилки, скоропоговорки, празници, любими спортове и увлечения, характерни за детското общуване.

За първи път учениците се срещат с името на А. С. Пушкин. Продължава запознаването със столицата на Русия - Москва.

1.6. Дейности за овладяване на знанията и формиране на умения и навици за устна реч, четене и писане

Управляемата рече-комуникативна учебна дейност, особено устната реч и четенето, е основният начин за усвояване на лексико-граматичния и фонетичния материал и на останалите компоненти на учебното съдържание. Усвояването на знанията, както и формирането на уменията и навиците като

най-съществени части на комуникативната компетентност става в процеса на учебна дейност, организирана в съответствие със структурата на основните рече-комуникативни умения и навици. Тази дейност е представена чрез упражнения и задачи.

В учебника е реализиран съвременният принцип на обучение: овладяване на всички равнища и на всички компоненти на учебното съдържание *в* дейност и *чрез* дейност предимно с комуникативна насоченост.

По своята същност тази дейност (упражнения и задачи) е главно с речева или рече-комуникативна насоченост и най-често се провежда под формата на ролеви игри с изразен драматизационен момент. Чрез ситуациите, в които попадат героите на учебника, в голяма степен се възпроизвежда детското общуване с неговата атмосфера на непосредственост, а понякога и на детска наивност. Учебната дейност обаче следва строга логика - логиката на усвояването и овладяването; тя е снабдена с дидактични материали-образци, модели за действие, нагледни материали, планове, опорни думи и т. н.

Най-предпочитаните начини на семантизация както на лексическия, така и на граматичния материал са: чрез картини или други нагледни материали; чрез синоними или антоними; чрез тълкуване – обяснение с други думи или чрез други познати правила, например: *вхожу в магазин – выхожу из магазина*; *я и мама = я с мамой* и т. н. На този етап рядко се прибягва до превод. Много често материалът е представен така, че децата сами да се досетят за значението на думата или правилото. По този начин, чрез съпоставяне, те отгатват значението на глаголите с представка и други сложни думи и правят заключения за словообразуването като явление в руския език.

Семантизацията става в момент на употреба при отговор на поставена задача.

Формиране на навици и умения за употреба на дадените средства е следващият етапи на работата върху лексиката или граматичното правило.

Упражненията включват разнообразна работа с новите езикови средства: те се групират в различни асоциативни гнезда, употребяват се в различни ситуации, включват се в диалози и монолози с различна степен на самостоятелност. Най-често пълният цикъл на усвояване се проследява в рамките на няколко урока и преди всичко на повторителните и обобщителните уроци.

Речевите дейности в учебника

И на този етап се запазва водещата роля на устната реч, но четенето заема още по-сериозно място, отколкото в "Карусель 1".

Тетрадката за самостоятелна работа, от друга страна, дава възможност за развитие на писмената реч в рамките на програмните изисквания.

Устната реч в нейните два аспекта (слушане и говорене) съпровожда целия учебен процес - от момента на въвеждане на новите езикови средства до момента на формиране на уменията.

Както и в "Карусель 1", учебникът за III клас предоставя много възможности за мотивирани речеви изяви на учениците.

Речевата дейност (диалогична и монологична) се извършва по образец, по дадени модели, с опора върху помощни материали и самостоятелно. Във всички случаи възможността за речева проява е обезпечена така, че ученикът да може да се включи и да изпълни задачата с удоволствие.

Развитието на уменията за четене, както те са изброени в целите на учебника, става върху специално подбрани текстове - най-често оригинални, но, разбира се, силно адаптирани. За разлика от тях текстовете за усвояване на новите речеви средства и на устната реч могат да бъдат и съставени.

Текстовете за четене са с различен обем и структура и с разнообразна тематика. Те са съпроводени с упражнения, насочени към формиране на умения и навици за извличане на информация от текста, за развитие на устната реч и на езиковата и контекстуалната догадка. Двата основни акцента тук са: продължаване на работата върху техниката на четене и запознаване с различни видове четене; формиране на умение за откриване на смисъла - разбирането на текста.

Използват се различни методи за развитие на четенето: коментирано четене, изразително четене, решаване на задачи чрез четене и обратно - четене с предварителни задачи, предвиждане на развитието на сюжета и др.

1.7. Проверка и оценка на езиковото и комуникативното развитие на децата

В III клас продължава да се следи езиковото развитие на учениците и движението им към реализиране на комуникативната цел. Това може да стане:

- на равнището на изречението или типовата фраза, в която се извършват различни операции: запълване на многоточия с подходящи думи и изрази; заменяне на картинки с подходящи думи; възстановяване на реплики и др.;
- на равнището на речевия акт, на речевото изказване;
- на равнището на елементарната речева дейност;
- чрез възпроизвеждане на заучени диалози;
- при разказ по картинки, по теми и др.

Формите на оценяване могат да бъдат разнообразни, но трябва да отчитат системно постиженията на учениците при различните дейности: работа в час; изпълнение на домашните работи; работа по проекта; решаване на тестове и др.

1.8. Структура на учебната система

Учебник

В учебника са представени различни типове уроци:

Комплексни уроци:

- с основна насоченост към усвояване на нови езикови и речеви средства;
- с основна насоченост към развитие на устната реч (диалогична и монологична);
- с основна насоченост към четенето;
- с основна насоченост към усвояване на фонетиката

Повторителни уроци

Обобщителни уроци

Уроци за самоконтрол

Комплексните уроци обикновено са сюжетно-тематични. Темата за спорта например е развита като спортен празник чрез различни сценки и сюжети, които могат да се изиграят от учениците. По този начин по време на урока се създава езикова среда, дава се възможност за езикова практика, в която

са заети всички ученици. Но това е формата на урока. Вътрешната му логика се определя от системата от дейности (упражнения и задачи).

Всяко ново явление минава през различни етапи на обработка: семантизация, автоматизация, творческа дейност. Всеки аспект на уменията и навиците се подлага на методическа интерпретация.

Явленията се изучават в процеса на речта, на практиката, по време на изпълнение на контролирана речева дейност – упражнения по модел, по образец, варианти на структурни и формални упражнения. Учениците в повечето случаи сами правят заключения за значението на новите правила или на думите. В определен момент от урока обаче всичко, което трябва да се знае за думата или правилото (например спрежението на глагола) се обобщава и тази обобщена информация, с която се работи, бележи нов етап в овладяване на материала.

Творческите задачи, предполагащи самостоятелно изпълнение, се подготвят и се снабдяват със съответен дидактичен материал.

Новата информация, която се използва непосредствено за изпълнение на упражненията, е систематизирана в рубриката ”Фонарик”. Старата информация, която трябва само да се припомни, се подава чрез рубриката “Шарик попугая”, която е включена и в “Карусель1”.

Уроците по четене се разработват в следните структурни звена:

- Предтекстова работа;
- Текст;
- Притекстови задачи (задачи към текста);
- Следтекстови задачи.

Предтекстовите задачи подготвят за четене на текста, дават перспективата за четенето, създават условия за самостоятелна догадка, неутрализират някои трудности.

Притекстовите задачи спомагат за управление и направляване на учебния процес.

Следтекстовите задачи спомагат за организацията на работата върху текста: за неговото разбиране, за неколкократното му избирателно четене, за изразително четене и т. н.

Повторителните уроци имат за цел да организират на друга основа и в други ситуации повторението на материала и формирането на навици. На тези уроци се продължава работата върху отделните операции, влизащи в структурата на навика, укрепват се знанията; работи се върху отделни качества на навика като бързина, безпогрешност.

Обобщителните уроци имат за цел да обобщят изучения материал, за да се създадат между усвоените знания и формираните умения и навици адекватни асоциативни връзки, които са гаранция за трайност и гъвкавост на комуникативната компетенция: асоциации по род и вид (*дърво, ветка, лист*, *листья*), фонетични асоциации, тематични връзки, ситуативни връзки и т. н. Обобщението в по-голямата си част става на рече-комуникативно и на комуникативно равнище.

Уроците за самоконтрол може да се изпълняват и като домашна работа. Те имат характер на тест и служат както за повторение, така и за самооценка на равнището на подготовка. подходяки са и за оценка на постигнатото равнище на усвояване.

Тетрадка за самостоятелна работа

Тетрадката за самостоятелна работа е предназначена за упражняване и затвърдяване на преподадения лексически и граматичен материал. Задачите в нея включват разнообразни занимателни дейности: рисуване, решаване на кръстословици и ребуси и др.

В тетрадката продължава работата по проекта "Пишем книжку о себе". Страниците се запълват главно след обобщителните уроци и след уроците-празници. Работата по книжката спомага за развиване на писмената реч и за обобщаване на различните навици на по-творческо равнище.

Методическо ръководство

Методическото ръководство включва:

- концепция за системата "Карусель";
- примерни разработки на уроците от учебника, които обаче нямат задължителен характер и целят да подпомогнат работата на преподавателите;
- приложение: песни с текст;
- лексически минимум;
- примерно годишно разпределение.

Аудиокасета

Аудиокасетата включва:

- запис на текстове, стихчета и песни.

Виртуален вариант на учебната система "Карусель"

Учебната система "Карусель" е разположена на интернет-страница (www.karusel.org), която включва:

- виртуален вариант на учебника;
- интерактивен вариант на задачите от тетрадката;
- книга за родителя, в която на достъпен език се обясняват концепцията на авторите и структурата на системата, както и критериите на учителите за степен на владеене на преподадения материал;
- система за събиране на база данни за всички потребители на учебника и свързването им в определени отношения.

  Чрез специален линк се влиза във форум, с който се цели технологизиране на методическите подходи и непрекъснат обмен на позитивен опит между автори, родители и учители.

  В практически смисъл нашите очаквания са с течение на времето да се актуализира сравнително пълен обем на информация за функционирането на системата "Карусель". Това ще даде възможност да се осъществи максимално ефективна квалификационна дейност съвместно със структурите на МОН.

  В системата "Карусель" залагаме на интерактивния подход, непрекъснатия самоконтрол и възможността за дистанционно обучение. Това ще доведе до повишаване автономността на всеки преподавател и подобряване качеството на преподаване на руски език в отделните учебни заведения.

  Виртуалният вариант на системата "Карусель" подлежи на непрекъснато обновление и усъвършенстване.

Примерни разработки на уроци

Тема**: Мы опять вместе!**

I. Цели: Преговор на лексиката, свързана с руския речеви етикет при среща и поздрав. Усвояване на активната лексика по темата. Развитие на диалогичната реч. Развитие на навиците за аудиране и четене.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: Я ученик (ученица) третьего класса; выросли; загораю на пляже; гора, горы, отдыхал в горах

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Учителят предлага на учениците да разгледат илюстрациите на стр.6*-7 (“Кто я? Кто мы?”). С помощта на позната лексика от втори клас се провежда беседа, в която за опора се използват изрази от учебника.
2. Преминава се към темата “Мы опять вместе”. Разглежда се първата илюстрация. По роли се прочитат репликите на децата и учителката. Цели се преговор на изразите от руския речеви етикет (РРЕ) при среща и поздрав. Изпълнява се ролевата игра “В школьном дворе“ под рубриката “Поиграйте в театр“.
3. Изпълнява се упр. 1 от тетрадката за самостоятелна работа (ТСР).
4. Часът завършва с наизустяване на стихчето “Весёлое лето промчалось“, което може да се извърши по следния начин:

- Учителят прочита стихотворението.
- Учителят чете стихотворението по стихове на глас, учениците хорово го повтарят.
- Учителят чете първия стих, учениците - втория , учителят-третия, учениците - четвъртия и т. н.
- Учениците четат първия стих, учителят - втория и т. н.
- Учителят чете стихотворението, като пропуска отделни думи. Учениците следят и ги допълват.
- Учениците по редици четат хорово по един стих.
- Учениците четат стихотворението хорово.
- Отделни ученици казват стихотворението наизуст.

По посочения начин може да се заучават наизуст и другите стихотворения от учебника.

Втори час

1. Урокът може да започне с наученото предишния час стихотворение.
2. Работа с диалога:
   - Децата прочитат наум диалога и отговарят на въпроса “Кто где был летом?“, като назовават имената на участниците.
   - Семантизират се новите думи и диалогът се чете по роли.
3. Устно се изпълняват упр. 7 и 8, отработват се интонационните конструкции (ИК).
4. Развитието на диалогичната реч продължава с упр. 9 и 10.
5. Аудиране. В края на урока учениците слушат звукозаписа на стихотворението “Мы на пляже…“. Учителят проверява разбирането с въпроса “Где отдыхали дети?”. При второто прочитане учителят пропуска отделни думи. Учениците следят и ги допълват хорово.

Тема: **Как соскучились по школе!**

I. Цели: Активиране на лексиката по темите: “Школа. Школьные принадлежности”, “Дни недели“. Развитие на монологичната и диалогичната реч. Развитие на навиците за аудиране и правилно четене на руски език. Усъвършенстване на навиците за правилно произношение на “-ого”, “-его”.

II. Материал за усвояване:
1. Фонетичен: произношение на “-ого”, “-его” в различни позиции
2. Лексикален: ранец; портфель; урок природоведения; урок музыки

III Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Урокът започва с прослушване на стихотворението “Здравствуй, школа!” от звукозаписа и отговор на въпроса: “Почему мальчик спешил в школу?”. Семантизират се изразите, написани в овал. чрез беседа
2. Разглежда се илюстрацията и се преговаря лексиката по темата: ”Школьные принадлежности”.
3. Чрез упр. 2 се разграничава значението на думите “ранец“ и “портфель”, изпълнява се упр.1 от ТСР.
4. С упр. 4 и 5 се развива диалогичната реч и се затвърдяват навиците за употреба на именителен падеж при назоваване и посочване на предмети.
5. В края на часа се изпълнява упр. 6, като децата разказват как са се готвили за училище, използвайки за опора стихотворението и диалозите.

Втори час

1. Часът може да започне с малко стихче - обръщение на учителя към учениците: “Прозвенел уже звонок.
Начинается урок.
Всё на месте? Всё в порядке?
Книжки, ручки и тетрадки?”

Учениците показват и назовават ученическите пособия, необходими за часа.

2. Аудиране. Учениците слушат от звукозаписа стихотворението “В ранце у Андрюшки “. Разбирането се проверява с въпроса готово ли е момчето за училище.

3. Учениците четат стихотворението самостоятелно и отговарят на въпроса след него.
4. Изпълняват се упр. 8 и 9, с които се цели развитие на диалогичната реч и проверка на усвоената лексика по темата “Школьные принадлежности“, и се работи по упр. 2 от ТСР.
5. Упр. 11 е преход към активизиране на лексиката по темата “Школа”, а упр. 12 я затвърдява. Задължително се обръща внимание на картинките и на правилото в балона. Акцентира се върху произношението на “-ого” и “-его” в различни позиции. Учителят може да направи кратка диктовка за затвърдяване на това правило, например: “Сегодня у него был урок русского языка”. Изпълнява се упр. 3 от ТСР.
6. Материалът се обобщава чрез диалога в упр. 14. Учителят прочита образеца към него, като насочва вниманието на учениците към употребата на дните на седмицата при отговор на въпроса “Когда?”, към названието на изучаваните в училище предмети и необходимите ученически пособия за тях. Диалогът се разиграва от няколко двойки ученици. Работата по затвърдяване на този материал продължава и в упр. 4 от ТСР.

7. В края на часа учителят предлага на учениците да започнат работа по проекта “Пишем книжку о себе” - оформление на първите страници от книжката в ТСР.

Тема: **Замечательный кот**

I. Цели: Развитие на навика за правилно четене на руски език. Обогатяване на речниковия запас с лексика, свързана с домашните любимци. Формиране на елементарни умения за монологична реч (съставяне на описание).

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: домашний любимец, черепаха, золотая рыбка, немецкая овчарка, хомяк, усы, шерсть, полосатый, пушистый
2. Граматичен: преговор на типовата фраза “любить кого?”

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът може да започне с разглеждане на илюстрациите от учебника и усвояване на лексиката по темата “Домашние любимцы”.
2. Работа по текста:

- Текстът ”Обида” се прочита от учителя и децата назовават домашните любимци на героите.
- Учениците прочитат текста сами и отговарят на въпроса след него.
- Учителят може да провери дали текстът е разбран достатъчно добре с помощта на подборно четене. Може да се зададат въпроси към отделни моменти; да се изпълнят упражнения от типа ”Так или не так? А как?” (например: “У Вовы - золотая рыбка?; Вова рассказывает, что его черепаха исполняет желания и т. н.); ”Как это сказано по-русски? (например: Котаракът се гали и мърка.). Подобни упражнения развиват езиковата догадка и навиците за бегло четене.
- Аналогично се работи и по втората част на текста Обида”. Преди прочита от учителят се семантизират новите думи.
- След цялостното отработване е добре текстът да бъде прочетен по роли.

Втори час

1. Часът може да започне с припомняне съдържанието на текста ”Обида”.
2. Вниманието на децата се насочва към външния вид на котарака Артур.
3. Учениците слушат от звукозаписа стихотворението “Плачет Костя…”. Разбирането се проверява с отговора на въпроса ”Почему плачет Костя?”.
4. Децата прочитат стихотворението самостоятелно. Учителят им предлага да намерят котарака Артур в скритата картинка, като използват описанието от стихотворението.
5. Изпълняват се упр. 7 от учебника и свързаното с него упр. 2 от ТСР.
6. Чрез упр. 9 учениците се тренират да съставят елементарен текст.
7. Припомня се типовата фраза в балона, след което работата по картинките може да се насочи към разговор за домашните любимци на децата.

8. За обобщаване на изученото по темата може да се реши кръстословицата в ТСР.

Тема: **Листопад, листопад**

I. Цели:Преговор и активизиране на лексиката по темата ”Осень”. Обогатяване на речниковия запас. Формиране на навици за назоваване на множество предмети. Развитие на умението за правилна употреба на названията на месеците при отговор на въпроса ”Когда?”.

II Материал за усвояване:

1. Лексикален: зонтик; листопад; листья; деревья; листья падают; листья кружатся, летят; осенний
2. Фонетичен: употреба на разделителен ”ъ” в множествено число на съществителните имена.

III Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

В началото на часа учителят може да предложи на учениците да направят мислена разходка в есенната гора и да проведе с тях беседа по темата “Осень”.

1. Разглежда се илюстрацията и се прочитат репликите на героите. Учениците отговарят на въпросите по тях.
2. Аудиране. Стихотворението”Наступила осень” се прослушва от звукозаписа, отговаря се на въпросите след него.
3. Изпълнява се упр. 3, като децата назовават есенните месеци.
4. Преди упр. 4 се припомня от балона как се отговаря на въпроса ”Когда?” при назоваване на месец.
5. Работи се в ТСР - упр. 1 и 2.
6. В упр. 7 се разглежда картинката ”Осенние танцы” и се обръща внимание на особеностите при образуване на мн. ч. на думите ”лист” и “дерево”. Работи се по произношението на думи с разделителен ”ъ”, като се отговаря на въпроса ”Что танцует в лесу, когда дует ветер?”. По преценка на учителя може да се упражнят образуването и произношението и на други подобни думи.

Тема: **Неясные согласные**

I. Цели: Формиране на навици за правилна употреба и правопис на звучни и беззвучни съгласни в края на думата. Развитие на устната реч на учениците. Развитие на навиците за правилно четене на руски език.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: букет цветов, букет осенних листьев, виноград, луг
2. Фонетичен: звучни и беззвучни съгласни в края на думата – употреба и правопис

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час**, като работата по темата “Осень” продължава.

1. Разглежда се илюстрацията и на учениците се предлага да прочетат писмото на Баба Яга, като заместят картинките с думи. Освен припомняне на лексиката, се цели да се обърне внимание на правописа на думите от картинките.
3. Изпълнява се упр. 1 от ТСР.
4. Работа по правилото: “Я говорю. А я пишу.”
   - Учениците съставят изречения, като заместват картинките от лявата колонка с думи.
   - Прочитат се изреченията от дясната колонка.
   - Учителят обръща внимание на правоговора и правописа на съгласните в края на думата.

- Прави се извод, че не е ясно каква буква се пише в края на думата.

5. Работа по стихотворението “У нас в словах встречаются”:

- Учителят го прочита и учениците отговарят на въпроса преди стихотворението.
- От учениците се изисква чрез отговор на въпроса “Что надо делать, чтобы правильно писать?” да изведат правилото как трябва да се проверяват думите с неясни съгласни в края на думата.

6. Изяснява се правилото във фенера.
7. Изпълнява се упр. 3 от учебника. Образувайки форми за множествено число, децата намират думи за проверка на неясните съгласни.
8. Фонетичният материал се обобщава и затвърдява с упр. 4 от учебника и упр. 2 от ТСР.
9. В рубриката “Запомните!” се прави разлика между думите “луг” и “лук” и се изпълняват упр. 7 от учебника и упр. 3 от ТСР.

Тема: **Щенок Проня**

I. Цели: Развитие на навиците за правилно четене на руски език. Обогатяване на речниковия запас. Изграждане на навици за произношение и правопис на числителните имена до 50 по десетици. Развитие на навиците за правилно произношение и писане на руския звук “щ”. Усъвършенстване на навика за изразяване на време (Когда? + времена года).

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: щенок, листик, капля, капелька, десять, двадцать, тридцать, сорок, пятьдесят
2. Фонетичен: произношение и писане на руския звук “щ”.

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът започва с кратка беседа за настъпващата есен.
2. Чрез разглеждане на илюстрацията в учебника се семантизират новите думи. При отговора на двата въпроса “Кто большой, а кто маленький?” и “Что большое, а что маленькое?” специално внимание се обръща на произношението на руския звук “щ” и на мекия звук “л”.
3. Работа по текста “Щенок Проня“:

- Първата част на текста се прочита от учителя. Разбирането се проверява с отговора на въпроса какво е започнало да разглежда кученцето. В хода на работата по текста се обясняват и думите от пасивната лексика, изяснени в овал.
- При отговора на третия въпрос след текста вниманието на учениците се насочва към правилото в балона. По преценка на учителя може да се отговори и на други въпроси, изискващи отговори и с останалите годишни времена.

Втори час

1. В началото на часа чрез беседа се активизира изучената лексика. Назовават се героите и накратко се припомня съдържанието на първата част на текста.

2. Аналогично се работи и по втората част на текста.

3. Отговаряйки на въпроса след текста, учениците трябва да прочетат изреченията, в които е описана дъждовната картина. Обръща се внимание на числителните имена.

4. С помощта на учителя учениците броят до 30 капките около кученцето. Да се насочи вниманието към различията в броенето на руски и български език.
5. Така запознати с броенето до 30, учениците усвояват числителните 40 и 50 чрез упр. 5.
6. Целесъобразно е след усвояване на числителните да се изпълни упр. 1 от ТСР.
7. Работата по текста завършва с четене по роли - упр. 7.
8. За правилно артикулиране се заучава броилката от упр. 8 “Кто играл в прятки?”.
9. Упр. 2 от ТСР може да се даде за домашна работа.

Тема: **В саду все очень вкусно!**

I. Цели: Обогатяване на речниковия запас. Активизиране на навика за изразяване признак на предмет. Формиране на навика за съгласуване на признака с предмета по род и число. Развиване на умението за изразяване на множество предмети.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: айва, черешня, вишня, персик, абрикос, клубника, сладкий, кислый, вкусный
2. Фонетичен: произношение на звучна пред беззвучна съгласна в средата на думата (сладкий)
3. Граматичен: окончания на прилагателните имена в Именителен падеж единствено и множествено число

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът може да започне с кратка беседа за есента, като се преговори материалът от предишните уроци и се наблегне на признаците на есента.
2. Учителят прочита стихотворението за есента от учебника. Разбирането се проверява с отговор на въпроса след стихотворението.
3. Вниманието на учениците се насочва към илюстрацията в учебника, като се назовават познатите есенни плодове. Семантизира се думата “айва”.
4. Обръща се внимание на плодовете-посрещачи от годишните времена, които са отминали, и се семантизират новите думи.
5. Лексиката по темата ”Фрукты” се затвърдява чрез отговори на въпросите от упр. 1 в учебника и упр. 1 в ТСР.
6. За усвояване на признаците на предметите и за съгласуването им със съществителните имена се изпълняват упр. 3, 4 и 5 от учебника и упр. 2 от ТСР.
7. За развитие на диалогичната реч се изпълняват упр. 7 и 8 от учебника.

Втори час

1. Часът може да започне с беседа по илюстрацията ”Овощна градина” в учебника, чрез която се активизира лексиката по темата ”Сад” и ”Фрукты”.
2. Прослушва се стихотворението “У бабушки и дедушки…”. Разбирането се проверява с въпроса преди стихотворението.
3. Учениците четат стихотворението самостоятелно, отговарят на въпросите след него. По време на работата се обръща внимание на формите за множествено число на съществителните имена.
4. За затвърдяване на формите за множествено число на съществителните в Именителен падеж се предлага упр. 10 от учебника, в което думата “фрукты” се заменя с думите-помощници.
5. За овладяване на горепосочения материал се изпълнява упр. 2 от ТСР, в което се обръща внимание на съгласуването на прилагателни със съществителни по род и число.
6. В края на часа може да се прочетат и отгатнат гатанките, да се изпълни упр. 3 от ТСР.
7. По желание на учениците стихотворението може да се научи наизуст.

Тема: **Фруктовый салат**

I. Цели: Обогатяване на речниковия запас с думи, изразяващи действие, и с думи от РРЕ. Формиране на навик за изразяване обект на действието. Формиране на навик за изразяване на действие в зависимост от извършителя му, като необходимост и преди момента на говоренето.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: надо купить (помыть, нарезать, положить, добавить); Приятного аппетита!; Ешьте на здоровье!; фруктовый салат
2. Граматичен: спрежение на глагола “купить”

III Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът може да започне с преговор на изучената лексика по темата ”Фрукты”:

- чрез проверка на наученото наизуст;
- чрез беседа по стихотворението.

2. Вниманието на учениците се насочва към илюстрацията и се изисква отговор на въпроса кой живее в къщата и какво представлява къщата (“ваза”). Това може да се запише и в упр. 1 от ТСР като преход към следващата част на урока.

3. На учениците се предлага сами да прочетат наум репликите на плодчетата. След това – чрез отговори на въпроса кой какво казва - се работи по техниката на четене (отделни ученици четат на глас репликите на всяко от плодчетата).
4. Разбирането се проверява с въпроса “Кто какой?”.
5. Репликата на банана се прочита от учителя. Отговаря се на въпроса и се изпълнява упр. 3.
6. Разглежда се правилото в балона, повтарят се въпросът “Что?” и окончанията за Винителен падеж на неодушевени съществителни.
7. Работи се по спрежението на глагола “купить”.

8. Спрежението и Винителен падеж се затвърдяват чрез изпълнение на упр. 4 от учебника (устно) и упр. 2 от ТСР (писмено).
9. Домашна работа: учителят разделя учениците на групи и предлага да научат репликите на плодовете и да нарисуват своя герой.

Втори час

1. Часът започва с преговор на наученото в предишния час. Препоръчва се да се изиграе сценка с репликите на плодовете с представители на различни групи под формата на състезание (без банана!).
2. При последната сценка да се включи и бананът. Неговата реплика може да послужи за преход към основната работа в урока - приготвяне на плодова салата.
3. Пристъпва се към изпълнение на упр. 6 от учебника за овладяване на конструкцията надо + инфинитив и отработване на Винителен падеж – обект (с лексиката по темата ”Фрукты”). Глаголите се записват разбъркано на дъската, а учениците ги подреждат правилно в тетрадките си. Да се обърне внимание на произношението на ”ть” и правописа на “ь”.
4. За употребата на минало време на глагола е предвидено упр. 7 от учебника.
5. По упр. 8, свързано с РРЕ, може да се работи по следния образец:
   *- Таня и Саша, попробуйте, пожалуйста, мой фруктовый салат!
   *- Спасибо, какой вкусный фруктовый салат!
   *- Приятного аппетита! Ешьте на здоровье!

С РРЕ е свързано и упр. 3 от ТСР.

6. Часът може да завърши с играта “Фруктовый салат”, която се провежда по следния начин:

- Класът се разделя на две или повече групи.
- Учениците от едната група застават в кръг и избират водещ.
- Всеки ученик си избира плод и се представя, например: “Я абрикос. Я клубника.” и т. н.
- Водещият казва думите на банана, след което назовава три плода от включените в играта.
- При сигнал от водещия (плясване с ръце) избраните плодове си сменят местата, като водещият също се стреми да заеме празно място. Ученикът, останал без място в кръга, става водещ и играта продължава.

7. В края на часа работата продължава по проекта “Пишем книжку о себе”. Учителят запознава учениците със задачите, те започват работата в час и довършват останалото в къщи за домашно.

Тема: **Золотое дерево**

I. Цели: Обобщаване на лексиката по темата “Осень”. Усъвършенстване на навиците за изразяване обект на действието. Усъвършенстване на техниката на четене. Формиране на навици за бегло и подборно четене.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: сосна, фонарь, зонт

2. Граматичен: словообразуване (образуване на умалителни съществителни имена с помощта на наставката “-ик”), окончания на неодушевени съществителни имена във Винителен падеж единствено число

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Урокът може да започне с разглеждане на илюстрацията и кратка беседа за есента.
2. Преходът към текста “Золотое дерево” и въвеждането на темата може да стане с отговор на въпроса кои животни живеят в гората и каква е тя през есента.
3. Работата по текста “Золотое дерево” – I и II част - се провежда по методиката, описана в уроците “Замечательный кот” и “Щенок Проня”. Разглеждат се илюстрациите. Чрез подготвени от учителя упражнения по текста под рубриките “Так или не так? А как?” и “Как это сказано по-русски?” се работи за трениране на беглото четене и се развиват езиковата и контекстуалната догадка. Изпълняват се упражненията от ТСР, чието място е фиксирано точно в учебника.
4. В края на часа приказката може да се драматизира.

Втори час

1. Урокът може да започне с беседа по първите две части на приказката “Золотое дерево” и с драматизация по тях.

2. По познатата методика се разработва и третата част на текста “Золотое дерево”.

3. С упр. 5 и 6 се формират навици по словообразуване с помощта на наставката “-ик”. По преценка на учителя може да се включат и други думи за упражнение, както и упр. 2 от ТСР.

4. За усвояване на конструкцията с Винителен падеж са подходящи упр. 8 и 9 от учебника. След устното отработване на упр. 9 се препоръчва изреченията по схемата “Кто? Что сделал? Что?” да се запишат в тетрадката за работа в клас.

Тема: **Вспоминаем, обобщаем!**

I. Цели: Обобщаване на лексическия материал по темите: “Осень”, “Домашние любимцы”, “Фрукты”. Усъвършенстване на навиците за изразяване обект на действието.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

Предложените упражнения дават възможност за използване на лексическия и граматичния материал в нови ситуации. Те са предназначени за развиване на монологичната и диалогичната реч. Препоръчва се упражненията от учебника да се изпълнят по реда, в който са подадени.

Във втората половина на часа се работи в ТСР и се изпълнява тестът ”Кто выполнит задания, свои пополнит знания”.

Тема: **Одна дома**

I. Цели: Усъвършенстване на техниката за четене. Обогатяване на речниковия запас. Усъвършенстване на навиците за изразяване на адресат на действието и формиране на навици за употреба на Дателен падеж в безлични конструкции.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: одна дома; звоню по телефону; набираю номер; телефон звонит

2. Граматичен: връзка на въпроса “Кому?” с окончанията на съществителни имена в Дателен падеж единствено число.

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Въвеждането на темата започва с разглеждане на илюстрацията и беседа по нея: кой е сам вкъщи и какво прави. В хода на беседата се семантизират изразите “один/одна дома”.
2. Разбирането на текста се проверява с предварително зададен въпрос и други въпроси по преценка на учителя.
3. Пристъпва се към разглеждане на илюстрациите и запознаване с лексиката, обслужваща разговора по телефона.
4. Лексиката се затвърдява с упр. 3.
5. Работата по втората част на текста протича по познатата методика за работа с текст. По своя преценка учителят може да включи при разработката рубриките “Так или не так? А как?” и “Как сказано по-русски?”.
6. Часът завършва с четене на текста по роли. Учениците се насърчават да четат изразително, при необходимост учителят представя интонационните конструкции.

Втори час

1. Часът започва с беседа по текста “Одна дома”.
2. След отговор на въпроса “Кому стало грустно?” се пристъпва към разглеждане на новия материал във фенера.
3. Упр. 5 от учебника и упр. 1 от ТСР служат за затвърдяване на Дателен падеж в безлични конструкции.
4. Разглежда се правилото в балоните и се изпълнява упр. 5, като се обръща внимание на твърдо и меко склонение.
5. Следва изпълнение на упр. 2 от ТСР.
6. Упр. 9 служи за развиване на устната диалогична реч. Учениците по двойки съставят аналогични диалози.
7. Упр. 3 от ТСР се предлага за домашна работа.

Тема: **Шарик хочет учиться**

I. Цели: Усъвършенстване на навика за правилно четене на руски език. Формиране на навик за обозначаване на възраст. Формиране на произносителни навици.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: ждать, нельзя, взрослый, конечно
2. Граматичен: връзка на въпроса “Кому?” с окончанията за Дателен падеж при определяне на възраст
3. Фонетичен: произношение на съчетанието “чн”

III. Ход на урока:

Този урок е предвиден за **един учебен час.**

1. Часът може да започне с беседа по илюстрацията в учебника: кой е на картината и какво прави.
2. Текстът се прочита от учителя. Разбирането се проверява с отговор на въпроса преди него. Учителят обръща внимание на фонетичното правило.
3. Учениците прочитат сами текста и отговарят на въпросите след него.
4. След като се обясни правилото във фенера, може да се изпълни упр. 1 от ТСР.

5. За затвърдяване на конструкцията с Дателен падеж може да се изпълнят останалите упражнения от учебника и ТСР по дадения ред.
6. Часът може да завърши с драматизация на сценката.

Тема: **Вспоминаем, обобщаем!**

I. Цели: Обобщаване на лексическия материал по темите: “Одна дома” и “Шарик хочет учиться”. Усъвършенстване на навиците за изразяване на адресат на действието, определяне на възраст и Дателен падеж в безлични конструкции.
II Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час.**
Предложените упражнения дават възможност за използване на лексическия и граматическия материал в нови ситуации. Те са предназначени за развиване на монологичната и диалогичната реч. Препоръчва се упражненията от учебника да се изпълнят по реда, в който са дадени.
Във втората половина на часа се работи в ТСР и се изпълнява тестът ”Кто выполнит задания, свои пополнит знания”.

Тема: **В царстве Деда Мороза**

I. Цели: Усъвършенстване на навика за правилно четене на руски език. Обогатяване на речниковия запас. Развитие на навика за изразяване на отсъствие на лице или предмет. Формиране на произносителни навици. Формиране на първоначални навици и умения за четене наум с цел извличане на информация от текст.
II. Материал за усвояване:
1. Лексикален: Дед Мороз, Снегурочка, снег тает
2. Граматичен: връзка на въпросите “Кого? Чего?” с окончанията на съществителни имена в Родителен падеж единствено число
3. Фонетичен: произношение на съчетанието “стн”

III. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът започва с беседа за зимата и нейните признаци, като се използва позната лексика от втори клас.
2. Разглеждат се илюстрациите в учебника и се семантизират новите думи.
3. Работа по текста:
   - Текстът се прочита от учителя и се отговаря на въпроса преди него.
   - Работи се по произношението на съчетанието “стн”.
   - Учениците прочитат текста самостоятелно и отговарят на въпросите след него.
   - Работи се по развитие на монологичната реч чрез упр. 2, след което се изпълнява упр. 1 от ТСР.

Втори час

1. Часът започва с беседа по първата част на приказката. Припомнят се героите и причината, поради която Снежанка е тъжна.
2. Продължава работата по втората част на текста. Разглежда се илюстрацията. Учениците прочита текста самостоятелно и отговарят на въпроса как Дядо Мраз е помогнал на децата.

4. Разбирането на текста се проверява чрез попълване на пропуснатите глаголи в упр. 5 от учебника и свързаното с него упр. 2 от ТСР.
5. Разбирането на информацията в последния абзац на текста се проверява с отговор на въпросите от упр. 7.
6 Преминава се към работа по граматичния материал: преговор и затвърдяване на типовите фрази “Кого нет?” и “Чего нет?”:
   - Разглеждат се двете картинки на снежния град през нощта и през деня.
   - Прочита се правилото в балона.
   - Отговаря се на въпросите под картинките.
   - За затвърдяване на правилото се изпълнява упр. 3 от ТСР.
6. Отговаря се на въпроса от упр. 9, като чрез последната илюстрация се семантизират глаголите “таять”, “растаять”.
7. Часът може да завърши с прослушване от звукозаписа на гатанките от упр. 10 и с играта “День и ночь”. (Върху учителската маса се поставят различни предмети. Учителят казва “Ночь”. Учениците закриват очите си с ръце. Учителят взема един или няколко предмета от масата. Казва “День”. Учениците отварят очи и отговарят на въпроса “Чего нет на столе?”. Това се повтаря, докато свършат предметите върху масата.)

Тема: **Праздник чудес**

I. Цели: Развиване на навика за правилно четене на руски език. Обогатяване на речниковия запас с думи и изрази от РРЕ на новогодишна тематика. Формиране на произносителни навици.
II. Материал за усвояване:
1. Лексикален: хлопушка, шары; С Новым годом!
2. Фонетичен: произношение на съчетанието “зд”
III. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът може да започне с разглеждане на илюстрацията към урока и семантизиране на непознатите думи.Да се наблегне на значението на думата “елка” - не само коледно дърво, но и новогодишен празник.
2. Отработва се произношението на думата “праздник”. На дъската може да се запишат и производните на тази дума, които да се отработят устно, например: праздничный, праздновать.
3. Стихотворението се прослушва от звукозаписа. Разбирането се проверява с отговор на въпроса преди него.
4. Учениците прочитат стихотворението самостоятелно, разглеждат картинките на новогодишните украшения за елха и отговарят на въпроса “Что висит на елке?”.
5. Работа по текста “На елке”:
   - Учениците прочитат текста самостоятелно.
   - Текстът се чете по изречения , като картинките се заменят с думи.
   - Разбирането на текста се проверява с няколко въпроса, например:
     “Какой праздник любят ребята?
     Что они делают на празднике?
     Кто пришел в гости к ребятам?
     Что сделали гости?”
6. Учениците разглеждат илюстрациите и отговарят на въпросите под тях, като прочитат думите на Дядо Мраз и Снежанка.
7. Момчетата може да научат наизуст думите на Дядо Мраз, а момичетата - на Снежанка. Може да се проведе конкурс за най-добър Дядо Мраз и най-добра Снежанка в класа.

8. Изпълнява се упр. 1 от ТСР за затвърдяване на изучената лексика.

Втори час

1. Часът започва с беседа за новогодишния празник.
2. Най-добрите Дядо Мраз и Снежанка поздравяват класа.
3. Разглеждат се картинките и се назовават горските животни, които днес ще играят със Снежанка.
4. Започва играта със Снежанка:
   - Прослушва се първият куплет от звукозаписа на упр. 4 и се задава въпросът "Какой зайка?". Децата показват с вдигнати ръце колко са дълги ушите на заека.
   - След прослушване на втория куплет се отговаря на въпросите "Какая лисица? Что захотелось лисе?"
   - Прослушва се и третият куплет с въпросите "Какой мишка?" и "Что он принес в подарок?"
   - Прослушва се и последният куплет с въпроса "Что нам предлагают лесные жители?".
   - Играта продължава с отработване на движенията на горските животни:

   I куплет: Децата подскачат в кръг с долепени до главата пръстчета като уши на заек.
   II куплет: Децата се движат с подгънати като лапички ръце и сякаш размахват лисича опашка.
   III куплет: Децата вървят тромаво като мечка, пристъпвайки от крак на крак. Правят се, че се облизват . Показват с ръце и колко е голяма шишарката.
   IV куплет: Децата в кръг пляскат с ръце. Всички се покланят ниско, сложили лява ръка зад гърба, а с дясната демонстрират жест за покана.
   - Куплетите може да се научат наизуст и да се направи драматизация с описаните движения за празника в класа.
5. Урокът може да завърши с работа по следващите страници на проекта "Пишем книжку о себе".
6. За домашна работа се предлагат упр. 2 от ТСР и упр. 6 от учебника.

Тема: **Зима в лесу**

I. Цели: Усъвършенстване на навика за правилно четене на руски език. Обогатяване на речниковия запас. Усъвършенстване на навика за изразяване на принадлежност.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: рябина, снегирь, берлога, дупло, куст, нора, гнездышко, шел снег
2. Граматичен: връзка на въпросите "У кого?" и "Чей?" с окончанията на Родителен падеж; връзка на въпроса "Чей?" с рода на съществителните имена

III Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Урокът може да започне с беседа по илюстрацията в учебника, като се обърне внимание на въпроса кой живее в зимната гора и кой къде живее. В хода на беседата да се семантизира непознатата лексика.
2. Специално да се насочи вниманието на учениците към въпроса защо гората е зимна, да се отработи конструкцията "Сегодня идет снег, дождь. Вчера шел снег, дождь." с упр. 2 от учебника (устно) и упр. 1 от ТСР (писмено).

3. Упр. 4 в учебника може да се разработи по следния начин:
   - Учениците прочитат текста самостоятелно. Разбирането на текста се проверява с въпроса преди него.
   - Текстът се чете по изречения, като картинките се заменят с думи.
   - Учителят проверява цялостното разбиране на текста и с рубриката "Так или не так? А как?", например:
     "Сегодня шел снег?
     Снег покрыл землю белым одеялом?
     Краснеет рябина?
     Ушки у зайца белые?" и т. н.
4. Часът може да завърши с писмен отговор на въпроса "Кто что делает зимой?" в тетрадките за работа в клас.

Втори час

1. Часът може да започне с отгатване на гатанката:
   "Красивой белой скатертью
   Он землю застелил,
   В серебряные платьица
   Деревья нарядил." (снег)
2. Чрез беседа може да се преговори лексиката от предишния час. Примерни въпроси:
   "Где зимой лежит снег?
   Вчера шел снег?
   Кто что делает в зимнем лесу?"
3. Правилото в балона може да се изясни, като учениците отговорят на въпросите след текста. Материалът се затвърдява чрез упр. 2 от ТСР.
4. За развиване на диалогичната реч е подходящо упр. 5 от учебника.
5. Разглежда се картинката в учебника. Учениците назовават кой е на пикник и какво има на покривката, след което отговарят на въпроса "Кто что любит есть?".
6. Разглеждат се четирите картинки и учениците отговарят на въпросите под тях. Връзката на въпроса "Чей?" с рода и с окончанията на съществителните имена в Родителен падеж се припомня от правилото в балона.
7. Този граматичен материал се затвърдява с упр. 3 от ТСР.
8. Урокът завършва с упр. 9 от учебника.

След усвояване и затвърдяване на граматичния материал за Родителен падеж учениците самостоятелно изпълняват упражненията от ТСР – "Кто выполнит задания, свои пополнит знания".

Большая и красивая

I. Цели: Усъвършенстване на навика за правилно четене на руски език. Обогатяване на речниковия запас, употреба на изрази от РРЕ. Получаване на социокултурни знания. Развиване на навиците и уменията за четене наум с цел извличане на информация от текст.

II. Материал за усвояване:

Лексикален: компас, глобус, восток, запад, север, юг; Россия находится на…, моря, реки, озера, теплый, холодный, тайга

III. Нагледни материали: глобус, природни картини от Русия

IV. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Разглежда се картинката - момче в гората - и се изяснява къде се разхожда то. По илюстрацията се семантизира думата "компас".

2. Работа по стихотворението:
- Стихотворението се прослушва от звукозаписа.
- Отговаря се на въпроса преди стихотворението “Что показывает компас?”.
- Учениците го четат самостоятелно и показват на компаса посоките на света, изпълняват упр. 1 от ТСР.

3. Работа по текста:
- Учителят прочита текста. Разбирането се проверява с отговор на въпроса, зададен преди четенето.
- Текстът се чете самостоятелно от учениците. Разбирането се проверява с отговор на въпросите след текста. По преценка на учителя може да се зададат и други въпроси.
- Изпълнява се упр. 3 от ТСР.
- Изпълнява се упр. 4 от учебника за развитие на монологичната реч.
- Текстът се чете по роли.

Втори час

1. Урокът може да започне с гатанката за глобуса, с преговор на лексиката от предишния час, въпроси по съдържанието на първата част на текста.
2. Работа по втората част на текста:
   - Учениците прочитат самостоятелно въпроса на Ира и отговора на Боря със задача да кажат каква страна е Русия.
   - Учителят показва на глобуса Русия, моретата, реките, езерата, планините и семантизира думата “тайга”.
   - Прочитат се текстовете под снимките и се отговаря на въпросите:

     “Что такое тайга?
     Какая тайга?
     Что на юге?
     Какого цвета моря, реки и озера?
     Что на севере?
     Что еще есть в России?
     Какого цвета горы?”
3. Следвайки логиката на урока, чрез упр. 8 и 9 от учебника и упр. 2 от ТСР се отработват различни начини за определяне цвета на предметите.
4. Работа по последната част на текста:
- Учениците прочитат самостоятелно текста и отговарят на въпросите преди и след него.
5. За развиване на монологичната реч се изпълнява упр. 12 от учебника.
6. Упр. 4 и 5 от ТСР са подходящи за домашна работа.
7. При наличие на време може да се разучи играта “Компас”.
   Описание на играта “Компас”:
- Децата избират водещ, който изпълнява ролята на компас.
- Водещият казва: “север” и учениците правят крачка напред;
  “юг” - крачка назад;
  “восток” – крачка вдясно;
  “запад” – крачка вляво.
- Водещият ускорява темпото при произнасяне на посоките, разбърква посоките. Който сгреши, изгаря от играта.
- Победителят става “компас”.

Тема: **Приглашение в Москву**

I. Цели: Обогатяване на речниковия запас. Развиване на диалогичната и монологичната реч. Формиране на навик за изразяване на изходна точка на

движението. Развиване на навика за изразяване на движение и на средство за предвижване.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: москвич, москвичка, москвичи, родственники, вел (вела) машину; Приглашаем в…!; приглашение в…; Ждем вас с нетерпением!
2. Граматичен: връзка на въпроса “Откуда?” с окончанията на Родителен падеж, връзка на въпроса “Куда?” с окончанията на Винителен падеж, връзка на въпроса “На чем?” с окончанията на Предложен падеж

III. Ход на урока

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Часът може да започне с разглеждане на илюстрацията “В прошлом году в деревне” и отговор на въпросите под нея.
2. Конструкцията с Родителен падеж се усвоява чрез отговора на последния въпрос, разглеждане на правилото във фенера и упр. 1 в ТСР.
3. Работата по картината продължава с упр. 2 от учебника, което служи за развиване на мисленето на учениците.
4. За развиване на монологичната реч се изпълнява упр. 3 от учебника. Да се обърне внимание на израза “вел (вела) машину”.
5. Децата разглеждат самостоятелно картинката, прочитат наум писмото на московчаните. Разбирането се проверява с отговор на въпросите преди и след текста.
6. След разглеждане на правилото в карето уместно е да се изпълни упр. 10 от учебника.
7. За развиване на диалогичната реч се изпълняват упр. 6 от учебника и упр. 2 от ТСР.
8. Конструкцията “поехать на чем?” се отработва с упр. 8 от учебника и упр. 3 от ТСР.

Тема: **Готовимся к поездке**

I. Цели: Развиване на устната реч. Обогатяване на речниковия запас. Усвояване на словообразувателни модели и спрежението на глаголите за движение. Усъвършенстване на навика за посочване на лице или предмет и време на извършване на действието.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: поездка, чемодан, вокзал, расписание поездов, перрон, поезд идет; отходит/приходит поезд; садись на поезд; еду на поезде; опаздываем, пассажир
2. Граматичен: спрежение на глаголите за движение с представки, конструкция вот + Именителен падеж

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът може да започне с активизиране на лексиката от предишния час. Семантизира се изразът “Готовимся к поездке”.
2. Вниманието се насочва към разглеждане на илюстрацията. С въпроса “Кто готовится к поездке?” се прави преход към въвеждане на новата тема. По време на беседата се обръща внимание на това как всички се готвят за пътуването и се семантизира думата “чемодан”.
3. Диалогът от упр. 1 се прочита самостоятелно от учениците. Разбирането се проверява с отговор на въпроса преди него; текстът се прочита по роли.
4. При работа със следващата илюстрация се семантизира новата лексика.

5. Разговорът между Коля и баща му се прочита от учителя. Получената от диалога информация се използва при отговора на въпроса какво е разказало момчето на баща си.
6. Диалогът се прочита по роли, след което се пристъпва към упр. 1 от ТСР.
7. След запознаване със спрежението на глаголите “поехать” и “приехать” (спрежението се подава според методиката, описана в урока “Фруктовый салат”) наученото се затвърдява с упр. 2 от ТСР.

Втори час

1. Часът може да започне с беседа, по време на която се припомня съдържанието на предишния урок. Да се обърне внимание, че пътуването вече започва.
2. Разглежда се илюстрацията “На перона”. Ситуацията се описва с отговори на въпросите от упр. 5 в учебника.
3. За преход към упр. 6 може да се използва кратка беседа, в която учениците споделят личните си наблюдения в подобна ситуация.
4. Диалогът от упр. 7 се прочита самостоятелно от учениците, след което се разиграва.
5. Материалът се обобщава с упр. 3 от ТСР.
6. По преценка на учителя в края на часа може да се разучи песента “Мы едем, едем, едем…”.

Тема: **Москвичи всречают гостей**

I. Цели: Обогатяване на речниковия запас, усвояване на образци от РРЕ. Усвояване на словообразователни модели - думи с представки. Развиване на навиците за аудиране и на диалогичната реч. Получаване на социокултурни знания.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: встречаем гостей; Красная площадь, метро, вход, выход, остановка, станция метро, Как я рад!; С приездом вас!

III. Нагледни материали: изгледи от Москва

IV. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът може да започне с прослушване на разговора между кучето Шарик и Боря. Разбирането се проверява с въпроса преди текста.
2. Учениците четат самостоятелно диалога и отговарят на въпросите след него.
3. За развиване на техниката на четене разказът “Мужской разговор” може да се прочете и по роли.
4. Посредством снимков материал за Москва и думите-помощници се припомня наученото за столицата на Русия от предната година. Краткият разказ на учениците служи за развиване на тяхната монологична реч.
5. Вниманието на учениците се насочва към рисунката с албума.

- Те самостоятелно прочитат текста, написан върху дясната му страница.
- Прочитат въпроса на Шарик.
- Отговарят на него.
- Изпълняват упр. 3 от учебника с помощта на учителя.
- Четат репликата на Шарик с “!”.
- Изпълняват упр. 1 от ТСР.

Втори час

1. Часът може да започне с разглеждане на илюстрацията “Посрещане на гарата” и беседа по нея.
2. Репликите за посрещането на гарата се прочитат самостоятелно от учениците и след това се разиграват по роли (упр. 6 от учебника и упр. 2 от ТСР).
3. Учениците самостоятелно или с помощта на учителя изпълняват упр. 8 и 9 от учебника. Да се обърне внимание на думата “метро”, която не се скланя. В следващите упражнения да се следва логиката на урока.
4. В края на урока да се обърне внимание на репликата на Шарик. Да се провокират децата с въпроса защо той мисли така.
5. Децата от името на Шарик разказват какво знае той за Москва.

Тема: **День Шарика**

I. Цели: Обогатяване на социокултурните знания.Обогатяване на речниковия запас, усвояване на образци от РРЕ. Формиране на навик за изразяване на възможност/невъзможност на действието. Развиване на монологичната и диалогичната реч. Развиване на навиците за правилно интонационно оформяне на изказването.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: нельзя, можно, переходить улицу, театр кукол, памятник Пушкину, сувениры, экскурсия по городу; До новых встреч!
2. Фонетичен: въпросително изречение с въпросителна дума

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Часът започва с разглеждане на илюстрацията. Да се обърне внимание на светофара и на правилата за уличното движение. По време на беседата да се семантизират думите “можно” и “нельзя”.
2. Диалогът под илюстрацията се прочита самостоятелно от учениците. Разбирането се проверява със задачата преди него и въпроса след него.
3. За затвърдяване на лексиката се изпълняват упр. 2 и 3 от учебника.
4. Децата се запознават самостоятелно със задачите и въпросите в упр. 4; възстановяват разказа на Шарик за Москва и търсят отговорите на въпросите в репликите на героите от илюстрацията “На Червения площад”.
5. Насочва се вниманието към следващия обект - куклення театър.

- Учениците самостоятелно прочитат информацията за театъра. Разбирането се проверява с отговор на въпроса преди текста.
- В упр. 6 учениците играят ролята на гости - задават сами въпроси на Шарик. Отговорите на екскурзовода се четат от отделни ученици.
- Изпълнява се упр. 7 от учебника, репликата на Шарик е преход към следващия обект.

6. Пред паметника на Пушкин

- Учителят насочва вниманието на децата към илюстрацията със задачата: “Смотрите на картинку. Слушайте внимательно. Догадайтесь, кто что говорит.”.
- Учителят чете диалога бавно, с паузи между отделните реплики, за да улесни учениците в отговора. В паузата след всяка реплика пита: “Кто так говорит?”. (Ключ: 1-а реплика - сочещото паметника дете; 2-а реплика - Шарик; 3-а реплика - някой от гостите по избор; 4-а реплика - Шарик; 5-а реплика - детето с книгата; 6-а реплика- дядя Миша)
- Диалогът се разиграва по роли.

7. Упр. 10 от учебника е за информация на учениците.

8. Часът може да завърши със сбогуване с Москва по дадените в учебника изрази.
9. Подходящо за домашна работа е упр. 1 от ТСР.

Тема: **Вспоминаем, обобщаем**!

I. Цели: Обобщаване на лексическия материал по темите: “Большая и красивая”, “Приглашаем в Москву”, “Готовимся к поездке”, “Москва встречает гостей” и “День Шарика”. Усъвършенстване на навиците за изразяване на място на действието, посока на движението и средство за предвижване.
II Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час.**
Предложените упражнения дават възможност за използване на лексическия и граматичния материал в нови ситуации. Те са предназначени за развиване на монологичната и диалогичната реч.
Препоръчва се упражненията от учебника да се изпълнят по реда, в който са дадени.
Във втората половина на часа се работи в ТСР и се изпълнява тестът ”Кто выполнит задания, свои пополнит знания”.
Работата по проекта “Пишем книжку о себе” може да останеза домашно.

Тема: **Веселая посуда**

I. Цели: Усъвършенстване на навика за правилно четене на руски език. Развиване на навиците и уменията за четене наум с цел извличане на информация. Обогатяване на речниковия запас, усвояване на образци от РРЕ. Усъвършенстване на произносителните навици.
II. Материал за усвояване:
1. Лексикален: на кухне, посуда, кастрюля, сковородка, холодильник, плита, улыбается, засмеялась, радуется
2. Фонетичен: произношение на “ться” във възвратните глаголи

III. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът може да започне с разглеждане на илюстрацията, семантизиране по нея на новите думи и актуализиране на по-рано изучената лексика по темата “Посуда”, след което се изпълнява упр. 1 от ТСР.
2. Работа по първата част на текста:

- Текстът се прочита от учителя. Разбирането се проверява с отговор на въпроса преди него.Учителят обръща внимание на фонетичното правило в карето.
- Учениците прочитат текста самостоятелно и отговарят на въпросите след него.
- По преценка на учителя се изпълняват задачи от типа “Так или не так? А как?” и “Как это сказано по-русски?”.
- Работи се върху техниката на четене.
- Текстът се чете по роли.

3. Часът може да завърши с отгатване на гатанката в упр. 10 от учебника и упр. 2 от ТСР.

Втори час

1. Часът може да започне с кратка беседа по първата част на текста.
2. Работа по втората част на текста:

Възможно е да се приложи описаната по-горе методика.

3. Упр. 5 от учебника и упр. 3 от ТСР са свързани с първата и втората част на текста.
4. Изразите от РРЕ се отработват чрез упр. 7 и 8 от учебника.
5. Часът може да завърши с драматизация на текста.

Тема: **Приятного аппетита!**

I. Цели: Обогатяване на речниковия запас, усвояване на изрази от РРЕ. Развиване на устната диалогична реч. Усвояване спрежението на глаголите по темата. Усъвършенстване на навика за изразяване на време.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: на завтрак, на обед, на ужин, булка, бублик, печенье, суп, овощной салат, гарнир, котлета, пюре, рыба, сосиска, свежий хлеб, пирожное, борщ, я ем, я пью
2. Граматичен: спрежение на глаголите “есть” и “пить”

III.Ход на урока:

Първи час

1. Часът може да започне с беседа по предишния урок, като се наблегне на лексиката, свързана с храненето.
2. С въпроса “Что пила Иринушка?” се прави плавен преход към темата “Приятного аппетита!”.

- Учителят задава въпроса “Вы пьете молоко, когда завтракаете, когда обедаете или когда ужинаете?”
- Разглежда се картинката с трите часовника. Учениците отговарят на въпроса “Когда вы завтракаете? - В восемь часов? В двенадцать часов? Или в семь часов вечера?”
- С въпроса:”Что вы едите на завтрак?” и с помощта на илюстративен материал се преговаря лексиката от миналата година (бутерброд, сыр, брынза, молоко, чай).
- Новата лексика се семантизира по картинките, след това се прочита текстът, като картинките се заменят с думи.
- Отговаря се на двата въпроса.

3. По аналогичен начин се работи и за усвояване на лексиката, свързана с обяда.
4. За затвърдяване на лексиката е удачно да се проведе диалог, при който учениците използват въпросите след картинките.
5. В края на часа всеки ученик може да запише в тетрадката за работа в клас какво обикновено се яде в неговото семейство на закуска и на обяд.

Втори час

1. Часът може да започне с проверка на записаното в тетрадките за работа в клас.
2. Работата по усвояване на лексиката, свързана с вечерята, е аналогична на тази по усвояване на лексиката, свързана със закуската и обяда. След това се изпълнява упр. 1 от ТСР.
3. Едновременно с усвояване на спрежението на глаголите “есть” и “пить” се затвърдява изучената лексика по темата, например: “Я ем булку. А ты что ешь? А он что ест?” и т. н.

4. Чрез подстановъчното упр. 5 се затвърдява лексиката по темата и се развива диалогичната реч, след него се изпълняват упр. 2 от ТСР и упр. 7 от учебника.
5. Учениците прочитат самостоятелно стихотворението и отговарят на въпросите след него. Стихотворението може да се научи наизуст.
6. В края на часа на учениците се предлага да решат ребуса в упр. 3 от ТСР.

Тема: **Весна приходит с ласкою**

I. Цели: Обогатяване на речниковия запас. Усъвършенстване на навиците за правилно четене на руски език. Развиване на навика за четене наум с цел извличане на информация. Развиване на диалогичната реч. Развиване на навика за изразяване признак на предмет и адресат на действието.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: подснежник, крокус, ландыш, фиалка, тюльпан, гиацинт, лиловая, ароматный, розовый, колючий, ручеек, проснулось, почтальон, расцветет, мне нравится

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът може да започне с отгатване на гатанката:
   “Ручьи звенят,
   Птицы летят,
   Золотая пчела
   Первый мед принесла.
   Кто скажет, кто знает,
   Когда это бывает? (весной)
2. С усвоената лексика се провежда беседа, по време на която се отговаря на въпроса по какво от картинката се познава, че е дошла пролетта.
3. Учителят чете стихотворението за пролетта. Учениците да отговорят на въпроса ”Какво прави пролетта с вълшебната пръчица?”, а после на въпросите след картинката .
4. Чрез упр.1 и 2 от учебника се семантизират новите думи и се посочват техните признаци. Затвърдяването става чрез упр. 1 в ТСР и упр. 4 в учебника. Последното служи и за развиване на диалогичната реч на учениците.
5. Работа по текста “Весенняя картина”:
   Следва се логиката на учебника. Текстът може да се прочете самостоятелно от учениците.
6. За домашна работа на учениците може да се предложи да нарисуват пролетна картина и да подготвят устен разказ по нея.

Втори час

1. Часът може да започне с изложба на пролетните картини и разказа на децата по тях.
2. Разглежда се илюстрацията с животните в гората през пролетта и се отговаря на въпросите от упр. 6 в учебника. Обръща се внимание на пликовете-картинки по тях и на надписа.
3. Учениците прочитат самостоятелно диалога в упр. 7 от учебника и отговарят на въпроса дали пощальонът-щъркел е раздал правилно подаръците. Обясняват защо е неправилно, като казват кой какво обича и кой какво не обича.

4. По-нататък се следва логиката на учебника.
5. Часът може да завърши с драматизация на разговора между щъркела и горските животни.

Тема: **Самая любимая**

I. Цели: Обогатяване на речниковия запас. Усъвършенстване на навиците за правилно и изразително четене на руски език. Усъвършенстване на навика за изразяване на адресат на действието. Работа върху РРЕ.

II. Материал за усвояване:

Лексикален: праздник мамы и бабушки, дарю цветы, люблю маму, обрадовал маму, накрываю на стол, подметаю пол

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът може да започне с беседа за пролетта и пролетните празници, по време на която се въвежда и темата.
2. Работа по първото стихотворение:

- От звукозаписа се прослушва обръщението на детето към майката. Разбирането се проверява с въпроса как детето нарича майка си.
- Учениците прочитат стихотворението самостоятелно и отговарят на въпросите след него.
- По преценка на учителя стихотворението може да се прочете изразително от няколко ученика.
- Изпълнява се упр. 2 от учебника.

3. Беседата за пролетните празници продължава с изпълнение на упр. 3 и 4 от учебника и упр. 1 от ТСР.
4. Разглеждат се картинките с децата, отговорът на въпроса от упр. 6 е в надписите под картинките. При четенето им се семантизира и новата лексика.
5. Работа по стихотворението на В. Берестов7
   - Текстът се прослушва от звукозаписа. Разбирането се проверява с отговора на въпроса преди него.
   - Учениците прочитат стихотворението самостоятелно и отговарят на въпросите след него.
   - Стихотворението може да се прочете изразително от отделни ученици, като се раздели на части.

Втори час

1. Часът може да започне с преговор на лексиката от предишния урок - чрез беседа, изразително четене на стихотворенията и т. н. Последният въпрос от беседата да се насочи към дейностите на децата в помощ на майката, след това се отговаря на въпроса от упр. 8 в учебника.
2. Работа по третото стихотворение:

- Стихотворението се прослушва от звукозаписа. Разбирането се проверява с отговора на въпроса преди него.
- Учениците прочитат стихотворението самостоятелно и отговарят на въпроса след него, изпълняват упр. 2 от ТСР.
- Стихотворението се прочита изразително от отделни ученици.

3. Изпълнява се упр. 11 в учебника . Учителят изисква отговор с думите “Спасибо!” и “Благодарю!”.

Работата продължава с проекта “Пишем книжку о себе”.

Тема: **Овощной суп**

I. Цели: Обогатяване на речниковия запас по темата “Овощи”. Усъвършенстване на навика за изразяване обект на действието, признак на предмета и оръдие на действието. Усъвършенстване на навиците за изразително четене на руски език.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: петрушка, свекла, горох, лук, базар
2. Граматичен: връзка на въпроса “Чем?” с окончанията на Творителен падеж в значение оръдие на действието.

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът може да започне с преговор на изучената лексика по темата ”Овощи”.

2. Вниманието на учениците се насочва към илюстрацията и се изисква отговор на въпроса кой се намира в тенджерата. Семантизира се новата лексика.

3. На учениците се предлага самостоятелно да прочетат репликите на зеленчуците наум, след което чрез отговорите на въпроса кой какво казва се работи по техниката на четене (отделни ученици четат на глас репликите на всеки от зеленчуците).

4. Разбирането се проверява с въпроса “Кто какой?”.

5. Репликата на домата се прочита от учителя и се отговаря на въпроса преди нея.

6. Следват упр. 3 и 4 от учебника и упр. 1 от ТСР.

7. В края на часа се прави драматизация по репликите на отделните зеленчуци с акцент върху изразителното четене.

8. За домашна работа учителят разделя учениците на групи и им предлага да научат репликите на зеленчуците и да нарисуват своя герой.

Втори час

1. Часът започва с преговор на наученото в предишния час. Препоръчително е да се изиграе сценка с репликите на зеленчуците с представители на различни групи под формата на състезание (без домата!).

2. При последната сценка да се включи и доматът. Неговата реплика може да послужи за преход към основната работа в урока - приготвяне на зеленчукова супа.

3. Работа по стихотворението “Овощи”:

- Стихотворението се прослушва от звукозаписа. Разбирането се проверява с отговор на въпроса преди текста.
- Учениците прочитат стихотворението самостоятелно и отговарят на въпросите по него:
  “Откуда вернулась хозяйка?
  Какие овощи принесла?”
- Стихотворението се прочита изразително.

4. Изпълняват се упр. 7 от учебника, което има за цел употребата на зеленчуците във Винителен падеж в друга ситуация, и упр. 2 от ТСР.

5. След като се разгледа правилото в балона, стихотворенията в упр. 10 от учебника се прочитат самостоятелно от учениците. Акцентът пада върху отработване на конструкцията за оръдие на действието.
6. В края на часа може да се изиграе играта “Овощной суп” по методиката на играта “Фруктовый салат”.
7. За домашна рабона на учениците може да се предложи да научат наизуст стихотворението “Овощи”.

Тема: **Я и компьютер**

I. Цели: Усъвършенстване на навика за правилно четене на руски език. Развиване на уменията за четене наум с цел извличане на информация и умения за аудиране. Развиване на устната реч. Развиване на езиковата и контекстуалната догадка.

II. Материал за усвояване:

Лексикален: неделю тому назад, с тех пор, пока, чинить

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът може да започне с кратка беседа за любимите игри на учениците, по време на която да прозвучи думата “компьютер”.
2. Предтекстовите задачи – въпросите след картинките, упр. 1 от ТСР, упр. 1 и 2 от учебника – имат за цел да подготвят учениците за четене на текста и да неутрализират някои трудности.
3. Работа по текста:

- Текстът се прочита от учителя. Разбирането се проверява с отговор на въпроса преди него.
- Учениците четат текста самостоятелно и отговарят на въпросите след него с изрази от текста.
- По преценка на учителя се изпълняват упражнения от типа “Так или не так? А как?” и “Как это сказано по-русски?”, които имат за цел развиване на езиковата и контекстуалната догадка.
- Текстът се прочита по роли.

Втори час

1. Часът може да започне с беседа по първата част на текста.
2. По описаната методика се проработва и втората част на текста.
3. Упр. 2 в ТСР и въпросите след текста служат за развиване на монологичната реч и езиковото съзнание на учениците.
4. За развиване на диалогичната реч се изпълняват упр. 6 от учебника и упр. 3 от ТСР.
5. В края на часа може да се прослуша песента “Настоящий друг”.

Тема: **Хочу стать архитектором**

I. Цели: Формиране на навик за изразяване на професия с Творителен падеж. Обогатяване на речниковия запас с лексика по темата “Профессии”. Усъвършенстване на навиците за изразително четене на руски език. Развиване на диалогичната реч.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: архитектор, шофер, летчик, медсестра, футболист, балерина, быть, стать
2. Граматичен: връзка на въпроса “Кем стать, быть?” с окончанията на Творителен падеж

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът може да започне с беседа по темата “Семья”. Назовават се професиите на родителите. С илюстративен материал се повтаря познатата лексика по темата “Профессии” и се семантизира новата, включена в лексическия минимум.
2. Работа по стихотворението:
- Учениците слушат стихотворението от звукозаписа. Разбирането се проверява с отговор на въпроса преди текста.
- Учениците прочитат стихотворението самостоятелно и отговарят на въпросите след него. Преди въпросите към текста може да се попита: “Кем может стать мальчик?”.
- Учениците прочитат стихотворението изразително.
3. Упр. 2 от учебника и упр. 1 от ТСР служат за развиване на навика за съгласуване по род и число на прилагателни със съществителни имена.
4. С илюстративен материал, подготвен от учителя (мяч, глобус, солнце, яблоко, помидор, земля, вишня и т. н.), може да се затвърди съчетаемостта.

Втори час

1. Часът може да започне с преговор на лексиката и наученото в предишния час; обръща се внимание на правилото във фенера.
2. Разглеждат се картинките, изпълняват се упр. 4 от учебника и упр. 2 от ТСР с цел затвърдяване на граматичния материал.
3. За развиване на диалогичната реч се изпълняват упр. 6 и 7 от учебника .
4. Изпълняват се упр. 9 от учебника и упр. 3 от ТСР.
5. В края на часа може да се изиграе играта:”Кем я хочу стать?”.
   Описание на играта:
   - Класът се разделя на три отбора.
   - Всеки отбор тайно от другите избира професията, която ще демонстрира чрез пантомима, и излъчва представител, който ще изиграе пантомимата.
   - Останалите отбори отгатват професията.
   - Точка печели отборът, който пръв и правилно отговори на въпроса:”Кем я хочу стать?”.
   - Всички отбори представят своите пантомими по няколко пъти.

Тема: **Как Андрюшка учил уроки**

I. Цели: Усъвършенстване на навика за правилно и изразително четене на руски език. Формиране на навик за изразяване на съвместност на действието. Развиване на диалогичната и монологичната реч

II. Материал за усвояване:

Граматичен: връзка на въпроса “С кем?” с окончанията на Творителен падеж в значение съвместност на действието.

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Часът започва с въпроси към децата: какви искат да станат, когато пораснат; какво трябва да направят, за да се изпълни мечтата им. Беседата да се насочи към това, че трябва да учат, да се добри ученици.

2. Обръща се внимание на илюстрацията. Учителят пита дали момчето на картинката е добър ученик и какво прави през свободното си време. Семантизират се думите, дадени в овал.
3. Стихотворението се прослушва от звукозаписа и се отговаря на въпроса преди него.
4. Учениците прочитат стихотворението самостоятелно и отговарят на въпросите след него.
5. Усвоява се правилото във фенера.
6. За затвърдяване на граматичния материал се изпълняват упр. 2 от учебника и упр. 1 от ТСР.
7. По-нататък се следва логиката на учебника.

Тема: **С утра до вечера**

I. Цели: Развиване на навика за изразяване на часово време. Усъвършенстване на навиците за аудиране и четене на руски език. Обогатяване на речниковия запас, усвояване на образци от РРЕ. Формиране на навици за изразяване на завършеност/незавършеност на действието.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: собираюсь в школу; выучил стихотворение; провожаю; Всего доброго!; В котором часу?
2. Граматичен: съчетаване на числителни имена със съществителното "час" при отговор на въпроса "В котором часу?", различаване на словоформите утро – утра – утром; день – дня - днем; вечер – вечера – вечером

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът започва с разглеждане на илюстрацията в учебника. Обсъжда се кой е на картинката, с кого говори, къде отива. Семантизира се "собирается в школу". Посочва се часовникът. Обясняват се словоформите в карето, след което може да се уточни в колко часа те (учениците от класа) тръгват за училище.
2. Работа по текста от упр. 1:

- Прослушва се диалогът. Разбирането се проверява с отговор на въпроса преди него. Семантизира се и непознатата лексика.
- Учениците четат текста самостоятелно, отговарят на въпросите след него.
- По преценка на учителя може да се изпълни упражнение от типа "Так или не так? А как?", в което да се включат например следните изречения: "Маша утром учила стихотворение?; Маша ничего не выучила?". (Тук е уместно да се отработи двойката думи "учила - выучила", като се изпълнят упр. 4 и 6 от учебника и упр. 1 от ТСР.)
- Изпълнява се упр. 2 от учебника. Обръща се внимание на техниката на четене.
- Изпълнява се упр. 3 от учебника.

3. Следва се логиката на учебника и се изпълняват упр.7, 8 и 9.

Втори час

1. Часът започва с беседа: как учениците са се приготвили днес за училище, какво са сложили в чантите, как са научили уроците си, кой ги е изпратил на училище, кой ги е посрещнал там.

2. Работа по втората част на текста:

- В следващата част на текста отново се обръща внимание на часовото време.

- Текстът се прослушва от звукозаписа. Разбирането се проверява с въпроса преди текста.
- Учениците прочитат текста самостоятелно. Контекстуалната догадка се развива с отговори на въпросите след текста.
- В упр. 11 специално внимание да се обърне на думите “друг”, “подруга” и “друзья”; след него да се изпълни упр. 12, което е подходящо за развиване на монологичната реч.

4. По описаната методика се изпълняват упр. 13, 14,1 5 и 16 от учебника и упр. 2 от ТСР.

Тема: **Лесная олимпиада**

I. Цели: Обогатяване на речниковия запас с лексика по темата “Спорт”. Усвояване спрежението на глаголите по темата. Усвояване на значението на Творителен падеж с глаголи.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: спортивный костюм, майка, трусы, кеды, кроссовки, спортсмен, спортсменка, пловец, бегун, прыгун, боксер, штангист, хоккеист, выигрывать, проигрывать, заниматься
2. Граматичен: връзка на конструкцията “заниматься чем?” с окончанията за Творителен падеж

III. Ход на урока:

По преценка на учителя урокът може да се вземе за **един** или **два часа.**

1. Часът може да започне с беседа по илюстрацията в учебника (упр. 1 от учебника и упр. 1 от ТСР), по време на която да се семантизира новата лексика.
2. Чрез упр. 3 и 4 от учебника и упр. 2 от ТСР се развива езиковата догадка.
3. Конструкцията с Творителен падеж се въвежда с упр. 6 от учебника, след което се усвояват правилото във фенера и спрежението на глагола “заниматься” от къщичката. Материалът се затвърдява с упр. 3 от ТСР.
4. Обръща се внимание на глагола “играть” и на словообразувателните модели с представките “вы-“ и “про-“ и наставките “-ыва-“ и “-а-“. Глаголите се семантизират с помощта на таблицата.
5. За затвърдяване на моделите се изпълняват упр. 8, 10 и 11 от учебника и упр. 4 от ТСР.
6. Часът може да завърши с упр. 12 от учебника, което развива диалогичната реч.

Тема: **Парад победителей**

I. Цели: Обогатяване на речниковия запас. Усвояване на значението на Творителен падеж с глаголи. Развиване на диалогичната реч.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: соревнования по бегу, по футболу, по теннису, по гимнастике, болельщик, болею за…; С победой!

2. Граматичен: връзка на конструкциите “интересоваться, увлекаться чем?” с окончанията за Творителен падеж.

III. Ход на урока:

По преценка на учителя урокът може да се вземе за **един** или **два часа.**

1. Часът може да започне с беседа по темата “Лесная олимпиада”.

2. Обръща се внимание на илюстрациите и се отговаря на въпроса с какво се занимават спортистите.
3. Изпълняват се упр. 1 и 2 от учебника и упр. 1 от ТСР.
4. Изисква се да бъдат назовани различните видове спорт на олимпиадата. Обръща се внимание на карето и се изяснява конструкцията "соревнования по…". Изпълнява се упр. 4.
5. С цел да се употреби конструкцията в друга ситуация учителят задава въпроси на учениците какви спортни състезания обичат да наблюдават по телевизията или на стадиона.
6. Семантизират се думата "болельщик" и конструкцията "болею за…" във фенера.
7. Отново се обръща внимание на илюстрацията и конструкцията се отработва с упр. 5 от учебника и упр. 2 от ТСР.
8. По РРЕ се работи с упр. 8.
9. Разглежда се втората илюстрация – парадът на победителите - и се провежда беседа по нея, например: "Это начало соревнований или конец?
   Кто на картинках?
   Кто победители?
   Чем они занимаются?
   В каких соревнованиях участвуют?"

С въпросите: "А вы занимаетесь спортом? Чем вы увлекаетесь? Чем интересуетесь?" се затвърдява употребата на творителен падеж с глаголи и се разглежда правилото във фенера.

10. За развитие на диалогичната реч и затвърдяване на изучения материал се изпълняват упр. 9, 11 от учебника и свързаните с тях упр. 3, 4 от ТСР.
11. В края на часа се провежда разговор между учениците (упр. 13).

Тема: **Вспоминаем, обобщаем!**

I. Цели: Обобщаване на лексическия материал по темите: "С утра до вечера", "Лесная олимпиада" и "Парад победителей".
Усъвършенстване на навика за изразяване на часово време и навиците за употреба на съществителни имена с глаголи, изискващи Творителен падеж.
II Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час.**
Предложените упражнения дават възможност за използване на лексическия и граматичния материал в нови ситуации. Те са предназначени за развиване на монологичната и диалогичната реч.
Препоръчва се упражненията от учебника да се изпълнят по реда, в който са дадени.
Във втората половина на часа се работи в ТСР и се изпълнява тестът "Кто выполнит задания, свои пополнит знания".
Работата по проекта "Пишем книжку о себе" може да остане за домашно.

Тема: **Что мы купим в магазине?**

I. Цели: Обогатяване на речниковия запас.Усъвършенстване на навика за изразяване на отсъствие на предмет. Развиване на диалогичната реч.
II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: молоко, сметана, майонез, кефир, печенье, варенье,мука, соль, сахар
2. Граматичен: връзката на въпроса “Чего нет?” с окончанията на Родителен падеж

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Разглежда се илюстрацията в учебника. Актуализира се лексиката по темата “Пища” от “Карусель 1”. Семантизира се новата лексика.
2. Учениците прочитат самостоятелно диалога в упр. 1 и отговарят на въпроса към него.
3. Последната реплика на майката може да послужи като преход към упр. 2 и 3, които целят не само затвърдяване на новата лексика и усъвършенстване на навика за изразяване на отсъствие на предмет, но и развиват уменията на учениците да отговарят на въпроси и самостоятелно да задават такива. Специално се отбелязва, че думата “майонез” е от мъжки род.
4. Изпълнява се упр. 1 в ТСР.
5. Упр. 5 се чете от учениците, след което първият (упр. 1) и вторият (упр. 5) диалози се обединяват и прочитат по роли.
6. Работата по втората илюстрация е идентична с работата по първата. Отначало вниманието на учениците се насочва към горния рафт на шкафа. След актуализацията и семантизацията на лексиката се разглежда долният рафт и се изпълняват упр. 6 от учебника и упр. 2 от ТСР.
7. В края на часа лексическият материал се обобщава чрез упр. 8 от учебника и упр. 3 от ТСР.

Тема: **Покупайте только здесь!**

I. Цели: Обогатяване на речниковия запас. Усъвършенстване на навиците за аудиране и за изразително четене на руски език. Усвояване на конструкцията “Сколько стоит…?”. Развиване на устната монологична и диалогична реч. Усвояване спрежението на глаголите по темата.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: молочные продукты, жевательная резинка, кассирша, сколько стоит, один рубль, два рубля, десять копеек, домой, дома
2. Граматичен: съчетаване на числителни имена със съществителните “рубль” и “копейка” при отговор на въпроса “Сколько стоит…?”, различаване на словоформите “дома – домой”

Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът започва с преговор на лексиката от предишния час, като се припомня какви продукти има вкъщи и какво още трябва да се купи.
2. Разглежда се илюстрацията. Прочитат се репликите на Маша и Боря и се отговаря на въпросите от упр. 1. Изпълнява се упр. 1 от ТСР.
3. Текстът на упр. 3 се прослушва от звукозаписа и се отговаря на въпроса, зададен преди прослушването. Учениците прочитат самостоятелно рекламите и отговарят на въпросите след тях. Рекламите се прочитат изразително още няколко пъти от различни ученици.
4. Упр. 4 от учебника служи за развиване на устната монологична реч и за използване на изучения лексически материал в друга ситуация. Изпълнява се и упр. 2 от ТСР.
5. Сценката “Реклама” може да се изиграе по роли (упр. 6 от учебника).

6. Разглеждат се картинките към упр. 7 и се отговаря на въпросите кой какво ще направи и кой какво ще купи. В хода на работата се преговаря спрежението на глагола “купить”. Упражнението служи за развиване на устната диалогична реч. След него се изпълнява упр. 3 от ТСР.
7. Преминава се към усвояване на конструкцията “Сколько стоит…?” и се разглежда правилото в карето.
8. Диалогът се прочита по роли. Разбирането се проверява с въпроса “Что сколько стоит в магазине?”.
9. Упр. 10 дава възможност на учениците да изиграят сценката “У кассы магазина”, като използват в репликите си имената на други продукти с други цени.
10. С упр. 11 от учебника и упр. 4 от ТСР се заучават словоформите “домой – дома”.

Тема: **Помощницы**

I. Цели: Усъвършенстване на навика за правилно четене на руски език. Обогатяване на речниковия запас на учениците. Развиване на уменията за четене наум с цел извличане на информация и умения за аудиране. Развиване на устната реч. Развиване на езиковата и контекстуалната догадка. Усъвършенстване на навика за изразяване място и обект на действието.

II. Материал за усвояване:

1. Лексикален: помощница; убираю квартиру; вытираю пыль; смотрю телевизор; настоящая; старшая, средняя, младшая дочь, пылесос

2. Граматичен: връзка на въпросите “Кого? Что?” с окончанията на Винителен падеж и на въпроса “Где?” с окончанията на Предложен падеж.

III. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът започва с беседа, в която учениците назовават членовете на своето семейство, роднинските връзки. В хода на беседата се семантизират думите “младший/ая, средний/яя, старший/ая”. Говори се за домашните задължения на членовете от семейството. Желателно е беседата да завърши с приноса на всеки за поддържане на реда и чистотата вкъщи.
2. Разглеждат се четирите картинки и се назовават героите на приказката. Специално внимание да се обърне на думите “дочь”, “дочери”.
3. Преди да се прочете първата част на приказката, учителят задава въпрос защо се е изплашил царят и предлага текстът да бъде прочетен самостоятелно.
4. Чрез упр. 3 и 4 се извършва подборно четене на моменти от приказката.
5. Разбирането на първата част на текста може да стане с допълнителен въпрос: “Что решил сделать царь?”.
6. По аналогичен начин се работи и по втората част на текста.
7. Изпълнява се упр. 1 в ТСР.

Втори час

1. Часът може да започне с преговор по съдържанието на първата част на приказката. Акцентира се на въпроса: “О чем спросил царь дочерей?” и отговорите на двете принцеси.
2. Преди четенето на последната част на приказката учителят провокира мисленето на децата с въпроса как биха постъпили в подобна ситуация, като дава варианти на отговора, например: “Я пойду погулять, а папа уберет квартиру. Я уберу квартиру вместе с папой. Я все сам уберу.” Учениците трябва да изберат един от тях за отговор.

3. Работа по третата част на текста:
- На учениците се предлага самостоятелно да прочетат последната част на приказката и да отговорят на въпроса преди нея.
- Ипълняват се упр. 9 от учебника и упр. 2 от ТСР.
- Чрез упр. 11 от учебника и упр. 3 от ТСР се усъвършенства навикът за изразяване на обект на действието.

4. Упр. 12 от учебника цели развиване на монологичната реч. Отговорите се записват в упр. 4 от ТСР.
5. Първоначални умения за определяне идеята на текста се формират чрез упр. 14 от учебника.

Тема: **Добрые слова**

I. Цели: Развиване на устната реч. Усъвършенстване на навика за изразяване на различни комуникативни действия. Обобщаване на знанията по изучените конструкции от РРЕ.
II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час**.

1. Часът може да започне с беседа: с какви думи близките са поздравили децата сутринта след ставане от сън; с какви думи са ги изпратили на училище; какво са отговорили децата; кои първи думи са чули от приятелите си и от учителя; обичат ли да употребяват такива думи.
2. Прослушва се стихотворението “Добрые слова”. Разбирането се проверява с въпроса преди текста.
3. Децата четат самостоятелно стихотворението и отговарят на въпросите след текста.
4. Разглеждат се ситуациите в учебника, при които е възможна употребата на добри думи.
5. Класът се разделя на групи. Всяка група прочита на глас своите добри думи.
6. Групите отварят учебника на съответния урок и подготвят сценките си.
7. Сценките се разиграват.

Тема: **Здравствуй, лето красное!**

I. Цели: Усъвършенстване на навиците за аудиране и за правилно и изразително четене на руски език.
II. Материал за усвояване:
Лесикален: бабочка, земляника
III. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Часът може да започне с беседа за лятото. Разглеждат се картинките в учебника и се назовават признаците на лятото. Децата отговарят на въпроси, например: обичат ли лятото, какво обичат да правят през лятната ваканция и т. н.
2. Работата по стихотворенията следва логиката на учебника.
3. Стихотворенията може да се научат наизуст и да се представят на тържество по случай завършване на учебната година.
4. В края на часа се решава кръстословицата от тетрадката и се завършва работата по проекта “Пишем книжку о себе”, като в задачите децата се сбогуват с училището, с трети клас, записват къде искат да заминат, какво

ще правят през лятото, какво искат да видят. Книжката завършва с възстановяване на стихотворението от упр. 3 от учебника.

Песни и текстове в аудиокасетата

Веселые путешественники

Слова С. Михалкова
Музыка М. Старокадомского

Мы едем, едем, едем
В далекие края,
Хорошие соседи,
Счастливые друзья.
Нам весело живется,
Мы песенку поем,
А в песенке поется
О том, как мы живем.

Припев:
Красота! Красота!
Мы везем с собой кота,
Чижика, собаку,
Петьку-забияку,
Обезьяну, попугая, *-
Вот компания какая! (*2 раза*)

Когда живется дружно,
Что может лучше быть?
И ссориться не нужно,
И можно всех любить.
Ты в дальнюю дорогу
Бери с собой друзей:
Они тебе помогут,
И с ними веселей.

Припев

Мы ехали, мы пели,
И с песенкой смешной
Все вместе, как сумели,
Приехали домой.
Нам солнышко светило,
Нас ветер обвевал,
В пути не скучно было,
И каждый напевал:

Припев

Вместе весело шагать

Слова М. Матусовского

Музыка В. Шаинского

Припев:
Вместе весело шагать по просторам,
По просторам, по просторам!
И, конечно, припевать лучше хором,
Лучше хором, лучше хором!

Спой-ка с нами, перепелка, перепелочка!
Раз иголка, два иголка – будет елочка!
Раз дощечка, два дощечка – будет лесенка!
Раз словечко, два словечко – будет песенка!

Припев

В небесах зари полоска заполощется,
Раз березка, два березка – будет рощица!
Раз дощечка, два дощечка – будет лесенка!
Раз словечко, два словечко – будет песенка!

Припев

Нам счастливую тропинку выбрать надобно.
Раз дождинка, два дождинка – будет радуга!
Раз дощечка, два дощечка – будет лесенка!
Раз словечко, два словечко – будет песенка!

Настоящий друг

Слова М. Пляцковского
Музыка Б. Савельева

Дружба крепкая не сломается,
Не расклеится от дождей и вьюг.
Друг в беде не бросит, лишнего не спросит,
Вот что значит настоящий верный друг.(*2 раза*)

Мы поссоримся и помиримся,
"Не разлить водой" - шутят все вокруг.
В полдень или в полночь друг придет на помощь,
Вот что значит настоящий верный друг.(*2 раза*)

Друг всегда меня сможет выручить,
Если что-нибудь приключится вдруг.
Нужным быть кому-то в трудную минуту -
Вот что значит настоящий верный друг.(*2 раза*)

Улыбка

(Крошка Енот)

Слова М. Пляцковского
Музыка В. Шаинского

От улыбки хмурый день светлей,
От улыбки в небе радуга проснется...
Поделись улыбкою своей,
И она к тебе не раз еще вернется.

Припев:

И тогда наверняка,
Вдруг запляшут облака,
И кузнечик запиликает на скрипке...
С голубого ручейка
Начинается река,
Ну, а дружба начинается с улыбки.

От улыбки солнечной одной
Перестанет плакать самый грустный дождик.
Сонный лес простится с тишиной
И захлопает в зеленые ладоши.

Припев

От улыбки станет всем теплей -
И слону и даже маленькой улитке...
Так пускай повсюду на земле,
Будто лампочки, включаются улыбки!

Припев

ТЕКСТОВЕ, ВКЛЮЧЕНИ В АУДИОКАСЕТАТА

@ Tuk njama nushda ot udarenija.

Мы опять вместе!

Скажите, где отдыхали дети.

Мы на пляже загорали,
Мы купались и играли,
Оглянуться не успели –
Почернели, загорели.

Как соскучились по школе!

1. Скажите, почему мальчик спешил в школу.

Здравствуй, школа!
Здесь я не был
Много теплых летних дней.
И, сказать вам откровенно,
Я *соскучился* по ней.
Взял я ранец, взял я книги,
Взял тетради, взял пенал,
Потому что я, ребята,
Отдыхать уже устал.
(*по В. Лившицу*)

2. Скажите, готов ли Андрюша к школе.

В ранце у Андрюшки
Разные игрушки,
Самолет, ракета,
Вкусная конфета,
Мяч футбольный яркий,
Две цветные марки.
Вот уже звенит звонок.
Начинается урок.
*- Где, Андрюша, твой учебник,
Где тетрадь и где пенал?
*- В ранце не было им места –
Потому я их не взял.

Замечательный кот

Помогите Косте найти Артура.

Плачет Костя, слезы льет.
Потерялся Костин кот.
Он, как тигр, полосатый,
С милой мордочкой усатой.
На картинку посмотрите
И скорей кота найдите!

Листопад, листопад

Скажите, куда улетели птицы.

Наступила осень.
Пожелтел наш сад.
Листья на березе
золотом горят.
Не слыхать веселых
песен соловья.

Улетели птицы
в дальние края.
(*А. Ерикеев*)

В саду все очень вкусно!

Что у бабушки в селе?
У бабушки и дедушки
в селе фруктовый сад.
Там абрикосы, персики
и сладкий виноград.
Черешня, груши, яблоки
На веточках висят,
Под солнцем наливаются
И радуют ребят.

В царстве Деда Мороза

Покружилась звездочка
В воздухе немножко,
Села и растаяла
На моей ладошке.

Праздник чудес

Конфеты, игрушки,
Шары и хлопушки,
Подарки для Оли,
Для Светы и Коли.
Здесь песни и танцы
И смех без умолка.
Ребят веселит
Новогодняя елка.

По тропинкам, по снегам,
По лесным лужайкам
Прискакал на праздник к нам
Длинноухий зайка.

А за ним, смотрите все,
Рыжая лисица.
Захотелось и лисе
С нами веселиться.

Вот из леса к нам идет
Косолапый мишка
Он принёс в подарок мед
И большую шишку.

Ну-ка, елочка, светлей
Заблести огнями,
Приглашаем всех друзей
Веселиться с нами.

Зима в лесу

Скажите, где чей домик.

Домик ласточки – под крышей.
В теплой норке – домик мышки.
Дом теленка на дворе.
*- Эй, цыпленок, где твой дом?
*- Он у мамы под крылом.

Большая и красивая

Скажите, что показывает компас.

Компас – мой хороший друг *-
мне покажет север, юг,
там восток, а запад – слева.
Я хожу по лесу смело.
Знаю, что приятель мой
приведет меня домой.

Москвичи встречают гостей

Кто приезжает в гости к москвичам?

Мужской разговор
*- Слушай, Шарик, через несколько дней к нам в гости приедут дядя Миша, Коля и Катя. Мы должны им рассказать все, что мы знаем о Москве. А что ты знаешь о Москве?
Шарик задумался:
*- Я ничего не знаю.
*- Не знаешь, - сказал Боря, - потому что в прошлом году, когда я учил уроки о Москве, ты спал на диване или играл на дворе.
*- Не беспокойся, Боря, я успею подготовиться, - ответил Шарик.

Веселая посуда

Теплая водичка, лейся!
Чистая посуда, смейся!
Чашки, вилки и ножи
До чего же хороши!

Весна приходит с ласкою

Весна приходит с лаской
И со своею сказкою.
Волшебной палочкой взмахнет,
В лесу подснежник
Расцветет.

Самая любимая

Мама дорогая, я тебя люблю!
Все цветы весенние я тебе дарю.
Солнце улыбается, глядя с высоты
Как же это здорово – у меня есть ты.

Какой праздник наступает?

Восьмое марта, праздник мам
Тук-тук! - стучится в двери к нам.
Он только в тот приходит дом,
Где помогают маме.
Мы пол для мамы подметем,
На стол накроем сами.
Мы сварим для нее обед,
Мы с ней споем, станцуем.
Мы красками ее портрет
В подарок нарисуем.
*- Их не узнать! Вот это да! –
Тут скажет мама людям.
А мы всегда,
А мы всегда,
Всегда такими будем!

Кого мы благодарим?

Мальчики и девочки,
Давайте вместе с вами
Спасибо скажем бабушке,
Спасибо скажем маме.
За доброту и ласки,
За песенки и сказки,
За сладкое варенье,
За долгое терпенье.

Овощной суп

Что купила хозяйка для супа?

Овощи

Хозяйка однажды с базара пришла,
Хозяйка с базара домой принесла:
Картошку,
Капусту,
Морковку,
Горох,
Петрушку и свеклу.
Ох!..

Я и компьютер

Что делал Вова в свободное время?

Неделю тому назад папа подарил Вове новую компьютерную игру. *С тех пор* все свое свободное время он проводил у компьютера. Вова играл и побеждал. Он победил и робота, и великана, и злого волшебника.

Хочу стать архитектором

Кем хочет стать мальчик?

Хочу стать футболистом,
Спортсменом и артистом,
Врачом или директором,
Но буду архитектором.
Хочу построить круглые
Квартиры и дома,
Где окна будут круглыми
Как солнце и луна.
А главное – запомните,
Что в круглой - круглой комнате
Никто не сможет *в угол*
Поставить шалуна.

Как Андрюшка учил уроки

Учил ли Андрюшка уроки?

Почему сегодня двойку
Наш Андрюшка получил?
*- Расскажи нам по порядку,
Как уроки ты учил.
*- Я сначала отдыхал:
На диване полежал,
Поболтал с Антоном
Я по телефону.

С бабушкой смотрел в окно,
С Владиком сходил в кино,
С дедушкой поговорил,
Со щенком мух половил
И с соседской кошкой
Поиграл немножко.

После этих важных дел
За уроки честно сел,
Над учебником *зевнул* -
и …….. *уснул.*

С утра до вечера

Что делает Маша утром?

Утром я *собираюсь в школу.* Тетради и учебники я кладу в ранец. Мама всегда спрашивает:

*- Ты не опоздаешь?

Я успокаиваю её:

*- Не опоздаю, мама, не беспокойся.

*- Давай *быстрее*, - говорит мама.

*- Уже готова, - отвечаю я.

Но мама продолжает беспокоиться:

*- Машенька,- говорит она. - Ты уроки сделала? Стихотворение *выучила* ?

*- Конечно, мама, я вчера весь день учила. Все выучила, не беспокойся.

Когда Маша обедает?

Как хорошо вернуться после школы домой! Меня встречает бабушка. Она улыбается:

*- Здравствуй, внученька! Мой руки и садись обедать!

Обед, как всегда, очень вкусный.

*- Спасибо, дорогая бабушка! - благодарю я.

Покупайте только здесь!

Какие продукты предлагает реклама?

Баба Яга: - Только в нашем магазине всегда свежие и вкусные продукты!
Заяц: - Мальчикам и девочкам
Нравится печенье –
Сладкое, соленое –
Просто наслажденье!
Белка: - Вот варенье для ребят –
Нежный вкус и аромат!
Лиса: - Покупайте только здесь
Превосходный майонез!
Медведь: - Мне совсем – совсем не лень
Есть сметану каждый день!

Добрые слова

Какие слова любят люди?

Доброе утро! –
Я всем говорю.
Доброе утро
Я людям дарю.
И улыбаются
Добрые люди:
Видно, слова они
Добрые любят.

Здравствуй, лето красное!

Ребята, вы, наверное, с нетерпением ждете летних каникул.
1. Как долго вы ждали лета?

Мы долго лета ждали,
Казалось, целый год!
Все ждали, все считали,
Когда оно придёт.

2. Попрощайтесь, ребята, со школой.

Вот каникулы настали.
До свиданья, школа!
Мы теперь уже с тобой
Встретимся не скоро.

3. Летом вы будете отдыхать на природе.
Поздоровайтесь с природой!

Здравствуй, поле и лесок!
Здравствуй, небо ясное!
Здравствуй, море и песок!
Здравствуй, лето красное!

4. Что вы будете делать летом?

Мы в речке будем плавать,
На солнце загорать,
Лесную землянику,
Малину собирать!

5. Что говорит солнце?

Мне так хочется, ребятки,
Вместе с вами поиграть.
Ну-ка, летние загадки
Попытайтесь отгадать!

6. Отгадайте загадки солнышка.

Кто с цветка на цветок
Собирает медок,
И, закончив дела,
Сразу в улей? .....

Над цветком цветок летает
И порхает, и порхает.
Кто это?

Что на небе взошло,
Подарило тепло,

Заглянуло в оконце.
Это красное …… .

Лексически минимум по руски език за трети клас

Природа

1. Явления природы

шёл дождь, шёл снег, дует ветер, листья падают, листопад, листья кружатся, дождевые капельки, дождик, солнышко

2. Растительность, цветы

листья (жёлтые,красные, оранжевые, коричневые), листик, деревья, куст, рябина, берёзка, сосна, ёлка, луг, лужайка, шишки, жёлуди, пальмы, зёрнышко, букет осенних листьев, ветка, веточки, тайга, подснежник, крокус, ландыш, фиалка, тюльпан, геацинт, букет цветов

3. Домик животных

нора, норка, гнездо, гнёздышко, берлога, дупло, под крышей

4. Животные и птицы

мышка, ёжик, снегирь, ласточка, крыло

На карте мира

карта, глобус, гора, горы, в горах, озеро, озёра, восток, запад, север, юг, Россия, находится на...; Болгария находится на...; компас

Время. Календарь

в прошлом году, в этом году, на прошлой неделе, В котором часу?; В 8 часов утра; В два часа дня

Домашний любимец

кот, кошка, собака, щенок, хомяк, черепаха, немецкая овчарка, золотая рыбка, говорящий попугай, шерсть, усы, лапки, пушистый, полосатый, рыжий

Семья

младший брат (сестра), старший брат (сестра), родственники, племянник, дочь, дочери, племянница, дяденька, внученька, сынок, кому сколько лет, 1 год, 2, 3, 4 года, 5, 6... лет

Дом. Квартира

адрес, кухня, на кухне, холодильник, плита, кран, кастрюля, сковородка, посуда, помогать маме на кухне, мыть посуду, пол, на полу, шкаф, в шкафу, убирать квартиру, подметать пол, мыть посуду губкой, иду домой, один (одна) дома, звонить по телефону, набрать номер, звонить кому?, поставить (положить) трубку, поставить (положить) всё на место

Еда

на завтрак, на обед, на ужин, булка, бублик, печенье, чай, молоко, сок, суп, борщ, котлета, пюре, овощной салат, фруктовый салат, гарнир, рыба, сосиска, свежий хлеб, айва, персик, абрикос, клубника, банан, вишня, черешня, лук, петрушка, свёкла, горох

Школа

я собираюсь в школу, опаздываю в школу, ранец, портфель, урок природоведения, делать уроки, выучить стихотворение, на большой перемене, на уроке, я ученик третьего класса, я соскучился по школе, получил двойку, учитель объясняет, любимый предмет, спроси, узнай, поинтересуйся, прочитай, напиши, готовиться к урокам, писать домашние задания

Профессии

архитектор, журналист, спортсмен, шофёр, лётчик, футболист, директор, актриса, балерина

Спорт
занимаюсь спортом, спортивная площадка, стадион, гимнастика, спортивный костюм, майка, трусы, кеды, спортсмены, пловец, бегун, прыгун, команда, выигрывает, проигрывает, соревнования по бегу, по футболу, по гимнастике, по лыжам, по конькам, болеть за кого?, болельщик

Поездка. Путешествие
приглашение, москвич, москвичка, москвичи, поездка, чемодан, вокзал, расписание поездов, перрон, поезд идёт, пассажиры, садись на поезд, приглашение из..., приходит, уходит, приехать из..., уехать в..., ехать на поезде; Приглашаем вас к нам в гости!; Приезжайте, пожалуйста, ждём с нетерпением; До новых встреч!; С приездом!; Добро пожаловать!; Как я рад!; Как я рада!; Встречаем гостей

Город. Транспорт
Красная площадь, переходить улицу, театр кукол, спектакль, памятник, метро, вход, выход, остановка, станция метро, ехать на машине, на трамвае, на автобусе, на метро, экскурсовод

Магазин. Покупки
молочные продукты, молоко, сметана, майонез, кефир, варенье, мука, соль, сахар, свежие продукты; жевательная резинка; Сколько стоит?; рубль, копейка

Праздники
Новый год, Дед Мороз, Снегурочка, наряжаем ёлку, новогодние украшения, шары, хлопушки, звёздочки, снежный городок; С Новым годом!; Восьмое марта; праздник мамы и бабушки, дарить цветы, любить маму за доброту и ласки, обрадовать маму; С праздником!

Глаголы
купить, есть, пить, прыгать, кричать, поздравлять, заниматься, увлекаться, интересоваться, спрашивать, отвечать, объяснять, улыбаться, смеяться, провожать, всречать, помогать, мешать, делать, накрывать, убирать, опаздывать, загорать

Вопросы. Ответы
Почему?; Разве?; Неужели?; потому что

Прилагательные
сладкий, кислый, солёный, горький, радостный, грустный, праздничный , тёплый, холодный, свежий, умный, глупый, чистый, грязный, золотой, осенний, зимний, летний, весенний, любимая

Местоимения
мой, твой, его, её, наш, наша, наше, ваш, ваша, ваше, их

Наречия
весело, скучно, грустно, близко, далеко, домой, дома, вперёд, назад, близко, далеко, рядом, можно, нельзя

Числительные
десять, двадцать, тридцать, сорок, пятьдесят

Речевой этикет

С добрым утром!; Спокойной ночи!; Приятного аппетита!; Ешьте на здоровье!; С новым учебным годом!; С приездом!; Большое спасибо!; Приходите к нам в гости!; Пусть всё у тебя будет хорошо!

ФОЛИО 1

ПРИМЕРНО ГОДИШНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
1.	2.	3.		
			ЯДРА 4.	Очаквани резултати на ниво учебна програма 5.
1–2	Мы опять вместе!		Слушане	Ученикът: - разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда, ако се говори бавно и ясно; - свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели;
3–4	Как соскучились по школе!		Говорене	- води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси, следва и дава несложни инструкции, представя накратко минали и настоящи събития; - използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването; - формира елементарни умения за монологична реч (съставяне на описание);
5*-6	Замечательный кот		Четене	- разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език; - се ориентира в текста с помощта на илюстративния материал към него; -
			Писане	- пише кратки биографични данни.

Очаквани резултати по компоненти по теми 6.	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки 9.
	Основни нови понятия 7.	Контекстни дейности 8.	
I. Ученикът да доразвие своите понятийни и социокултурни знания по предложените тематични области, които да използва в учебна обстановка и при реално общуване: 1. Разказ за себе си 2. Речеви етикет 3. Ваканции 4. Училище, програма, учебни предмети 5. Домашни любимци II. Сфери и роли на общуване: 1. Сфери на общуване: в училище 2. Роли на общуване: събеседник III. Словесни действия: - поздравява и отговаря на поздрав; - отговаря на ясно формулирани въпроси; - задава кратки въпроси за лице, предмет, събитие, място и време на действие, насоченост на движението IV. Социокултурни знания и умения: столицата на Русия V. Поведенчески модели: да се ориентира по отношение на събеседника, да използва адекватно на ситуацията общуване, да спазва речевите форми на поведение	Ученикът да усвои следните езикови знания: *Фонетика*: 1. Съотношение на звукове и букви; 2. Правила за произношение 3. Ударение 4. Основни ИК *Морфология:* 1. Употреба в речта на Вин. п. като обект с одушевени съществителни	Учениците: - участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); - работят индивидуално; - участват в драматизации; - извършват занимателна дейност: рисуват	*Български език:* - просто изречение; - регистър при общуване *Околен свят:* - правила за културно поведение в обществото; - опазване на природната и околната среда *Изобразително изкуство:* - умение да се изразяват естетически чувства; - цвят, форма; - способност да се проявява въображение

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
1.	2.	3.		
			ЯДРА	Очаквани резултати на ниво учебна програма
			4.	5.
7	Листопад, листопад		Слушане	Ученикът: - разбира въпроси, указания и съобщения на учителя ;
8	Неясные согласные			- се ориентира и разбира основната информация в кратки текстове;
9–10	Щенок Проня			- разпознава думи и изрази в текстове с позната тематика и на тази база развива езиковата и контекстуална догадка;
11–12	В саду все очень вкусно!			- свързва слухов и зрителен образ;
13–14	Фруктовый салат			- разпознава основните интонационни модели;
15*-16	Золотое дерево			
17	Вспоминаем, обобщаем!		Говорене	- води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси;
			Четене	- разбира основната информация от текстове, написани на стандартен език; - намира конкретна информация в кратък текст; - се ориентира в текста с помощта на илюстративния материал към него;
18–19	Одна дома		Слушане	- разбира въпроси, указания и съобщения на учителя и на своите съученици;
20	Шарик хочет учиться			- разпознава думи и изрази в текстове с позната тематика; - свързва слухов и зрителен образ;
21	Вспоминаем, обобщаем!		Говорене	- води кратък личен разговор по телефона; - изразява желание да получи информация; - води елементарен разговор на познати теми;
			Четене	- разбира и намира информация в кратък текст; - се ориентира в текста с помощта на илюстративен материал.

Очаквани резултати по компоненти по теми 6.	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки 9.
	Основни нови понятия 7.	Контекстни дейности 8.	
I. Теми: 1. Отношение към природата 2. Сезони, време II. Сфери и роли на общуване: 1. Сфери на общуване: вкъщи 2. Роли на общуване: събеседник, домакин III. Словесни действия: - съобщава количество; - изразява емоционална оценка на предмет; - отговаря на ясно формулирани въпроси - речеви етикет - пожелание IV. Социокултурни знания и умения: запознаване с детски игри и броилки	*Фонетика*: 1. Разделителен “ь” в мн. число на същ. имена 2. Произношение на звучна пред беззвучна съгласна в средата на думата 3. Звучни и беззвучни съгласни в края на думата 4. Основни ИК *Морфология:* 1. Глагол: спрежение на глагола в сег. време 2. Числ. име (от 10 до 30, 40 и 50) 3. Същ. име (умалителни същ. имена с наставка “-ик”) 4. Употреба на Вин. п. като обект с неодушевени съществителни	Учениците: - участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); - работят индивидуално; - участват в драматизации; - извършват занимателна дейност: оцветяват; - използват индивидуални стратегии за самоконтрол	*Български език:* - опора върху придобитите навици и умения по роден език; *Математика*: - естествени числа и извършване на действия с тях; *Околен свят:* - годишни времена; - опазване на природната и околната среда *Изобразително изкуство:* - умение да се изразяват естетически чувства; - цвят, форма; - способност да се проявява въображение; - възприемане на обекти от обкръжаващата действителност *Физкултура и спорт*: - игра в група; - спазване на правилата
I. Теми: 1. Телефон 2. Домашни задължения II. Сфери и роли на общуване: 1. Сфери на общуване: вкъщи, на гости 2. Роли на общуване: събеседник III. Словесни действия:	*Фонетика:* 1. Произношение на съчетанието “чн” *Морфология:* 1. Употреба на		*Български език:* - просто изречение; - регистър при общуване; *Околен свят:* - правила за

- задава въпрос за количество; разрешение за извършване на действие	Дат. п. в безлични конструкции и за обозначаване на възраст	- участват в разговор: (учител - ученик, ученик – ученик); - водят диалог по зададена ситуация; - участват в драматизации.	културно поведение в обществото *Математика:* - естествени числа

Фолио 3
Стр.5

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
1.	2.	3.		
			ЯДРА 4.	Очаквани резултати на ниво учебна програма 5.
22–23 24–25 26–27	В царстве Деда Мороза Праздник чудес Зима в лесу		Слушане	Ученикът: - разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с непосредствено заобикалящата го среда; - разпознава думи и групи от думи в текстове с позната тематика; - свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели;
			Говорене	- води елементарен разговор, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси; - използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването; - формира елементарни умения за монологична реч;
			Четене	- разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език; - се ориентира в текста с помощта на илюстративния материал към него; - разбира в подробности указанията в учебника;
			Писане	- пише картичка, в която изразява пожелание, използвайки елементарни езикови средства, правопис и пунктуация, които не

				затрудняват разбирането.

Стр. 6

Очаквани резултати по компоненти по теми 6.	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки 9.
	Основни нови понятия 7.	Контекстни дейности 8.	
I. Теми: 1. Празници 2. Ваканции 3. Отношение към природата II. Сфери и роли на общуване: 1. Сфери: на обществено място 2. Роли на общуване: събеседник III. Словесни действия: - съобщава или задава въпрос за лице, предмет, събитие; място и време на действие; принадлежност на предмета; - речеви етикет: приветствие, обръщение, поздравление, отговор на поздравление, пожелание IV. Социокултурни знания и умения: празници, традиции	*Фонетика:* Основни ИК *Морфология:* 1. Употреба на род. п. - без предлог (за принадлежност; отсъствие на лице, предмет); - с предлог в конструкцията: "У кого что есть? У кого чего нет?"	Учениците: - участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); - работят индивидуално; - участват в драматизации; - извършват занимателна дейност: оцветяват; - проявяват и развиват творческите си възможности; - използват разнообразни учебни и нагледни материали, аудио- и видеозаписи; - работят в екип; - участват в подходящ за възрастта им учебен проект; - използват индивидуални стратегии за самоконтрол.	*Български език:* Разширяват се социокултурните познания, свързани с национални традиции. *Околен свят:* - годишни времена; - опазване на природната и околната среда *Изобразително изкуство:* - умение да се изразяват естетически чувства; - цвят, форма; - способност да се проявява въображение; - възприемане на обекти от обкръжаващата действителност *Физкултура и спорт*: - игра в група; - спазване на правилата

Фолио 4

Стр. 7

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1.	2.	3.		
			ЯДРА 4.	Очаквани резултати на ниво учебна програма 5.
28*-29 30 31–32 33*-34 35 36	Большая и красивая Приглашение в Москву Готовимся к поездке Москвичи встречают гостей День Шарика Вспоминаем, обобщаем!		Слушане Говорене Четене Писане	Ученикът: - разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда, ако се говори бавно и ясно; - свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели; - води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси, следва и дава несложни инструкции, представя накратко минали и настоящи събития; изказва намерения за бъдещето; - използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването; - формира елементарни умения за монологична реч (съставяне на описание); - разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език; - се ориентира в текста с помощта на илюстративния материал към него; - пише покана, като използва елеметнарни езикови средства, правопис и пунктуация.

Очаквани резултати по компоненти по теми 6.	Учебно съдържание	Възможност за междупредметни връзки 9.

	Основни нови понятия 7.	Контекстни дейности 8.	
I. Ученикът да доразвие своите понятийни и социокултурни знания по предложените тематични области , които да използва в учебна обстановка и при реално общуване: 1. Светът около мене: град, забележителности, улично движение, пътешествия, екскурзии, транспорт 2. Речеви етикет II. Сфери и роли на общуване: 1. Сфери и места на общуване: на гости, на улицата, в непознат град 2. Роли на общуване: събеседник, домакин, гост, пътник III. Словесни действия: - поздравява и отговаря на поздрав; отговаря на ясно формулирани въпроси; задава кратки въпроси за лице, предмет, събитие, място и време на действие, насоченост на движението; - изразява: оценка на предмет, радост, интерес IV. Социокултурни знания и умения: столицата на Русия, разположение на картата, природно-климатични условия V. Поведенчески модели: да се ориентира по отношение на събеседника, да използва адекватно на ситуацията общуване, да спазва речевите форми на поведение	Ученикът да усвои следните езикови знания: *Фонетика*: 1. Ударение 2. Основни ИК *Морфология:* 1. Употреба на Вин. п. за насоченост на движението 2. Род. п. за изходен пункт на движението 3. Пр. п. за средство за предвижване с предлога *на* 4. Числ. име в съчетание със съществително то *час* 5. Срежение на глаголи за движение	Учениците: - участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); - работят индивидуално; - участват в драматизации; - извършват занимателна дейност; - проявяват и развиват творческите си възможности; - използват разнообразни учебни и нагледни материали; - използват индивидуални стратегии за самоконтрол.	*Български език:* - просто изречение; - регистър при общуване *Околен свят:* - географско положение; - природа; - правила за уличното движение; - правила за културно поведение в обществото *Музика:* - развитие на слуха, разучаване на песни *Физкултура и спорт:* - игри; - задаване на команди и указания на руски език

Фолио 5
Стр. 9

№ 1.	ТЕМА 2.	ДАТА 3.	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
			ЯДРА	Очаквани резултати на ниво учебна програма

			4.	учебна програма 5.
37–38 39*-40 41–42 43*-44 45*-46	Веселая посуда Приятного аппетита! Весна приходит с ласкою Самая любимая Овощной суп		Слушане Говорене Четене Писане	Ученикът: - разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда, ако се говори бавно и ясно; - свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели; - разпознава думи и групи думи в текстове и на тази база прави догадки за съдържанието им; - води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси, следва и дава несложни инструкции, представя накратко минали и настоящи събития; - използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването; - формира елементарни умения за монологична реч (съставяне на описание); - разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език; - се ориентира в текста с помощта на илюстративния материал към него; - пише картичка, в която изразява пожелание.

Очаквани резултати по компоненти по теми 6.	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки 9.
	Основни нови понятия 7.	Контекстни дейности 8.	
I. Ученикът да доразвие своите понятийни и социокултурни знания по	Ученикът да усвои следните	Учениците: - участват в	*Български език:* - просто

предложените тематични области, които да използва в учебна обстановка и при реално общуване: 1. Аз и другите: моето семейство, семейни традиции, домашни задължения, хранене; 2. Светът около мен: празници II. Сфери и роли на общуване: 1. Сфери и места на общуване: вкъщи 2. Роли на общуване: събеседник, домакин III. Словесни действия: - съобщава или задава въпрос за лице, предмет, събитие,; място, време на действие; качество; - изразява: оценка на лице, предмет, постъпка; радост; - речеви етикет: поздравление, пожелание, благодарност IV. Социокултурни знания и умения: празници, традиции, особености на речевото поведение и речевия етикет	езикови знания: *Фонетика*: 1. Съотношение на звукове и букви (“-ться”); 2. Правила за произношение 3. Ударение 4. Основни ИК *Морфология:* 1.Употреба на Тв. п. като оръдие на действие 2. Прилагателно име: съгласуване със съществителните по род, число, падеж	разговори (учител – ученик, ученик – ученик); - работят индивидуално; - участват в драматизации; - извършват занимателна дейност: рисуват.	изречение; - регистър при общуване *Околен свят:* - правила за културно поведение в обществото; - опазване на природната и околната среда *Изобразително изкуство:* - умение да се изразяват естетически чувства; - цвят, форма; - способност да се проявява въображение

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
1.	2.	3.		
			ЯДРА 4.	Очаквани резултати на ниво учебна програма 5.

47*-48 49*-50 51 52*-53	Я и компьютер Хочу стать архитектором Как Андрюшка учил уроки С утра до вечера		Слушане Говорене Четене	Ученикът: - разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда, ако се говори бавно и ясно; - свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели; - води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси, следва и дава несложни инструкции, представя накратко минали и настоящи събития; - използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването; - формира елементарни умения за монологична реч \съставяне на описание|; - разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език; - се ориентира в текста с помощта на илюстративния материал към него.

Очаквани резултати по компоненти по теми 6.	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки 9.
	Основни нови понятия 7.	Контекстни дейности 8.	
I. Ученикът да доразвие своите понятийни и социокултурни знания по предложените тематични области, които да използва в учебна обстановка и при реално общуване:	Ученикът да усвои следните езикови знания:	Учениците: - участват в разговори (учител –	*Български език:* - просто изречение; - регистър при

1. Моят ден: дневен режим; 2. Светът около мен: свободно време, увлечения II. Сфери и роли на общуване: 1. Сфери и места на общуване: в училище, вкъщи 2. Роли на общуване: събеседник III. Словесни действия: - съобщава или задава кратки въпроси за лице, предмет, събитие, място и време на действие, насоченост на движението; - изразява: оценка на лице, постъпка; положително или отрицателно отношение; - речеви етикет: сбогуване IV. Социокултурни знания и умения: особености на речевото поведение и речевия етикет	*Морфология:* 1. Състав на думата 2. Същ. име: употреба в речта на основни падежни значения: Тв. п. с глаголите *быть, стать* и съвместност на действието с предлога *с* 3. Глагол: разпознаване на инфинитив, време, вид на глагола на ниво разпознаване на свършен и несвършен вид 4. Числ. име в съчетание със съществително то *час*	ученик, ученик – ученик); - работят индивидуално; - участват в драматизации; - извършват занимателна дейност: рисуват, участват в игри.	общуване - опора върху придобитите знания и умения по роден език *Околен свят:* - правила за културно поведение в обществото

Фолио 7
Стр. 13

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
1.	2.	3.		
			ЯДРА 4.	Очаквани резултати на ниво учебна програма 5.
54*-55 56	Лесная олимпиада Парад победителей		Слушане	Ученикът: - разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои

				връстници, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда, ако се говори бавно и ясно;
57	Вспоминаем, обобщаем!			- свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели;
			Говорене	- води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси, следва и дава несложни инструкции, представя накратко минали и настоящи събития; - изразява желание да получи информация, предмети или услуги при пазаруване;
58	Что мы купим в магазине			- използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването;
59–60	Покупайте только здесь			- формира елементарни умения за монологична реч (съставяне на описание);
			Четене	- разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език; - се ориентира в текста с помощта на илюстративния материал към него.

Очаквани резултати по компоненти по теми 6.	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки 9.
	Основни нови понятия 7.	Контекстни дейности 8.	
I. Ученикът да доразвие своите понятийни и социокултурни знания по предложените тематични области, които да използва в учебна обстановка и при реално общуване: 1. Аз и другите: моите приятели, покупки 2. Светът около мен: спорт II. Сфери и роли на общуване: 1. Сфери и места на общуване: в училище, в магазина 2. Роли на общуване: събеседник	Ученикът да усвои следните езикови знания: *Фонетика*: Основни ИК *Морфология:* 1. Словообразуване	Учениците: - участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); - работят индивидуално; - участват в драматизации;	*Български език:* - просто изречение; - регистър при общуване - опора върху придобитите знания и умения по роден език,

III. Словесни действия: - съобщава или задава въпроси за лице, предмет, събитие, място и време на действие; - изразява: оценка на лице, постъпка, положително отношение, предпочитание, радост; - речеви етикет: обръщение, поздравление, пожелание IV. Социокултурни знания и умения: особености на речевото поведение и речевия етикет	2. Същ. име: тв. п. с глагола *заниматься* 3. Глагол: основи на глагола от първо спрежение 4. Числ. име в съчетание със съществителните *рубль* и *копейка*	- извършват занимателна дейност.	проблеми на интерференцията *Физкултура и спорт:* - игри, екипност

Фолио 8
Стр15

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
1.	2.	3.		
			ЯДРА 4.	Очаквани резултати на ниво учебна програма 5.
61–62 63 64	Помощницы Добрые слова Здравствуй, лето красное!		Слушане	Ученикът: - разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда, ако се говори бавно и ясно; - свързва слухов и зрителен образ,

				разпознава основните интонационни модели;
			Говорене	- води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси, следва и дава несложни инструкции, представя накратко минали и настоящи събития, изказва намерения за бъдещето; - използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването; - формира елементарни умения за монологична реч (съставяне на описание);
			Четене	- разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език; - се ориентира в текста с помощта на илюстративния материал към него;
			Писане	- пише кратки биографични данни.

Очаквани резултати по компоненти по теми 6.	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки 9.
	Основни нови понятия 7.	Контекстни дейности 8.	
I. Ученикът да доразвие своите понятийни и социокултурни знания по предложените тематични области, които да използва в учебна обстановка и при реално общуване: 1. Аз и другите: моето семейство, дом, домашни задължения 2. Моят ден: ваканции 3. Светът около мен: отношение към природата II. Сфери и роли на общуване: 1. Сфери и места на общуване: в училище, вкъщи, на гости, на улицата, сред природата	Ученикът да усвои следните езикови знания: *Фонетика*: Основни ИК *Морфология:* Същ. име: вин. п. за насоченост на действието с предлозите *в* и *на*;	Учениците: - участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); - работят индивидуално и в екип; - участват в драматизации; - извършват занимателн	*Български език:* - просто изречение; - регистър при общуване *Околен свят:* - правила за културно поведение в обществото; - опазване на природната и околната

2. Роли на общуване: събеседник, домакин, гост III. Словесни действия: - поздравява и отговаря на поздрав; отговаря на ясно формулирани въпроси; задава кратки въпроси за лице, предмет, събитие, място и време на действие, насоченост на движението; - изразява: оценка на лице, предмет, постъпки; положително / отрицателно отношение, радост, интерес; - речеви етикет: приветствие, обръщение, поздравление, отговор на поздравление, пожелание, благодарност, сбогуване IV. Социокултурни знания и умения: особености на речевото поведение и речевия етикет V. Поведенчески модели: да се ориентира по отношение на събеседника, да използва адекватно на ситуацията общуване, да спазва речевите форми на поведение	Пр. п. за място на действието	а дейност: рисуват; - участват в подходящ за възрастта им учебен проект; - изпитват удовлетворение от постигнатите резултати.	среда *Изобразително изкуство:* - умение да се изразяват естетически чувства; - цвят, форма; - способност да се проявява въображение *Музика:* - развитие на слуха, разучаване на песни

Карусель 2

Методическое руководство

Снежана Димитрова Пейчева, Красимир Петров Ангелов, Катя Георгиева Ганева,
Мария Станиславовна Николова, Васка Христова Гуджева, Надя Любенова Паунова

Рецензенти: Бончо Вълков Господинов, Надя Петрова Чернева,
Маргарита Петрова Любомирова
Редактор: Емилия Владимирова Драганова
Оформление на корицата: Николай Василев Александров
Коректор: Емилия Владимирова Драганова

Българска, I издание, 2004 г.
Формат: 60 x 84/8
Печатни коли: 12

Издателство: „Летера“ ЕООД
4000 Пловдив, пк 802, ул. „Родопи“ № 62
тел.: (032) 600-941, 600-930; *факс:* (032) 600-940

1124 София, ул. „Светослав Тертер“ № 10
тел.: (02) 946-16-07, *тел./факс:* (02) 944-14-52; 088/826-502
e-mail: lettera@plovdiv.techno-link.com

Печатница: „Абагар“ АД – Велико Търново

Снежана Пейчева
Красимир Ангелов ✦ Катя Ганева
Мария Николова ✦ Васка Гуджева
Надя Паунова

Карусель 3

Методическое руководство

✦ Л Е Т Е Р А ✦
2 0 0 5

© Снежана Пейчева, Красимир Ангелов, Катя Ганева, Мария Николова,
Васка Гуджева, Надя Паунова – автори на текста, 2005 г.

© Николай Александров – оформление на корицата, 2005 г.

© „Летера“ ЕООД – Пловдив, 2005 г.

ISBN 954-516-548-0

Съдържание

Предговор и указание за работа с методическото ръководство 4

Концепция за учебната система по руски език „Карусель 3“ 5

Примерни разработки на уроците 9

Тема: Снова на каруселu 9
Тема: Летняя радуга 10
Тема: Завтра в школу 11
Тема: Сказки в жизни Пушкина 12
Тема: Осенняя карусель 12
Тема: У природы нет плохой погоды 14
Тема: Грибы 15
Тема: Калейдоскоп красок 16
Тема: Как танцует русское слово 17
Тема: Наш компьютерный класс 18
Тема: Самая невероятная история 19
Тема: Отдохните хорошенько 20
Тема: Учимся и отдыхаем 21
Тема: Маленькие сценки на тему „Здоровье“ 22
Тема: Шарик заболел 23
Тема: Бабушка, мы тебя любим! 24
Тема: Время зимних чудес 25
Тема: Новый год в лесу 26
Тема: На любой вкус 27
Тема: Сюрприз для мамы 28
Тема: Покупаем и готовим 29
Тема: Сон Шарика 30
Тема: Помогаем маме – убираем сами 31
Тема: Как Лена писала сочинение 32
Тема: Любим мы порядок в доме 33
Тема: Масленица 34
Тема: Снегурочка 34
Тема: Кто раньше всех встает 35
Тема: Помни правила движения 37
Тема: Лицо большого города 38
Тема: Поездка в Санкт-Петербург 39
Тема: Добро пожаловать! 40
Тема: Утро года 41
Тема: Бабушкина сказка 42
Тема: Полет под куполом цирка 43
Тема: Как меня узнать 44
Тема: Здравствуй, солнечный денек! 45

Приложение 46

Песни и текстове в аудиокасетата 52

Лексически минимум по руски език за четвърти клас 58

Примерно годишно разпределение 60

Предговор и указание за работа с методическото ръководство към учебната система „Карусель 3“

Уважаеми колеги,

„Карусель 3“ е трето ниво от системата „Карусель“, предназначена за начален степен на обучението по руски език.

Идеята на система „Карусель“ – учебникът да бъде учебник-книжка с постоянни герои, попадащи в различни, близки до реалния живот на децата ситуации – се запазва и в „Карусель 3“. Тази идея е в съзвучие със съвременните световни тенденции за създаване на учебници, предназначени за начална училищна възраст. Първият учебник от системата „Карусель“ вече получи своето международно признание и висока оценка. На панаира на книгата във Франкфурт през 2004 г. той заслужи най-високата награда „BEST EUROPEAN SCHOOLBOOKS 2004“ на Европейската група на издателите на учебници (European Educational Publishers Group).

Комплектът за четвърти клас „Карусель 3“ е разработен съгласно изискванията на МОН, посочени в учебната програма по руски език за трети и четвърти клас (първи чужд език – задължителна подготовка). Той включва учебник, тетрадка за самостоятелна работа, методическо ръководство за учителя и аудиокасета.

Учебната система се базира на съвременни методически подходи. При подбора и представянето на езиковия материал е използван комуникативно-дейностният подход, а основната единица на обучението е речевото действие. Ето защо учебното съдържание е организирано изцяло на ситуативна основа; продължава тенденцията за реално общуване на руски език и през третата година на обучението.

Учебното съдържание способства за реализиране на основните цели в обучението по руски език на по-напреднал етап, а именно:

- интегрирано развиване на навиците и уменията за слушане, говорене, четене и писане с приоритет на устната реч;
- формиране на потребност от общуване на руски език;
- създаване на интерес към изучаването му и изграждане на положителна нагласа към учебния труд;
- затвърдяване и развиване комуникативните умения на ученика по руски език от предходната година на обучение;
- натрупване на активен и пасивен речников запас.

Учебният комплект е предвиден за хорариум от 96 (деветдесет и шест) учебни часа.

В методическото ръководство се дават достатъчни указания за работа по всички уроци от учебника.

Предлагат се примерни варианти на шест писмени работи за рубриката „Проверьте себя!“, които е препоръчително да бъдат изпълнени след темите: „Завтра в школу“ (входно ниво); „Учимся и отдыхаем“; „Время зимних чудес“; „Как танцует русское слово“ (уроци 34–35, 50–51, 70–71).

Песните, приложени в методическото ръководство, се разучават при наличие на време в уроците: „Учимся и отдыхаем“ („Чему учат в школе“); „Сюрприз для мамы“ („Чунга-чанга“) и „Здравствуй, солнечный денек“ („Песенка о лете“).

Авторският колектив на учебната система „Карусель“ продължава да работи непрекъснато върху усъвършенстването на създадените модули и декларира своята готовност за сътрудничество с колегите преподаватели по руски език от цялата страна.

Изказваме своята благодарност към десетките колеги и родители, които споделиха с нас впечатленията си от работата с учебната система „Карусель“. В тази връзка предварително благодарим за всички бележки, критики, предложения и мнения относно учебната система. Всички те ще бъдат разгледани с нужното внимание и уважение.

На всички колеги пожелаваме ползотворна работа!

Авторите

КОНЦЕПЦИЯ
Теоретически предпоставки на учебника по руски език за IV клас „Карусель 3“

1. „Карусель 3“ и неговото място в учебния процес по руски език

В учебника по руски език за IV клас „Карусель 3“ по специфичен начин е използвана концепцията за овладяване на чужд език в близкородствена среда, залегнала в учебника за II клас „Карусель 1“. „Карусель 1“ е първият учебник от единната система за изучаване на руски език в началния етап на обучение. През 2004 г. той получи висока международна оценка и на Международния панаир на книгата във Франкфурт беше удостоен със специалната награда на Европейската група на издателите на учебници, в която участват издателства от Великобритания, Холандия, Унгария, Русия, Германия и др. страни.

„Карусель 3“ е последният учебник от тази система. С него приключва началният етап на обучението и се достига началното равнище на владеене на езика. Основната задача на учебника е да обобщи предвидените за този етап знания, да развие и стабилизира системата от умения и навици, отговарящи на целите и характера на обучението в началния етап, и да подготви прехода към следващото, качествено различно равнище на обучението по руски език.

Спецификата на обучението в IV клас, която определя облика на „Карусель 3“, може да се очертае както в сравнение с обучението в предходните две години, така и в сравнение със следващото равнище на обучение, чието начало е в V клас. Най-съществените разлики между началния етап и първата година от средния етап на обучение се отнасят преди всичко до начините на овладяване на граматиката. В началния етап на обучение граматичните правила се усвояват на лексическа основа (**стакан воды, бутерброд с маслом, надень свитер, открой окно, познакомьтесь и т. н.**). Активизират се различните качества на личността – представи, въображение, качества на мисленето – сравнение, противопоставяне, досещане, наблюдение и обобщение, за да се осигури съзнателност на извършваните действия и изграждане на трайни умения и навици.

Формирането на понятия за езиковите закономерности е другата важна характеристика на обучението в началния етап, която в най-висока степен определя и спецификата на „Карусель 3“ – понятия за падеж, склонение, спрежение, за вид и време, за близо и далече, за движение пеш и с превозно средство и др.

Следващият етап на обучение, който ще изведе учениците на друго равнище на владеене на езика, се характеризира с въвеждане, представяне и овладяване на самата езикова система като важна необходимост за осигуряване на висока степен на съзнателност при формиране на навиците и уменията. Най-характерната му черта е работа по правила, а не по понятия и представи.

„Карусель 3“ изпълнява функцията на посредник между тези два качествено различни етапа. От една страна, в IV клас продължава работата в рамките на началния етап. Разширяват се в количествено и качествено отношение знанията на учениците, системата от умения и навици, усвояват се нови речеви действия, а вече овладените се включват в нови, по-сложни и тематично по-богати диалогични и монологични изказвания.

От друга страна, натрупаните през целия начален етап знания се обобщават и систематизират така, че да подготвят въвеждането на граматичните понятия – падеж, склонение, спрежение и овладяването на езиковата система още в първите уроци на V клас. Тези две тенденции – натрупване на нови знания, стабилизиране на старите и развитие на нови умения и навици и активно обобщаване на всички равнища, систематизация на натрупаните знания и опит се разгръщат паралелно в „Карусель 3“.

2.1. Овладяване на новите знания и формиране на навици в учебника за IV клас

В основни линии в „Карусель 3“ приключва усвояването на *руската фонетична система*, на артикулацията и произношението на някои звукове и техните графически съответствия. Всяка нова дума се овладява заедно с характеристиките и на фонетично и графическо равнище. Тетрадката за самостоятелна работа предлага многобройни упражнения в това отношение.

Лексическата компетенция се разширява с около 300 нови думи и изрази, предвидени за активна употреба. Те са подбрани по няколко основни критерия, най-важните от които са: ситуативна честотност, комуникативна обусловеност, принадлежност към основното ядро на езика. В рамките на зададените теми се обособяват атрактивни ситуации, подходящи за детското общуване. Така уроците по темата „Магазин“ се представят чрез ситуациите „покупки“, „на касата“ не само в отдела за хранителни, но и в този за промишлени стоки. В тази ситуация могат да се извършат няколко комуникативни акта. В случая се избират актовете „получаване на информация за качеството и цената на стоките, покупката и плащането“. По този начин темата се обогатява не само с нови думи и изрази **(творог, ветчина, товар)**, но и с нови съчетания: **бутылка молока, пачка масла, баночка варенья.**

Този подход позволява да се разработят адекватно от гледна точка на учебното съдържание и някои трудни теми. Така например в темата „Природа“ ситуативно-комуникативният критерий регулира достъпни за решаване на този етап задачи: разказ за горските обитатели, за движението им, за растенията, за цветовете **(Что я видел? Кого я встретил? Как выглядит? Где видел? Что делал?).**

Поради спецификата на предлаганите дейности, които имат изключително интензивен характер (учебникът е наситен със задачи за развитието на диалогична и монологична реч), в „Карусель 3“ са предвидени възможности за развитие не само на активния, но и на потенциалния речник на учениците. Извън лексиката, подлежаща на задължително усвояване, на децата се предлага и друга лексика, която да им помогне да решават текущи задачи. Много от „помощните“ думи се усвояват, независимо че не се намират в центъра на вниманието на дадения урок. В „Карусель 3“ се обобщава лексиката от целия начален етап на обучение. Използват се различни принципи на обобщение: ситуативен (около ситуации), тематичен (около тема), асоциативен (по различни ситуации), комуникативен (около комуникативни задачи); групиране по цвят, качество, функции и др. Така в съзнанието на учениците се създават по-глобални представи за изучената лексика, което улеснява използването и в речта.

Граматичната компетенция в учебника се разширява чрез овладяването на нови значения, употреби и функции на вече изучените части на речта. Практически учениците усвояват всички основни значения на падежите без предлог и някои от най-важните употреби на предложните конструкции. Активно се попълват знанията за глаголите, които се овладяват най-напред като лексика в най-употребимите форми, а се обобщават на граматично равнище чрез парадигмите на спрежението. Акцентува се върху разликата в спрежението на двата типа глаголи: **читать, говорить.**

По-богато в сравнение с другите учебници от системата са представени прилагателните в техните различни варианти (меки и твърди, завършващи на г, к, х, ж, ч, ш и др.). Граматичните структури се обобщават системно на различни нива. Новите граматични структури се обобщават заедно с тематичната лексика в специални обобщителни уроци в рамките на една или повече теми.

Специални уроци са отделени за обобщение на изучените граматични явления през целия начален етап като подготовка за преход към V клас. Преди всичко става въпрос за обобщаване на натрупаните знания за значенията на падежите, както и за формиране на представи за самото понятие падеж. Тъй като един и същ падеж най-често включва различни значения и изразява различен смисъл – за време, пространство, дата, възраст, движение, притежание и т. н., то обобщението се осъществява около окончанието, което единствено на този етап свързва различните значения. Така обобщението се извършва от смисъла към граматическата форма на изразяване.

Обобщението се провежда в рамките на речеви действия, съпровожда се с упражнения за тренировка и самопроверка.

2.2. Речеви дейности в „Карусель 3“

В учебника се предлага балансирана система за паралелно овладяване на знания, формиране на умения и навици и развитие на способности за извършване на четирите основни вида речева дейност: аудиране, говорене, четене и писане.

Основната цел в областта на *аудирането* е да се разбират стандартни разговори на улицата, в обществения транспорт, когато се търси помощ за местонахождение на обект (спирка, магазин, паметник) – кратки по обем съобщения и обяснения в рамките на предвидените теми; да се развиват навици за разбиране или извличане на общия смисъл от кратки по обем писмени или звучащи текстове чрез досещане, с опора на ключови думи, на ситуацията или на контекста; да се разбира речта на партньора в рамките на учебните диалози. В учебника са разработени разнообразни упражнения за постигане на тези цели.

Целите в областта на *говоренето* предполагат развитие на умения и навици както в областта на диалогичните изказвания, така и в областта на диалогичната реч.

Диалогичната реч заема основно място на този етап от обучението. В „Карусель 3“ е включен определен минимум от стандартни диалози, които обслужват някои типични за всекидневното общуване ситуации – на улицата, в обществения транспорт, в магазина, при лекаря, посрещане на гости и др. Предлагат се дейности за овладяване структурата на различните типове диалози в зависимост от характера на първата реплика (въпрос, съобщение, оценка, отношение и др.), развиват се навици за задаване на въпроси (търсене на информация) и рефлекси за бързи отговори. Предлагат се и дейности за усвояване на стратегии за водене на диалогична реч, например използване структурата на зададения въпрос при отговора, формиране на част от отговора на смислово равнище още по време на репликите на партньора и т. н.

Успоредно се развива и монологичната реч. Много често съставянето на диалог се предхожда от монологични изказвания по серия от въпроси, описания на картини, съставят се диалози с търсене на възможни взаимосвързани реплики в текстовете за четене и т. н. Учебникът е изключително богат на образци на диалогични и монологични изказвания и дейности за тяхното усвояване.

Основният метод за развитие на компетентност в областта на устната реч (говорене и слушане) е самата последователно и целенасочено управлявана реч на ученика и осъществяването на речта по правилата на езика, независимо че той не владее тези правила. За тази цел се използват редица методи и способи: работа по образци на всички равнища – типова фраза, диалог, речево действие; по аналогия, следвайки речта на учителя, на герои от текст за четене; чрез имитация, много кратки повторения; чрез схеми и картини, сигнални думи и т. н.

Учебникът е привлекателен, защото предлага интересни упражнения, включва в дейностите ярки герои, написан е с чувство за хумор, който трябва да се запази и обогати в учебния процес.

Упражненията са насочени към формиране на конкретни умения и навици, необходими за водене на разговор.

Целенасочено се работи върху изграждане на стратегии за правилно построяване на текста: правилно използване на част от въпроса в диалогичната реч, правилна организация на началото на отговора, построяване на изказването според правилата на руския език **(На что ты жалуешься? У меня болит голова, горло, нога.)**, умение да се формира мисълта, така че да се изрази с наличните езикови средства и др.

Четенето се осъществява върху два вида текстове: съставени и оригинални (адаптирани). Съставените текстове служат както за представяне и овладяване на знания и развитие на устната реч, така и за развитие на умения и навици за четене с цел извличане на информация от текста. Продължава работата по усвояване на техниката на четене върху по-сложни и по-слабо адаптирани в сравнение с III клас текстове. При подбора на текстовете за четене е търсен баланс между приказките и текстове, близки до интересите на децата в тази възраст. Използват се най-съвременни методи за овладяване на тази изключително важна речева дейност. Задачите са ориентирани към формиране на навици за езикова и контекстуална догадка, към използване на различни стратегии за подборно и бегло четене, за работа върху интонацията и за развиване на механизмите за прогнозиране. Предтекстовата работа улеснява разбирането. Някои задачи имат за

цел да предизвикат интереса на учениците към текста и да развият умения за прогнозиране по заглавие, а други са насочени към формиране на умение за озаглавяване на текста според съдържанието и за предвиждане развитието на сюжета. През IV клас се работи по-целенасочено върху разбирането. Въведена е рубриката „**Поговорим**“, с която се цели формиране на умения за откриване на смисъла. За първи път се работи и върху развиване на умението за сравняване на два текста като се търси общото и различното между тях. Включени са и задачи за съотнасяне на картини към отделни епизоди от текста.

Писането е представено в рамките на програмните изисквания. Особено внимание се обръща на усвояването на правописа на новите думи.

3. Структура на методическата система „Карусель 3“

Системата включва: *учебник, тетрадка за самостоятелна работа, методическо ръководство, аудиокасета.*

Учебникът е построен върху тематични цикли, в които се съдържат следните типове уроци: за нови знания и формиране на умения и навици за извършване на речеви дейности по дадена тема. Тези уроци обикновено се реализират в два или три учебни часа, което позволява да се проследи пътят на формирането на уменията и навиците от въвеждане на новите езикови форми, през целенасочена автоматизация на навика до изграждане на умения за творческа дейност. Много често уроците за четене, включени в цикъла, са със същата тематична насоченост. В цикъла задължително присъстват обобщителни уроци. По-рядко обобщенията се правят върху по-широк тематичен материал.

Типовете уроци под надслов **„Как танцует русское слово“** са предназначени специално за обобщение на значението, употребата и формите на граматичните структури, които са били предмет на овладяване в началния етап.

Предвидени са часове за провеждане на задължителните тестове за проверка равнището на овладяване и качествата на формираните умения и навици.

Тетрадката за самостоятелна работа е предназначена за упражняване и затвърдяване на преподадения лексически и граматичен материал. Задачите в нея включват разнообразни занимателни дейности: рисуване, решаване на кръстословици, игри и др.

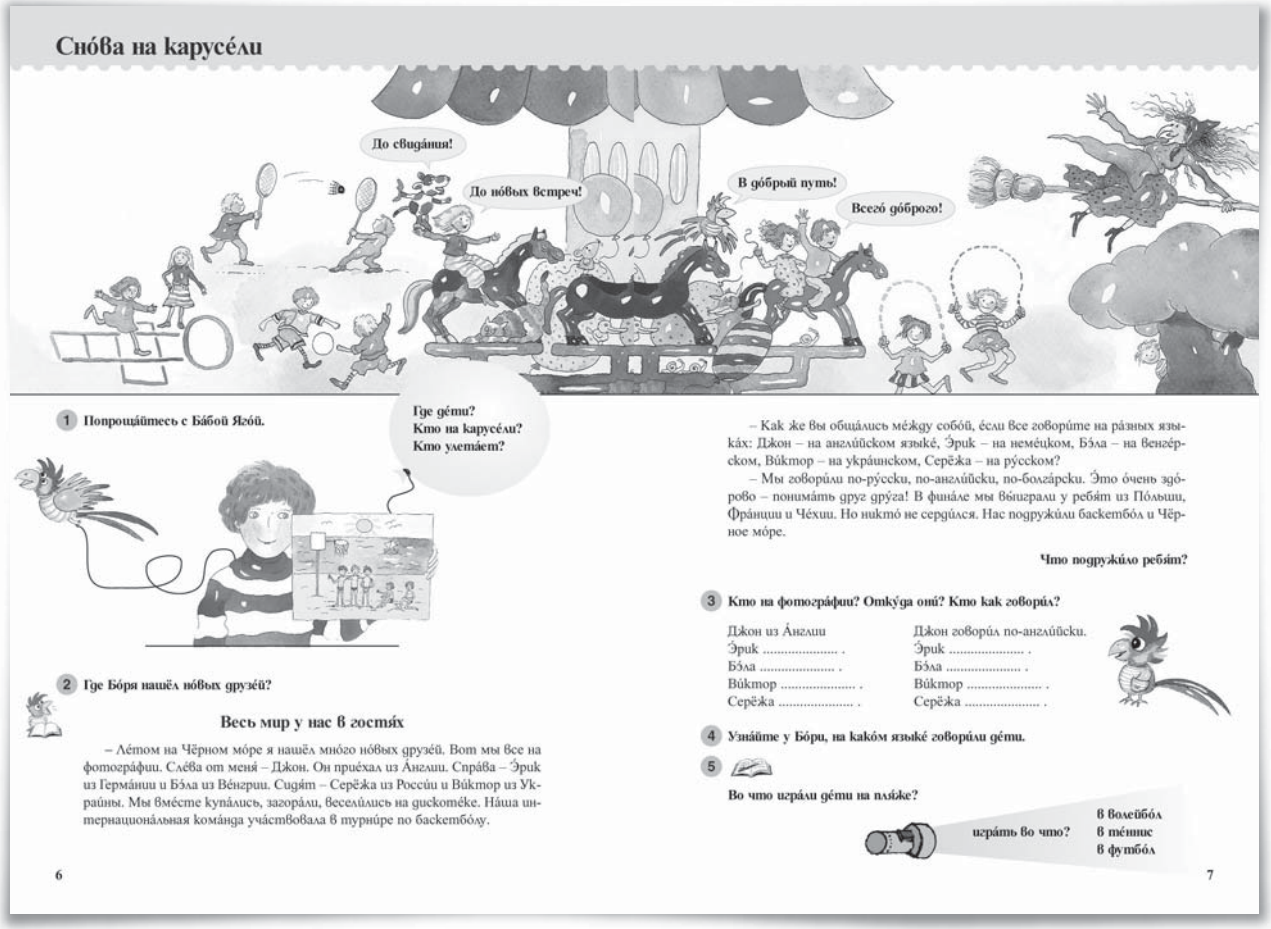
В тетрадката продължава работата по проекта **„Пишем книжку о себе“**. Страничките се запълват главно след обобщителните уроци и след уроците празници. Работата по книжката спомага за развиване на писмената реч и за обобщаване на различните навици на по-творческо равнище.

Методическото ръководство включва:
– концепция за системата „Карусель“;
– указания за работа по отделните теми;
– приложение: песни и текстове за аудиране;
– лексически минимум;
– примерно годишно разпределение.

Аудиокасетата включва:
– запис на текстове, стихотворения и песни.

Указания за работа по отделните теми

Учебникът започва с няколко урока за преговор, които включват темите „Снова на каруселли“, „Летняя радуга“, „Завтра в школу“ и са предвидени за 6 часа. Те не съдържат нов лексичен и граматичен материал, а целят да се повтори лексиката от някои основни теми и учениците лесно и плавно да се адаптират към руския език.

Сно́ва на каруселя́х

До свида́ния!

До но́вых встреч!

В до́брый путь!

Всего́ до́брого!

1 Попроща́йтесь с Ба́бой Ягой́.

Где де́ти?
Кто на каруселя́х?
Кто улета́ет?

2 Где Бо́ря нашёл но́вых друзе́й?

Весь мир у нас в гостя́х

– Ле́том на Чёрном мо́ре я нашёл мно́го но́вых друзе́й. Вот мы все на фотогра́фии. Сле́ва от меня́ – Джон. Он прие́хал из А́нглии. Спра́ва – Э́рик из Герма́нии и Бэ́ла из Ве́нгрии. Сидя́т – Серёжа из Росси́и и Ви́ктор из Украи́ны. Мы вме́сте купа́лись, загора́ли, весели́лись на диско́теке. На́ша интернациона́льная кома́нда уча́ствовала в турни́ре по баскетбо́лу.

– Как же вы общали́сь ме́жду собо́й, е́сли все говори́те на ра́зных языка́х: Джон – на англи́йском языке́, Э́рик – на неме́цком, Бэ́ла – на венге́рском, Ви́ктор – на украи́нском, Серёжа – на ру́сском?

– Мы говори́ли по-ру́сски, по-англи́йски, по-болга́рски. Э́то о́чень здо́рово – понима́ть друг дру́га! В фина́ле мы вы́играли у ребя́т из По́льши, Фра́нции и Че́хии. Но никто́ не серди́лся. Нас подружи́ли баскетбо́л и Чёрное мо́ре.

Что подружи́ло ребя́т?

3 Кто на фотогра́фии? Отку́да они́? Кто как говори́л?

Джон из А́нглии	Джон говори́л по-англи́йски.
Э́рик	Э́рик ..... .
Бэ́ла	Бэ́ла ..... .
Ви́ктор	Ви́ктор ..... .
Серёжа	Серёжа ..... .

4 Узна́йте у Бо́ри, на како́м языке́ говори́ли де́ти.

5

Во что игра́ли де́ти на пля́же?

игра́ть во что? — в волейбо́л, в те́ннис, в футбо́л

6 7

Тема: Снова на каруселли

За този урок са предвидени **два часа.**

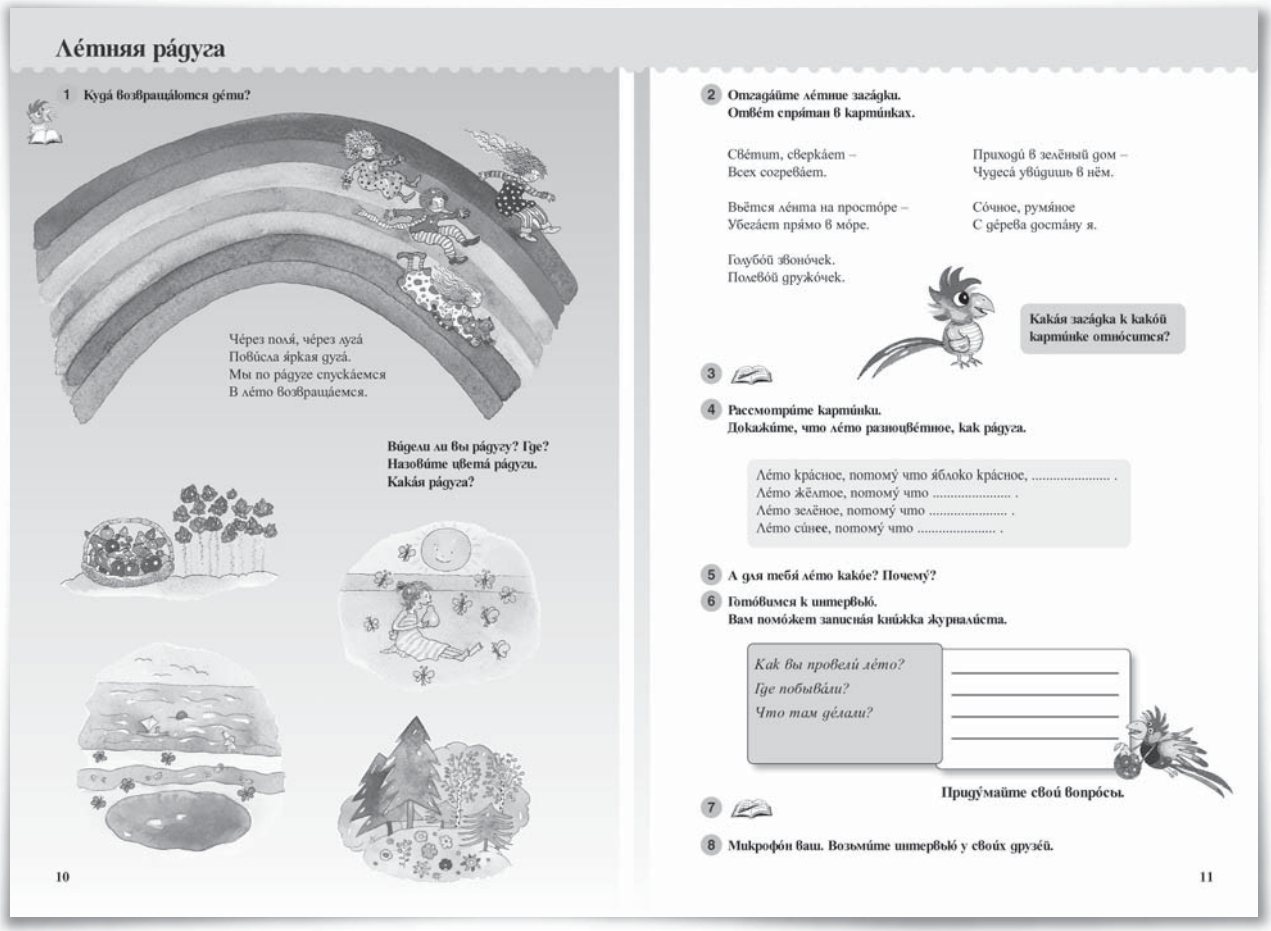
I. Цели:

1. Преговор на лексиката от руския речеви етикет в ситуациите покана за действие и сбогуване.
2. Преговор на активната лексика по темата и на конструкциите **„говорить на русском языке“** и **„говорить по-русски“** (респективно се включват и други езици); **„играть, отдыхать (где?)“** и **„играть (во что?)“**.
3. Преговор на названията на някои популярни детски игри.
4. Развитие на навиците за аудиране и четене.

II. Ход на урока:

1. Учителят предлага на учениците да разгледат илюстрацията с въртележката. С помощта на позната лексика от III клас се провежда беседа, като за опора се използват въпросите от учебника и изразите от учебника за сбогуване с Баба Яга.
2. Преминава се към разказа **„Весь мир у нас в гостях“** чрез съотнасяне на текста с илюстрацията.

3. Изпълняват се упр. 3, 4 и упр. 1 от тетрадката за самостоятелна работа (ТСР) за преговор на изразите **Кто откуда?, Кто как говорил?** и **Кто на каком языке говорил?**
4. Урокът следва упражненията в учебника, като в определени моменти се включва и ТСР.
5. Стихотворението в края на урока се прослушва с цел развиване навиците за аудиране.
6. Чрез упр. 11 се цели формиране на навици за подборно четене, а чрез упр. 13 постепенно започва работата върху развиване на монологичната реч.

Лéтняя рáдуга

1 Кудá возвращáются дéти?

Чéрез поля́, чéрез лугá
Повúсла я́ркая дугá.
Мы по рáдуге спускáемся
В лéто возвращáемся.

Вúдели ли вы рáдугу? Где?
Назовúте цвета́ рáдуги.
Какáя рáдуга?

2 Отгадáйте лéтние загáдки.
Отвéт спрятан в картúнках.

Свéтит, сверкáет –
Всех согревáет.

Вьётся лéнта на простóре –
Убегáет прямо в мóре.

Голубóй звонóчек.
Полевóй дружóчек.

Приходú в зелёный дом –
Чудесá увúдишь в нём.

Сóчное, румя́ное
С дéрева достáну я.

Какáя загáдка к какóй
картúнке относúтся?

3

4 Рассмотрúте картúнки.
Докажúте, что лéто разноцвéтное, как рáдуга.

Лéто крáсное, потомý что я́блоко крáсное, ...
Лéто жёлтое, потомý что ..... .
Лéто зелёное, потомý что ..... .
Лéто сúнее, потомý что ..... .

5 А для тебя́ лéто какóе? Почемý?

6 Готóвимся к интервью́.
Вам помóжет записна́я кни́жка журнали́ста.

Как вы провели́ лéто?
Где побывáли?
Что там дéлали?

Придýмайте свой вопрóсы.

7

8 Микрофóн ваш. Возьмúте интервью́ у свои́х друзéй.

10

11

Тема: Летняя радуга

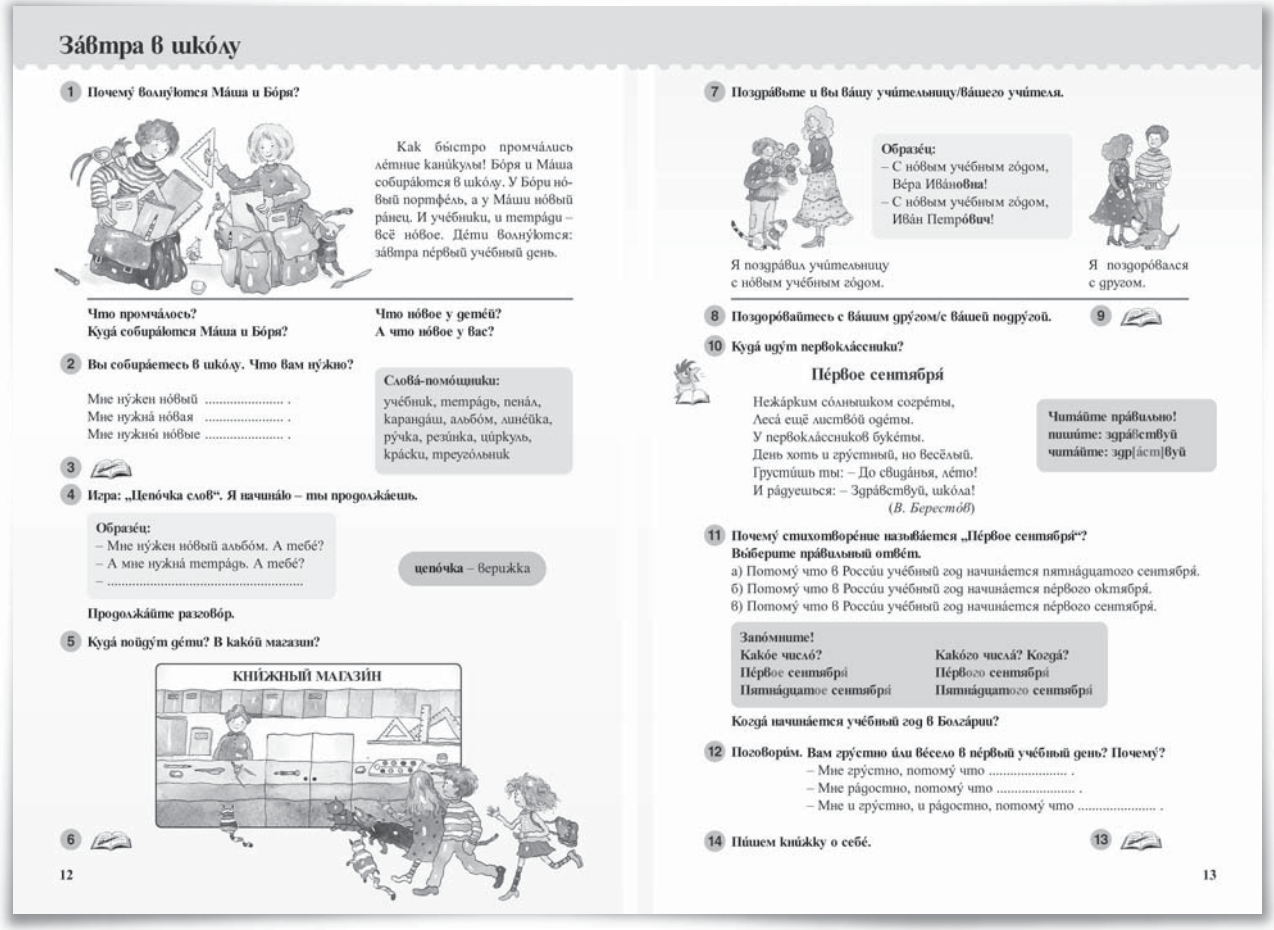
Урокът е предвиден за **един час.**

I. Цели:

1. Активизиране на лексиката по темите **„Цвета“, „Фрукты“, „Овощи“** и част от лексиката по темата **„Природа“**.
2. Развитие на монологичната реч на учениците.

II. Ход на урока:

1 Урокът започва с разглеждането на картинката с дъгата. Провежда се беседа за лятото чрез използване на позната лексика.
2. Чрез упр. 2 се развиват уменията за свързване на зрителния образ със слуховия, като учениците трябва да определят коя гатанка към коя картина се отнася.
3. С упр. 4 се развива монологичната реч на учениците.
4. Упр. 7 подготвя учениците за интервю. Първите три въпроса от него са дадени като модел, а учениците имат три реда за свои въпроси. Целта на това упражнение е децата да се учат да задават свързани въпроси под ръководството и с помощта на учителя. Може предварително да изработят „микрофон“, тъй като играта **„Интервью“** ще се появява и в следващи уроци.

Зáвтра в шкóлу

1 Почемý волнýются Máша и Бóря?

Как быстро промчáлись лéтние канúкулы! Бóря и Máша собирáются в шкóлу. У Бóри нóвый портфéль, а у Máши нóвый рáнец. И учéбники, и тетрáди – всё нóвое. Дéти волнýются: зáвтра пéрвый учéбный день.

Что промчáлось?
Кудá собирáются Máша и Бóря?

Что нóвое у детéй?
А что нóвое у вас?

2 Вы собирáетесь в шкóлу. Что вам нýжно?

Мне нýжен нóвый ..... .
Мне нужнá нóвая ..... .
Мне нужны нóвые ..... .

Слова́-помóщники:
учéбник, тетрáдь, пенáл, карандáш, альбóм, линéйка, рýчка, резúнка, цúркуль, крáски, треугóльник

3

4 Игра: „Цепóчка слов". Я начинáю – ты продолжáешь.

Образéц:
– Мне нýжен нóвый альбóм. А тебé?
– А мне нужнá тетрáдь. А тебé?
– .....

цепóчка – верúжка

Продолжáйте разговóр.

5 Кудá пойдýт дéти? В какóй магазúн?

6

12

7 Поздрáвьте и вы вáшу учúтельницу/вáшего учúтеля.

Образéц:
– С нóвым учéбным гóдом, Вéра Ивáновна!
– С нóвым учéбным гóдом, Ивáн Петрóвич!

Я поздрáвил учúтельницу с нóвым учéбным гóдом.

Я поздорóвался с другóм.

8 Поздорóвайтесь с вáшим другóм/с вáшей подрýгой.

9

10 Кудá идýт первоклáссники?

Пéрвое сентября́

Нежáрким сóлнышком согрéты,
Лесá ещё листвóй одéты.
У первоклáссников букéты.
День хоть и грýстный, но весёлый.
Грустúшь ты: – До свидáнья, лéто!
И рáдуешься: – Здрáвствуй, шкóла!
(*В. Берестóв*)

Чита́йте прáвильно!
пишúте: здрáвствуй
чита́йте: здр[áст]вуй

11 Почемý стихотворéние называ́ется „Пéрвое сентября́"?
Выберúте прáвильный отвéт.
а) Потомý что в Россúи учéбный год начинáется пятнáдцатого сентября́.
б) Потомý что в Россúи учéбный год начинáется пéрвого октября́.
в) Потомý что в Россúи учéбный год начинáется пéрвого сентября́.

Запóмните!

Какóе числó?	Какóго числá? Когдá?
Пéрвое сентября́	Пéрвого сентября́
Пятнáдцатое сентября́	Пятнáдцатого сентября́

Когдá начинáется учéбный год в Болгáрии?

12 Поговорúм. Вам грýстно úли вéсело в пéрвый учéбный день? Почемý?
– Мне грýстно, потомý что ..... .
– Мне рáдостно, потомý что ..... .
– Мне и грýстно, и рáдостно, потомý что ..... .

14 Пúшем книжку о себé.

13

13

Тема: Завтра в школу

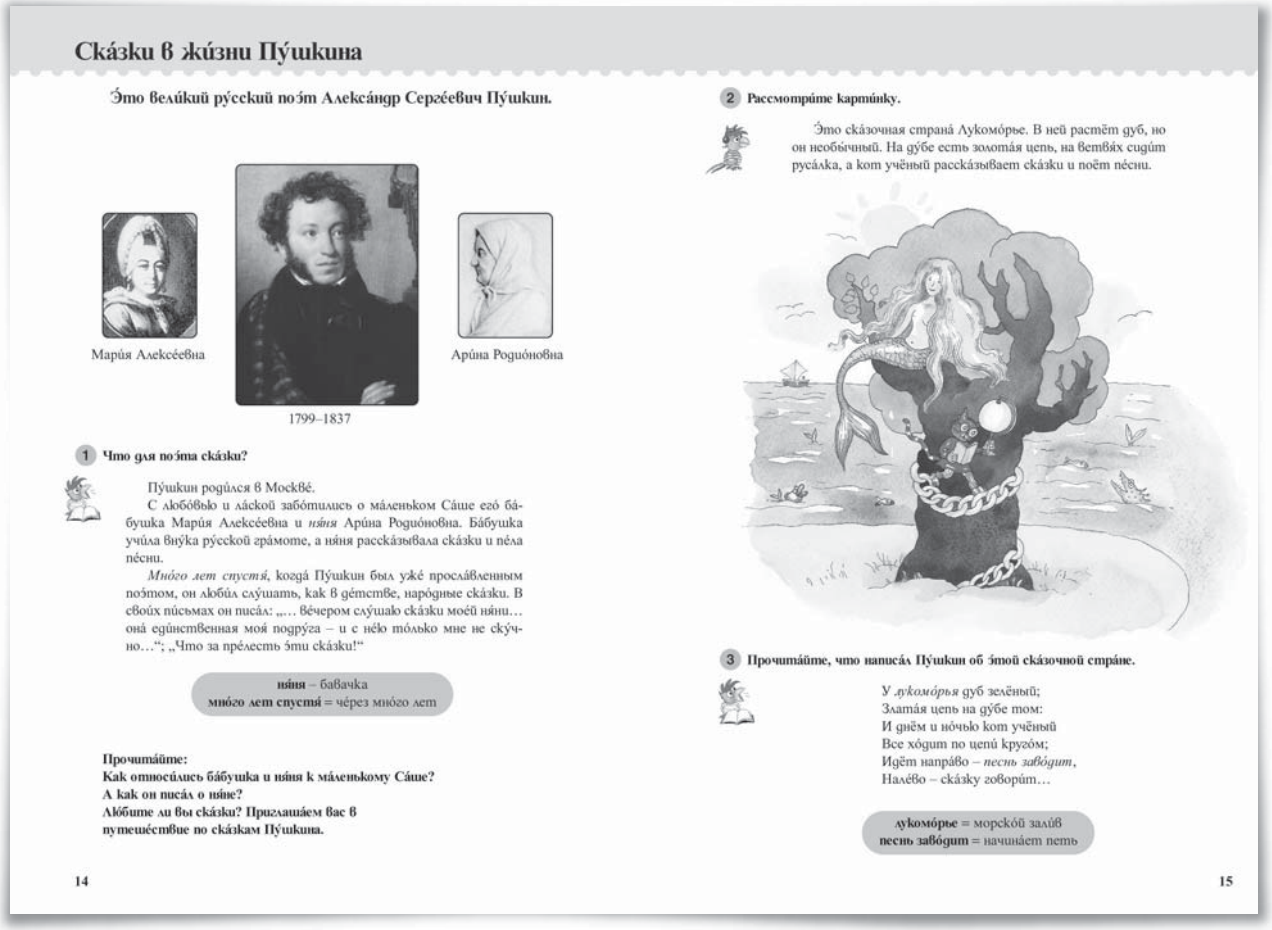
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Преговор на лексиката по тема „**Школа и школьные принадлежности**".
2. Разграничаване на ситуациите при употреба на конструкции **„поздравляю (с чем?)"** и **„здороваюсь при встрече (с кем?)".**
3. Развитие на диалогичната реч на учениците.
4. Получаване на страноведска информация във връзка с първия учебен ден в Русия.

II. Ход на урока:

1. Урокът може да започне с беседа по картината и отговор на въпросите.
2. С упр. 2 и 4 се преговаря лексиката по темата. С многократното повторение на употребата на наречието **„нужно"** се преодолява интерференцията.
3. Чрез играта **„Цепочка слов",** упр. 5 и упр. 2 от ТСР се развива диалогичната реч на учениците.
4. За да се избегнат грешките в употребата на глаголите **„поздравить"** и **„поздороваться"** се изпълняват упр. 7 и 8 от учебника. Затвърдява се с упр. 3 от ТСР.
5. Чрез стихотворението **„Первое сентября"** се въвежда страноведска информация, работи се върху произношението на поздрава **„Здравствуй"** и върху конструкциите **„Какое число сегодня?"** и **„Когда (Какого числа) это происходит?".** Чрез отговорите а, б, в от упр. 11 се развива умението за прогнозиране на съдържанието според заглавието.
6. Продължава работата по проекта **„Пишем книжку о себе".**

Ска́зки в жи́зни Пу́шкина

Э́то вели́кий ру́сский по́эт Алекса́ндр Серге́евич Пу́шкин.

Мари́я Алексе́евна

1799–1837

Ари́на Родио́новна

1 Что для по́эта ска́зки?

Пу́шкин роди́лся в Москве́.

С любо́вью и ла́ской забо́тились о ма́леньком Са́ше его́ ба́бушка Мари́я Алексе́евна и *ня́ня* Ари́на Родио́новна. Ба́бушка учи́ла вну́ка ру́сской гра́моте, а ня́ня расска́зывала ска́зки и пе́ла пе́сни.

Мно́го лет спустя́, когда́ Пу́шкин был уже́ просла́вленным по́этом, он люби́л слу́шать, как в де́тстве, наро́дные ска́зки. В свои́х пи́сьмах он писа́л: „... ве́чером слу́шаю ска́зки мое́й ня́ни... она́ еди́нственная моя́ подру́га – и с не́ю то́лько мне не ску́чно...“; „Что за пре́лесть э́ти ска́зки!“

ня́ня – ба́вачка
мно́го лет спустя́ = че́рез мно́го лет

Прочита́йте:
Как относи́лись ба́бушка и ня́ня к ма́ленькому Са́ше?
А как он писа́л о ня́не?
Лю́бите ли вы ска́зки? Приглаша́ем вас в путеше́ствие по ска́зкам Пу́шкина.

2 Рассмотри́те карти́нку.

Э́то ска́зочная страна́ Лукомо́рье. В ней растёт дуб, но он необы́чный. На дубе есть золота́я цепь, на ветвя́х сиди́т руса́лка, а кот учёный расска́зывает ска́зки и поёт пе́сни.

3 Прочита́йте, что написа́л Пу́шкин об э́той ска́зочной стране́.

У *лукомо́рья* дуб зелёный;
Златая́ цепь на дубе том:
И днём и но́чью кот учёный
Все хо́дит по цепи́ круго́м;
Идёт напра́во – *песнь заво́дит*,
Нале́во – ска́зку говори́т...

лукомо́рье = морско́й зали́в
песнь заво́дит = начина́ет петь

14 15

Тема: Сказки в жизни Пушкина

Урокът е предвиден за **два часа.**

Цели:

1. Разширяване на информацията за великия руски поет А. С. Пушкин.
2. Четене на кратки откъси от приказките на Пушкин.

Темата за А. С. Пушкин се залага в III клас. Идеята е във всеки следващ клас знанията за Пушкин да се разширяват с нови елементи. През тази година чрез кратко текстче учениците се запознават с детството на поета. Децата разглеждат детския портрет на Пушкин и портретите на Арина Родионовна и Мария Алексеевна. Учителят може да покаже и други портрети на поета и неговите близки, както и други илюстрации към приказките му.

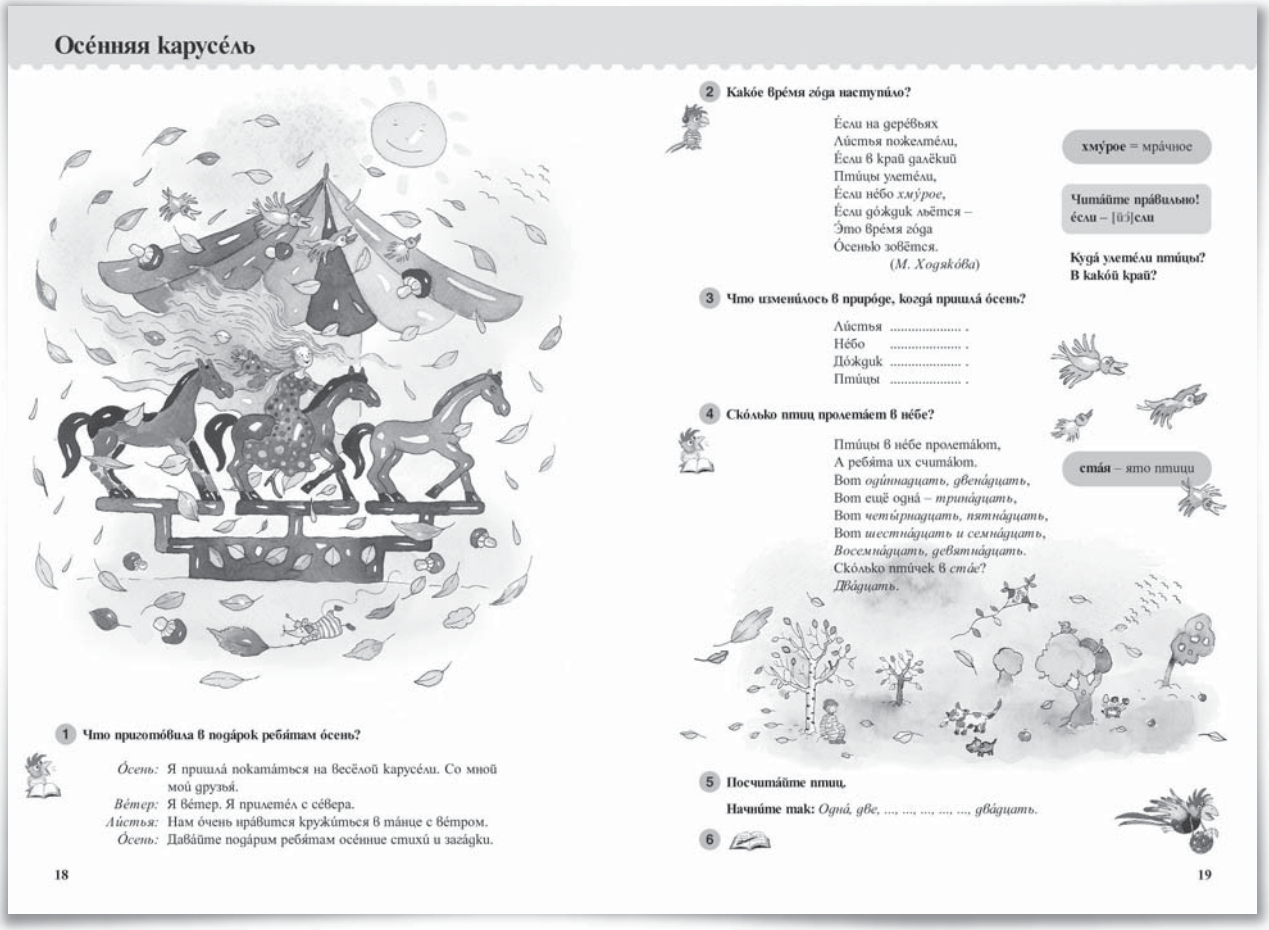
Втората част на урока е оформена като колаж с кратки откъси от най-известните приказки на Пушкин с леки задачи по тях.

Тема: Осенняя карусель

Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Обогатяване на речниковия запас с лексика по темата **„Осень“.**
2. Развиване на умението за диференциране на признаците при описание на ранната и късната есен.

Осе́нняя каруся́ль

1 **Что пригото́вила в пода́рок ребя́там о́сень?**

О́сень: Я пришла́ поката́ться на весёлой каруся́ли. Со мной мой друзья́.
Ве́тер: Я ве́тер. Я прилете́л с се́вера.
Ли́стья: Нам о́чень нра́вится кружи́ться в та́нце с ве́тром.
О́сень: Дава́йте пода́рим ребя́там осе́нние стихи́ и зага́дки.

18

2 **Како́е вре́мя го́да наступи́ло?**

Е́сли на дере́вьях
Ли́стья пожелте́ли,
Е́сли в край далёкий
Пти́цы улете́ли,
Е́сли не́бо *хму́рое*,
Е́сли до́ждик льётся –
Э́то вре́мя го́да
О́сенью зовётся.
(*М. Ходяко́ва*)

хму́рое = мра́чное

Чита́йте пра́вильно!
е́сли – [й'э]**сли**

Куда́ улете́ли пти́цы?
В како́й край?

3 **Что измени́лось в приро́де, когда́ пришла́ о́сень?**

Ли́стья ..... .
Не́бо ..... .
До́ждик ..... .
Пти́цы ..... .

4 **Ско́лько птиц пролета́ет в не́бе?**

Пти́цы в не́бе пролета́ют,
А ребя́та их счита́ют.
Вот *оди́ннадцать, двена́дцать,*
Вот ещё одна́ – *трина́дцать,*
Вот *четы́рнадцать, пятна́дцать,*
Вот *шестна́дцать и семна́дцать,*
Восемна́дцать, девятна́дцать.
Ско́лько пти́чек в *ста́е*?
Два́дцать.

ста́я – ято птици

5 **Посчита́йте птиц.**
Начни́те так: *Одна́, две, ..., ..., ..., ..., два́дцать.*

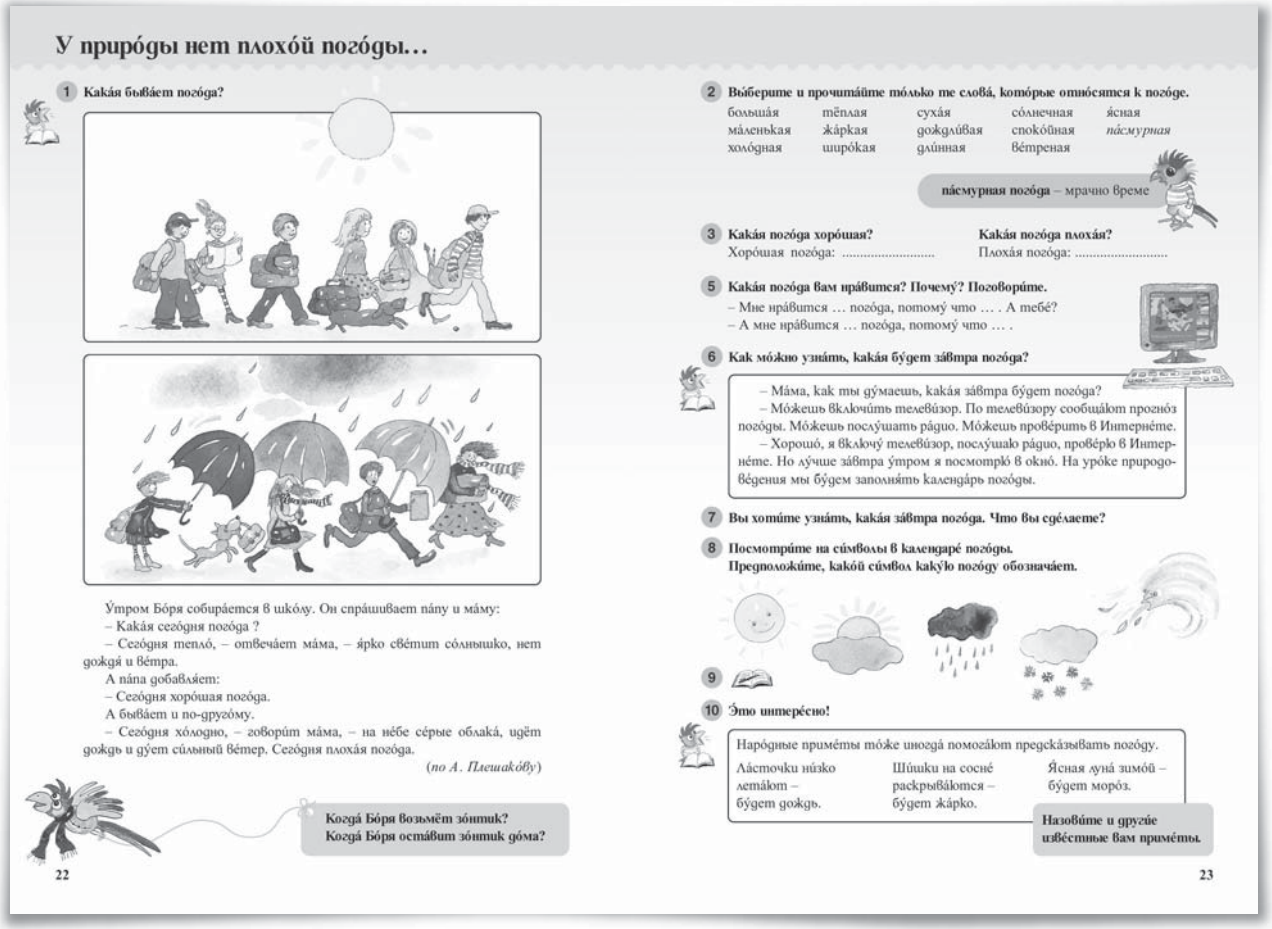
6

19

3. Въвеждане на първоначална информация за меко и твърдо склонение на прилагателните.
4. Усъвършенстване на произносителните навици.
5. Преговор на числителните до 20.

II. Ход на урока:

1. Урокът може да започне с беседа за приближаващата есен.
2. Следва разглеждане и описание на картинката и четене на диалога от упр. 1. Диалогът се прочита неколкократно по роли.
3. Чрез четене на стихчето **„Если на деревьях“** се работи върху произношението на гласната е в ударна позиция в началото на думата с цел преодоляване на интерференцията.
4. Упр. 3 служи за формиране на навици за монологична реч по зададено начало на израза.
5. Чрез упр. 4 и 5 повтарят числителните от 11 до 20, като се обръща внимание на произносителните и орфографичните особености на числителните 11, 12 и 14, където традиционно се проявява интерференцията.
6. Упр. 7 и 8 въвеждат и затвърдяват признаците на ранната и късната есен.
7. Урокът завършва с играта **„Бывает – не бывает“,** с която се цели овладяване на лексиката по темата. Играта се провежда по следния начин: Преподавателят назовава картина с есенен пейзаж, а учениците назовават годишното време.Преподавателят назовава разбъркано признаците на ранната и късната есен, а учениците ги диференцират: когато чуят признак на ранна есен, отговарят **„бывает“,** а когато чуят признак на късната есен, отговарят **„не бывает“.**

У приро́ды нет плохо́й пого́ды…

1 Кака́я быва́ет пого́да?

У́тром Бо́ря собира́ется в шко́лу. Он спра́шивает па́пу и ма́му:
– Кака́я сего́дня пого́да ?
– Сего́дня тепло́, – отвеча́ет ма́ма, – я́рко све́тит со́лнышко, нет дожда́ и ве́тра.
А па́па добавля́ет:
– Сего́дня хоро́шая пого́да.
А быва́ет и по-друго́му.
– Сего́дня хо́лодно, – говори́т ма́ма, – на не́бе се́рые облака́, идёт дождь и ду́ет си́льный ве́тер. Сего́дня плоха́я пого́да.
(*по А. Плешако́ву*)

Когда́ Бо́ря возьмёт зо́нтик?
Когда́ Бо́ря оста́вит зо́нтик до́ма?

22

2 Выберите и прочита́йте то́лько те слова́, кото́рые отно́сятся к пого́де.

больша́я	тёплая	суха́я	со́лнечная	я́сная
ма́ленькая	жа́ркая	дожди́вая	споко́йная	*па́смурная*
холо́дная	широ́кая	дли́нная	ве́треная	

па́смурная пого́да – мрачно време

3 Кака́я пого́да хоро́шая?
Хоро́шая пого́да: .....

Кака́я пого́да плоха́я?
Плоха́я пого́да: .....

5 Кака́я пого́да вам нра́вится? Почему́? Поговори́те.
– Мне нра́вится … пого́да, потому́ что … . А тебе́?
– А мне нра́вится … пого́да, потому́ что … .

6 Как мо́жно узна́ть, кака́я бу́дет за́втра пого́да?

– Ма́ма, как ты ду́маешь, кака́я за́втра бу́дет пого́да?
– Мо́жешь включи́ть телеви́зор. По телеви́зору сообща́ют прогно́з пого́ды. Мо́жешь послу́шать ра́дио. Мо́жешь прове́рить в Интерне́те.
– Хорошо́, я включу́ телеви́зор, послу́шаю ра́дио, прове́рю в Интерне́те. Но лу́чше за́втра у́тром я посмотрю́ в окно́. На уро́ке природове́дения мы бу́дем заполня́ть календа́рь пого́ды.

7 Вы хоти́те узна́ть, кака́я за́втра пого́да. Что вы сде́лаете?

8 Посмотри́те на си́мволы в календаре́ пого́ды. Предположи́те, како́й си́мвол каку́ю пого́ду обознача́ет.

9

10 Э́то интере́сно!

Наро́дные приме́ты мо́жет иногда́ помога́ют предска́зывать пого́ду.

Ла́сточки ни́зко лета́ют – бу́дет дождь.	Ши́шки на сосне́ раскрыва́ются – бу́дет жа́рко.	Я́сная луна́ зимо́й – бу́дет моро́з.

Назови́те и други́е изве́стные вам приме́ты.

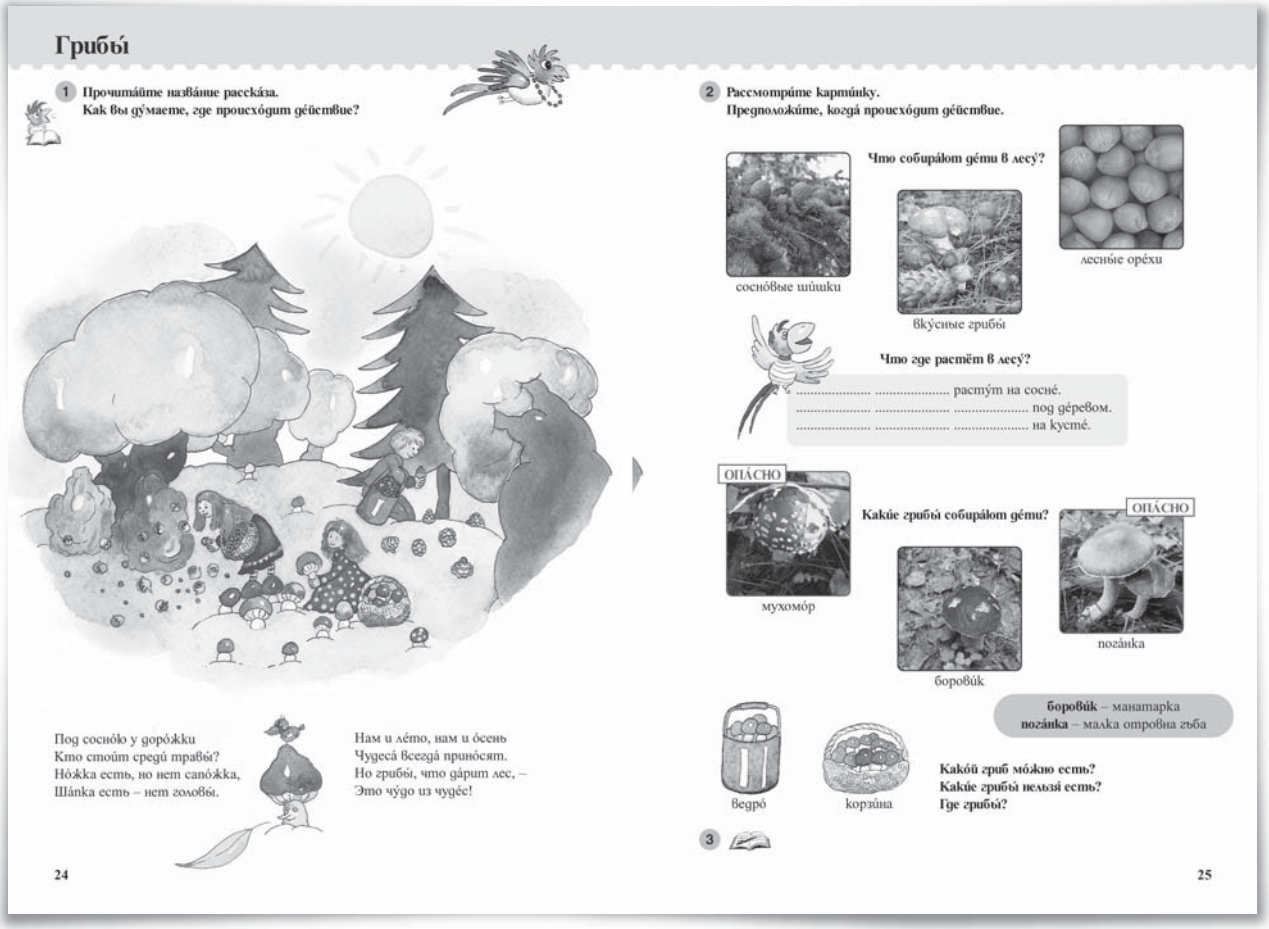
23

Тема: У природы нет плохой погоды…

Урокът е предвиден за **един час.**

Цели:
1. Въвеждане на лексиката по тема **„Погода“.**
2. Работа върху антонимични конструкции.

II. Ход на урока:
1. Двата текста – упр. 1 и упр. 6 въвеждат лексиката по темата, която се затвърдява чрез упр. 2, 3, 4.
2. Упр. 5 служи за развиване на речевата компетенция на учениците.
3. След работа по двата текста децата се учат да отговарят на въпросите **„Какая сегодня погода?“** и **„Какая будет завтра погода?“.**
4. Лексиката се затвърдява чрез упр. 8 и упр. 2 от ТСР.
5. Упр. 10 развива монологичната реч на учениците.

Тема: Грибы

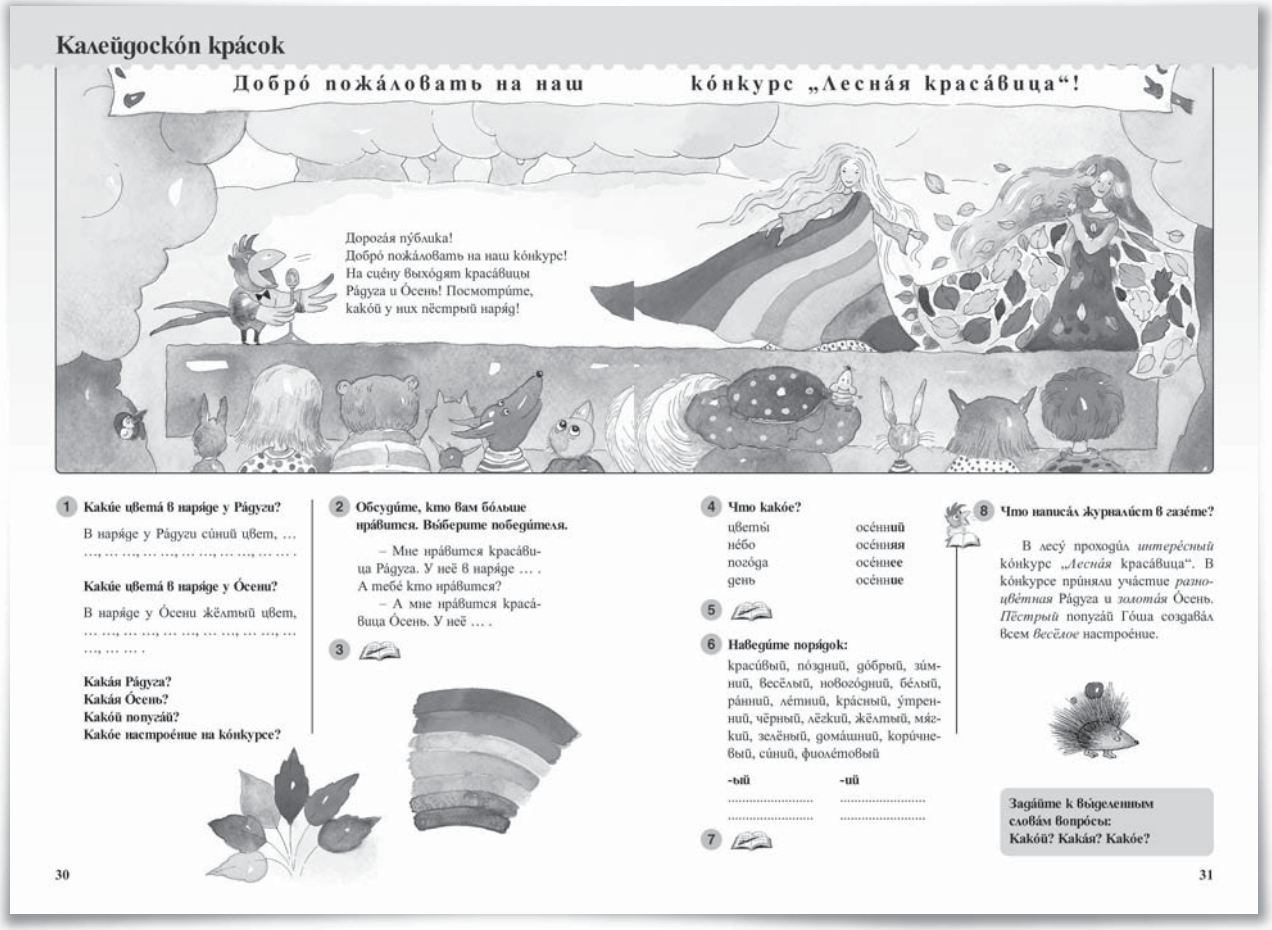
Урокът е предвиден за **три часа.**

I. Цели:

1. Продължаване на работата върху техниката на четене и формиране на умения и навици за извличане на информация от текст.
2. Въвеждане на лексиката по тема **„Природа“.**
3 Въвеждане на числителните до 100.

II. Ход на урока:

1. Първите 2 часа са посветени на работа върху текст. С въпроса към заглавието се цели развиване на механизмите за прогнозиране и пораждане на интерес към текста.
2. Чрез предтекстовата работа се улеснява разбирането и се въвежда лексиката, която се затвърдява в упр. 1 в ТСР.
3. Текстът се чете от учителя. Може да се предложи второ четене наум с цел развиване на умението за извличане на информация.
4. Упражненията след текста служат за прилагане на различни стратегии за четене, за развиване на езиковата догадка и на навици за подборно и бегло четене.
5. Чрез упр. 8 се проверява разбирането, като въпросите по съдържанието на текста може да се разширят.
6. В упр. 9 и упр. 3 от ТСР се повтарят признаците на ранната есен.
7. Упр. 11 подготвя учениците за изразително четене. Отделните моменти се четат с подходяща интонация, след което се чете по роли.
8. В третия час **„Лесная математика“** се преговарят числителните до 50 и се въвеждат числителните до 100. Правописът на числителните се затвърдява чрез упр. 4 в ТСР.

Тема: Калейдоскоп красок

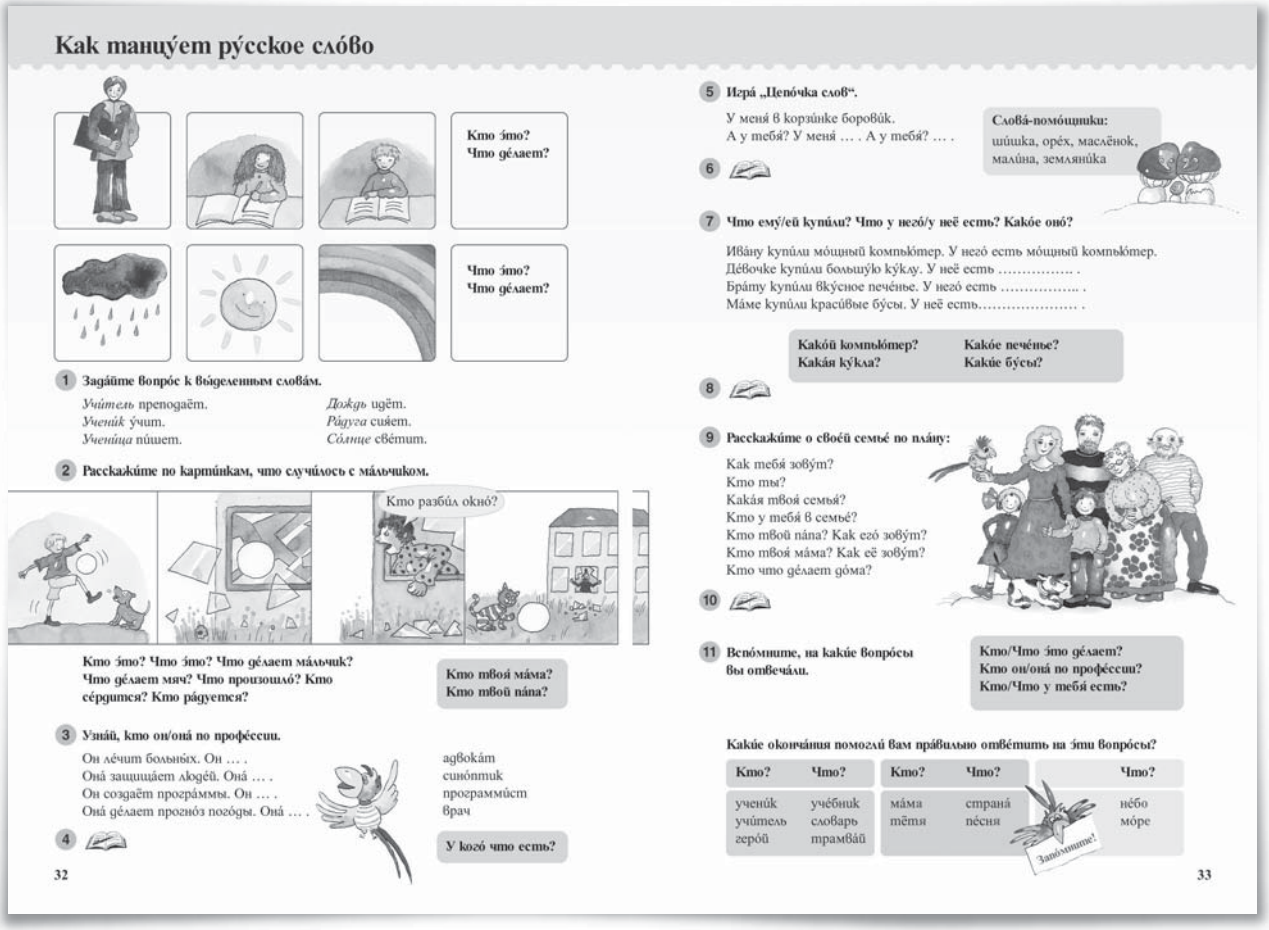
Урокът е предвиден за **един час.**

I. Цели:

1. Обобщаване на прилагателните по тема **„Осень“.**
2. Повторение на цветовете.
3. Работа върху меkото склонение на прилагателните.

II. Ход на урока:

1. Урокът е организиран под формата на конкурс, в който участват красавиците Дъга и Есен. Препоръчваме на учителя да спазва последователността на упражненията в учебника.
2. Допълнително може да се използва голям плакат, на който е нарисувана дъгата, а учениците да донесат различни есенни листа, за да се създаде празнична атмосфера и по-непринудено да се преговори лексиката.
3. Чрез упр. 2 се развива речевата компетенция на учениците, а в упр. 1 в ТСР се затвърдяват цветовете.
4. В упр. 6 и упр. 3 от ТСР се работи върху твърдото и меkото склонение.
5. Упр. 8 служи за развиване на умението да се задават въпросите: **какой, какая, какое.** Предложение за домашна работа в зависимост от конкретните условия: учениците да влязат в ролята на репортер и да напишат кратка информация за конкурса.

Как танцу́ет ру́сское сло́во

Кто э́то?
Что де́лает?

Что э́то?
Что де́лает?

1 Зада́йте вопро́с к вы́деленным слова́м.

Учи́тель преподаёт. *Дождь* идёт.
Учени́к у́чит. *Ра́дуга* сия́ет.
Учени́ца пи́шет. *Со́лнце* све́тит.

2 Расскажи́те по карти́нкам, что случи́лось с ма́льчиком.

Кто разби́л окно́?

Кто э́то? Что э́то? Что де́лает ма́льчик? Что де́лает мяч? Что произошло́? Кто се́рдится? Кто ра́дуется?

Кто твоя́ ма́ма?
Кто твой па́па?

3 Узна́й, кто он/она́ по профе́ссии.

Он ле́чит больны́х. Он … .
Она́ защища́ет лю́дей. Она́ … .
Он создаёт програ́ммы. Он … .
Она́ де́лает прогно́з пого́ды. Она́ … .

адвока́т
синоптик
программи́ст
врач

4

У кого́ что есть?

32

5 Игра́ „Цепо́чка слов".

У меня́ в корзи́нке боровик.
А у тебя́? У меня́ … . А у тебя́? … .

Слова́-помо́щники:
ши́шка, оре́х, масло́нок, мали́на, земляни́ка

6

7 Что ему́/ей купи́ли? Что у него́/у неё есть? Како́е оно́?

Ива́ну купи́ли мо́щный компью́тер. У него́ есть мо́щный компью́тер.
Де́вочке купи́ли большу́ю ку́клу. У неё есть ……. .
Бра́ту купи́ли вку́сное пече́нье. У него́ есть ……. .
Ма́ме купи́ли краси́вые бу́сы. У неё есть……. .

Како́й компью́тер? Како́е пече́нье?
Кака́я ку́кла? Каки́е бу́сы?

8

9 Расскажи́те о свое́й семье́ по пла́ну:

Как тебя́ зову́т?
Кто ты?
Кака́я твоя́ семья́?
Кто у тебя́ в семье́?
Кто твой па́па? Как его́ зову́т?
Кто твоя́ ма́ма? Как её зову́т?
Кто что де́лает до́ма?

10

11 Вспо́мните, на каки́е вопро́сы вы отвеча́ли.

Кто/Что э́то де́лает?
Кто он/она́ по профе́ссии?
Кто/Что у тебя́ есть?

Каки́е оконча́ния помогли́ вам пра́вильно отве́тить на э́ти вопро́сы?

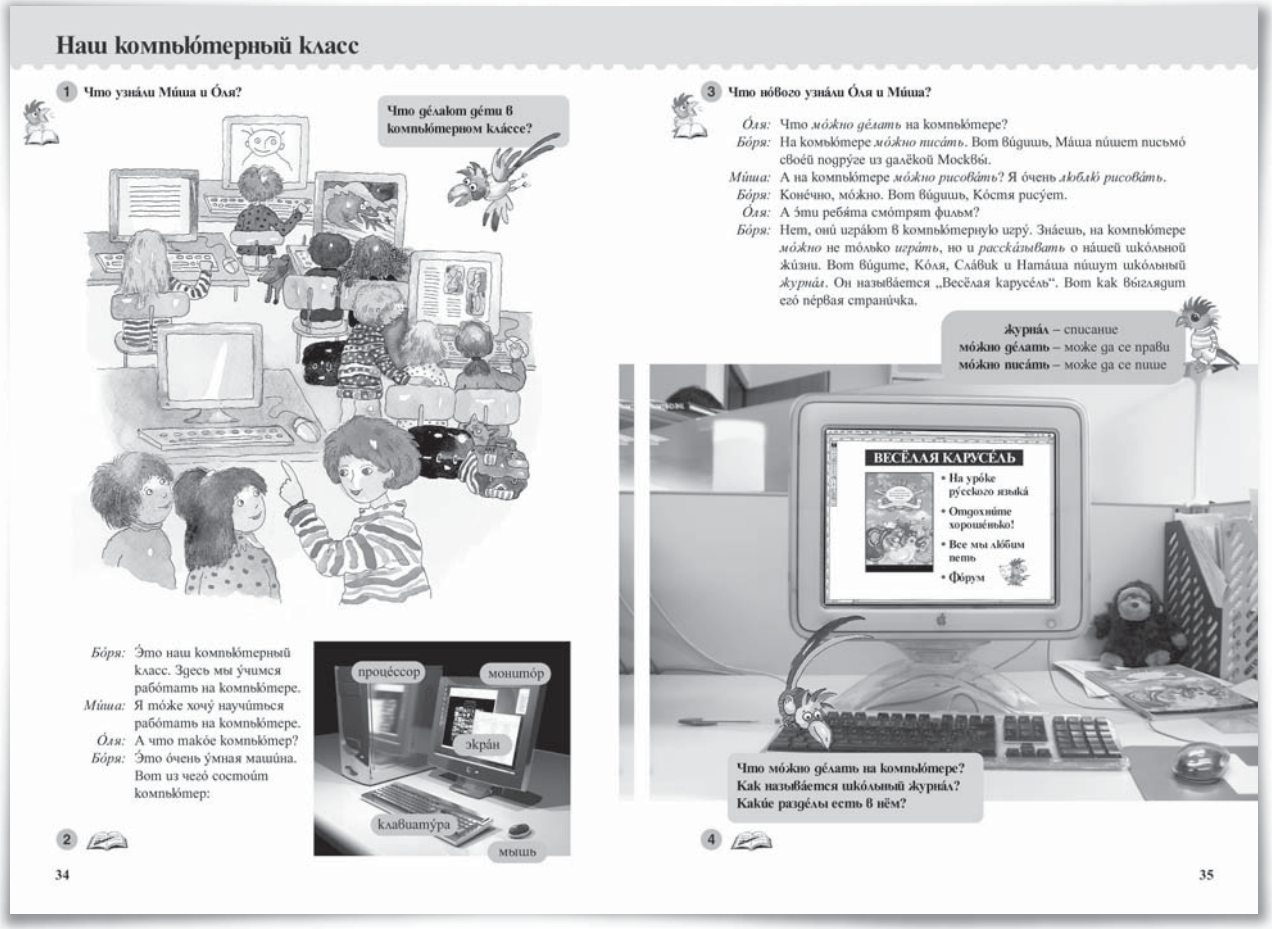
Кто?	Что?	Кто?	Что?		Что?
учени́к	уче́бник	ма́ма	страна́		не́бо
учи́тель	слова́рь	тётя	пе́сня		мо́ре
геро́й	трамва́й				

Запо́мните!

33

Тема: Как танцует русское слово

В учебника има 6 урока под същата рубрика. Целта им е да се обобщят знанията за всички падежи, които до този момент се изучават единствено в речта (урок 15 – Именительный падеж; урок 28–29 – Родительный падеж; урок 34–35 – Дательный падеж; урок 50–51 – Творительный падеж; урок 63–64 – Винительный падеж; урок 70–71 – Винительный и Предложный падеж). Акцентът в уроците пада върху осъзнаване на връзката между падежните въпроси, значенията и окончанията, което ще помогне за по-лесно усвояване на падежите в следващата степен. Обобщението се прави на по-осъзнато равнище в сравнение с III клас, а упражненията служат за овладяване на езиковия материал и за формиране на речева и комуникативна компетенция. Ето защо предлагаме след изпълнението на упражненията от учебника и ТСР учениците самостоятелно да попълват таблиците в края на всеки от обобщителните уроци. На последната страница на ТСР има стълбичка **„Танец русского слова",** чиито стъпала се запълват постепенно след работа по таблиците. По този начин учениците ще получат визуална представа за склонението на съществителните имена в единствено число.

Тема: Наш компьютерный класс

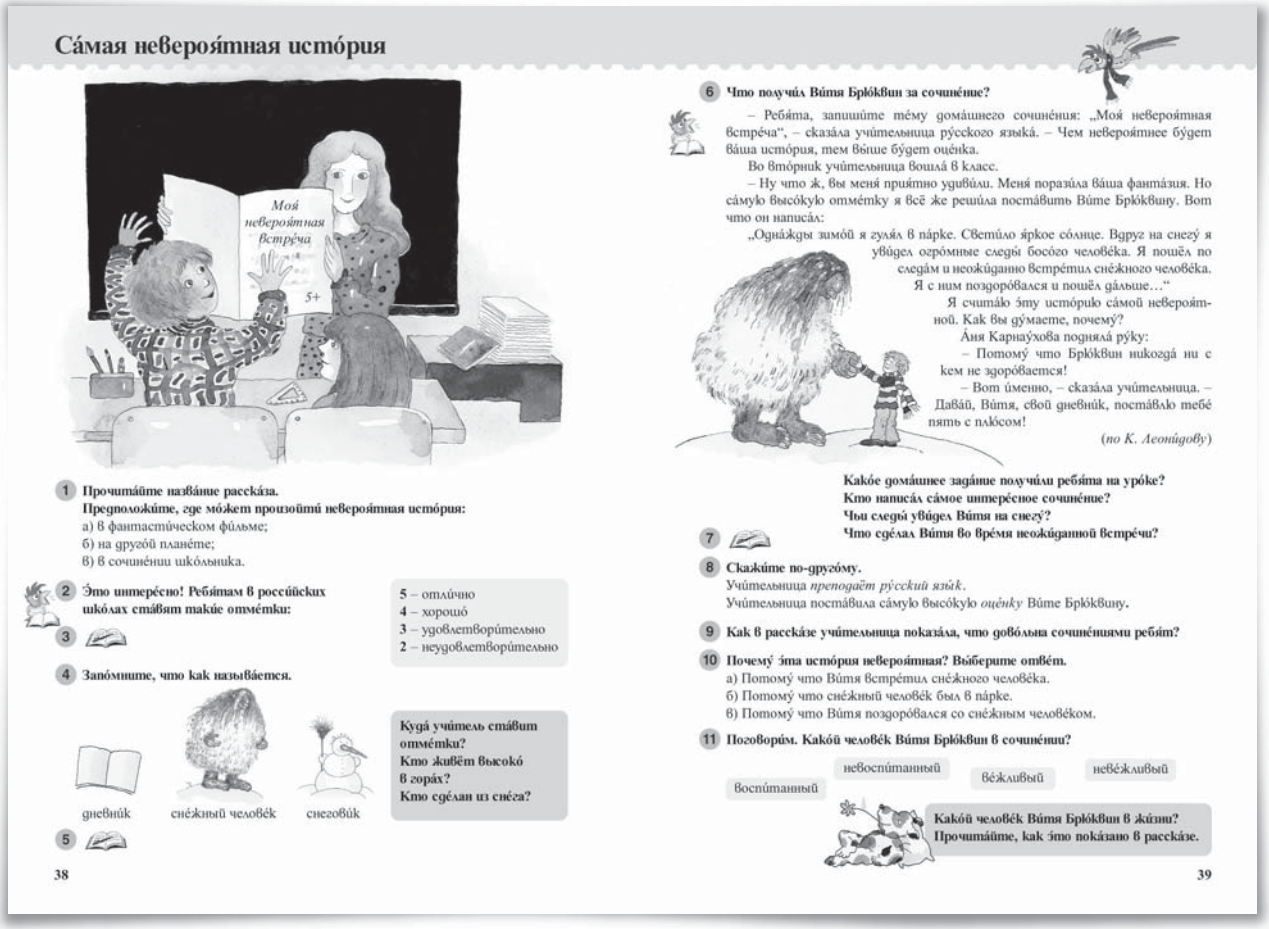
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Въвеждане на допълнителна лексика по тема „**Школа**“.
2. Усвояване спрежението на глагола **хотеть** и употребата на инфинитив след него.
3. Развиване навици за аудиране.

II. Ход на урока:

1. Урокът започва с четене на диалога, чрез който учениците се запознават с названието на отделните части на компютъра и с възможностите за работа с него.
2. Въвежда се и употребата на инфинитив след наречието **можно.** Препоръчва се да се отработи хорово и индивидуално произношението на думите **экран, монитор, мышь,** а също така да се обърне внимание на правописа на **процессор** и **экран,** който се затвърдява в упр. 1 от ТСР.
3. Вторият час започва с четене на диалога за училищното списание.
4. След неколкократното му прочитане от различни ученици може да се пристъпи към въпросите след него, които може да се разширят.
5. Следва усвояване спрежението на глагола **хотеть.** Спрежението се затвърдява в упр. 3 от ТСР.
6. Урокът завършва със самостоятелно използване на речевите модели в условията на реална комуникация (упр. 9 и 10).

Са́мая невероя́тная исто́рия

Моя́ невероя́тная встре́ча

5+

1 Прочита́йте назва́ние расска́за.
Предположи́те, где мо́жет произойти́ невероя́тная исто́рия:
а) в фантасти́ческом фи́льме;
б) на друго́й плане́те;
в) в сочине́нии шко́льника.

2 Э́то интере́сно! Ребя́там в росси́йских шко́лах ста́вят таки́е отме́тки:

5 – отли́чно
4 – хорошо́
3 – удовлетвори́тельно
2 – неудовлетвори́тельно

3

4 Запо́мните, что как называ́ется.

дневни́к снежный челове́к снегови́к

Куда́ учи́тель ста́вит отме́тки?
Кто живёт высоко́ в гора́х?
Кто сде́лан из сне́га?

5

38

6 Что получи́л Ви́тя Брю́квин за сочине́ние?

– Ребя́та, запиши́те те́му дома́шнего сочине́ния: „Моя́ невероя́тная встре́ча“, – сказа́ла учи́тельница ру́сского языка́. – Чем невероя́тнее бу́дет ва́ша исто́рия, тем вы́ше бу́дет оце́нка.

Во вто́рник учи́тельница вошла́ в класс.

– Ну что ж, вы меня́ прия́тно удиви́ли. Меня́ порази́ла ва́ша фанта́зия. Но са́мую высо́кую отме́тку я всё же реши́ла поста́вить Ви́те Брю́квину. Вот что он написа́л:

„Одна́жды зимо́й я гуля́л в па́рке. Све́тило я́ркое со́лнце. Вдруг на снегу́ я уви́дел огро́мные следы́ босо́го челове́ка. Я пошёл по следа́м и неожи́данно встре́тил сне́жного челове́ка. Я с ним поздоро́вался и пошёл да́льше…“

Я счита́ю э́ту исто́рию са́мой невероя́тной. Как вы ду́маете, почему́?

А́ня Карнау́хова подняла́ ру́ку:

– Потому́ что Брю́квин никогда́ ни с кем не здоро́вается!

– Вот и́менно, – сказа́ла учи́тельница. – Дава́й, Ви́тя, свой дневни́к, поста́влю тебе́ пять с плю́сом!

(*по К. Леони́дову*)

Како́е дома́шнее зада́ние получи́ли ребя́та на уро́ке?
Кто написа́л са́мое интере́сное сочине́ние?
Чьи следы́ уви́дел Ви́тя на снегу́?
Что сде́лал Ви́тя во вре́мя неожи́данной встре́чи?

7

8 Скажи́те по-друго́му.
Учи́тельница *преподаёт ру́сский язы́к*.
Учи́тельница поста́вила са́мую высо́кую *оце́нку* Ви́те Брю́квину.

9 Как в расска́зе учи́тельница показа́ла, что дово́льна сочине́ниями ребя́т?

10 Почему́ э́та исто́рия невероя́тная? Вы́берите отве́т.
а) Потому́ что Ви́тя встре́тил сне́жного челове́ка.
б) Потому́ что сне́жный челове́к был в па́рке.
в) Потому́ что Ви́тя поздоро́вался со сне́жным челове́ком.

11 Поговори́м. Како́й челове́к Ви́тя Брю́квин в сочине́нии?

невоспи́танный
вое́жливый
невое́жливый
воспи́танный

Како́й челове́к Ви́тя Брю́квин в жи́зни?
Прочита́йте, как э́то пока́зано в расска́зе.

39

Тема: Самая невероятная история

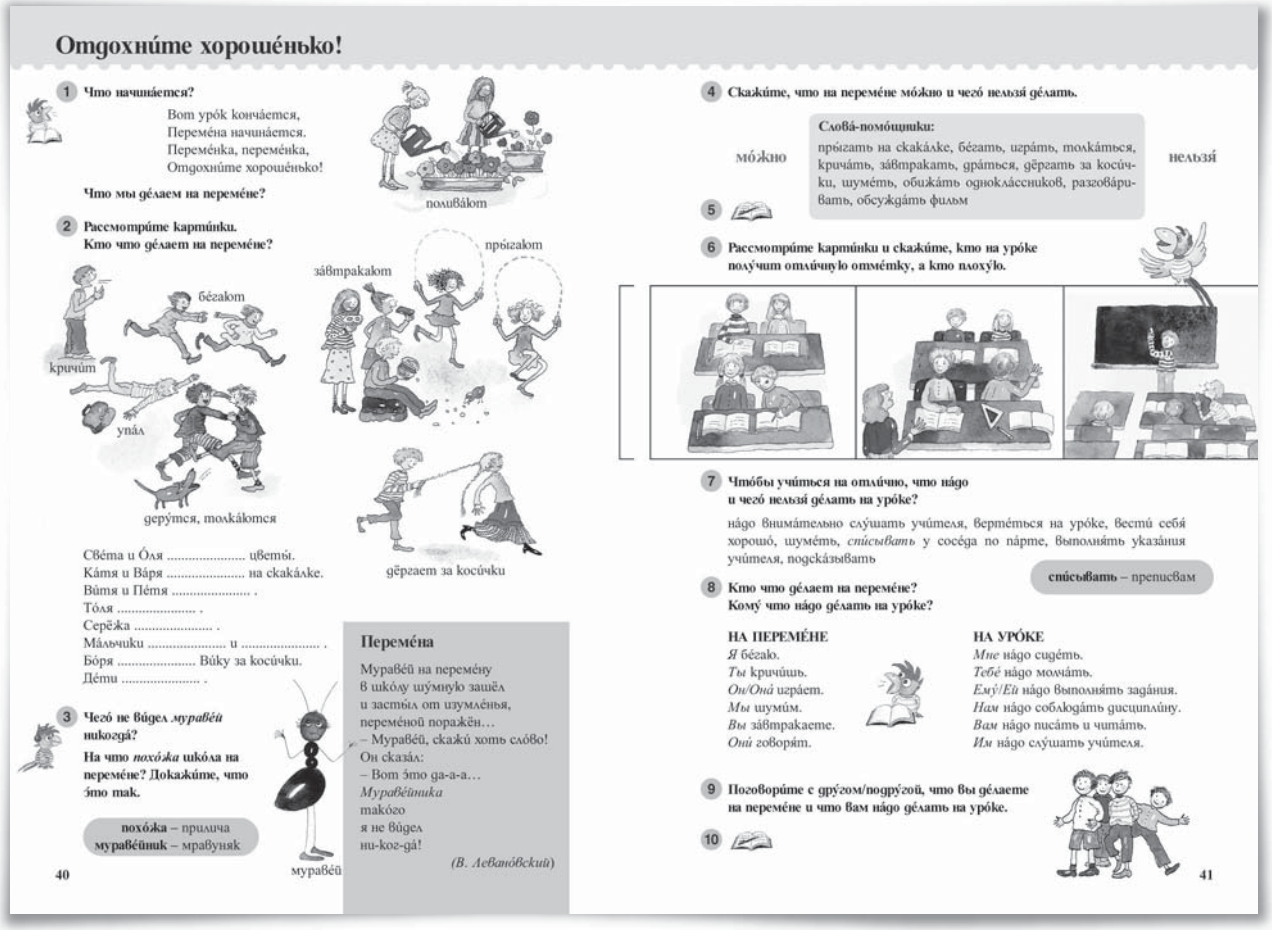
Урокът е предвиден за **един час.**

I. Цели:

1. Въвеждане на допълнителна лексика по тема **„Школа“.**
2. Въвеждане на страноведска информация за оценките в руските училища.
3. Продължаване на работата върху техниката на четене и формиране на умения и навици за извличане на информация от текст.

II. Ход на урока:

1. Урокът започва с разглеждане на картинката и изпълнение на упр. 1, което служи за развиване на уменията за прогнозиране и за стимулиране на интереса към текста.
2. Чрез упр. 2 и 4 се въвежда новата лексика и се улеснява разбирането. Новата лексика се затвърдява в упр. 1 и 2 от ТСР.
3. Текстът се презентира от учителя, а след това се препоръчва да се прочете още веднъж наум за да се осмисли по-задълбочено.
4. С помощта на въпросите след текста се проверява разбирането
5. Чрез упражненията след текста се прилагат различни стратегии за четене. Те могат да се разширят с упражнения от типа на: **Где сказано по-русски?** Упр. 9 служи за формиране на навици за подборно четене и различно интониране, а упр. 10 подготвя учениците за рубриката **„Поговорим“,** чрез която се цели формиране на умения за откриване на смисъла в текста и развиване навиците за устна реч.

Отдохни́те хорошо́нько!

1 Что начина́ется?

Вот уро́к конча́ется,
Переме́на начина́ется.
Переме́нка, переме́нка,
Отдохни́те хорошо́нько!

Что мы де́лаем на переме́не?

поливáют

2 Рассмотри́те карти́нки.
Кто что де́лает на переме́не?

бе́гают
кричи́т
упа́л
пры́гают
зáвтракают
дерýтся, толкáются
дёргает за коси́чку

Све́та и О́ля ..... цветы.
Ка́тя и Ва́ря ..... на скака́лке.
Ви́тя и Пе́тя ..... .
То́ля ..... .
Серёжа ..... .
Ма́льчики ..... и ..... .
Бо́ря ..... Ви́ку за коси́чку.
Де́ти ..... .

3 Чего́ не ви́дел *муравéй* никогда́?
На что *похóжа* шко́ла на переме́не? Докажи́те, что э́то так.

похóжа – прилича
муравéйник – мравуняк

муравéй

Переме́на

Муравéй на перемéну
в шко́лу шу́мную зашёл
и застыл от изумлéнья,
переме́ной поражён…
– Муравéй, скажи́ хоть сло́во!
Он сказа́л:
– Вот э́то да-а-а…
Муравéйника
тако́го
я не ви́дел
ни-ко-гда́!

(В. Левано́вский)

40

4 Скажи́те, что на переме́не мóжно и чего́ нельзя́ де́лать.

мóжно

Слова́-помóщники:
пры́гать на скака́лке, бе́гать, игра́ть, толка́ться, кричáть, зáвтракать, дра́ться, дёргать за коси́чки, шуме́ть, обижáть одноклáссников, разгова́ривать, обсужда́ть фильм

нельзя́

5

6 Рассмотри́те карти́нки и скажи́те, кто на уро́ке полýчит отли́чную отме́тку, а кто плохóю.

7 Что́бы учи́ться на отли́чно, что на́до и чего́ нельзя́ де́лать на уро́ке?

на́до внима́тельно слу́шать учи́теля, верте́ться на уро́ке, вести́ себя́ хорошо́, шуме́ть, *спи́сывать* у сосéда по пáрте, выполня́ть указа́ния учи́теля, подска́зывать

спи́сывать – преписвам

8 Кто что де́лает на переме́не?
Кому́ что на́до де́лать на уро́ке?

НА ПЕРЕМЕ́НЕ
Я бе́гаю.
Ты кричи́шь.
Он/Она́ игра́ет.
Мы шумúм.
Вы зáвтракаете.
Они́ говоря́т.

НА УРО́КЕ
Мне на́до сиде́ть.
Тебе́ на́до молча́ть.
Ему́/Ей на́до выполня́ть зада́ния.
Нам на́до соблюда́ть дисципли́ну.
Вам на́до писáть и читáть.
Им на́до слу́шать учи́теля.

9 Поговори́те с дру́гом/подру́гой, что вы де́лаете на переме́не и что вам на́до де́лать на уро́ке.

10

41

Тема: Отдохните хорошенько

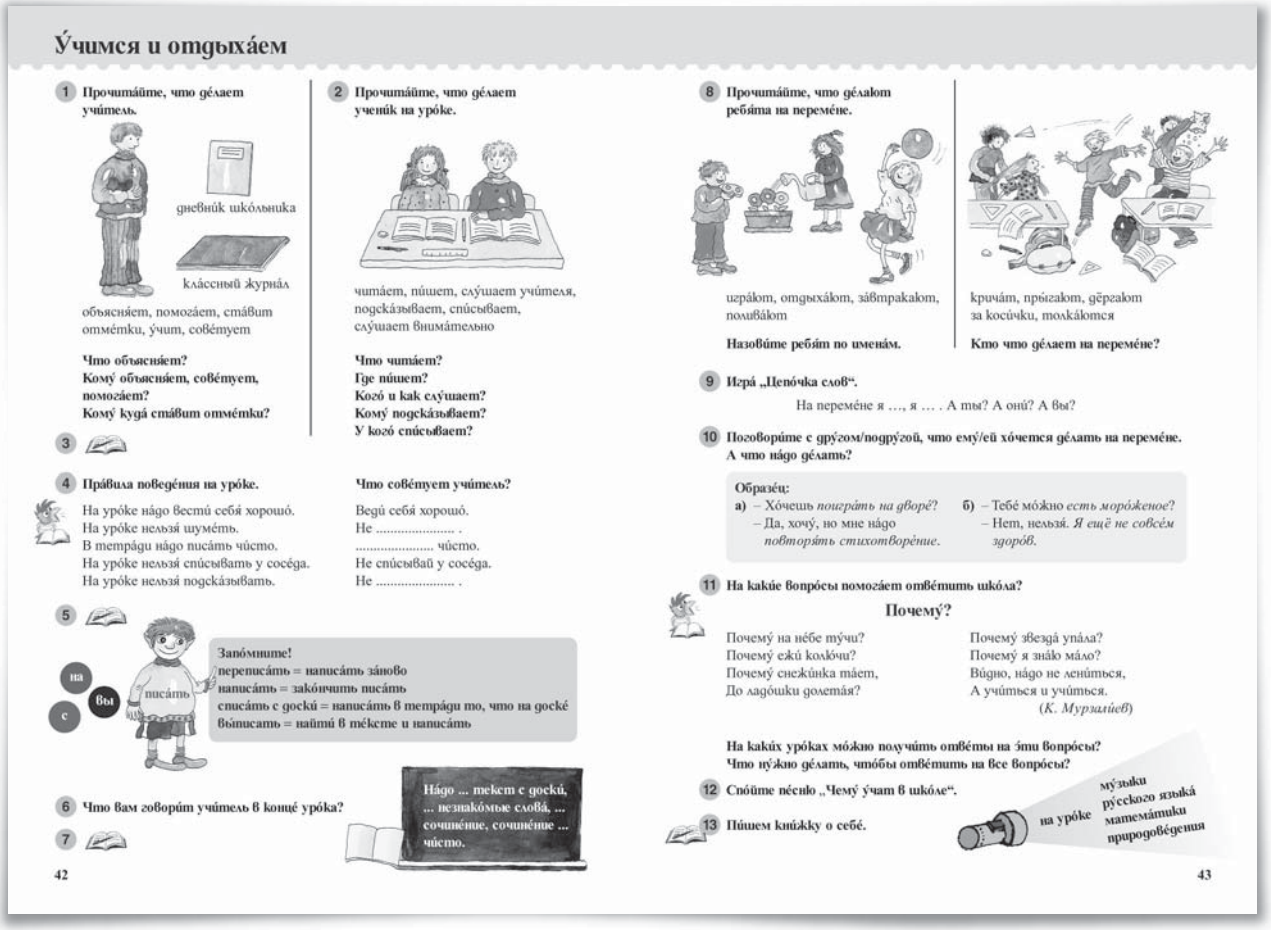
Урокът е предвиден за **един час.**

I. Цели:

1. Въвеждане на глаголи, с които учениците могат да описват своите действия през междучасието.
2. Продължаване на работата върху употребата на инфинитив след предикативните наречия **можно и нельзя.**
3. Развиване навици за аудиране.

II. Ход на урока:

1. Темата **„Перемена“** се въвежда чрез стихче, а семантизацията на глаголите чрез картини.
2. Урокът следва хода на задачите и упражненията в учебника и ТСР.
3. Чрез упр. 3 се развиват навиците за аудиране, а в упр. 4 се работи върху употребата на инфинитив след наречията **можно и нельзя.**
4. Употребата на инфинитив се затвърдява чрез упр. 7 от учебника и упр. 1 от ТСР.
5. Работата завършва с упр. 9, с което се цели самостоятелна употреба на речевите модели в естествени ситуации от живота на децата.

Тема: Учимся и отдыхаем

Урокът е предвиден за **два часа.**

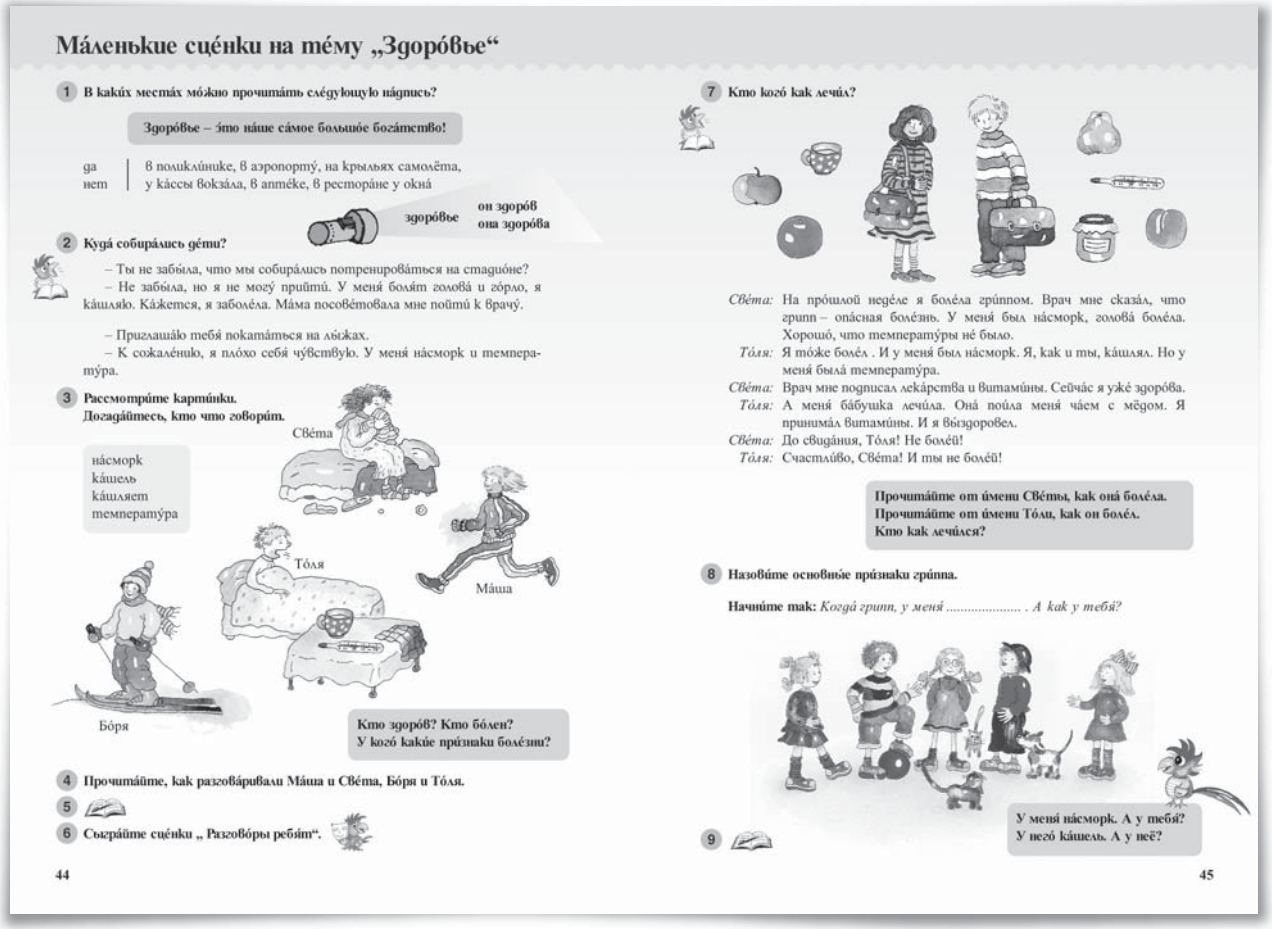
I. Цел:

Обобщаване на лексическия и граматичния материал по тема „Школа".

II. Ход на урока:

1. Урокът започва с работа върху упр. 1 и 2, чрез които се обобщават действията на учителя и учениците по време на час.
2. Упр. 1 от ТСР развива умението да се задават въпроси.
3. Чрез упр. 4 се въвеждат форми за повелително наклонение, а рубриката **„Запомните!"** е посветена на словообразуването.
4. Въведените словообразователни модели се затвърдяват чрез упр. 6 в учебника и упр. 3 в ТСР.
5. В упр. 8 се повтарят глаголите, с които учениците ще описват действията си по време на междучасието, а играта **„Цепочка слов"** ги подготвя за участие в разговор от първо лице.
6. В края на урока се работи върху стихотворението **„Почему",** чрез което отново се повтаря конструкцията **„на уроке чего?".** При наличие на време се прослушва и разучава песента **„Чему учат в школе".**

   Урокът завършва с работа по проекта **„Пишем книжку о себе".** При липса на време упражненията в книжката може да се изпълняват вкъщи.

Ма́ленькие сце́нки на те́му „Здоро́вье“

1 В каки́х места́х мо́жно прочита́ть сле́дующую на́дпись?

Здоро́вье – э́то на́ше са́мое большо́е бога́тство!

да | в полукли́нике, в аэропорту́, на крыльях самолёта,
нет | у ка́ссы вокза́ла, в апте́ке, в рестора́не у окна́

здоро́вье — он здоро́в, она здорова

2 Куда́ собира́лись де́ти?

– Ты не забы́ла, что мы собира́лись потренирова́ться на стадио́не?
– Не забы́ла, но я не могу́ прийти́. У меня́ боля́т голова́ и го́рло, я ка́шляю. Ка́жется, я заболе́ла. Ма́ма посове́товала мне пойти́ к врачу́.

– Приглаша́ю тебя́ поката́ться на лы́жах.
– К сожале́нию, я пло́хо себя́ чу́вствую. У меня́ на́сморк и температу́ра.

3 Рассмотри́те карти́нки. Догада́йтесь, кто что говори́т.

Све́та

на́сморк
ка́шель
ка́шляет
температу́ра

Ма́ша

То́ля

Бо́ря

Кто здоро́в? Кто бо́лен? У кого́ каки́е при́знаки боле́зни?

4 Прочита́йте, как разгова́ривали Ма́ша и Све́та, Бо́ря и То́ля.

5

6 Сыгра́йте сце́нки „ Разгово́ры ребя́т“.

7 Кто кого́ как лечи́л?

Све́та: На про́шлой неде́ле я боле́ла гри́ппом. Врач мне сказа́л, что грипп – опа́сная боле́знь. У меня́ был на́сморк, голова́ боле́ла. Хорошо́, что температу́ры не́ было.
То́ля: Я то́же боле́л . И у меня́ был на́сморк. Я, как и ты, ка́шлял. Но у меня́ была́ температу́ра.
Све́та: Врач мне подписал лека́рства и витами́ны. Сейча́с я уже́ здоро́ва.
То́ля: А меня́ ба́бушка лечи́ла. Она́ пои́ла меня́ ча́ем с мёдом. Я принима́л витами́ны. И я вы́здоровел.
Све́та: До свида́ния, То́ля! Не боле́й!
То́ля: Счастли́во, Све́та! И ты не боле́й!

Прочита́йте от и́мени Све́ты, как она́ боле́ла.
Прочита́йте от и́мени То́ли, как он боле́л.
Кто как лечи́лся?

8 Назови́те основны́е при́знаки гри́ппа.

Начни́те так: *Когда́ грипп, у меня́ ..... . А как у тебя́?*

9

У меня́ на́сморк. А у тебя́?
У него́ ка́шель. А у неё?

44 45

Тема: Маленькие сценки на тему „Здоровье“

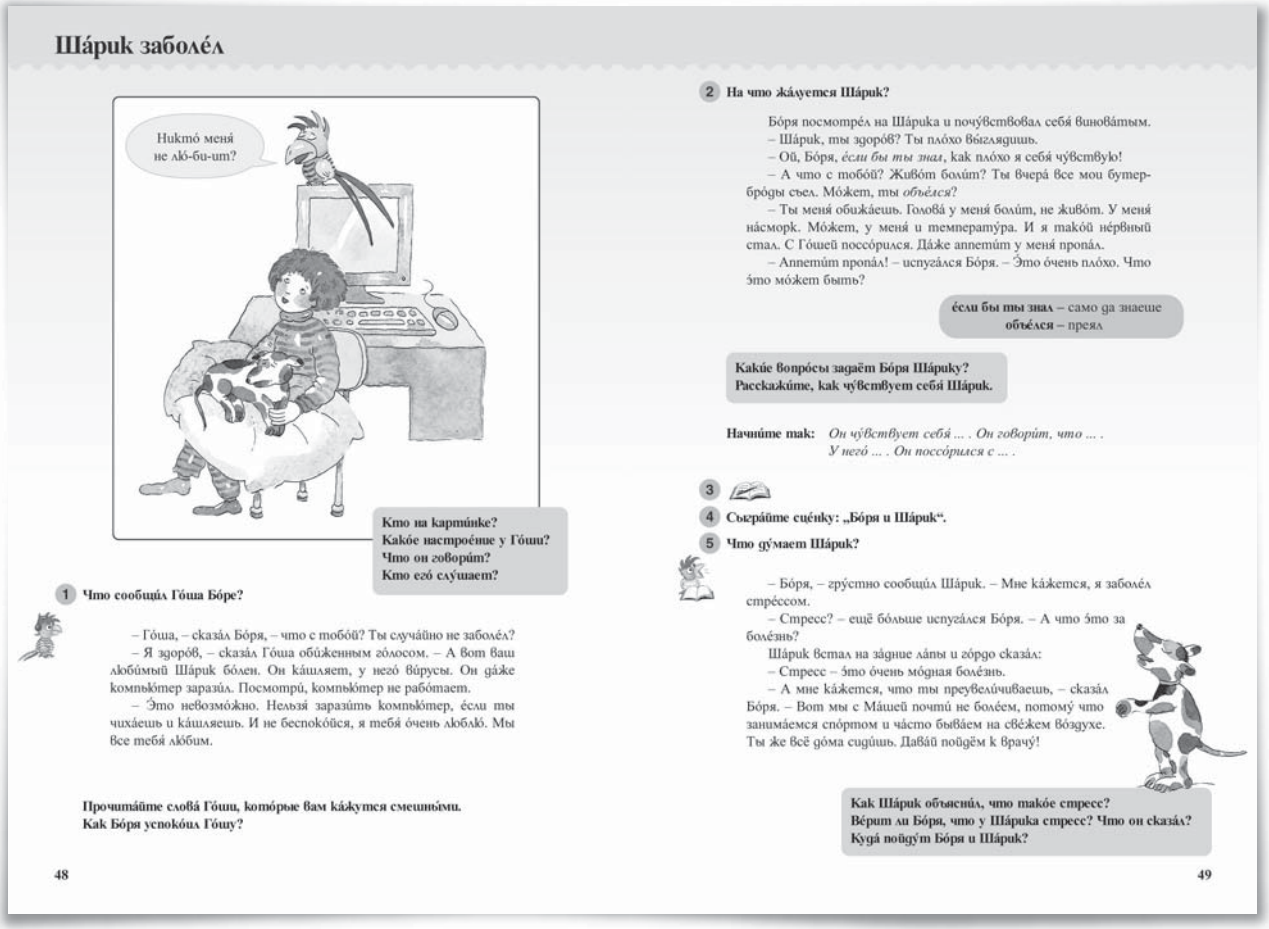
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Въвеждане на лексика и речеви образци по тема **„Здоровье“.**
2. Развиване на устната реч на учениците.

II. Ход на урока:

1. Темата се въвежда чрез упр. 1, с което се цели да се привлече интересът на учениците.
2. Лексиката и речевите модели се въвеждат чрез упр. 2 и 3. Картинките от упр. 3 служат за семантизиране на новата лексика.
3. Сценката **„Разговоры ребят“** формира речева компетенция по темата.
4. Чрез упр. 7 се активизират лексическият материал и речевите образци и се въвежда допълнителна лексика по темата. Задачите след диалога служат за формиране на навици за подборно четене, а чрез упр. 8 се работи върху формиране на навици за монологична реч по зададени опори.
5. Упр. 2 от ТСР дава възможност за работа по словообразуването.
6. През втория час се въвеждат и затвърдяват нова лексика и речеви образци по темата, развиват се механизмите за прогнозиране и възстановяване на диалог, за описание на картинки чрез подсказващи въпроси и се разиграват различни ситуации с използване на усвоените модели.
7. Упр. 15 служи за формиране на навици за описание по картини.
8. Урокът завършва с упр. 16, с което се цели формиране на умение за продуциране на текст.

Ша́рик заболе́л

Никто́ меня́ не лю́-би-ит?

Кто на карти́нке?
Како́е настрое́ние у Го́ши?
Что он говори́т?
Кто его́ слу́шает?

1 Что сообщи́л Го́ша Бо́ре?

– Го́ша, – сказа́л Бо́ря, – что с тобо́й? Ты случа́йно не заболе́л?
– Я здоро́в, – сказа́л Го́ша обиженным го́лосом. – А вот ваш люби́мый Ша́рик бо́лен. Он ка́шляет, у него́ ви́русы. Он да́же компью́тер зарази́л. Посмотри́, компью́тер не рабо́тает.
– Э́то невозмо́жно. Нельзя́ зарази́ть компью́тер, е́сли ты чиха́ешь и ка́шляешь. И не беспоко́йся, я тебя́ о́чень люблю́. Мы все тебя́ лю́бим.

Прочита́йте слова́ Го́ши, кото́рые вам ка́жутся смешны́ми.
Как Бо́ря успоко́ил Го́шу?

2 На что жа́луется Ша́рик?

Бо́ря посмотре́л на Ша́рика и почу́вствовал себя́ винова́тым.
– Ша́рик, ты здоро́в? Ты пло́хо вы́глядишь.
– Ой, Бо́ря, *е́сли бы ты знал*, как пло́хо я себя́ чу́вствую!
– А что с тобо́й? Живо́т боли́т? Ты вчера́ все мои бутербро́ды съел. Мо́жет, ты *объе́лся*?
– Ты меня́ обижа́ешь. Голова́ у меня́ боли́т, не живо́т. У меня́ на́сморк. Мо́жет, у меня́ и температу́ра. И я тако́й не́рвный стал. С Го́шей поссо́рился. Да́же аппети́т у меня́ пропа́л.
– Аппети́т пропа́л! – испуга́лся Бо́ря. – Э́то о́чень пло́хо. Что э́то мо́жет быть?

е́сли бы ты знал – само да знаеше
объе́лся – преял

Како́е вопро́сы задаёт Бо́ря Ша́рику?
Расскажи́те, как чу́вствует себя́ Ша́рик.

Начни́те так: *Он чу́вствует себя́ … . Он говори́т, что … .*
У него́ … . Он поссо́рился с … .

3

4 Сыгра́йте сце́нку: „Бо́ря и Ша́рик“.

5 Что ду́мает Ша́рик?

– Бо́ря, – гру́стно сообщи́л Ша́рик. – Мне ка́жется, я заболе́л стре́ссом.
– Стресс? – ещё бо́льше испуга́лся Бо́ря. – А что э́то за боле́знь?
Ша́рик встал на за́дние ла́пы и го́рдо сказа́л:
– Стресс – э́то о́чень мо́дная боле́знь.
– А мне ка́жется, что ты преувели́чиваешь, – сказа́л Бо́ря. – Вот мы с Ма́шей почти́ не боле́ем, потому́ что занима́емся спо́ртом и ча́сто быва́ем на све́жем во́здухе. Ты же всё до́ма сиди́шь. Дава́й пойдём к врачу́!

Как Ша́рик объясни́л, что тако́е стресс?
Ве́рит ли Бо́ря, что у Ша́рика стресс? Что он сказа́л?
Куда́ пойду́т Бо́ря и Ша́рик?

48 49

Тема: Шарик заболел

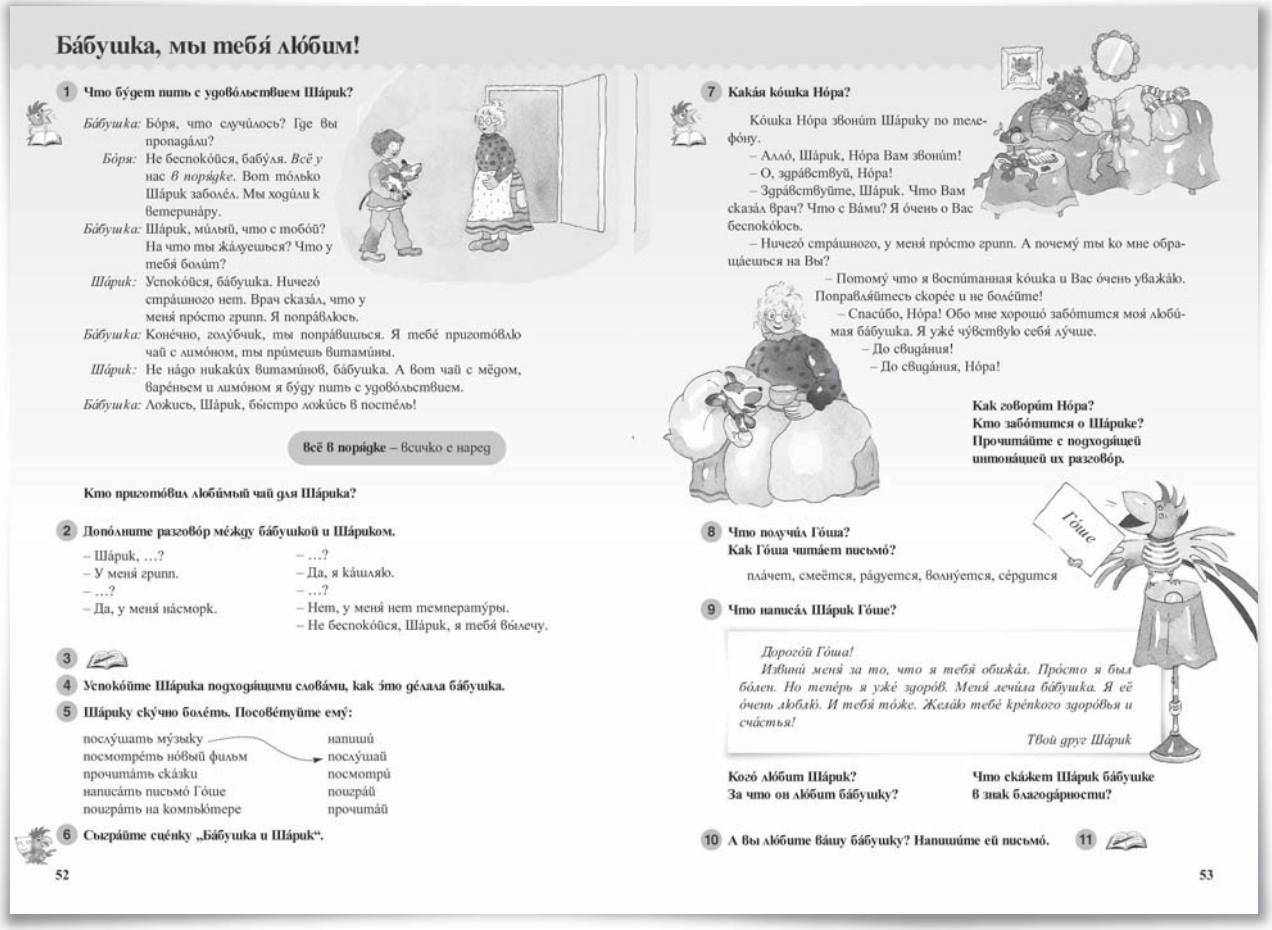
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Употреба на лексиката и речевите образци в нови ситуации.
2. Въвеждане на нова лексика и речеви модели по темата.
3. Развиване навици за аудиране.

II. Ход на урока:

1. Урокът започва с работа по картината и въпроси по нея.
2. Чрез четене на различни сценки и изпълняване задачите след тях учениците многократно повтарят и овладяват новия материал.
3. Рисунките от упр. 6 и текстът след тях служат за възстановяване на диалога и формиране на умение за водене на разговор по темата.
4. Лексиката и речевите образци се затвърдяват в упр. 2 и 3 от ТСР.
5. Упр. 9 и 10 подготвят учениците за участие в ролевата игра **„Врач и пациент“.**

Бáбушка, мы тебя́ лю́бим!

1 Что бу́дет пить с удово́льствием Ша́рик?

Ба́бушка: Бо́ря, что случи́лось? Где вы пропада́ли?
Бо́ря: Не беспоко́йся, бабу́ля. *Всё у нас в поря́дке.* Вот то́лько Ша́рик заболе́л. Мы ходи́ли к ветерина́ру.
Ба́бушка: Ша́рик, ми́лый, что с тобо́й? На что ты жа́луешься? Что у тебя́ боли́т?
Ша́рик: Успоко́йся, ба́бушка. Ничего́ стра́шного нет. Врач сказа́л, что у меня́ про́сто грипп. Я попра́влюсь.
Ба́бушка: Коне́чно, голу́бчик, ты попра́вишься. Я тебе́ пригото́влю чай с лимо́ном, ты при́мешь витами́ны.
Ша́рик: Не на́до никаки́х витами́нов, ба́бушка. А вот чай с мёдом, варе́ньем и лимо́ном я бу́ду пить с удово́льствием.
Ба́бушка: Ложи́сь, Ша́рик, быстро ложи́сь в посте́ль!

всё в поря́дке – всичко е наред

Кто пригото́вил люби́мый чай для Ша́рика?

2 Допо́лните разгово́р ме́жду ба́бушкой и Ша́риком.

– Ша́рик, …?
– У меня́ грипп.
– …?
– Да, у меня́ на́сморк.
– …?
– Да, я ка́шляю.
– …?
– Нет, у меня́ нет температу́ры.
– Не беспоко́йся, Ша́рик, я тебя́ вы́лечу.

3

4 Успоко́йте Ша́рика подходя́щими слова́ми, как э́то де́лала ба́бушка.

5 Ша́рику ску́чно боле́ть. Посове́туйте ему́:

послу́шать му́зыку — напиши́
посмотре́ть но́вый фильм — послу́шай
прочита́ть ска́зки — посмотри́
написа́ть письмо́ Го́ше — поигра́й
поигра́ть на компью́тере — прочита́й

6 Сыгра́йте сце́нку „Ба́бушка и Ша́рик“.

7 Кака́я ко́шка Но́ра?

Ко́шка Но́ра звони́т Ша́рику по телефо́ну.
– Алло́, Ша́рик, Но́ра Вам звони́т!
– О, здра́вствуй, Но́ра!
– Здра́вствуйте, Ша́рик. Что Вам сказа́л врач? Что с Ва́ми? Я о́чень о Вас беспоко́юсь.
– Ничего́ стра́шного, у меня́ про́сто грипп. А почему́ ты ко мне обраща́ешься на Вы?
– Потому́ что я воспи́танная ко́шка и Вас о́чень уважа́ю. Поправля́йтесь скоре́е и не боле́йте!
– Спаси́бо, Но́ра! Обо мне хорошо́ забо́тится моя́ люби́мая ба́бушка. Я уже́ чу́вствую себя́ лу́чше.
– До свида́ния!
– До свида́ния, Но́ра!

Как говори́т Но́ра?
Кто забо́тится о Ша́рике?
Прочита́йте с подходя́щей интона́цией их разгово́р.

8 Что получи́л Го́ша?
Как Го́ша чита́ет письмо́?

пла́чет, смеётся, ра́дуется, волну́ется, се́рдится

9 Что написа́л Ша́рик Го́ше?

Дорого́й Го́ша!
Извини́ меня́ за то, что я тебя́ обижа́л. Про́сто я был бо́лен. Но тепе́рь я уже́ здоро́в. Меня́ лечи́ла ба́бушка. Я её о́чень люблю́. И тебя́ то́же. Жела́ю тебе́ кре́пкого здоро́вья и сча́стья!

Твой друг Ша́рик

Кого́ лю́бит Ша́рик?
За что он лю́бит ба́бушку?

Что ска́жет Ша́рик ба́бушке в знак благода́рности?

10 А вы лю́бите ва́шу ба́бушку? Напиши́те ей письмо́.

11

52

53

Тема: Бабушка, мы тебя любим!

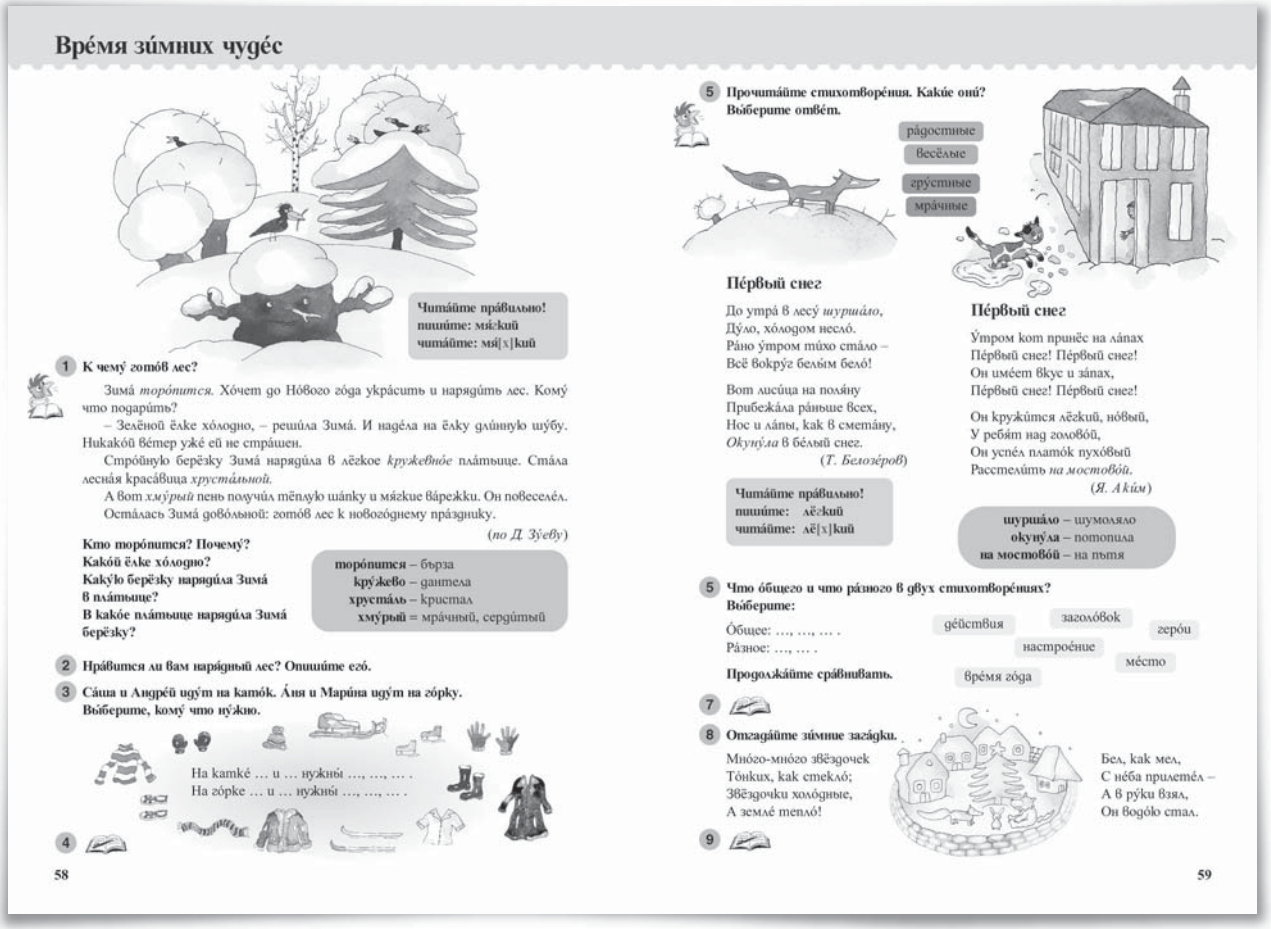
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Обобщаване на лексиката и речевите модели по тема **„Здоровье“.**
2. Въвеждане на формите за учтиво обръщение.
3. Продължаване на работата върху техниката на четене и интониране на репликите.

II. Ход на урока:

1. Урокът започва с четене на диалога между бабата, Боря и Шарик, който логично продължава събитията от предишните уроци.
2. В упр. 2 се работи по формиране на умения за реконструиране на диалог, а упр. 4 и 5 подготвят учениците за участие в сценка (упр. 6).
3. В упр. 7 по нестандартен начин се въвеждат формите за учтиво обръщение и се работи върху интонирането на диалога.
4. Чрез упр. 2 от ТСР се продължава работата върху формиране на умение за съчиняване на писмо.

Врéмя зи́мних чудéс

Чита́йте пра́вильно!
пиши́те: мя́гкий
чита́йте: мя́[х]кий

1 К чему́ гото́в лес?

Зима́ *торо́пится*. Хо́чет до Но́вого го́да укра́сить и наряди́ть лес. Кому́ что подари́ть?

– Зелёной ёлке хо́лодно, – реши́ла Зима́. И наде́ла на ёлку дли́нную шу́бу. Никако́й ве́тер уже́ ей не стра́шен.

Стро́йную берёзку Зима́ наряди́ла в лёгкое *кружевно́е* пла́тье. Ста́ла леснáя краса́вица *хруста́льной*.

А вот *хму́рый* пень получи́л тёплую ша́пку и мя́гкие ва́режки. Он повесе́лел.

Оста́лась Зима́ дово́льной: гото́в лес к новогóднему пра́зднику.

(*по Д. Зу́еву*)

Кто торо́пится? Почему́?
Како́й ёлке хо́лодно?
Каку́ю берёзку наряди́ла Зима́ в пла́тье?
В како́е пла́тье наряди́ла Зима́ берёзку?

торо́пится – бърза
кру́жево – дантела
хруста́ль – кристал
хму́рый = мра́чный, сердúтый

2 Нра́вится ли вам наря́дный лес? Опиши́те его́.

3 Са́ша и Андре́й иду́т на като́к. А́ня и Мари́на иду́т на го́рку. Вы́берите, кому́ что ну́жно.

На катке́ … и … нужны́ …, …, … .
На го́рке … и … нужны́ …, …, … .

4

5 Прочита́йте стихотворе́ния. Каки́е они́? Вы́берите отве́т.

ра́достные
весёлые
гру́стные
мра́чные

Пе́рвый снег

До утра́ в лесу́ *шурша́ло*,
Ду́ло, хо́лодом несло́.
Ра́но у́тром ти́хо ста́ло –
Всё вокру́г белы́м бело́!

Вот лисúца на поля́ну
Прибежа́ла ра́ньше всех,
Нос и ла́пы, как в смета́ну,
Окуну́ла в бе́лый снег.

(*Т. Белозёров*)

Чита́йте пра́вильно!
пиши́те: лёгкий
чита́йте: лё[х]кий

Пе́рвый снег

У́тром кот принёс на ла́пах
Пе́рвый снег! Пе́рвый снег!
Он име́ет вкус и за́пах,
Пе́рвый снег! Пе́рвый снег!

Он кружи́тся лёгкий, но́вый,
У ребя́т над голово́й,
Он успе́л платóк пухóвый
Расстели́ть *на мостовóй*.

(*Я. Аки́м*)

шурша́ло – шумолякло
окуну́ла – потопила
на мостово́й – на пътя

5 Что о́бщего и что ра́зного в двух стихотворе́ниях? Вы́берите:

Óбщее: …, …, … .
Ра́зное: …, … .

действия
заголóвок
настроéние
герóи
мéсто
врéмя гóда

Продолжа́йте сра́внивать.

7

8 Отгада́йте зи́мние зага́дки.

Мно́го-мно́го звёздочек
То́нких, как стекло́;
Звёздочки холóдные,
А земля́ тепло́!

Бел, как мел,
С не́ба прилете́л –
А в ру́ки взял,
Он водóю стал.

9

58 59

Тема: Време за зимните чудеса

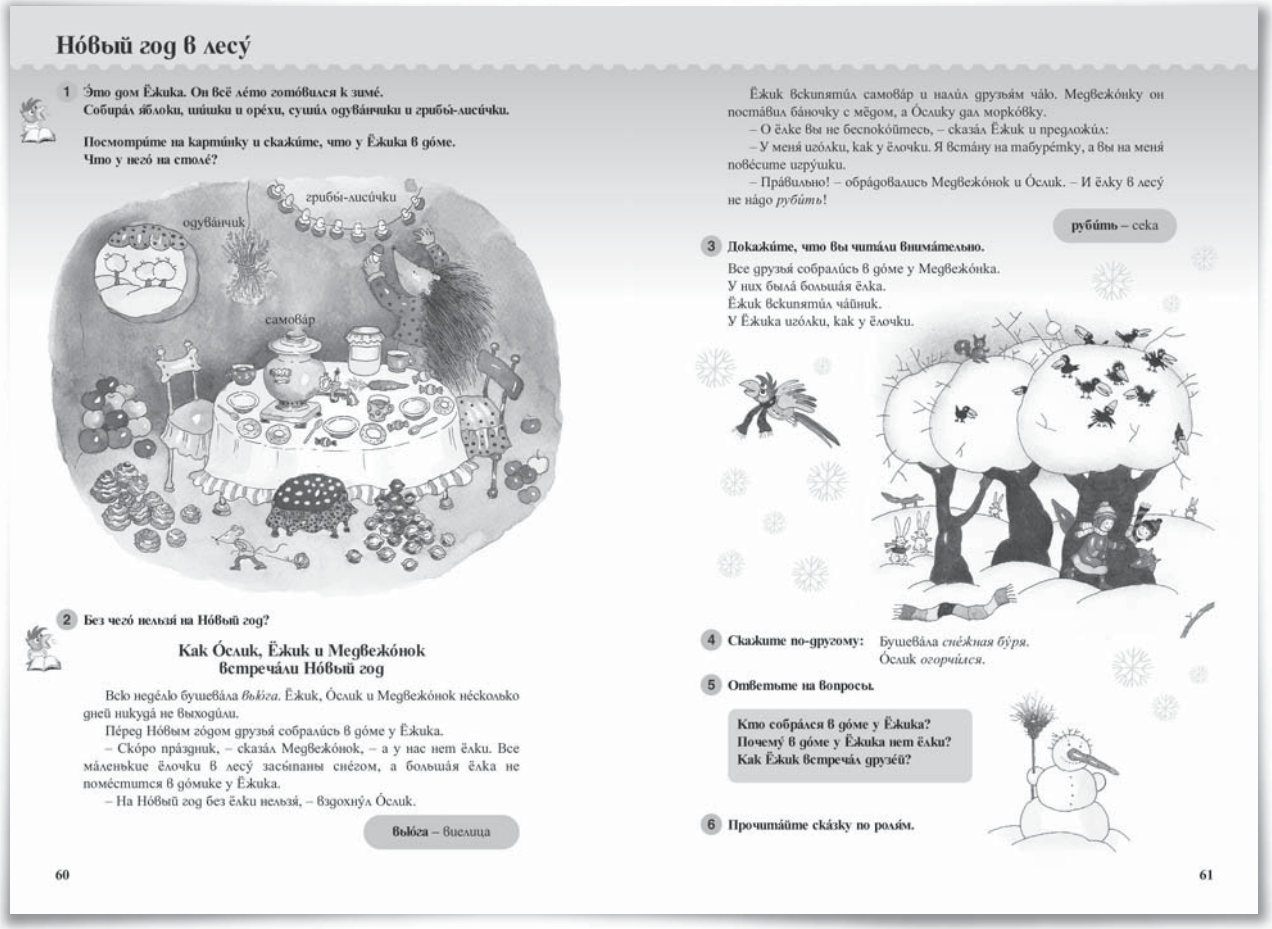
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Повторение на лексиката по темите **„Зима“** и **„Зимняя одежда“.**
2. Усъвършенстване на произносителните навици.
3. Подготовка за обобщение на Д. п.
4. Формиране на първоначални умения за сравняване на два текста.

II. Ход на урока:

1. Урокът може да започне с разговор за зимата, след което се чете текстът **„К чему готов лес?“.**
2. Прилагателните **кружевной** и **хрустальный** на този етап се отнасят към пасивния речник, затова само се семантизират.
3. Следва изпълнение на упр. 2, чрез което се развиват навиците за монологична реч, а чрез упр. 3 се припомня и обобщава лексиката по темата **„Зимняя одежда“.**
4. При наличие на достатъчно време е препоръчително да се състави кластер с ключова дума **„Теплая одежда“.**
5. Стихотворенията с общо название **„Первый снег“** се четат от учителя, а въпросът преди четенето насочва учениците към настроението в тях. Може да се постави и задача да се открият думите от стихотворенията, които създават това настроение.
6. Препоръчително е да се работи върху изразителното четене на стихотворенията с акцент върху правилното произношение на прилагателните **легкий** и **мягкий.** Задачите след стихотворенията развиват умението да се сравняват два текста. На този етап се въвеждат опори, които ще помогнат да се определи общото и различното.
7. В края на урока се четат гатанки, свързани с темата **„Зима“.**

Но́вый год в лесу́

1 Э́то дом Ёжика. Он всё ле́то гото́вился к зиме́.
Собира́л я́блоки, ши́шки и оре́хи, суши́л одува́нчики и грибы́-лиси́чки.

Посмотри́те на карти́нку и скажи́те, что у Ёжика в до́ме.
Что у него́ на столе́?

грибы́-лиси́чки
одува́нчик
самова́р

2 Без чего́ нельзя́ на Но́вый год?

Как О́слик, Ёжик и Медвежо́нок встреча́ли Но́вый год

Всю неде́лю бушева́ла *вы́юга*. Ёжик, О́слик и Медвежо́нок не́сколько дней никуда́ не выходи́ли.

Пе́ред Но́вым го́дом друзья́ собрали́сь в до́ме у Ёжика.

– Ско́ро пра́здник, – сказа́л Медвежо́нок, – а у нас нет ёлки. Все ма́ленькие ёлочки в лесу́ засы́паны сне́гом, а больша́я ёлка не помести́тся в до́мике у Ёжика.

– На Но́вый год без ёлки нельзя́, – вздохну́л О́слик.

вы́юга – вьелица

Ёжик вскипяти́л самова́р и нали́л друзья́м ча́ю. Медвежо́нку он поста́вил ба́ночку с мёдом, а О́слику дал морко́вку.

– О ёлке вы не беспоко́йтесь, – сказа́л Ёжик и предложи́л:

– У меня́ иго́лки, как у ёлочки. Я вста́ну на табуре́тку, а вы на меня́ пове́сите игру́шки.

– Пра́вильно! – обра́довались Медвежо́нок и О́слик. – И ёлку в лесу́ не на́до *руби́ть*!

руби́ть – сека

3 Докажи́те, что вы чита́ли внима́тельно.

Все друзья́ собрали́сь в до́ме у Медвежо́нка.
У них была́ больша́я ёлка.
Ёжик вскипяти́л ча́йник.
У Ёжика иго́лки, как у ёлочки.

4 Скажите по-другому: Бушева́ла *сне́жная бу́ря*.
О́слик *огорчи́лся*.

5 Ответьте на вопросы.

Кто собра́лся в до́ме у Ёжика?
Почему́ в до́ме у Ёжика нет ёлки?
Как Ёжик встреча́л друзе́й?

6 Прочита́йте ска́зку по роля́м.

60

61

Тема: Новый год в лесу

Урокът е предвиден за **два часа.**

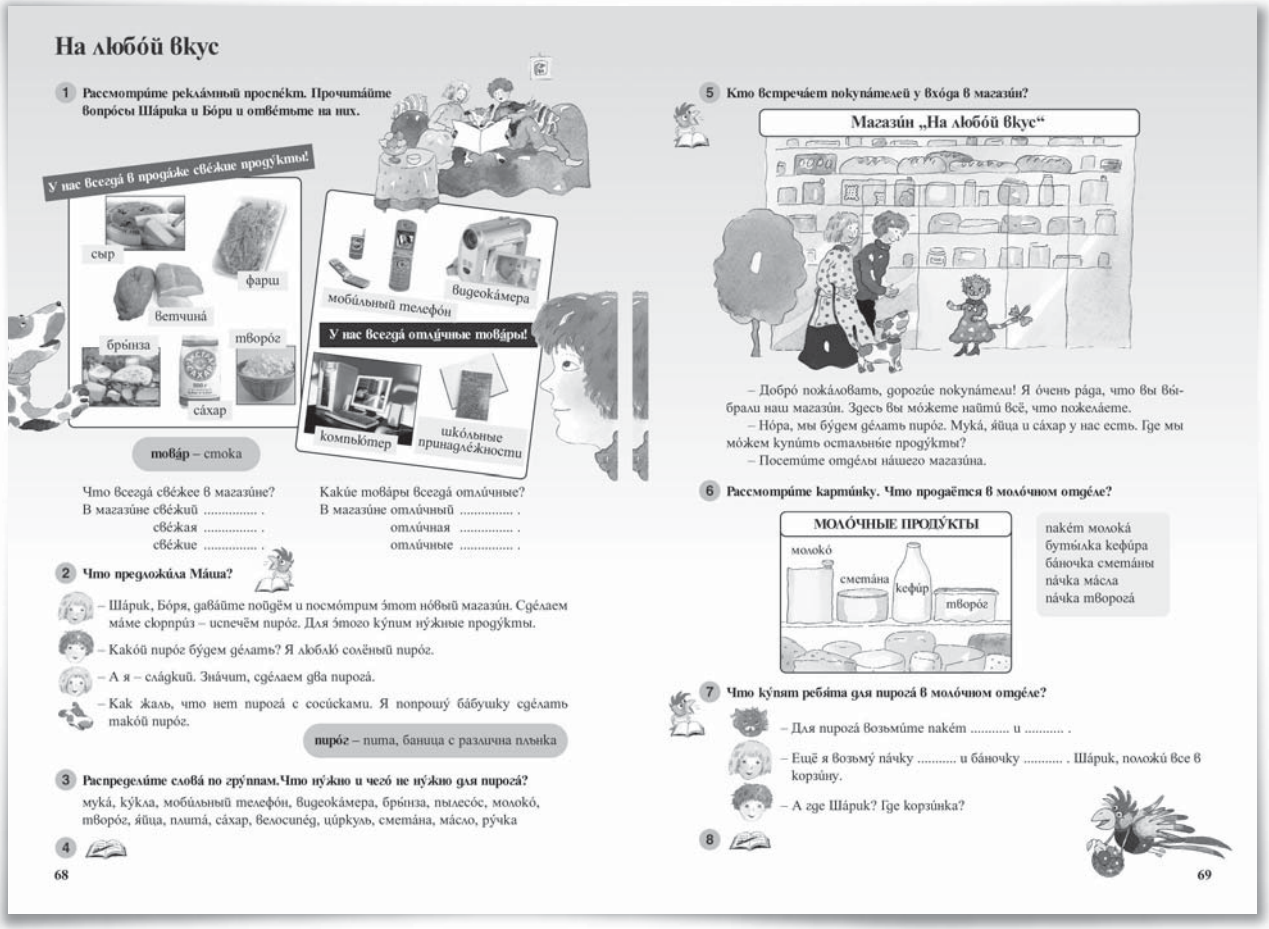
I. Цели:

1. Продължаване на работата върху техниката на четене и формиране на умения за разбиране и извличане на информация от текст.
2. Формиране на орфографични навици.

II. Ход на урока:

1. Урокът може да започне с разговор за зимата и приближаващите празници, като вниманието на учениците се насочва към главния атрибут на новогодишните празници – елхата.
2. Текстът е разделен на две части. Упр. 1 служи за семантизиране на лексиката и за улесняване на разбирането. Първата част се чете от учителя с предварително поставена задача. Тъй като текстът е по-слабо адаптиран, се препоръчва да се прочете още веднъж наум, за да се вникне по-задълбочено в съдържанието и да се формират навици за четене наум с цел получаване на информация.
3. Упр. 3, 4 и 5 спомагат за прилагане на различни стратегии за четене, а урокът завършва с четене на първата част по роли.
4. Аналогично се работи и по втората част, като в зависимост от подготовката на класа може да се предложи на учениците самостоятелно да прочетат и узнаят как се развиват събитията по-нататък.
5. Задачите след текста проверяват разбирането и формират навици за подборно четене.
6. Следва изпълнение на упражненията от рубриката **„Поговорим“,** които служат за формиране на умения за откриване смисъла на текста и за развиване на устната реч.
7. Урокът завършва с подборно четене на епизодите, направили най-силно впечатление на учениците.

8. В ТСР упр. 1 е предвидено за кратка диктовка от **„Медвежонок повесил…“** до **„яблоко“.** Учениците записват диктовката при затворени учебници. По преценка на учителя може да се предложи на учениците да прочетат абзаца, който ще им бъде продиктуван.

На любо́й вкус

1 Рассмотри́те рекла́мный проспе́кт. Прочита́йте вопро́сы Ша́рика и Бо́ри и отве́тьте на них.

У нас всегда́ в прода́же све́жие проду́кты!

сыр
фарш
ветчина́
брынза
творо́г
са́хар

мобильный телефо́н
видеока́мера

У нас всегда́ отли́чные това́ры!

компью́тер
шко́льные принадле́жности

това́р – стока

Что всегда́ све́жее в магази́не?
В магази́не све́жий ..... .
свежая ..... .
свежие ..... .

Каки́е това́ры всегда́ отли́чные?
В магази́не отли́чный ..... .
отли́чная ..... .
отли́чные ..... .

2 Что предложи́ла Ма́ша?

– Ша́рик, Бо́ря, дава́йте пойдём и посмо́трим э́тот но́вый магази́н. Сде́лаем ма́ме сюрпри́з – испечём пиро́г. Для э́того ку́пим ну́жные проду́кты.

– Како́й пиро́г бу́дем де́лать? Я люблю́ солёный пиро́г.

– А я – сла́дкий. Зна́чит, сде́лаем два пирога́.

– Как жаль, что нет пирога́ с сосиска́ми. Я попрошу́ ба́бушку сде́лать тако́й пиро́г.

пиро́г – пита, баница с различна плънка

3 Распредели́те слова́ по гру́ппам. Что ну́жно и чего́ не ну́жно для пирога́?

мука́, ку́кла, мобильный телефо́н, видеока́мера, брынза, пылесо́с, молоко́, творо́г, я́йца, плита́, са́хар, велосипе́д, ци́ркуль, смета́на, ма́сло, ру́чка

4

5 Кто встреча́ет покупа́телей у вхо́да в магази́н?

Магази́н „На любо́й вкус“

– Добро́ пожа́ловать, дорогие́ покупа́тели! Я о́чень ра́да, что вы вы́брали наш магази́н. Здесь вы мо́жете найти́ всё, что пожела́ете.

– Но́ра, мы бу́дем де́лать пиро́г. Мука́, я́йца и са́хар у нас есть. Где мы мо́жем купи́ть остальны́е проду́кты?

– Посети́те отде́лы на́шего магази́на.

6 Рассмотри́те карти́нку. Что продаётся в моло́чном отде́ле?

МОЛО́ЧНЫЕ ПРОДУ́КТЫ

молоко́
смета́на
кефи́р
творо́г

паке́т молока́
буты́лка кефи́ра
ба́ночка смета́ны
па́чка ма́сла
па́чка творога́

7 Что ку́пят ребя́та для пирога́ в моло́чном отде́ле?

– Для пирога́ возьми́те паке́т ..... и ..... .

– Ещё я возьму́ па́чку ..... и ба́ночку ..... . Ша́рик, положи́ все в корзи́ну.

– А где Ша́рик? Где корзи́нка?

8

68

69

Тема: На любой вкус

Урокът е предвиден за **три часа.**

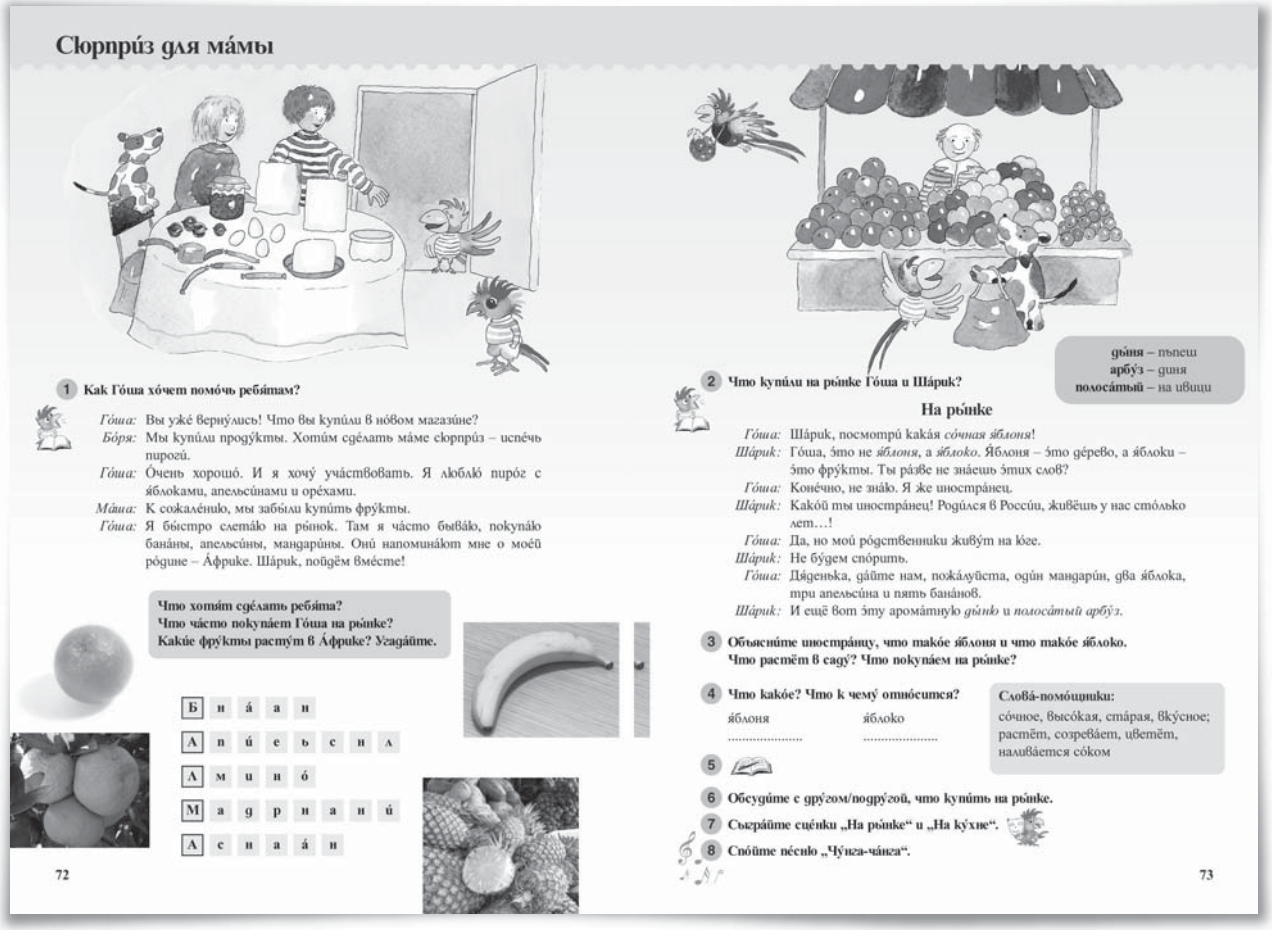
I. Цели:

1. Повторение на лексиката по тема **„Покупки. Магазины“.**
2. Въвеждане на нова лексика по темата.
3. Употреба на позната от III клас лексика с думите **бутылка, пакет, пачка.** Развиване навици за аудиране.

II. Ход на урока:

1. Урокът започва с разглеждане на картината от учебника, като учителят може да покаже и рекламни листовки на някои големи магазини.
2. Следва изпълнение на упр. 1, което служи за припомняне на познатата лексика и за семантизиране на новата. Следва работа върху упр. 2.
3. Диалогът се прочита 2–3 пъти от различни ученици. Урокът завършва с разпределяне на думите от упр. 3, за да се разграничат хранителните продукти от другите стоки, които след това се записват в упр. 1 в ТСР.
4. През втория час се въвежда нова лексика (названия на различни щандове и продукти, които се продават на тях). Акцентът пада върху усвояване на съчетания с думите **пакет, пачка, бутылка, баночка,** които се затвърдяват чрез упр. 6 и 7.

5. През третия час се обобщава материалът по цялата тема. Учениците се подготвят чрез упр. 15 за участие в ролевата игра **„В магазине“,** която може да се изпълни в края на часа.
6. При наличие на време и по желание на учителя освен упражненията в ТСР може да се съставят кластери с ключови думи **„Продуктовый магазин“, „Молочный отдел“, „Кондитерский отдел“** и т. н.

Сюрпри́з для ма́мы

1 Как Го́ша хо́чет помо́чь ребя́там?

Го́ша: Вы уже́ верну́лись! Что вы купи́ли в но́вом магази́не?
Бо́ря: Мы купи́ли проду́кты. Хоти́м сде́лать ма́ме сюрпри́з – испе́чь пирого́й.
Го́ша: О́чень хорошо́. И я хочу́ уча́ствовать. Я люблю́ пиро́г с я́блоками, апельси́нами и оре́хами.
Ма́ша: К сожале́нию, мы забы́ли купи́ть фру́кты.
Го́ша: Я бы́стро слета́ю на ры́нок. Там я ча́сто быва́ю, покупа́ю бана́ны, апельси́ны, манда́рины. Они́ напомина́ют мне о мое́й ро́дине – А́фрике. Ша́рик, пойдём вме́сте!

Что хотя́т сде́лать ребя́та?
Что ча́сто покупа́ет Го́ша на ры́нке?
Каки́е фру́кты расту́т в А́фрике? Угада́йте.

Б а н а́ н
А п ю́ е ь с и л
А м и н о́
М а д р и а н ю́
А с и а а́ н

72

ды́ня – melon
арбу́з – watermelon
полоса́тый – striped

2 Что купи́ли на ры́нке Го́ша и Ша́рик?

На ры́нке

Го́ша: Ша́рик, посмотри́ кака́я *со́чная я́блоня*!
Ша́рик: Го́ша, э́то не *я́блоня*, а *я́блоко*. Я́блоня – э́то де́рево, а я́блоки – э́то фру́кты. Ты ра́зве не зна́ешь э́тих слов?
Го́ша: Коне́чно, не зна́ю. Я же иностра́нец.
Ша́рик: Како́й ты иностра́нец! Роди́лся в Росси́и, живёшь у нас сто́лько лет…!
Го́ша: Да, но мои́ ро́дственники живу́т на ю́ге.
Ша́рик: Не бу́дем спо́рить.
Го́ша: Дя́денька, да́йте нам, пожа́луйста, оди́н манда́рин, два я́блока, три апельси́на и пять бана́нов.
Ша́рик: И ещё вот э́ту арома́тную *ды́ню* и *полоса́тый арбу́з*.

3 Объясни́те иностра́нцу, что тако́е я́блоня и что тако́е я́блоко. Что растёт в саду́? Что покупа́ем на ры́нке?

4 Что како́е? Что к чему́ отно́сится?

я́блоня	я́блоко
.....	.....

Слова́-помо́щники:
со́чное, высо́кая, ста́рая, вку́сное; растёт, созрева́ет, цвети́т, нали́вается со́ком

5

6 Обсуди́те с дру́гом/подру́гой, что купи́ть на ры́нке.

7 Сыгра́йте сце́нки „На ры́нке“ и „На ку́хне“.

8 Спо́йте пе́сню „Чу́нга-ча́нга“.

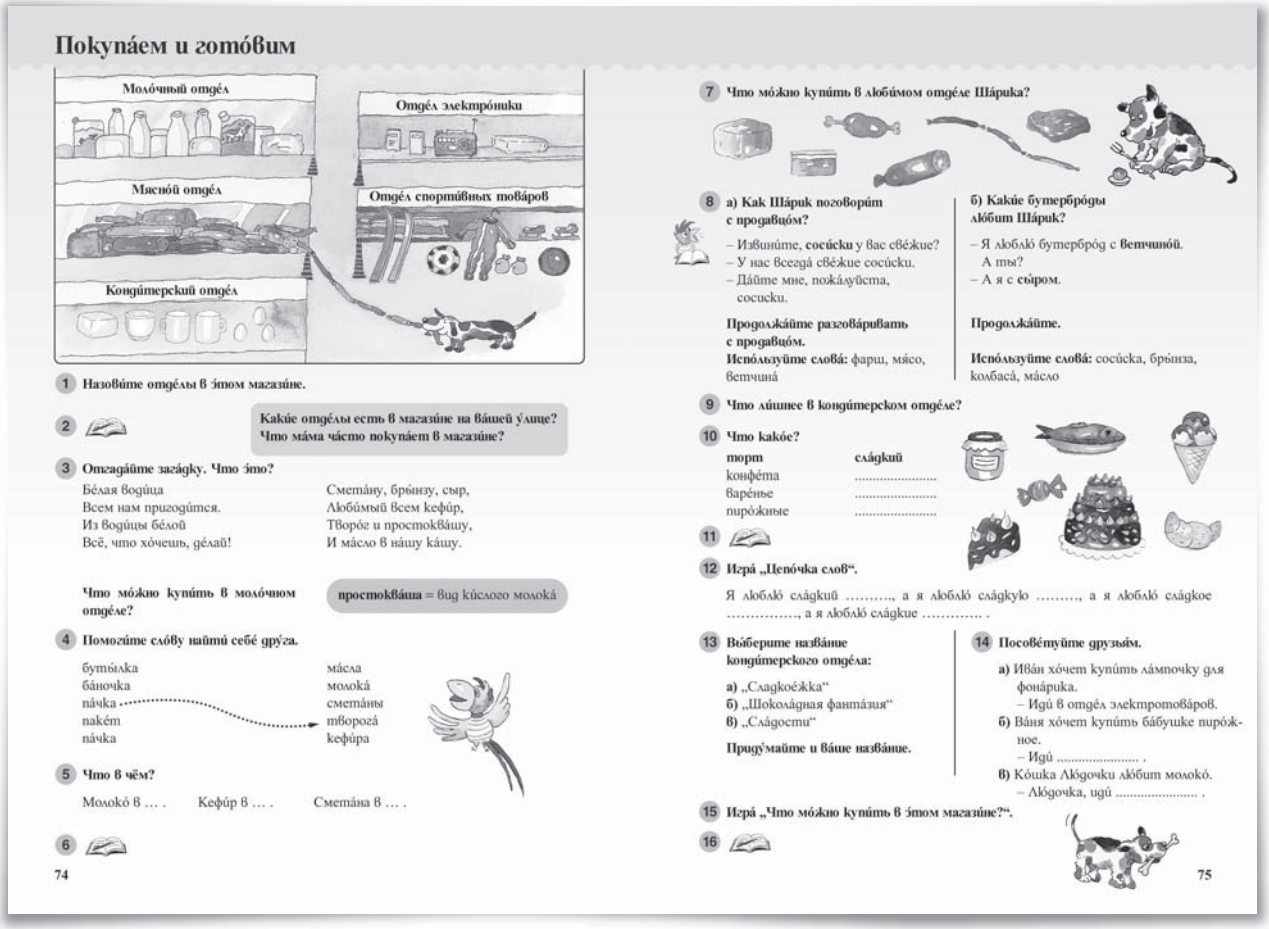
73

Тема: Сюрприз для мамы

Урокът е предвиден за **един час.**

I. Цели:
1. Обогатяване на речниковия запас с думи по темата **„Фрукты“.**
2. Развитие на устната реч.

II. Ход на урока:
1. Часът може да започне с беседа по предходната тема. По време на беседата може да се акцентува върху желанието на децата да бъдат полезни вкъщи.
2. Следва четене на диалозите **„Как Гоша хочет помочь ребятам“** и **„На рынке“** чрез които се въвежда новата лексика и се разграничават думите **яблоко** и **яблоня,** с цел преодоляване на интерференцията.
3. Въпросите след първия диалог служат за проверка на разбирането. Урокът завършва с разиграване на ситуациите **„На кухне“** и **„На рынке“.**

Покупáем и гото́вим

Моло́чный отде́л

Отде́л электро́ники

Мясно́й отде́л

Отде́л спорти́вных това́ров

Конди́терский отде́л

1 Назови́те отде́лы в э́том магази́не.

2

Каки́е отде́лы есть в магази́не на ва́шей у́лице?
Что ма́ма ча́сто покупа́ет в магази́не?

3 Отгада́йте зага́дку. Что э́то?

Бе́лая вода́ица
Всем нам пригоди́тся.
Из водицы бе́лой
Всё, что хо́чешь, де́лай!

Смета́ну, бры́нзу, сыр,
Люби́мый всем кефи́р,
Твороґ и простоква́шу,
И ма́сло в на́шу ка́шу.

Что мо́жно купи́ть в моло́чном отде́ле?

простоква́ша = вид ки́слого молока́

4 Помоги́те сло́ву найти́ себе́ дру́га.

бутылка
ба́ночка
па́чка
паке́т
па́чка

ма́сла
молока́
смета́ны
твороґа́
кефи́ра

5 Что в чём?

Молоко́ в … . Кефи́р в … . Смета́на в … .

6

7 Что мо́жно купи́ть в люби́мом отде́ле Ша́рика?

8 а) Как Ша́рик поговори́т с продавцо́м?

– Извини́те, **сосиски** у вас све́жие?
– У нас всегда́ све́жие сосиски.
– Да́йте мне, пожа́луйста, сосиски.

Продолжа́йте разгова́ривать с продавцо́м.
Испо́льзуйте слова́: фарш, мя́со, ветчина́

б) Каки́е бутербро́ды лю́бит Ша́рик?

– Я люблю́ бутербро́д с **ветчино́й**. А ты?
– А я с **сы́ром**.

Продолжа́йте.

Испо́льзуйте слова́: соси́ска, бры́нза, колбаса́, ма́сло

9 Что ли́шнее в конди́терском отде́ле?

10 Что како́е?

торт	сла́дкий
конфе́та	.....
варе́нье	.....
пиро́жные	.....

11

12 Игра́ „Цепо́чка слов“.

Я люблю́ сла́дкий ……., а я люблю́ сла́дкую ……., а я люблю́ сла́дкое ……., а я люблю́ сла́дкие …… .

13 Вы́берите назва́ние конди́терского отде́ла:

а) „Сладкое́жка“
б) „Шокола́дная фанта́зия“
в) „Сла́дости“

Приду́майте и ва́ше назва́ние.

14 Посове́туйте друзья́м.

а) Ива́н хо́чет купи́ть ла́мпочку для фона́рика.
– Иди́ в отде́л электротова́ров.
б) Ва́ня хо́чет купи́ть ба́бушке пиро́жное.
– Иди́ ..... .
в) Ко́шка Лю́дочки лю́бит молоко́.
– Лю́дочка, иди́ ..... .

15 Игра́ „Что мо́жно купи́ть в э́том магази́не?“.

16

74

75

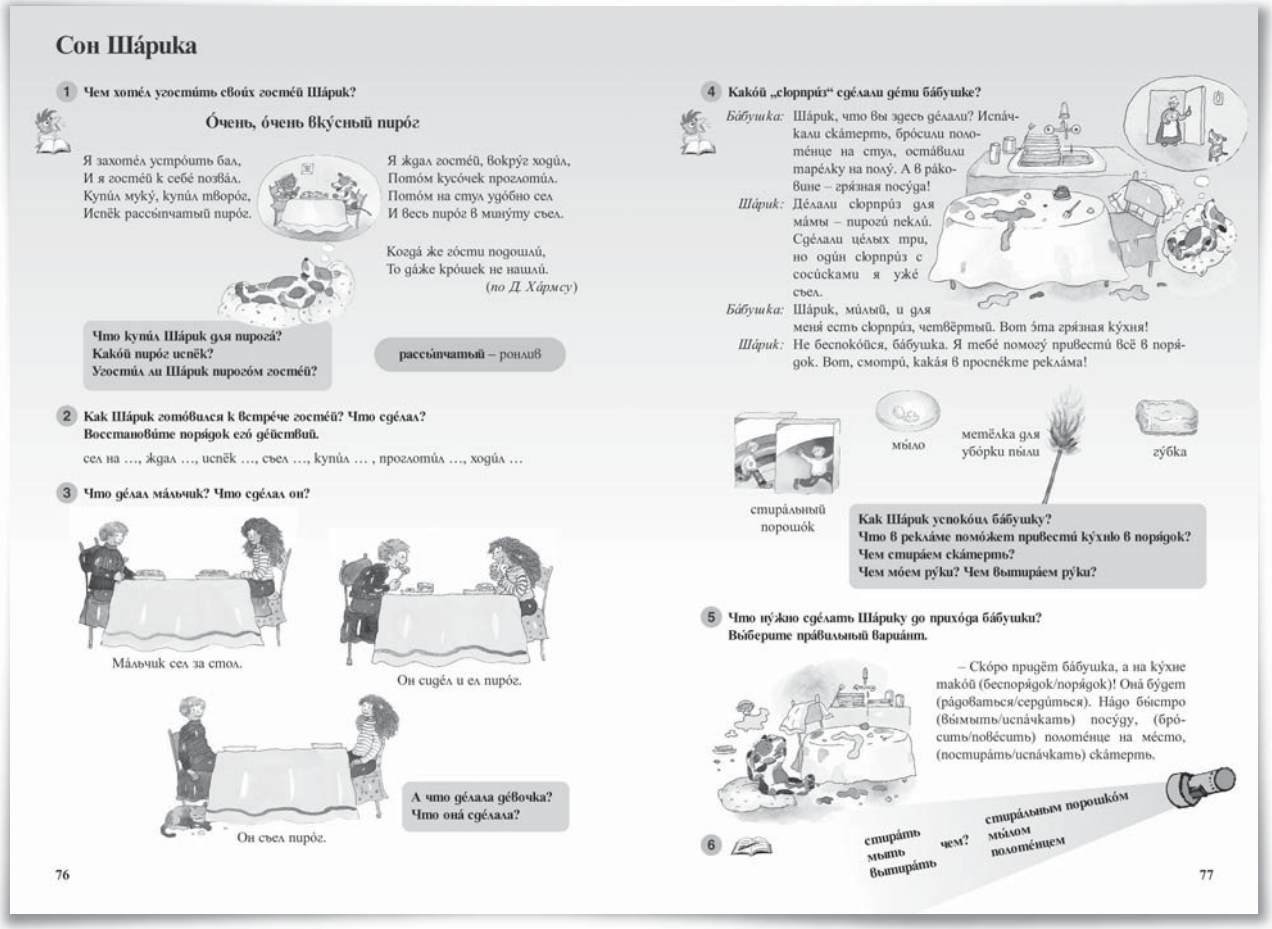
Тема: Покупаем и готовим

Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цел:
Обобщаване на темата **„Покупки. Магазины“.**

II. Ход на урока:

Чрез различни упражнения от учебника и ТСР се формират лексически навици, речева и комуникативна компетенция по темата. Урокът завършва с ролевата игра **„Что можно купить в этом магазине“** и с работа по проекта **„Пишем книжку о себе“.** Страничката може да се запълни като домашна работа вкъщи.

Сон Ша́рика

1 **Чем хоте́л угости́ть свои́х госте́й Ша́рик?**

О́чень, о́чень вку́сный пиро́г

Я захоте́л устро́ить бал,
И я госте́й к себе́ позва́л.
Купи́л муку́, купи́л творо́г,
Испёк рассы́пчатый пиро́г.

Я ждал госте́й, вокру́г ходи́л,
Пото́м кусо́чек проглоти́л.
Пото́м на стул удо́бно сел
И весь пиро́г в мину́ту съел.

Когда́ же го́сти подошли́,
То да́же кро́шек не нашли́.
(*по Д. Ха́рмсу*)

Что купи́л Ша́рик для пирога́?
Како́й пиро́г испёк?
Угости́л ли Ша́рик пирого́м госте́й?

рассы́пчатый – ронлив

2 **Как Ша́рик гото́вился к встре́че госте́й? Что сде́лал?**
Восстанови́те поря́док его́ де́йствий.

сел на …, ждал …, испёк …, съел …, купи́л … , проглоти́л …, ходи́л …

3 **Что де́лал ма́льчик? Что сде́лал он?**

Ма́льчик сел за стол.

Он сиде́л и ел пиро́г.

Он съел пиро́г.

А что де́лала де́вочка?
Что она́ сде́лала?

4 **Како́й „сюрпри́з“ сде́лали де́ти ба́бушке?**

Ба́бушка: Ша́рик, что вы здесь де́лали? Испа́чкали ска́терть, бро́сили полоте́нце на стул, оста́вили таре́лку на полу́. А в ра́ковине – гря́зная посу́да!

Ша́рик: Де́лали сюрпри́з для ма́мы – пирогй пекли́. Сде́лали це́лых три, но оди́н сюрпри́з с соси́сками я уже́ съел.

Ба́бушка: Ша́рик, ми́лый, и для меня́ есть сюрпри́з, четвёртый. Вот э́та гря́зная ку́хня!

Ша́рик: Не беспоко́йся, ба́бушка. Я тебе́ помогу́ привести́ всё в поря́док. Вот, смотри́, кака́я в проспе́кте рекла́ма!

мы́ло

метёлка для убо́рки пы́ли

гу́бка

стира́льный порошо́к

Как Ша́рик успоко́ил ба́бушку?
Что в рекла́ме помо́жет привести́ ку́хню в поря́док?
Чем стира́ем ска́терть?
Чем мо́ем ру́ки? Чем вытира́ем ру́ки?

5 **Что ну́жно сде́лать Ша́рику до прихо́да ба́бушки?**
Вы́берите пра́вильный вариа́нт.

– Ско́ро придёт ба́бушка, а на ку́хне тако́й (беспоря́док/поря́док)! Она́ бу́дет (ра́доваться/серди́ться). На́до бы́стро (вы́мыть/испа́чкать) посу́ду, (бро́сить/пове́сить) полоте́нце на ме́сто, (постира́ть/испа́чкать) ска́терть.

6

стира́ть
мыть
вытира́ть

чем?

стира́льным порошко́м
мы́лом
полоте́нцем

76

77

Тема: Сон Шарика

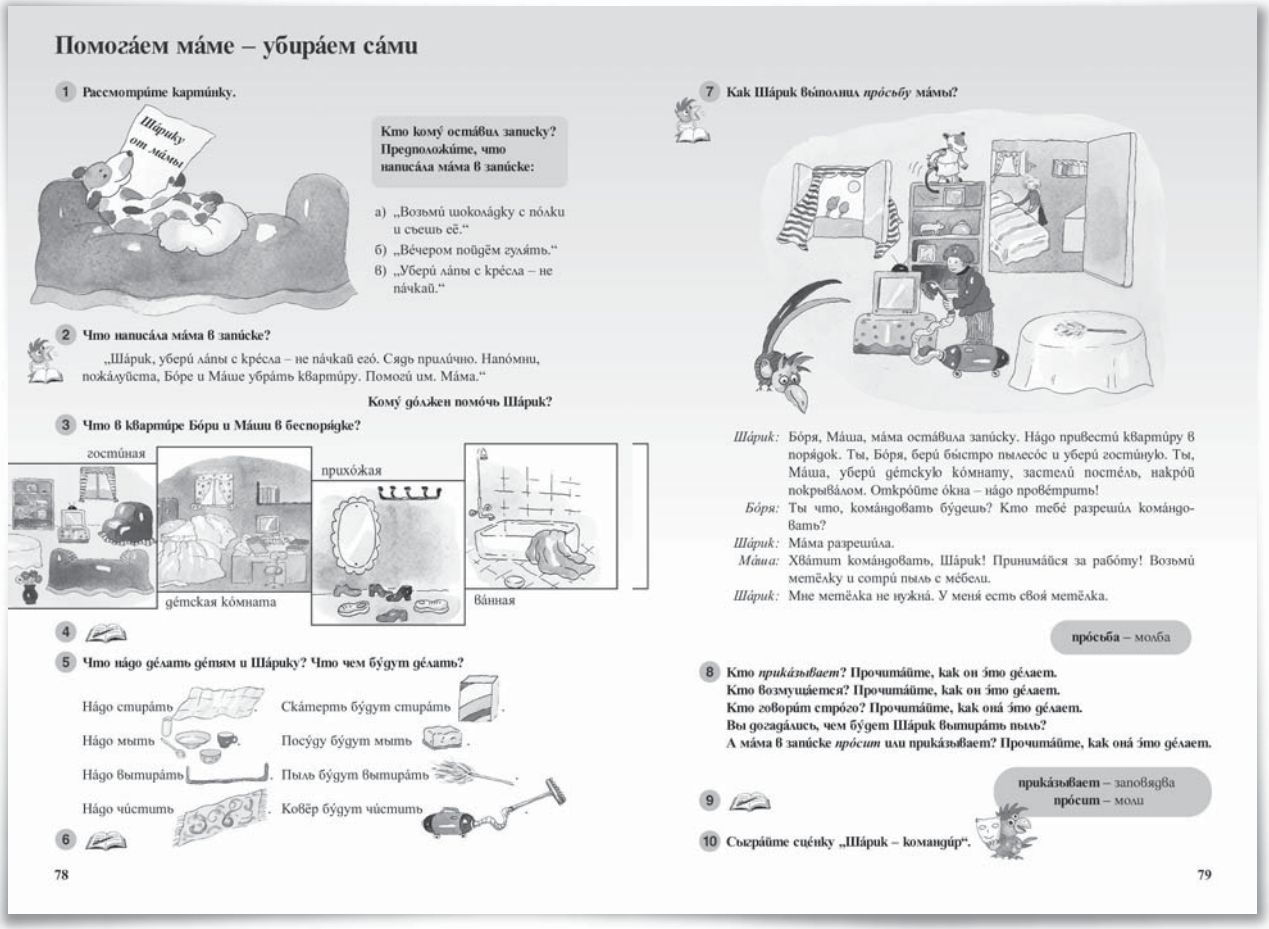
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Въвеждане на нова лексика по тема **„Уборка квартиры“.**
2. Усвояване на лексиката по темата.
3. Формиране на произносителни навици.
4. Подготовка за обобщение на Тв. п.

II. Ход на урока:

1. Часът започва с работа върху стихотворението **„Очень вкусный пирог“,** с което отново се повтарят основните продукти и се прави преход към упр. 3, чрез което отработваме произношението на **ъ.** Препоръчва се на учителя да напише и други думи с **ъ** и да упражнява тяхното произношение.
2. През втория час се въвежда и отработва новата лексика, като същевременно се повтаря и познатата лексика, която е въведена в предишните две години.Чрез задачите след диалога отново се припомня връзката на въпроса **чем?** с окончанията за Тв. п.
3. В упр. 6 се работи с антоними, които се затвърдяват в упр. 1 от ТСР.

Тема: Помогаем маме – убираем сами

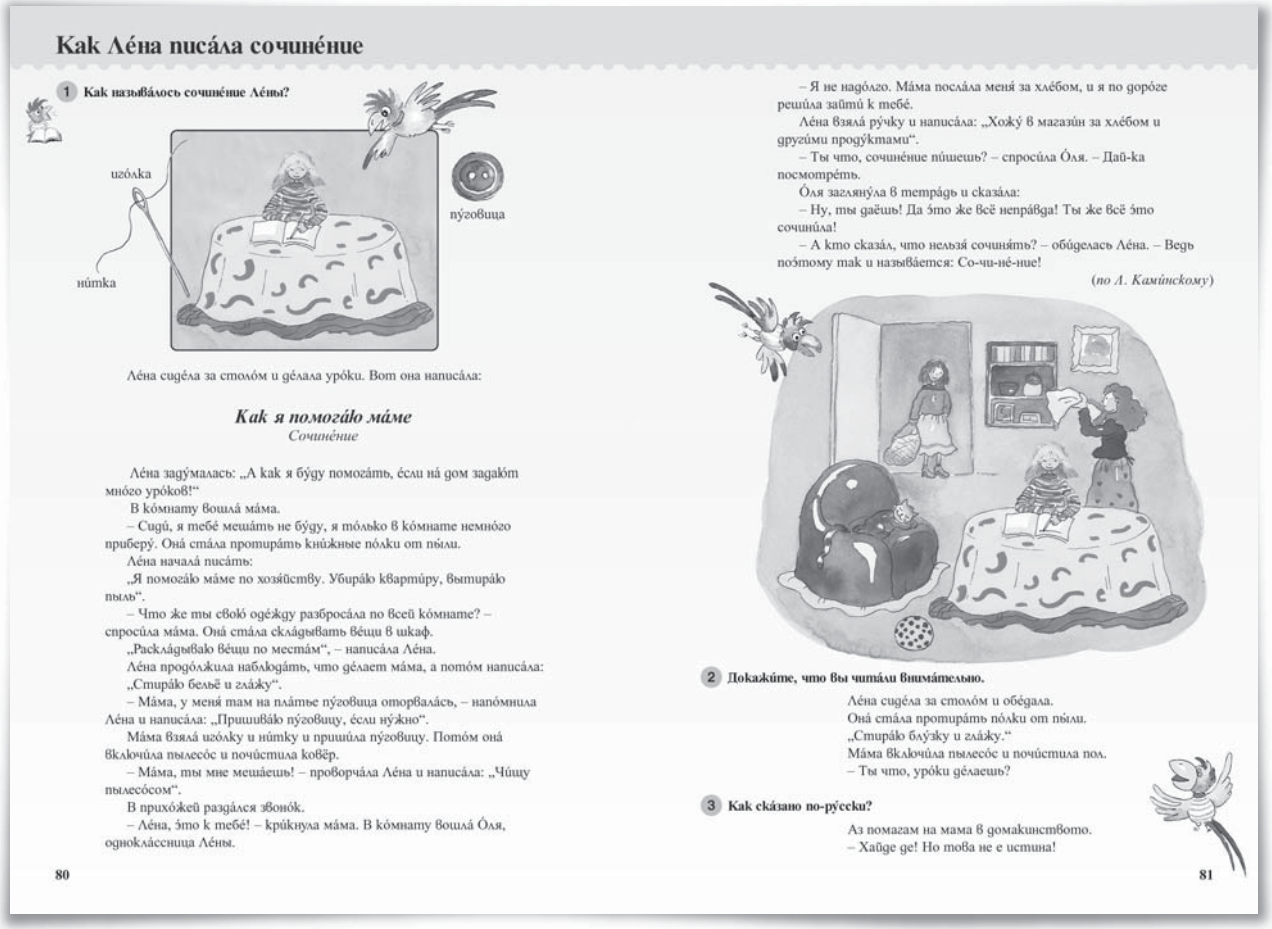
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Въвеждане на нова лексика по темите **„Дом. Квартира“** и **„Уборка квартиры“.** Усвояване на лексиката.
2. Употреба на инфинитив след предикативното наречие **надо.**
3. Повторение на конструкции за изразяване оръдие на действие.
4. Изразяване на различни интонации: заповед, молба.

II. Ход на урока:

1. Препоръчва се на учителя да начертае на дъската схема на апартамент, чрез която полезно ще въведе названията на различните помещения. Желателно е да се обобщят думите **дом, квартира и комната** и отново да се изясни тяхната семантика.
2. Чрез упр. 3 се обобщават познатите мебели в различните стаи и се въвежда новата лексика, която се затвърдява в упр. 1 от ТСР.
3. В упр. 5 учителят обръща внимание на правописа на **ь** в инфинитива след **надо.**
4. Чрез упр. 7 се усвояват лексиката и речевите модели, а в упр. 8 се работи върху интонацията и техниката на четене.
5. Урокът завършва с четене на сценката **„Шарик – командир“** по роли, като се следи за правилното интониране.

Как Ле́на писа́ла сочине́ние

1 Как называ́лось сочине́ние Ле́ны?

игóлка

пу́говица

ни́тка

Ле́на сиде́ла за столо́м и де́лала уро́ки. Вот она написа́ла:

Как я помога́ю ма́ме
Сочине́ние

Ле́на заду́малась: „А как я бу́ду помога́ть, е́сли на́ дом зада́ют мно́го уро́ков!“

В ко́мнату вошла́ ма́ма.

– Сиди́, я тебе́ меша́ть не бу́ду, я то́лько в ко́мнате немно́го приберу́. Она́ ста́ла протира́ть кни́жные по́лки от пы́ли.

Ле́на начала́ писа́ть:

„Я помога́ю ма́ме по хозя́йству. Убира́ю кварти́ру, вытира́ю пыль“.

– Что же ты свою́ оде́жду разброса́ла по всей ко́мнате? – спроси́ла ма́ма. Она́ ста́ла скла́дывать ве́щи в шкаф.

„Раскла́дываю ве́щи по места́м“, – написа́ла Ле́на.

Ле́на продо́лжила наблюда́ть, что де́лает ма́ма, а пото́м написа́ла: „Стира́ю бельё и глажу“.

– Ма́ма, у меня́ там на пла́тье пу́говица оторвала́сь, – напо́мнила Ле́на и написа́ла: „Пришива́ю пу́говицу, е́сли ну́жно“.

Ма́ма взяла́ иго́лку и ни́тку и пришила́ пу́говицу. Пото́м она́ включи́ла пылесо́с и почи́стила ковёр.

– Ма́ма, ты мне меша́ешь! – проворча́ла Ле́на и написа́ла: „Чи́щу пылесо́сом“.

В прихо́жей разда́лся звоно́к.

– Ле́на, э́то к тебе́! – кри́кнула ма́ма. В ко́мнату вошла́ О́ля, одноклассница Ле́ны.

80

– Я не надо́лго. Ма́ма посла́ла меня́ за хле́бом, и я по доро́ге реши́ла зайти́ к тебе́.

Ле́на взяла́ ру́чку и написа́ла: „Хожу́ в магази́н за хле́бом и други́ми проду́ктами“.

– Ты что, сочине́ние пи́шешь? – спроси́ла О́ля. – Дай-ка посмотре́ть.

О́ля загляну́ла в тетра́дь и сказа́ла:

– Ну, ты даёшь! Да э́то же всё непра́вда! Ты же всё э́то сочини́ла!

– А кто сказа́л, что нельзя́ сочиня́ть? – оби́делась Ле́на. – Ведь поэ́тому так и называ́ется: Со-чи-не́-ние!

(*по Л. Ками́нскому*)

2 Докажи́те, что вы чита́ли внима́тельно.

Ле́на сиде́ла за столо́м и обе́дала.
Она́ ста́ла протира́ть по́лки от пы́ли.
„Стира́ю блу́зку и глажу.“
Ма́ма включи́ла пылесо́с и почи́стила пол.
– Ты что, уро́ки де́лаешь?

3 Как ска́зано по-ру́сски?

Аз помагам на мама в домакинството.
– Хайде де! Но това не е истина!

81

Тема: Как Лена писала сочинение

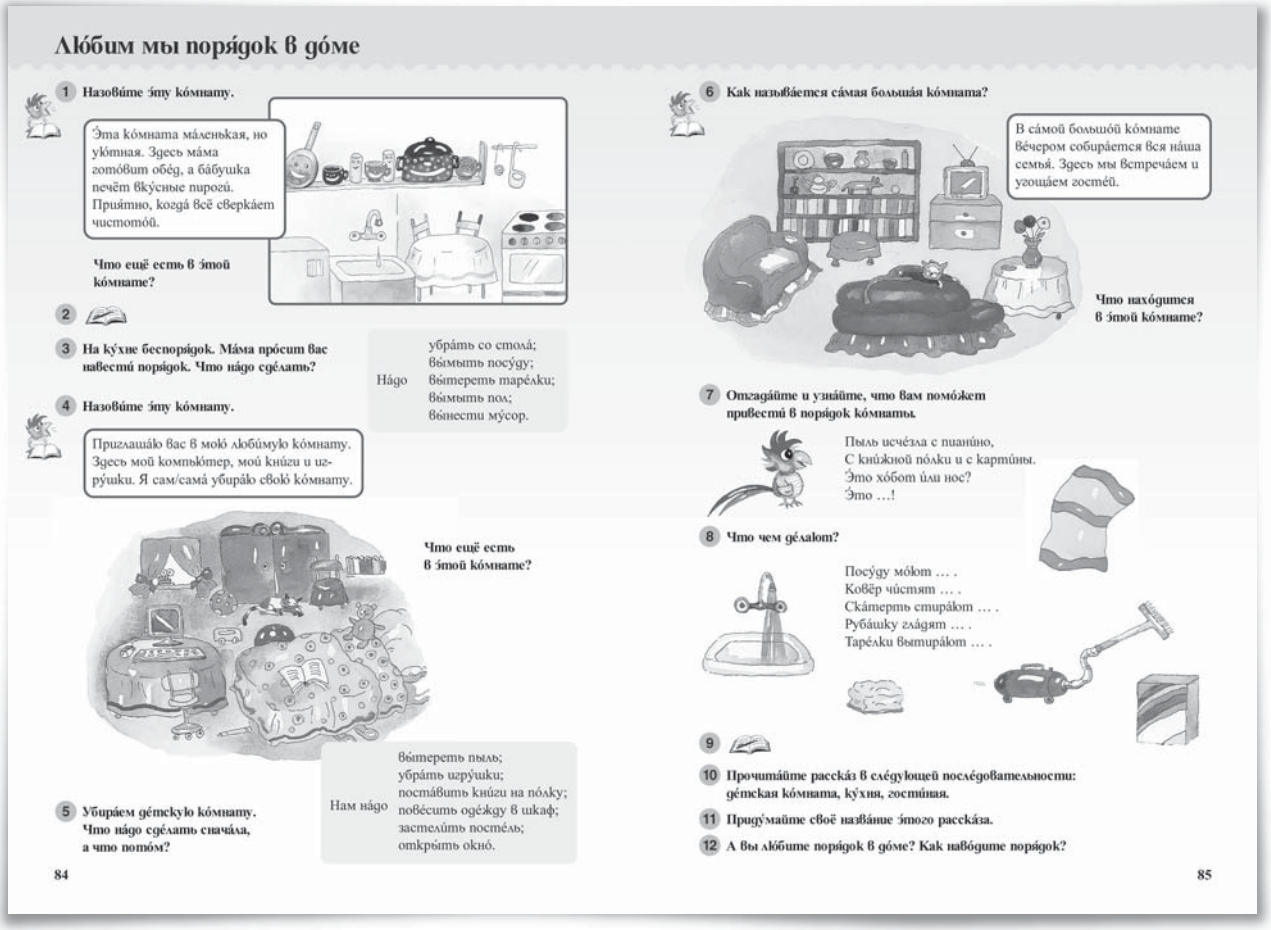
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Продължаване на работата върху техниката на четене, извличане на информация от текст, правилно интониране на репликите.
2. Въвеждане и усвояване на лексиката по тема **„Домашние дела“.**
3. Формиране на умение за трансформация на текст от едно лице в друго.
4. Развиване на устната реч – пренасяне на усвоените речеви модели в нови ситуации.
5. Развиване на навиците за писмена реч.

II. Ход на урока:

1. Урокът започва с разговор по темата **„Домашние дела“.**
2. Следва четене на текста от учителя.
3. Упр. 2, 3, 4 и 5 служат за осмисляне на текста чрез прилагане на различни стратегии за четене, за развиване на езиковата догадка и навиците за подборно четене, а чрез упр. 6 се проверява разбирането.
4. Упражненията от рубриката **„Поговорим“** и упр. 13 развиват комуникативната компетентност чрез свободно използване на речевите образци в свързана реч.
5. След описание на картината в края на урока се пристъпва към изпълнение на упр. 1 от ТСР, с което се развиват навиците за писмена реч.

Лю́бим мы поря́док в до́ме

1 Назови́те э́ту ко́мнату.

Э́та ко́мната ма́ленькая, но ую́тная. Здесь ма́ма гото́вит обе́д, а ба́бушка печёт вку́сные пироги́. Прия́тно, когда́ всё сверка́ет чистото́й.

Что ещё есть в э́той ко́мнате?

2

3 На ку́хне беспоря́док. Ма́ма про́сит вас навести́ поря́док. Что на́до сде́лать?

Надо: убра́ть со стола́; вы́мыть посу́ду; вы́тереть таре́лки; вы́мыть пол; вы́нести му́сор.

4 Назови́те э́ту ко́мнату.

Приглаша́ю вас в мою́ люби́мую ко́мнату. Здесь мой компью́тер, мои кни́ги и игру́шки. Я сам/сама́ убира́ю свою́ ко́мнату.

Что ещё есть в э́той ко́мнате?

5 Убира́ем де́тскую ко́мнату. Что на́до сде́лать снача́ла, а что пото́м?

Нам надо: вы́тереть пыль; убра́ть игру́шки; поста́вить кни́ги на по́лку; повеси́ть оде́жду в шкаф; засте́лить посте́ль; откры́ть окно́.

6 Как называ́ется са́мая больша́я ко́мната?

В са́мой большо́й ко́мнате ве́чером собира́ется вся на́ша семья́. Здесь мы встреча́ем и угоща́ем госте́й.

Что нахо́дится в э́той ко́мнате?

7 Отгада́йте и узна́йте, что вам помо́жет привести́ в поря́док ко́мнаты.

Пыль исче́зла с пиани́но,
С кни́жной по́лки и с карти́ны.
Э́то хо́бот и́ли нос?
Э́то …!

8 Что чем де́лают?

Посу́ду мо́ют … .
Ковёр чи́стят … .
Ска́терть стира́ют … .
Руба́шку гла́дят … .
Таре́лки вытира́ют … .

9

10 Прочита́йте расска́з в сле́дующей после́довательности: де́тская ко́мната, ку́хня, гости́ная.

11 Приду́майте своё назва́ние э́того расска́за.

12 А вы лю́бите поря́док в до́ме? Как наво́дите поря́док?

84

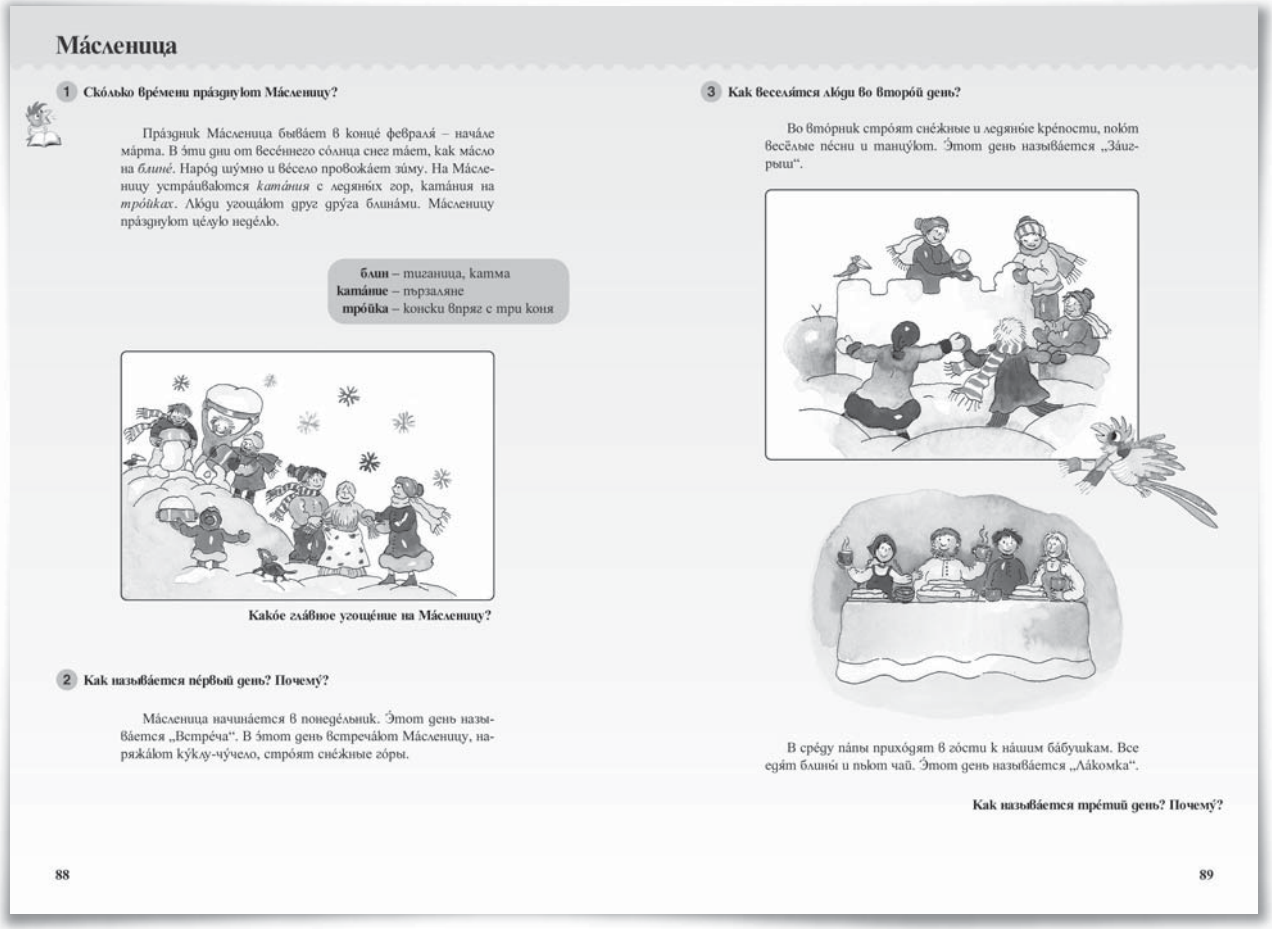
85

Тема: Любим мы порядок в доме

Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Преговор и обобщение на лексиката по темата **„Дом. Квартира. Домашние дела“.**
2. Избран е нестандартен подход към този обобщителен урок, като се използват елементи на пъзела.
3. Чрез четене на кратки текстове (упр. 1, 4 и 6) учениците трябва да се досетят за названията на описваните стаи, а чрез задачите след текстовете и картините се припомнят и обобщават предметите в тези стаи.
4. Упр. 10 служи за възстановяване на текста по зададена логична последователност.
5. Освен предложения кластер в ТСР по ключовата дума **„Посуда“** при наличие на време учениците може да съставят кластери в тетрадките или колективно на дъската с различни ключови думи по темата.
6. Чрез упр. 11 се развива умение за прогнозиране на заглавие според определено съдържание.
7. Урокът завършва с изпълнение на упр. 12, чрез което се развиват навици за монологична реч.

Ма́сленица

1 Ско́лько вре́мени пра́зднуют Ма́сленицу?

Пра́здник Ма́сленица быва́ет в конце́ февраля́ – нача́ле ма́рта. В э́ти дни от весе́ннего со́лнца снег та́ет, как ма́сло на *блине́*. Наро́д шу́мно и ве́село провожа́ет зи́му. На Ма́сленицу устра́ивают*ся ката́ния* с ледяны́х гор, ката́ния на *тро́йках*. Лю́ди угоща́ют друг дру́га блина́ми. Ма́сленицу пра́зднуют це́лую неде́лю.

блин – тиганица, катма
ката́ние – пързаляне
тро́йка – конски впряг с три коня

Како́е гла́вное угоще́ние на Ма́сленицу?

2 Как называ́ется пе́рвый день? Почему́?

Ма́сленица начина́ется в понеде́льник. Э́тот день называ́ется „Встре́ча". В э́тот день встреча́ют Ма́сленицу, наряжа́ют ку́клу-чу́чело, стро́ят сне́жные го́ры.

3 Как веселя́тся лю́ди во второ́й день?

Во вто́рник стро́ят сне́жные и ледяны́е кре́пости, поют весёлые пе́сни и танцу́ют. Э́тот день называ́ется „За́игрыш".

В сре́ду па́пы прихо́дят в го́сти к на́шим ба́бушкам. Все едя́т блины́ и пьют чай. Э́тот день называ́ется „Ла́комка".

Как называ́ется тре́тий день? Почему́?

88

89

Тема: Масленица

Урокът е предвиден за **един час.**

I. Цел:

Въвеждане на страноведска информация по темата **„Русские праздники".**

II. Ход на урока:

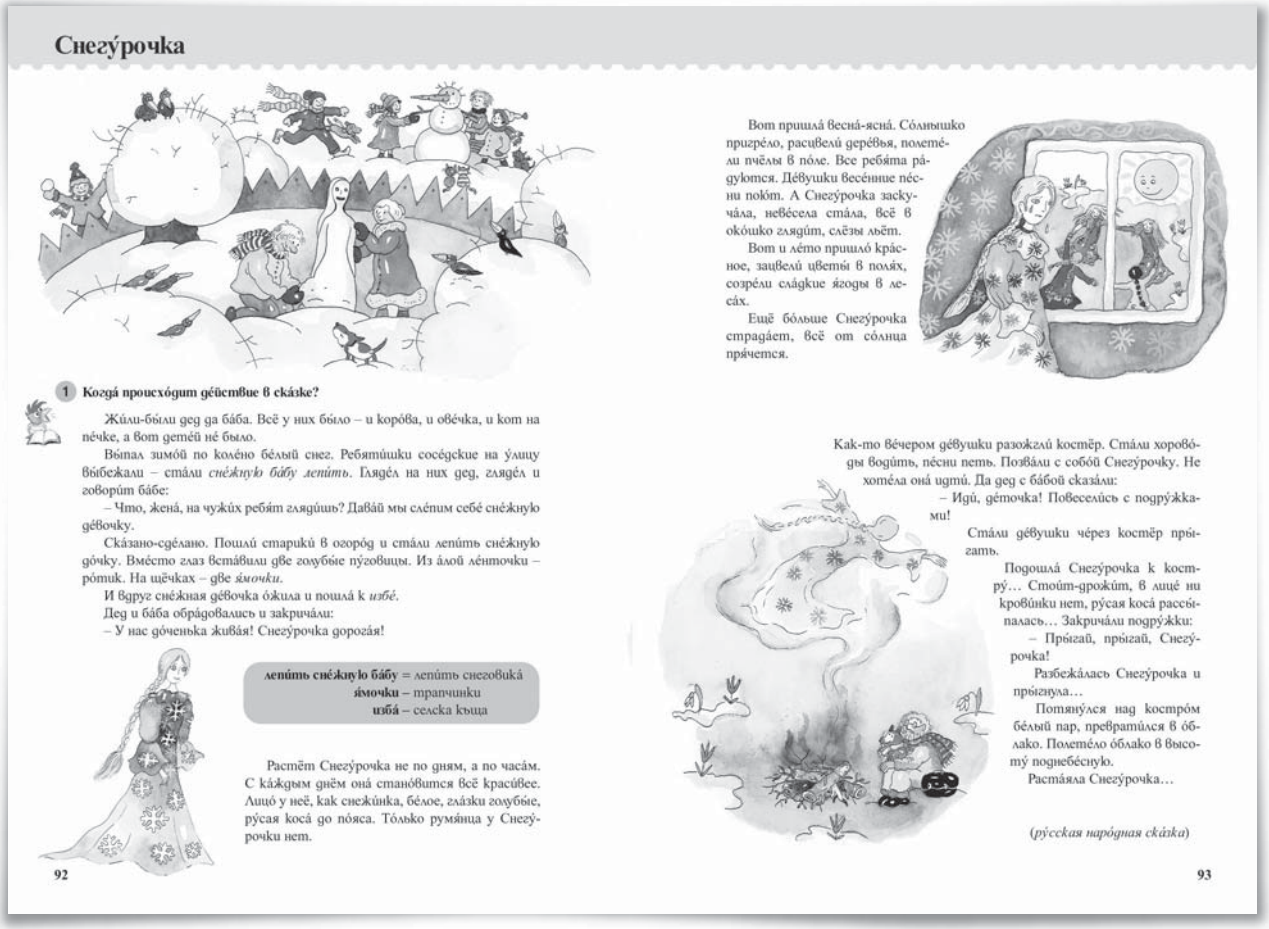
1. Урокът е построен като колаж от отделни картини.
2. Текстовете под картините се четат от учениците.
3. Следва изпълнение на задачите след текстовете.
4. Урокът завършва с изпълнение на упр. 6, което служи за рефлексия по темата. Първоначално отговорите се дават от отделни ученици. В зависимост от конкретните условия на учениците може да се предложи да съставят кратък разказ за празника Масленица и да потърсят допълнителни материали.

Тема: Снегурочка

Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Продължаване на работата върху техниката на четене.
2. Развиване на умения за възстановяване реда на действията в повествованието.
3. Развиване на умения за съотнасяне на картини с отделни епизоди от текста и описание на външност.

Снегу́рочка

Жи́ли-бы́ли дед да ба́ба. Всё у них бы́ло – и коро́ва, и ове́чка, и кот на пе́чке, а вот дете́й не́ было.

Вы́пал зимо́й по коле́но бе́лый снег. Ребя́тишки сосе́дские на у́лицу вы́бежали – ста́ли *сне́жную ба́бу лепи́ть*. Гляде́л на них дед, гляде́л и говори́т ба́бе:

– Что, жена́, на чужи́х ребя́т гляди́шь? Дава́й мы слепи́м себе́ сне́жную де́вочку.

Ска́зано-сде́лано. Пошли́ старики́ в огоро́д и ста́ли лепи́ть сне́жную до́чку. Вме́сто глаз вста́вили две голубы́е пу́говицы. Из а́лой ле́нточки – ро́тик. На щёчках – две *я́мочки*.

И вдруг сне́жная де́вочка о́жила и пошла́ к *избе́*.

Дед и ба́ба обра́довались и закрича́ли:

– У нас до́ченька жива́я! Снегу́рочка дорога́я!

лепи́ть сне́жную ба́бу = лепи́ть снеговика́
я́мочки – трапчи́нки
изба́ – селска къща

Растёт Снегу́рочка не по дням, а по часа́м. С ка́ждым днём она́ стано́вится всё краси́вее. Лицо́ у неё, как снежи́нка, бе́лое, гла́зки голубы́е, ру́сая коса́ до по́яса. То́лько румя́нца у Снегу́рочки нет.

Вот пришла́ весна́-ясна́. Со́лнышко пригре́ло, расцвели́ дере́вья, полете́ли пчёлы в по́ле. Все ребя́та ра́дуются. Де́вушки весе́нние пе́сни пою́т. А Снегу́рочка заску́чала, невесела́ ста́ла, всё в око́шко гляди́т, слёзы льёт.

Вот и ле́то пришло́ кра́сное, зацвели́ цветы́ в поля́х, созре́ли сла́дкие я́годы в леса́х.

Ещё бо́льше Снегу́рочка страда́ет, всё от со́лнца пря́чется.

Как-то ве́чером де́вушки разожгли́ костёр. Ста́ли хорово́ды води́ть, пе́сни петь. Позва́ли с собо́й Снегу́рочку. Не хоте́ла она́ идти́. Да дед с ба́бой сказа́ли:

– Иди́, де́точка! Повеселись с подру́жками!

Ста́ли де́вушки че́рез костёр прыга́ть.

Подошла́ Снегу́рочка к костру́… Стои́т-дрожи́т, в лице́ ни кровинки нет, ру́сая коса́ рассы́палась… Закрича́ли подру́жки:

– Прыгай, прыгай, Снегу́рочка!

Разбежа́лась Снегу́рочка и прыгну́ла…

Потяну́лся над костро́м бе́лый пар, превра́тился в о́блако. Полете́ло о́блако в высоту́ подне́бесную.

Растая́ла Снегу́рочка…

(*ру́сская наро́дная ска́зка*)

1 **Когда́ происхо́дит де́йствие в ска́зке?**

92

93

II. Ход на урока:

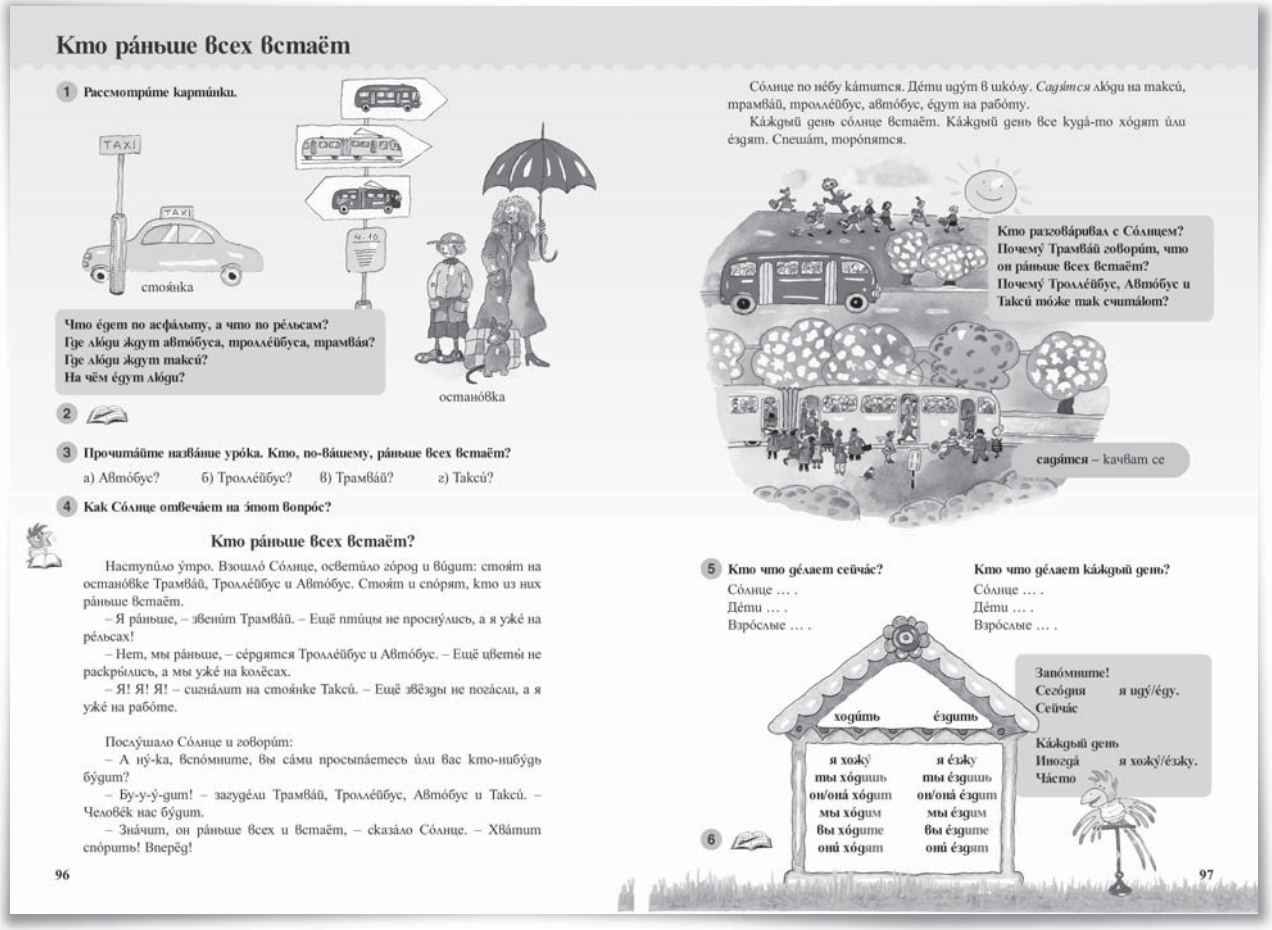
1. Възможни са 2 варианта за работа по текста: Учителят чете приказката, а учениците следят текста, или учителят чете първата част, а учениците самостоятелно се запознават със съдържанието на втората част.
2. Чрез упр. 2, 3, 4 и 6 се прилагат различни стратегии за четене, а чрез упр. 5 се проверява разбирането.
3. Следва изпълнение на упр.10, което развива умение за съотнасяне на детайли от картината с елементи от текста.
4. При наличие на свободно време при затворени учебници може да се запише под диктовка следният абзац от приказката: от „**Вот пришла…**“ до **„песни поют.“**
5. Урокът завършва с описание на картината на Васнецов **„Снегурочка“.** При възможност се показва увеличена репродукция на картината и на учениците може да се предложи да сравнят Снегурочка от учебника с репродукцията на Васнецов.

Тема: Кто раньше всех встает

Урокът е предвиден за **три часа.**

I. Цели:

1. Преговор на лексиката по тема **„Город. Городской транспорт“** и на глаголите **идти/ехать.**
2. Семантизиране и формиране на навици за употреба на глаголите **ходить/ездить.** Усвояване на спрежението на тези глаголи.
3. Употреба на глаголите **идти/ехать** и **ходить/ездить** с думите **сегодня, сейчас, каждый день, часто.**

Кто ра́ньше всех встаёт

1 Рассмотри́те карти́нки.

TAXI

TAXI

стоя́нка

остано́вка

Что е́дет по асфа́льту, а что по ре́льсам?
Где лю́ди ждут авто́буса, тролле́йбуса, трамва́я?
Где лю́ди ждут такси́?
На чём е́дут лю́ди?

2

3 Прочита́йте назва́ние уро́ка. Кто, по-ва́шему, ра́ньше всех встаёт?

а) Авто́бус? б) Тролле́йбус? в) Трамва́й? г) Такси́?

4 Как Со́лнце отвеча́ет на э́тот вопро́с?

Кто ра́ньше всех встаёт?

Наступи́ло у́тро. Взошло́ Со́лнце, осветило́ го́род и ви́дит: стоя́т на остано́вке Трамва́й, Тролле́йбус и Авто́бус. Стоя́т и спо́рят, кто из них ра́ньше встаёт.

– Я ра́ньше, – звени́т Трамва́й. – Ещё пти́цы не проснули́сь, а я уже́ на ре́льсах!

– Нет, мы ра́ньше, – се́рдятся Тролле́йбус и Авто́бус. – Ещё цветы́ не раскры́лись, а мы уже́ на колёсах.

– Я! Я! Я! – сигна́лит на стоя́нке Такси́. – Ещё звёзды не погасли, а я уже́ на рабо́те.

Послу́шало Со́лнце и говори́т:

– А ну́-ка, вспо́мните, вы са́ми просыпа́етесь и́ли вас кто-нибу́дь бу́дит?

– Бу-у-у́-дит! – загуде́ли Трамва́й, Тролле́йбус, Авто́бус и Такси́. – Челове́к нас бу́дит.

– Зна́чит, он ра́ньше всех и встаёт, – сказа́ло Со́лнце. – Хва́тит спо́рить! Вперёд!

96

Со́лнце по не́бу ка́тится. Де́ти иду́т в шко́лу. *Сади́тся* лю́ди на такси́, трамва́й, тролле́йбус, авто́бус, е́дут на рабо́ту.

Ка́ждый день со́лнце встаёт. Ка́ждый день все куда́-то хо́дят и́ли е́здят. Спеша́т, торо́пятся.

Кто разгова́ривал с Со́лнцем?
Почему́ Трамва́й говори́т, что он ра́ньше всех встаёт?
Почему́ Тролле́йбус, Авто́бус и Такси́ мо́же так счита́ют?

сади́тся – качват се

5 Кто что де́лает сейча́с?

Со́лнце … .
Де́ти … .
Взро́слые … .

Кто что де́лает ка́ждый день?

Со́лнце … .
Де́ти … .
Взро́слые … .

ходи́ть | е́здить

я хожу́	я е́зжу
ты хо́дишь	ты е́здишь
он/она́ хо́дит	он/она́ е́здит
мы хо́дим	мы е́здим
вы хо́дите	вы е́здите
они́ хо́дят	они́ е́здят

Запо́мните!
Сего́дня я иду́/е́ду.
Сейча́с

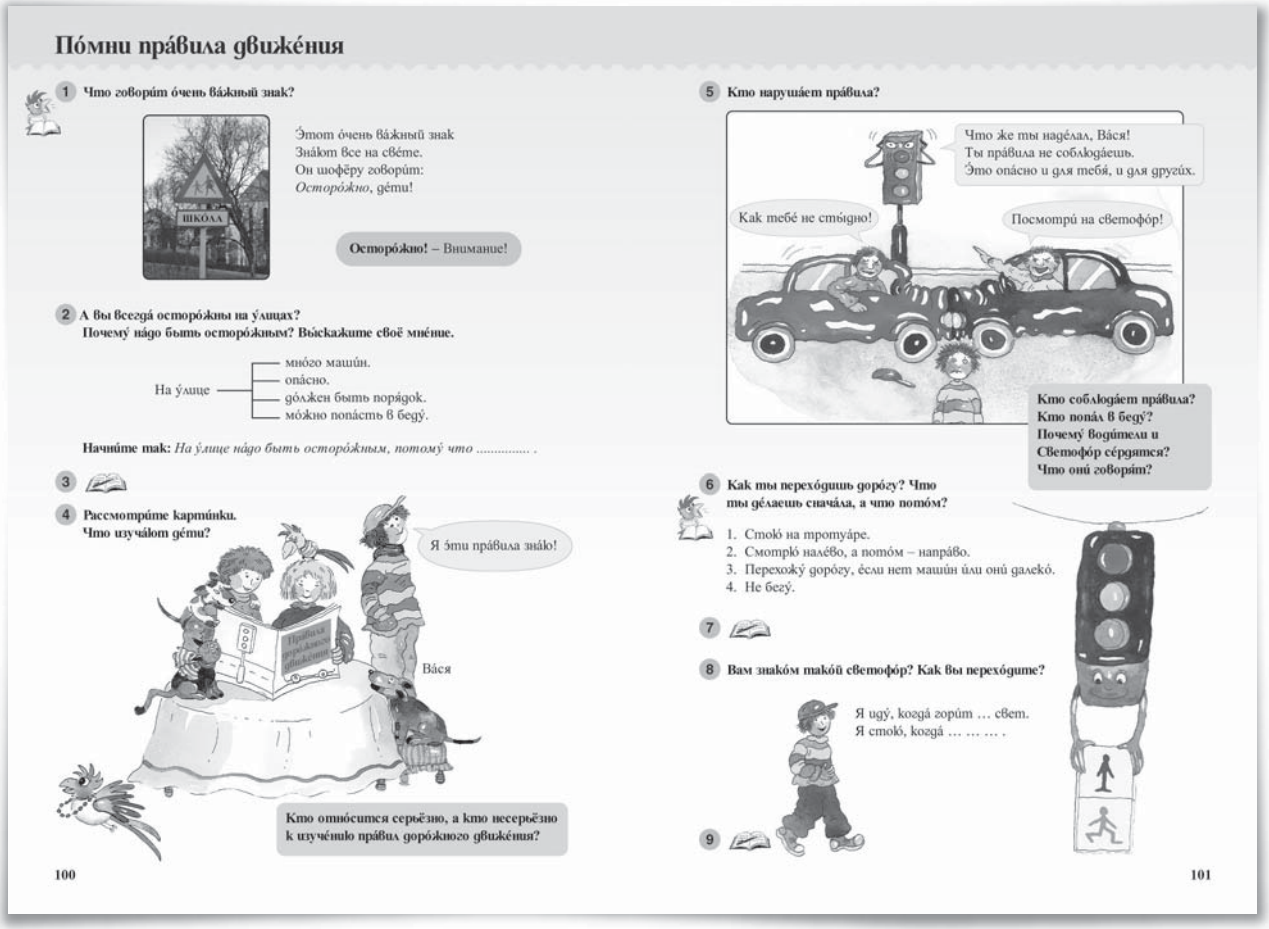
Ка́ждый день
Иногда́ я хожу́/е́зжу.
Ча́сто

6

97

II. Ход на урока:

1. Урокът може да започне с преговор на старата и усвояване на нова лексика по темата **„Транспорт“** с помощта на илюстративен материал.
2. След това се разглеждат илюстрациите от упр. 1 в учебника, чрез които се семантизират думите **остановка** и **стоянка.**
3. Припомня се връзката на въпроса **ехать на чем?** с окончанията за Пр. п.
4. Текстът **„Кто раньше всех встает“** се чете от учителя, а разбирането се проверява чрез въпросите след него.
5. Следва изпълнение на упр. 5, в което се разграничава употребата на глаголите **идти/ ходить** и **ехать/ездить.**
6. В упр. 2 от ТСР се отработва спрежението на глаголите от втората група.
7. Упр. 8, 9 и 11 служат за трениране употребата на речевите образци в сходни ситуации.
8. Следва изпълнение на упр. 12, 13 и 14, в което усвоените речеви образци се пренасят в нови ситуации.
9. Урокът завършва с упр. 17, което формира умение за съставяне на свързан текст.
10. Упр. 6 от ТСР служи за развиване на навици за писмена реч.

Тема: Помни правила движения

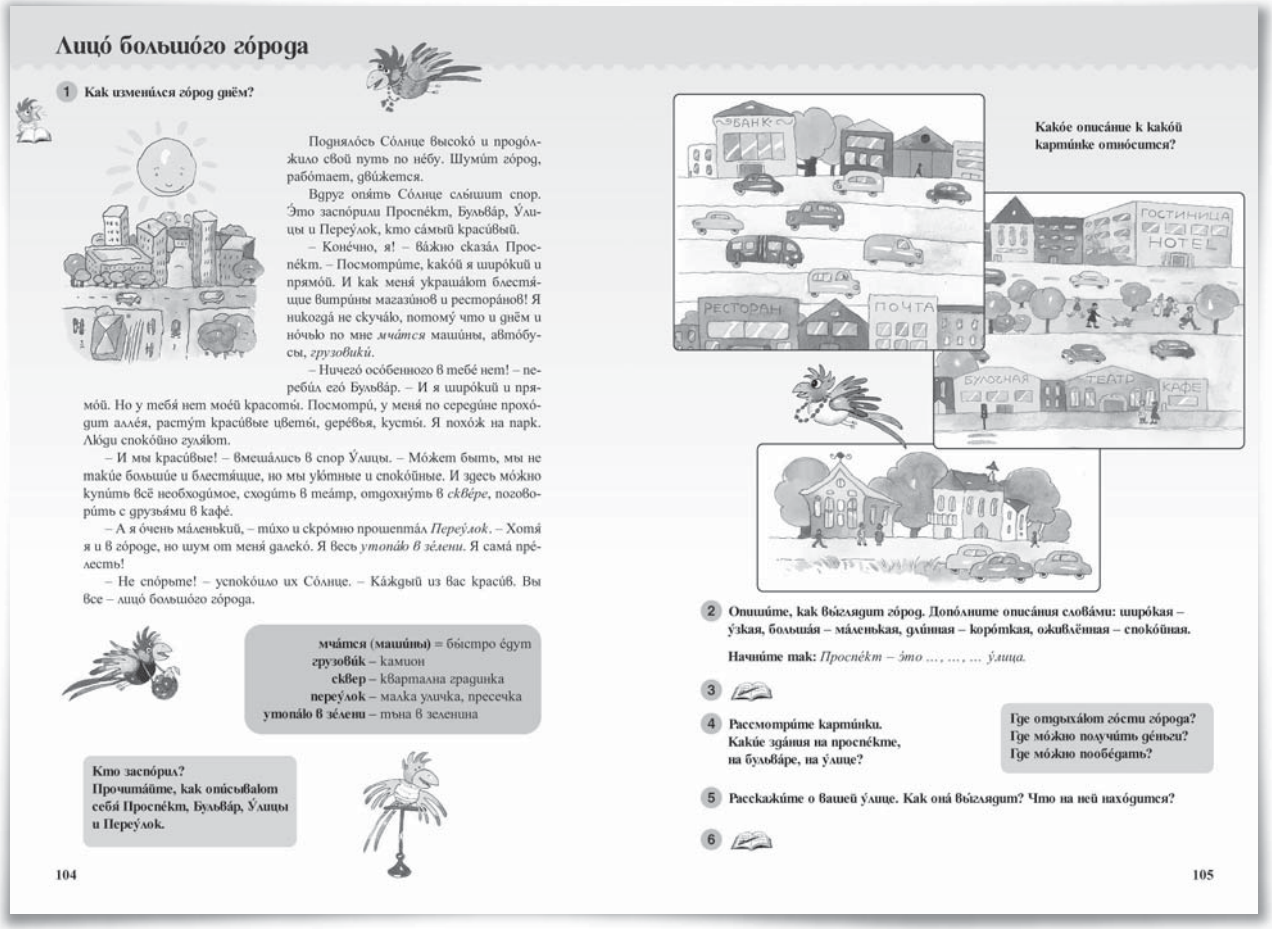
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Преговор на лексиката по тема **„Правила движения“** и въвеждане на нова лексика.
2. Усвояване на правилата за движение.

II. Ход на урока:

1. Урокът започва с беседа за движението по пътя и показване на основните пътни знаци, които може да бъдат изработени от учениците. След това се пристъпва към четене на стихотворението.
2. Темата се въвежда чрез готови речеви образци и упражнения за алтернативни отговори.
3. Упр.8, 9 и 10 служат за тренировка на речевите образци, а в упр. 12, 13 и 14 се включва употребата им в нови ситуации.
4. Упр. 15 се изпълнява под формата на интервю, след което отговорите се записват в упр. 4 от ТСР.

Лицо́ большо́го го́рода

1 Как измени́лся го́род днём?

Поднялось Со́лнце высоко́ и продо́лжило свой путь по не́бу. Шумит го́род, рабо́тает, дви́жется.

Вдруг опя́ть Со́лнце слы́шит спор. Э́то заспо́рили Проспе́кт, Бульва́р, У́лицы и Переу́лок, кто са́мый краси́вый.

– Коне́чно, я! – ва́жно сказа́л Проспе́кт. – Посмотри́те, како́й я широ́кий и прямо́й. И как меня́ украша́ют блестя́щие витри́ны магази́нов и рестора́нов! Я никогда́ не скуча́ю, потому́ что и днём и но́чью по мне *мча́тся* маши́ны, авто́бусы, *грузовики́*.

– Ничего́ осо́бенного в тебе́ нет! – перебил его́ Бульва́р. – И я широ́кий и прямо́й. Но у меня́ нет мое́й красоты́. Посмотри́, у меня́ по середи́не прохо́дит алле́я, расту́т краси́вые цветы́, дере́вья, кусты́. Я похо́ж на парк. Лю́ди споко́йно гуля́ют.

– И мы краси́вые! – вмеша́лись в спор У́лицы. – Мо́жет быть, мы не таки́е большие́ и блестя́щие, но мы ую́тные и споко́йные. И здесь мо́жно купи́ть всё необходи́мое, сходи́ть в теа́тр, отдохну́ть в *скве́ре*, поговори́ть с друзья́ми в кафе́.

– А я о́чень ма́ленький, – ти́хо и скро́мно прошепта́л *Переу́лок*. – Хотя́ я и в го́роде, но шум от меня́ далеко́. Я весь *утопа́ю в зе́лени*. Я сама́ пре́лесть!

– Не спо́рьте! – успоко́ило их Со́лнце. – Ка́ждый из вас краси́в. Вы все – лицо́ большо́го го́рода.

мча́тся (маши́ны) = бы́стро е́дут
грузови́к – камион
сквер – квартална градинка
переу́лок – малка уличка, пресечка
утопа́ю в зе́лени – тъна в зеленина

Кто заспо́рил? Прочита́йте, как опи́сывают себя́ Проспе́кт, Бульва́р, У́лицы и Переу́лок.

Како́е описа́ние к како́й карти́нке отно́сится?

2 Опиши́те, как вы́глядит го́род. Допо́лните описа́ния слова́ми: широ́кая – у́зкая, больша́я – ма́ленькая, дли́нная – коро́ткая, оживлённая – споко́йная.

Начни́те так: *Проспе́кт – э́то …, …, … у́лица.*

3

4 Рассмотри́те карти́нки. Каки́е зда́ния на проспе́кте, на бульва́ре, на у́лице?

Где отдыха́ют го́сти го́рода? Где мо́жно получи́ть де́ньги? Где мо́жно пообе́дать?

5 Расскажи́те о вашей у́лице. Как она́ вы́глядит? Что на ней нахо́дится?

6

Тема: Лицо большого города

Урокът е предвиден за **три часа.**

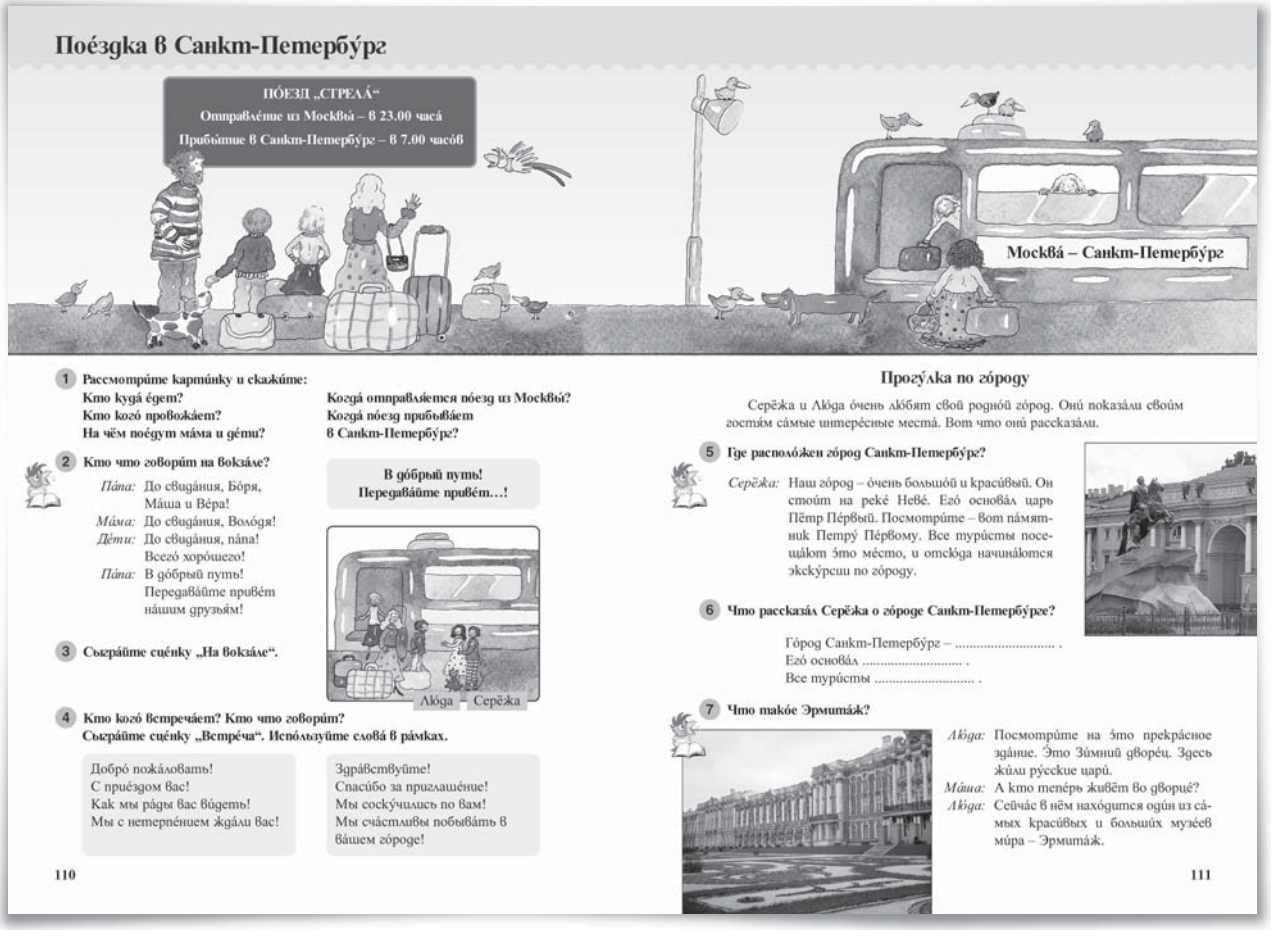
I. Цели:

1. Преговор на лексиката по тема **„Город“** и въвеждане на нова лексика.
2. Формиране на речева компетенция по темата.
3. Формиране на умения за продуциране на текст.
4. Развиване навици за аудиране.

II. Ход на урока:

Темата продължава логично разговора от урока **„Кто раньше всех встает“.**

1. Урокът започва с четене на текста, чрез който се въвежда лексиката на темата.
2. Чрез задачите след текста се проверява разбирането и се цели първоначална употреба на новата лексика.
3. Учениците се учат да съотнасят зрителния образ с информация от текста.
4. В упр. 2, 3 и 4 новата лексика се употребява в сходни ситуации, а упр. 5 развива монологичната реч.
5. През втория и третия час се работи с втората част на текста, чрез който се въвежда допълнителна лексика по темата.
6. Упр. 8, 9 и 10 спомагат за употреба на усвоените речеви образци в нови ситуации, а упр. 14 и 15 за развиване на устната диалогична и монологична реч.
7. Упр. 4 от ТСР формира навици за писмена реч.

Пое́здка в Санкт-Петербу́рг

ПО́ЕЗД „СТРЕЛА́“
Отправле́ние из Москвы́ – в 23.00 часа́
Прибы́тие в Санкт-Петербу́рг – в 7.00 часо́в

Москва́ – Санкт-Петербу́рг

1 Рассмотри́те карти́нку и скажи́те:
Кто куда́ е́дет?
Кто кого́ провожа́ет?
На чём пое́дут ма́ма и де́ти?

Когда́ отправля́ется по́езд из Москвы́?
Когда́ по́езд прибыва́ет в Санкт-Петербу́рг?

2 Кто что говори́т на вокза́ле?

Па́па: До свида́ния, Бо́ря, Ма́ша и Ве́ра!
Ма́ма: До свида́ния, Воло́дя!
Де́ти: До свида́ния, па́па! Всего́ хоро́шего!
Па́па: В до́брый путь! Передава́йте приве́т на́шим друзья́м!

В до́брый путь!
Переда́вайте приве́т…!

Ло́ша – Серёжа

3 Сыгра́йте сце́нку „На вокза́ле“.

4 Кто кого́ встреча́ет? Кто что говори́т?
Сыгра́йте сце́нку „Встре́ча“. Испо́льзуйте слова́ в ра́мках.

Добро́ пожа́ловать!
С прие́здом вас!
Как мы ра́ды вас ви́деть!
Мы с нетерпе́нием жда́ли вас!

Здра́вствуйте!
Спаси́бо за приглаше́ние!
Мы соску́чились по вам!
Мы счастли́вы побыва́ть в ва́шем го́роде!

110

Прогу́лка по го́роду

Серёжа и Ло́ша о́чень лю́бят свой родно́й го́род. Они́ показа́ли свои́м гостя́м са́мые интере́сные места́. Вот что они́ рассказа́ли.

5 Где располо́жен го́род Санкт-Петербу́рг?

Серёжа: Наш го́род – о́чень большо́й и краси́вый. Он стои́т на реке́ Неве́. Его́ основа́л царь Пётр Пе́рвый. Посмотри́те – вот па́мятник Петру́ Пе́рвому. Все тури́сты посеща́ют э́то ме́сто, и отсю́да начина́ются экску́рсии по го́роду.

6 Что рассказа́л Серёжа о го́роде Санкт-Петербу́рге?

Го́род Санкт-Петербу́рг – ..... .
Его́ основа́л ..... .
Все тури́сты ..... .

7 Что тако́е Эрмита́ж?

Ло́ша: Посмотри́те на э́то прекра́сное зда́ние. Это зи́мний дворе́ц. Здесь жи́ли ру́сские цари́.
Ма́ша: А кто тепе́рь живёт во дворце́?
Ло́ша: Сейча́с в нём нахо́дится оди́н из са́мых краси́вых и больши́х музе́ев ми́ра – Эрмита́ж.

111

Тема: Поездка в Санкт-Петербург

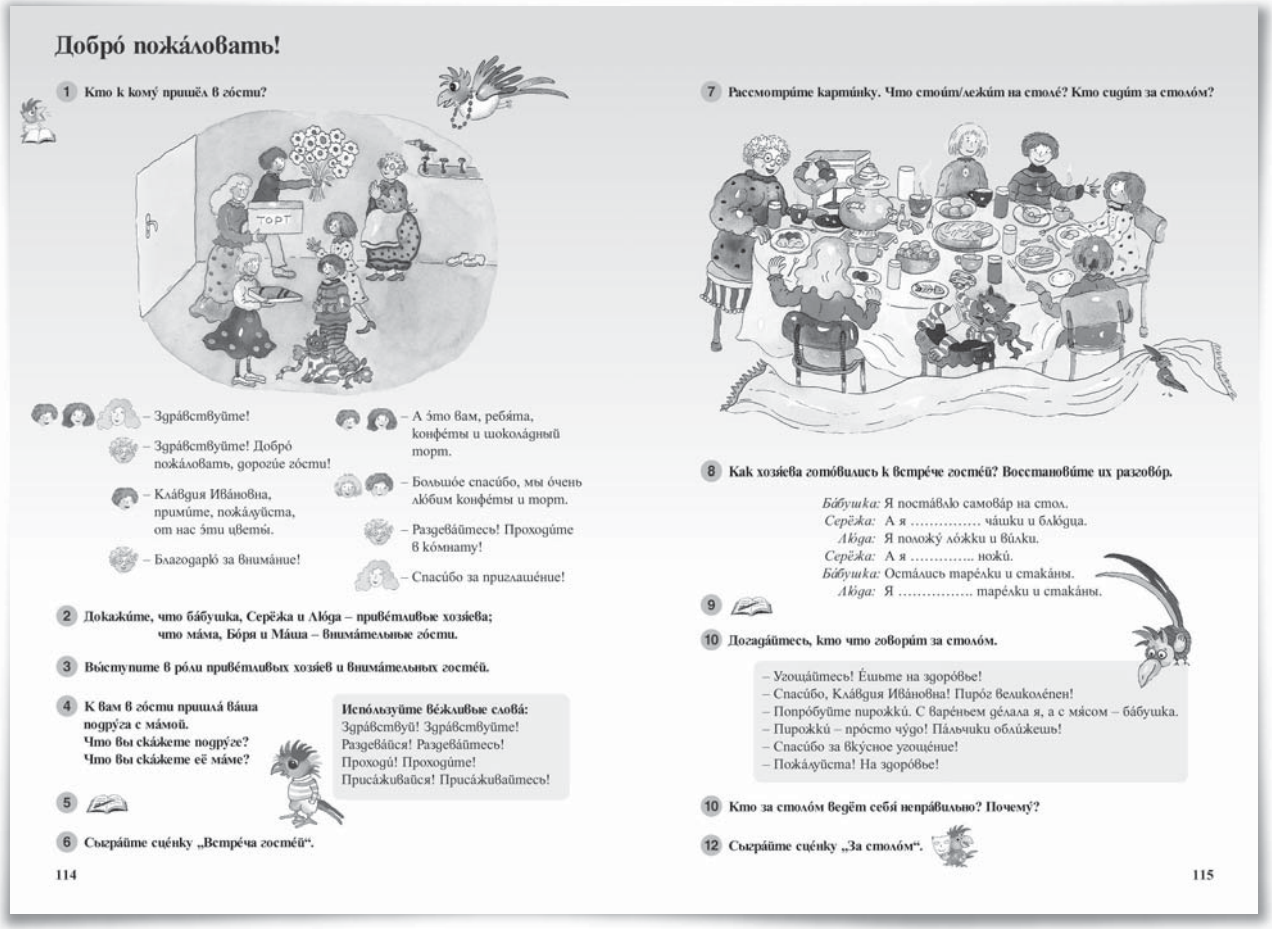
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Получаване на страноведска информация за Санкт-Петербург.
2. Преговор на речевия етикет в ситуациите изпращане и посрещане на гости.
3. Развитие на навици за монологична реч.

II. Ход на урока:

1. Урокът започва чрез познати от III клас ситуации на гарата, чрез които се повтаря речевия етикет.
2. Следващата част е разработена като колаж. Информацията е разпределена върху няколко обекта от града.
3. Текстът се чете от учителя и от отделни ученици, след което се изпълняват задачите към него. Упр. 13 и 14 дават възможност за рефлексия по темата и за развиване на умението да се продуцира свързан текст.

Добро́ пожа́ловать!

1 Кто к кому́ пришёл в го́сти?

ТОРТ

– Здра́вствуйте!
– Здра́вствуйте! Добро́ пожа́ловать, дорогі́е го́сти!
– Кла́вдия Ива́новна, приме́йте, пожа́луйста, от нас э́ти цветы́.
– Благодарю́ за внима́ние!
– А э́то вам, ребя́та, конфе́ты и шокола́дный торт.
– Большо́е спаси́бо, мы о́чень лю́бим конфе́ты и торт.
– Раздева́йтесь! Проходи́те в ко́мнату!
– Спаси́бо за приглаше́ние!

2 Докажи́те, что ба́бушка, Серёжа и Лю́да – приве́тливые хозя́ева; что ма́ма, Бо́ря и Ма́ша – внима́тельные го́сти.

3 Вы́ступите в ро́ли приве́тливых хозя́ев и внима́тельных госте́й.

4 К вам в го́сти пришла́ ва́ша подру́га с ма́мой.
Что вы ска́жете подру́ге?
Что вы ска́жете её ма́ме?

Испо́льзуйте ве́жливые слова́:
Здра́вствуй! Здра́вствуйте!
Раздева́йся! Раздева́йтесь!
Проходи́! Проходи́те!
Присажи́вайся! Присажи́вайтесь!

5

6 Сыгра́йте сце́нку „Встре́ча госте́й“.

114

7 Рассмотри́те карти́нку. Что стои́т/лежи́т на столе́? Кто сиди́т за столо́м?

8 Как хозя́ева гото́вились к встре́че госте́й? Восстанови́те их разгово́р.

Ба́бушка: Я поста́влю самова́р на стол.
Серёжа: А я ..... ча́шки и блю́дца.
Лю́да: Я положу́ ло́жки и ви́лки.
Серёжа: А я ..... ножи́.
Ба́бушка: Оста́лись таре́лки и стака́ны.
Лю́да: Я ..... таре́лки и стака́ны.

9

10 Догада́йтесь, кто что говори́т за столо́м.

– Угоща́йтесь! Е́шьте на здоро́вье!
– Спаси́бо, Кла́вдия Ива́новна! Пиро́г великоле́пен!
– Попро́буйте пирожки́. С варе́ньем де́лала я, а с мя́сом – ба́бушка.
– Пирожки́ – про́сто чу́до! Па́льчики оближешь!
– Спаси́бо за вку́сное угоще́ние!
– Пожа́луйста! На здоро́вье!

10 Кто за столо́м ведёт себя́ непра́вильно? Почему́?

12 Сыгра́йте сце́нку „За столо́м“.

115

Тема: Добро пожаловать

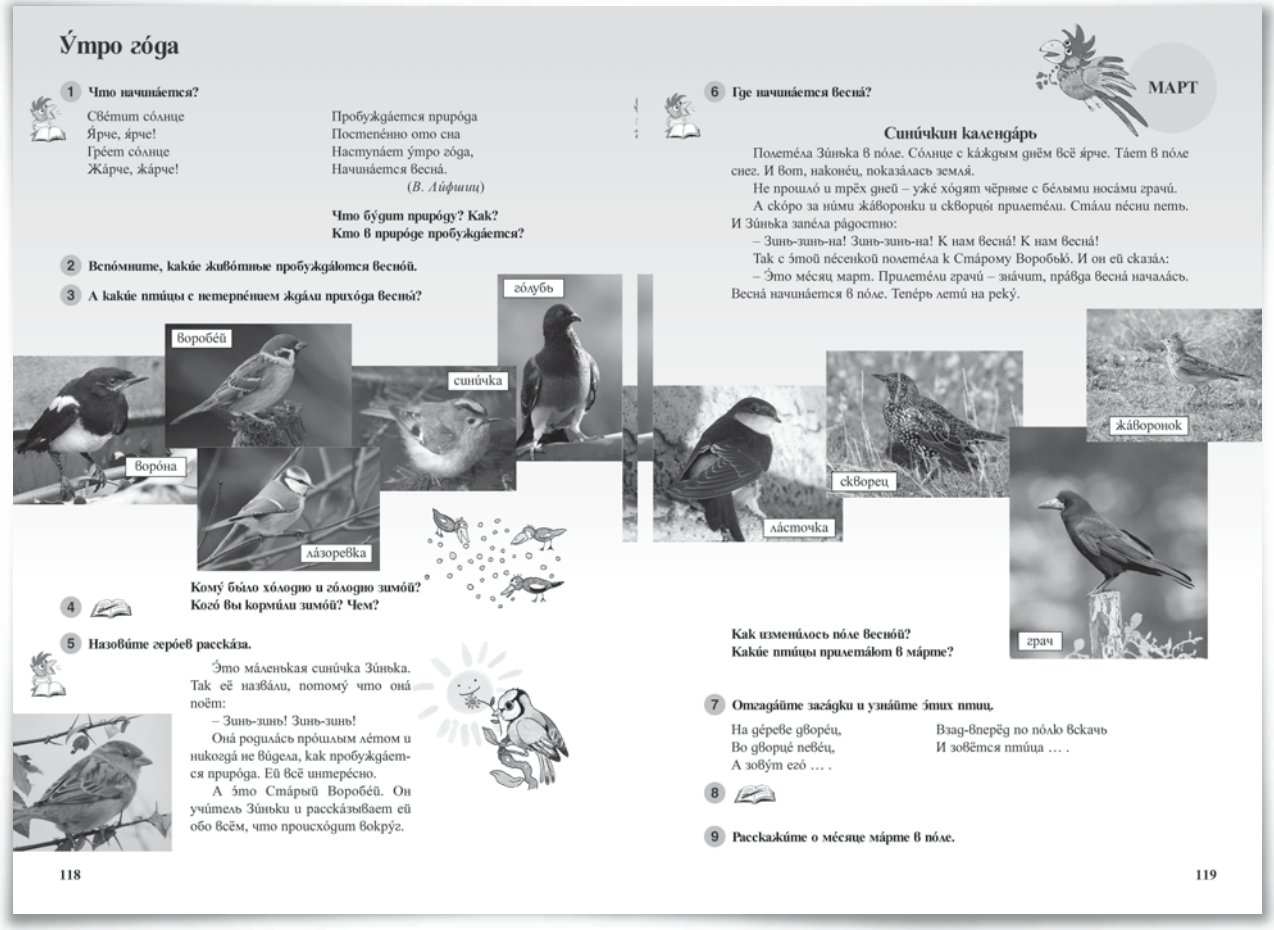
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Усвояване на речевия етикет по темата посрещане на гости вкъщи.
2. Преговор на лексиката по темата **„Еда“** и глаголите за местоположение на предметите.
3. Развиване навици за аудиране.

II. Ход на урока:

1. Препоръчваме работата през първия час да се организира около първия диалог и задачите след него.
2. Следва изпълнение на ролевата игра **„Встречаем гостей“,** в която многократно се повтарят репликите от диалога и се работи върху интонацията.
3. В упр. 3 и 4 се работи върху речевия етикет и се овладяват формите за учтиво обръщение.
4. Часът завършва с четене по роли и с изиграване без зрителна опора на сценката **„Встреча гостей“.**
5. Вторият час започва с разглеждане на картината и въпросите по нея.
6. Упр. 8 и упр. 2 в ТСР служат за възстановяване на диалога и повторение на глаголите за изразяване на местоположение.
7. Упр. 10 развива умението за съотнасяне на реплики от диалога с картината и подготвя учениците за сценката **„За столом“,** с която завършва работата по темата.

Ýтро гóда

1 Что начинáется?

Свéтит сóлнце
Я́рче, я́рче!
Грéет сóлнце
Жáрче, жáрче!

Пробуждáется природа
Постепéнно ото сна
Наступáет ýтро гóда,
Начинáется веснá.
(*В. Лúфшиц*)

Что бýдит природу? Как?
Кто в природе пробуждáется?

2 Вспóмните, какúе живóтные пробуждáются веснóй.

3 А какúе птúцы с нетерпéнием ждáли прихóда весны́?

воробéй
синúчка
гóлубь
воронá
лáзоревка

Кому́ бы́ло хóлодно и гóлодно зимóй?
Кого́ вы кормúли зимóй? Чем?

4

5 Назовúте геро́ев расскáза.

Э́то мáленькая синúчка Зúнька. Так её назвáли, потомý что онá поёт:
– Зинь-зинь! Зинь-зинь!
Онá родúлась прóшлым лéтом и никогдá не вúдела, как пробуждáется природа. Ей всё интерéсно.
А э́то Стáрый Воробéй. Он учúтель Зúньки и расскáзывает ей обо всём, что происхóдит вокрýг.

6 Где начинáется весна́?

МАРТ

Синúчкин календáрь

Полетéла Зúнька в пóле. Сóлнце с кáждым днём всё я́рче. Тáет в пóле снег. И вот, наконéц, показáлась земля́.
Не прошлó и трёх дней – ужé хóдят чёрные с бéлыми носáми грачú.
А скóро за нúми жáворонки и скворцы́ прилетéли. Стáли пéсни петь. И Зúнька запéла рáдостно:
– Зинь-зинь-на! Зинь-зинь-на! К нам весна́! К нам весна́!
Так с э́той пéсенкой полетéла к Стáрому Воробью́. И он ей сказáл:
– Это мéсяц март. Прилетéли грачú – знáчит, прáвда весна́ началáсь. Весна́ начинáется в пóле. Тепéрь летú на рекý.

жáворонок
скворец
лáсточка
грач

Как изменúлось пóле весно́й?
Какúе птúцы прилетáют в мáрте?

7 Отгадáйте загáдки и узнáйте э́тих птиц.

На дéреве дворéц,
Во дворцé певéц,
А зовýт его … .

Взад-вперёд по пóлю вскачь
И зовётся птúца … .

8

9 Расскажúте о мéсяце мáрте в пóле.

118

119

Тема: Утро года

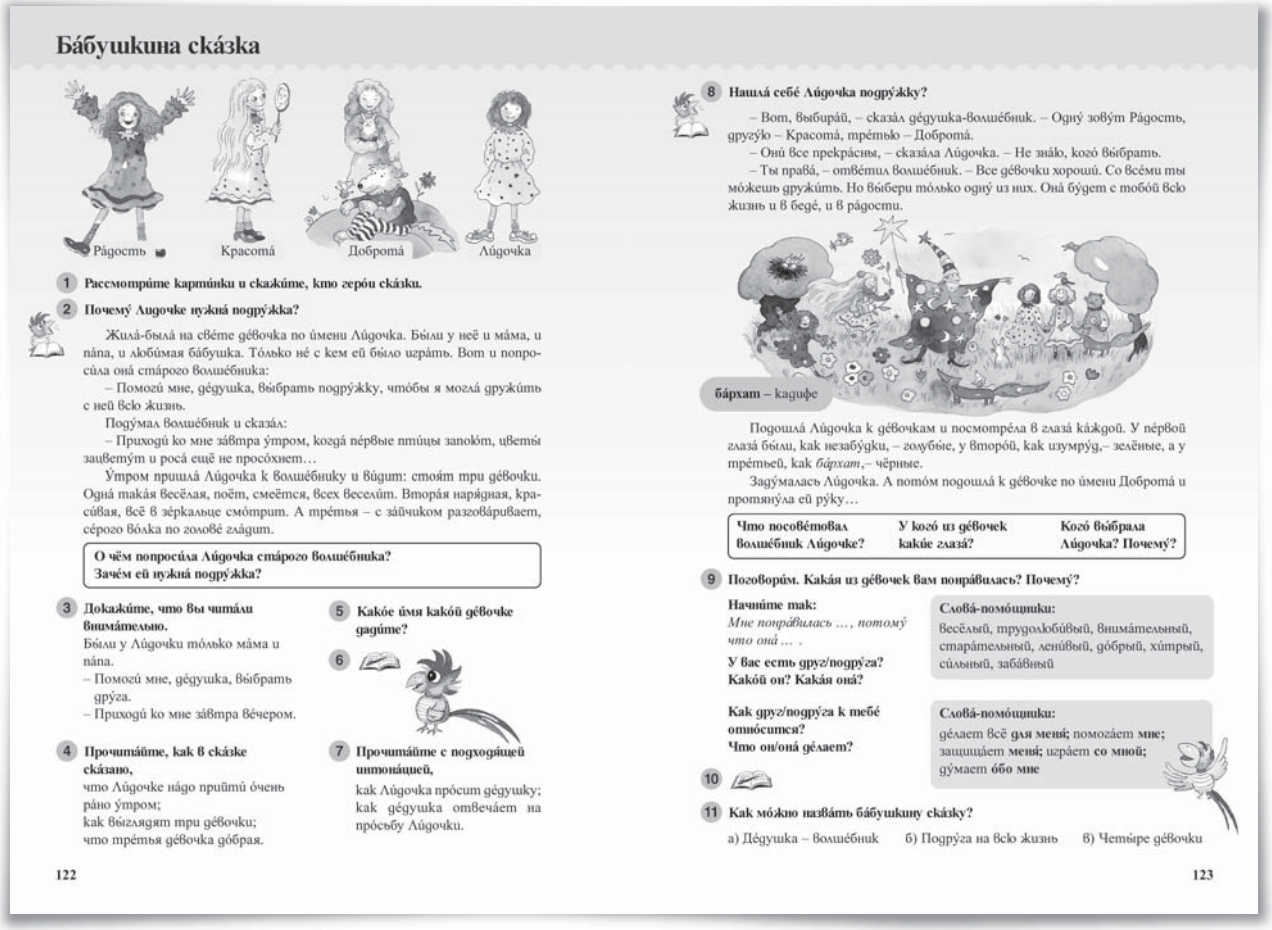
Урокът е предвиден за **три часа.**

I. Цели:

1. Преговор на лексиката по тема **„Природа“** и въвеждане на нова лексика.
2. Развиване на навици за монологична реч.

II. Ход на урока:

1. Урокът е организиран около трите пролетни месеца: март, април и май.
2. Темата се въвежда чрез стихотворение за пролетта.
3. Припомня се лексиката по темата и чрез картинки се въвеждат названията на различни птици. Краткият текст служи за въвеждане в темата и запознаване с главните герои.
4. Следва работа по текста **„Синичкин календарь“** и по първия пролетен месец – март.
5. Урокът завършва с упр. 8, чрез което се формират навици за монологична реч.
6. В началото на втория час се припомнят названията на птичките и признаците на ранната пролет.
7. Учениците разказват за м. март, след което вниманието им се насочва към следващия пролетен месец – април.
8. Текстът „**Апрель**“ се чете от учителя, после може да се изпълнят допълнителни упражнения за проверка на разбирането и за подборно четене.
9. Упр. 11 развива умението за описание, а упр. 13 – навиците за устна реч.
10. Аналогично се работи и по материала за месец май през третия час. Упр. 17 и 20 служат за развиване навиците за монологична реч.

Ба́бушкина ска́зка

Ра́дость Краса́та Доброта́ Ли́дочка

1 Рассмотри́те карти́нки и скажи́те, кто геро́и ска́зки.

2 Почему́ Лидочке нужна́ подру́жка?

Жила́-была́ на све́те де́вочка по и́мени Ли́дочка. Бы́ли у неё и ма́ма, и па́па, и люби́мая ба́бушка. То́лько не́ с кем ей бы́ло игра́ть. Вот и попроси́ла она́ ста́рого волше́бника:

– Помоги́ мне, де́душка, выбрать подру́жку, что́бы я могла́ дружи́ть с ней всю жизнь.

Поду́мал волше́бник и сказа́л:

– Приходи́ ко мне за́втра у́тром, когда́ пе́рвые пти́цы запою́т, цветы́ зацвету́т и роса́ ещё не просо́хнет…

У́тром пришла́ Ли́дочка к волше́бнику и ви́дит: стоя́т три де́вочки. Одна́ така́я весёлая, поёт, смеётся, всех весели́т. Втора́я наря́дная, краси́вая, всё в зе́ркальце смо́трит. А тре́тья – с за́йчиком разгова́ривает, се́рого во́лка по голове́ гла́дит.

О чём попроси́ла Ли́дочка ста́рого волше́бника? Заче́м ей нужна́ подру́жка?

3 Докажи́те, что вы чита́ли внима́тельно.

Бы́ли у Ли́дочки то́лько ма́ма и па́па.
– Помоги́ мне, де́душка, выбрать дру́га.
– Приходи́ ко мне за́втра ве́чером.

4 Прочита́йте, как в ска́зке ска́зано,

что Ли́дочке на́до прийти́ о́чень ра́но у́тром;
как вы́глядят три де́вочки;
что тре́тья де́вочка до́брая.

5 Како́е и́мя како́й де́вочке дади́те?

6

7 Прочита́йте с подходя́щей интона́цией,

как Ли́дочка про́сит де́душку;
как де́душка отвеча́ет на про́сьбу Ли́дочки.

8 Нашла́ себе́ Ли́дочка подру́жку?

– Вот, выбира́й, – сказа́л де́душка-волше́бник. – Одну́ зову́т Ра́дость, другу́ю – Краса́та, тре́тью – Доброта́.

– Они́ все прекра́сны, – сказа́ла Ли́дочка. – Не зна́ю, кого́ вы́брать.

– Ты права́, – отве́тил волше́бник. – Все де́вочки хороши́. Со все́ми ты мо́жешь дружи́ть. Но вы́бери то́лько одну́ из них. Она́ бу́дет с тобо́й всю жизнь и в беде́, и в ра́дости.

ба́рхат – кадифе

Подошла́ Ли́дочка к де́вочкам и посмотре́ла в глаза́ ка́ждой. У пе́рвой глаза́ бы́ли, как незабу́дки, – голубы́е, у второ́й, как изумру́д,– зелёные, а у тре́тьей, как *ба́рхат*,– чёрные.

Заду́малась Ли́дочка. А пото́м подошла́ к де́вочке по и́мени Доброта́ и протяну́ла ей ру́ку…

Что посове́товал волше́бник Ли́дочке?	У кого́ из де́вочек каки́е глаза́?	Кого́ вы́брала Ли́дочка? Почему́?

9 Поговори́м. Кака́я из де́вочек вам понра́вилась? Почему́?

Начни́те так:
Мне понра́вилась …, потому́ что она́ … .

У вас есть друг/подру́га? Како́й он? Кака́я она́?

Как друг/подру́га к тебе́ отно́сится? Что он/она́ де́лает?

Слова́-помо́щники:
весёлый, трудолюби́вый, внима́тельный, стара́тельный, лени́вый, до́брый, хи́трый, си́льный, заба́вный

Слова́-помо́щники:
де́лает всё **для меня́**; помога́ет **мне**; защища́ет **меня́**; игра́ет **со мной**; ду́мает **обо мне**

10

11 Как мо́жно назва́ть ба́бушкину ска́зку?

а) Де́душка – волше́бник б) Подру́га на всю жизнь в) Четы́ре де́вочки

122 123

Тема: Бабушкина сказка

Урокът е предвиден за **два часа.**

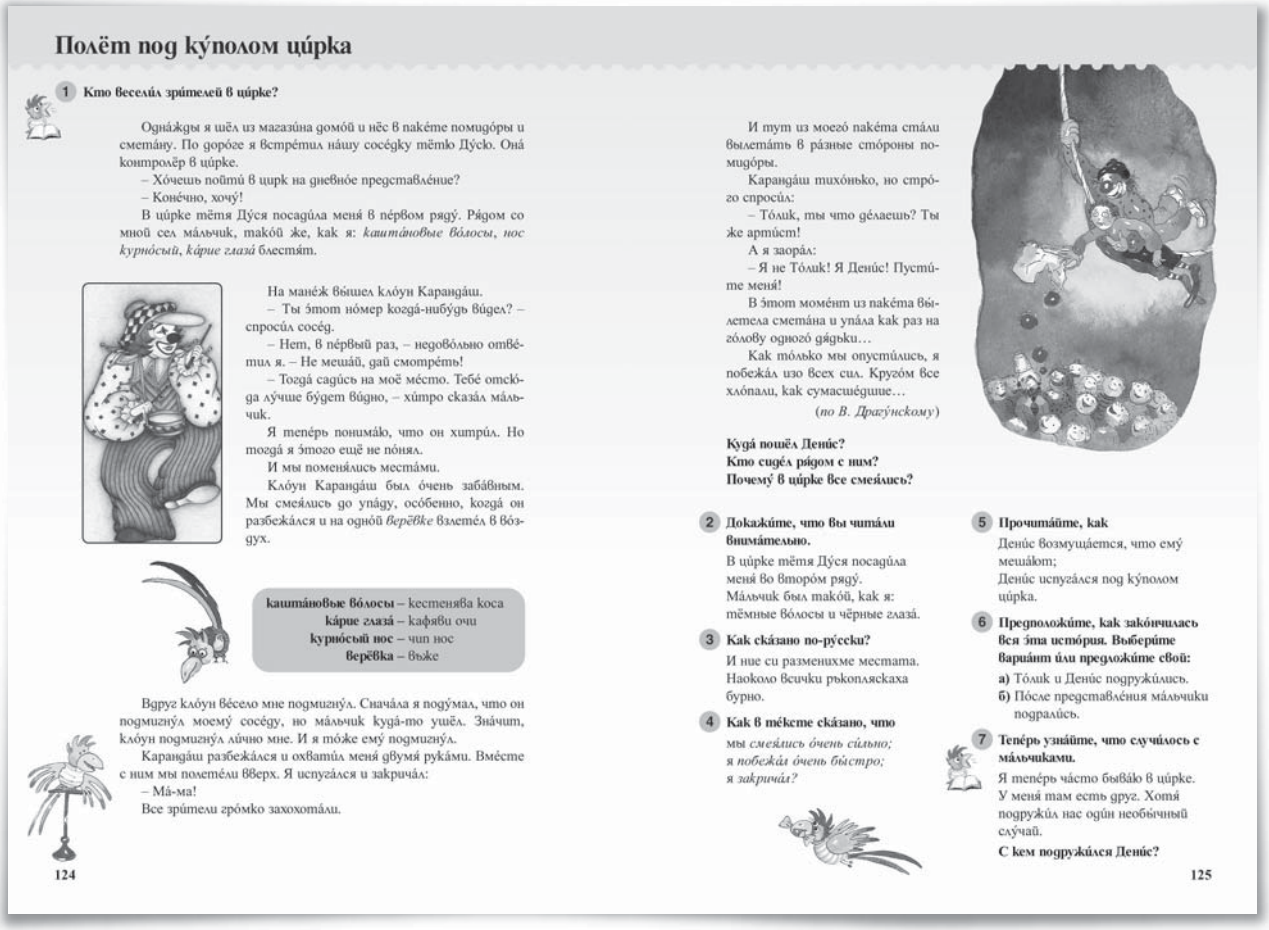
I. Цели:

1. Развиване на навиците и уменията за четене чрез прилагане на различни стратегии.
2. Развиване на навиците за устна реч.
3. Въвеждане в темата **„Внешность. Характер“.**
4. Формиране на умение за озаглавяване на текст, адекватно на съдържанието.

II. Ход на урока:

Текстът е разделен на две части. През първия час се работи върху първата половина.

1. Текстът се презентира от учителя.
2. Въпросите след текста служат за проверка на разбирането. Те може да се разширят по преценка на учителя. При наличие на достатъчно време текстът може да се прочете още веднъж наум с допълнителна задача.
3. Упр. 3 и 4 формират навици за задълбочено вникване в текста и за подборно четене, а чрез упр. 7 се работи върху интонацията.
4. Урокът може да завърши с четене по роли на разговора между вълшебника и Лидочка.
5. През втория час продължава работата по текста. Въпросите след него проверяват разбирането. По преценка на учителя те може да се разширят.
6. Въпросите от рубриката **„Поговорим“** служат за осмисляне на текста на по-високо равнище и за самостоятелно използване на изразите за описание в реални ситуации.

Полёт под ку́полом ци́рка

1 **Кто весели́л зри́телей в ци́рке?**

Одна́жды я шёл из магази́на домо́й и нёс в паке́те помидо́ры и смета́ну. По доро́ге я встре́тил на́шу сосе́дку тётю Ду́сю. Она́ контролёр в ци́рке.

– Хо́чешь пойти́ в цирк на дневно́е представле́ние?

– Коне́чно, хочу́!

В ци́рке тётя Ду́ся посади́ла меня́ в пе́рвом ряду́. Ря́дом со мной сел ма́льчик, тако́й же, как я: *каштано́вые во́лосы, нос курно́сый, ка́рие глаза́* блестя́т.

На мане́ж вы́шел кло́ун Каранда́ш.

– Ты э́тот но́мер когда́-нибу́дь ви́дел? – спроси́л сосе́д.

– Нет, в пе́рвый раз, – недово́льно отве́тил я. – Не меша́й, дай смотре́ть!

– Тогда́ сади́сь на моё ме́сто. Тебе́ отсю́да лу́чше бу́дет ви́дно, – хи́тро сказа́л ма́льчик.

Я тепе́рь понима́ю, что он хитри́л. Но тогда́ я э́того ещё не по́нял.

И мы поменя́лись места́ми.

Кло́ун Каранда́ш был о́чень заба́вным. Мы смея́лись до упа́ду, осо́бенно, когда́ он разбежа́лся и на одно́й *верёвке* взлете́л в во́здух.

каштано́вые во́лосы – кестенява коса
ка́рие глаза́ – кафяви очи
курно́сый нос – чип нос
верёвка – въже

Вдруг кло́ун ве́село мне подмигну́л. Снача́ла я поду́мал, что он подмигну́л моему́ сосе́ду, но ма́льчик куда́-то ушёл. Зна́чит, кло́ун подмигну́л ли́чно мне. И я то́же ему́ подмигну́л.

Каранда́ш разбежа́лся и охвати́л меня́ двумя́ рука́ми. Вме́сте с ним мы полете́ли вверх. Я испуга́лся и закрича́л:

– Ма́-ма!

Все зри́тели гро́мко захохота́ли.

И тут из моего́ паке́та ста́ли вылета́ть в ра́зные сто́роны помидо́ры.

Каранда́ш тихо́нько, но стро́го спроси́л:

– То́лик, ты что де́лаешь? Ты же арти́ст!

А я зао́рал:

– Я не То́лик! Я Дени́с! Пусти́те меня́!

В э́тот моме́нт из паке́та вы́летела смета́на и упа́ла как раз на го́лову одного́ дя́дьки…

Как то́лько мы опусти́лись, я побежа́л изо всех сил. Кругом все хло́пали, как сумасше́дшие…

(*по В. Драгу́нскому*)

Куда́ пошёл Дени́с?
Кто сиде́л ря́дом с ним?
Почему́ в ци́рке все смея́лись?

2 **Докажи́те, что вы чита́ли внима́тельно.**

В ци́рке тётя Ду́ся посади́ла меня́ во второ́м ряду́.
Ма́льчик был тако́й, как я: тёмные во́лосы и чёрные глаза́.

3 **Как ска́зано по-ру́сски?**

И ние си разменихме местата.
Наоколо всички ръкопляскаха бурно.

4 **Как в те́ксте ска́зано, что**

мы *смея́лись о́чень си́льно;*
я *побежа́л о́чень бы́стро;*
я *закрича́л?*

5 **Прочита́йте, как**

Дени́с возмуща́ется, что ему́ меша́ют;
Дени́с испуга́лся под ку́полом ци́рка.

6 **Предположи́те, как зако́нчилась вся э́та исто́рия. Выбери́те вариа́нт и́ли предложи́те свой:**

а) То́лик и Дени́с подружи́лись.
б) По́сле представле́ния ма́льчики подра́лись.

7 **Тепе́рь узна́йте, что случи́лось с ма́льчиками.**

Я тепе́рь ча́сто быва́ю в ци́рке. У меня́ там есть друг. Хотя́ подружи́л нас оди́н необы́чный слу́чай.

С кем подружи́лся Дени́с?

Тема: Полет под куполом цирка

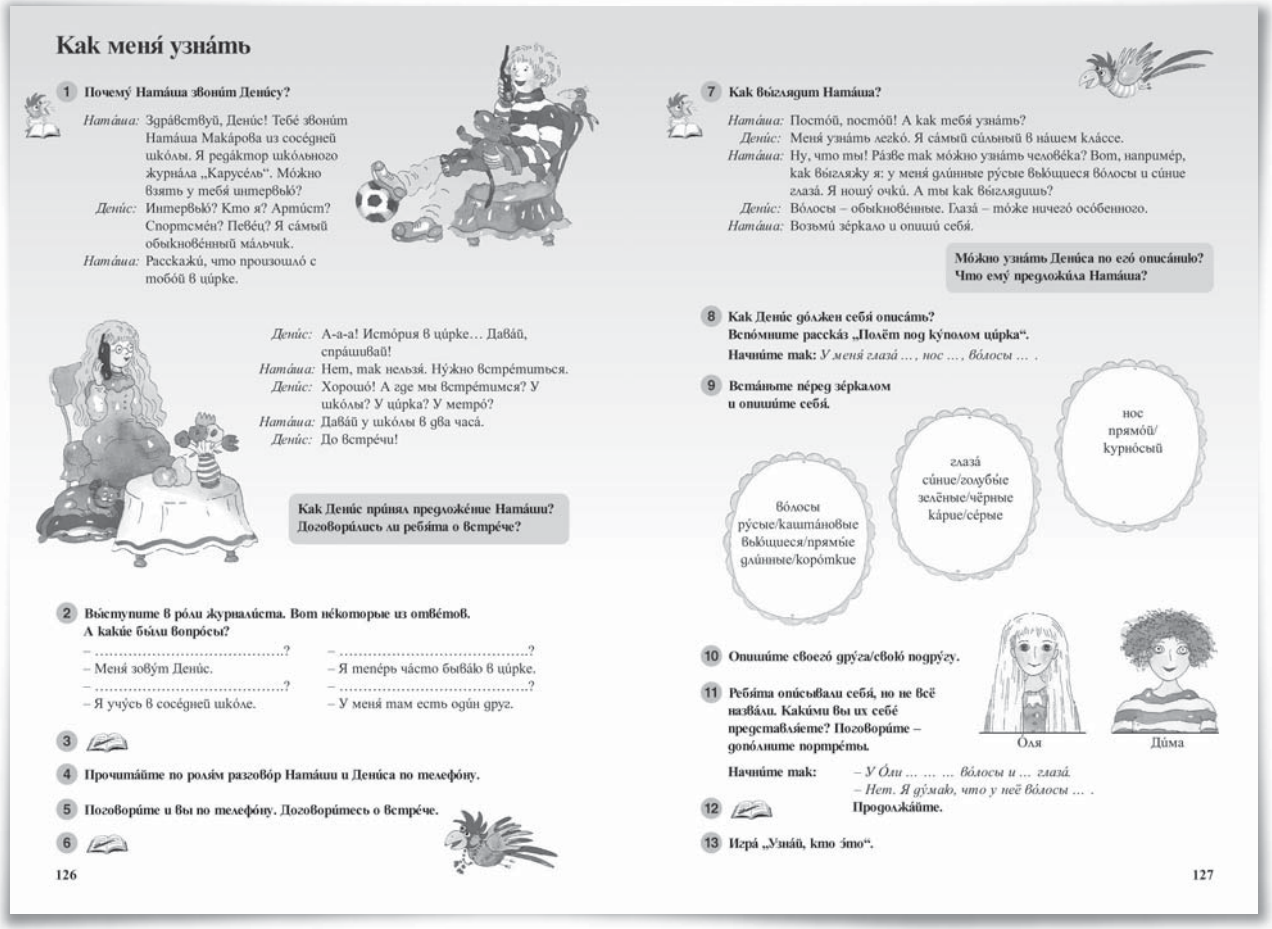
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Развиване на навици за четене и формиране на умения за извличане на информация от текст.
2. Формиране на умение за прогнозиране на завършек на разказ.

II. Ход на урока:

1. Урокът може да започне с разговор за цирка, след което да се премине към четене на текста.
2. По преценка на учителя текстът може да се раздели на две части. Въпросите след него служат за проверка на разбирането и при необходимост могат да се разширят.
3. Чрез упр. 2, 3, 4 и 5 могат да се използват различни стратегии за четене и за формиране на навици за езикова догадка, за подборно четене и изразяване на различни интонации.
4. Упр. 6 развива умение за прогнозиране на финала на разказа.

Как меня́ узна́ть

1 Почему́ Ната́ша звони́т Дени́су?

Ната́ша: Здра́вствуй, Дени́с! Тебе́ звони́т Ната́ша Мака́рова из сосе́дней шко́лы. Я реда́ктор шко́льного журна́ла „Каруséль". Мо́жно взять у тебя́ интервью́?
Дени́с: Интервью́? Кто я? Арти́ст? Спортсме́н? Певе́ц? Я са́мый обыкнове́нный ма́льчик.
Ната́ша: Расскажи́, что произошло́ с тобо́й в ци́рке.

Дени́с: А-а-а! Исто́рия в ци́рке… Дава́й, спра́шивай!
Ната́ша: Нет, так нельзя́. Ну́жно встре́титься.
Дени́с: Хорошо́! А где мы встре́тимся? У шко́лы? У ци́рка? У метро́?
Ната́ша: Дава́й у шко́лы в два часа́.
Дени́с: До встре́чи!

Как Дени́с при́нял предложе́ние Ната́ши? Договори́лись ли ребя́та о встре́че?

2 Вы́ступите в ро́ли журнали́ста. Вот не́которые из отве́тов. А каки́е бы́ли вопро́сы?

– .....?
– Меня́ зову́т Дени́с.
– .....?
– Я учу́сь в сосе́дней шко́ле.
– .....?
– Я тепе́рь ча́сто быва́ю в ци́рке.
– .....?
– У меня́ там есть оди́н друг.

3

4 Прочита́йте по ро́лям разгово́р Ната́ши и Дени́са по телефо́ну.

5 Поговори́те и вы по телефо́ну. Договори́тесь о встре́че.

6

7 Как вы́глядит Ната́ша?

Ната́ша: Посто́й, посто́й! А как тебя́ узна́ть?
Дени́с: Меня́ узна́ть легко́. Я са́мый си́льный в на́шем кла́ссе.
Ната́ша: Ну, что ты! Ра́зве так мо́жно узна́ть челове́ка? Вот, наприме́р, как вы́гляжу я: у меня́ дли́нные ру́сые вью́щиеся во́лосы и си́ние глаза́. Я ношу́ очки́. А ты как вы́глядишь?
Дени́с: Во́лосы – обы́кновенные. Глаза́ – то́же ничего́ осо́бенного.
Ната́ша: Возьми́ зе́ркало и опиши́ себя́.

Мо́жно узна́ть Дени́са по его́ описа́нию? Что ему́ предложи́ла Ната́ша?

8 Как Дени́с до́лжен себя́ описа́ть? Вспо́мните расска́з „Полёт под ку́полом ци́рка". Начни́те так: *У меня́ глаза́ …, нос …, во́лосы … .*

9 Вста́ньте пе́ред зе́ркалом и опиши́те себя́.

нос прямо́й/курно́сый
глаза́ си́ние/голубы́е зелёные/чёрные ка́рие/се́рые
во́лосы ру́сые/кашта́новые вью́щиеся/прямы́е дли́нные/коро́ткие

10 Опиши́те своего́ дру́га/свою́ подру́гу.

11 Ребя́та описа́ли себя́, но не всё назва́ли. Каки́ми вы их себе́ представля́ете? Поговори́те – допо́лните портре́ты.

Оля
Ди́ма

Начни́те так: – *У Оли … … … во́лосы и … глаза́.*
– *Нет. Я ду́маю, что у неё во́лосы … .*

12 Продолжа́йте.

13 Игра́ „Узна́й, kto э́to".

126 127

Тема: Как меня узнать

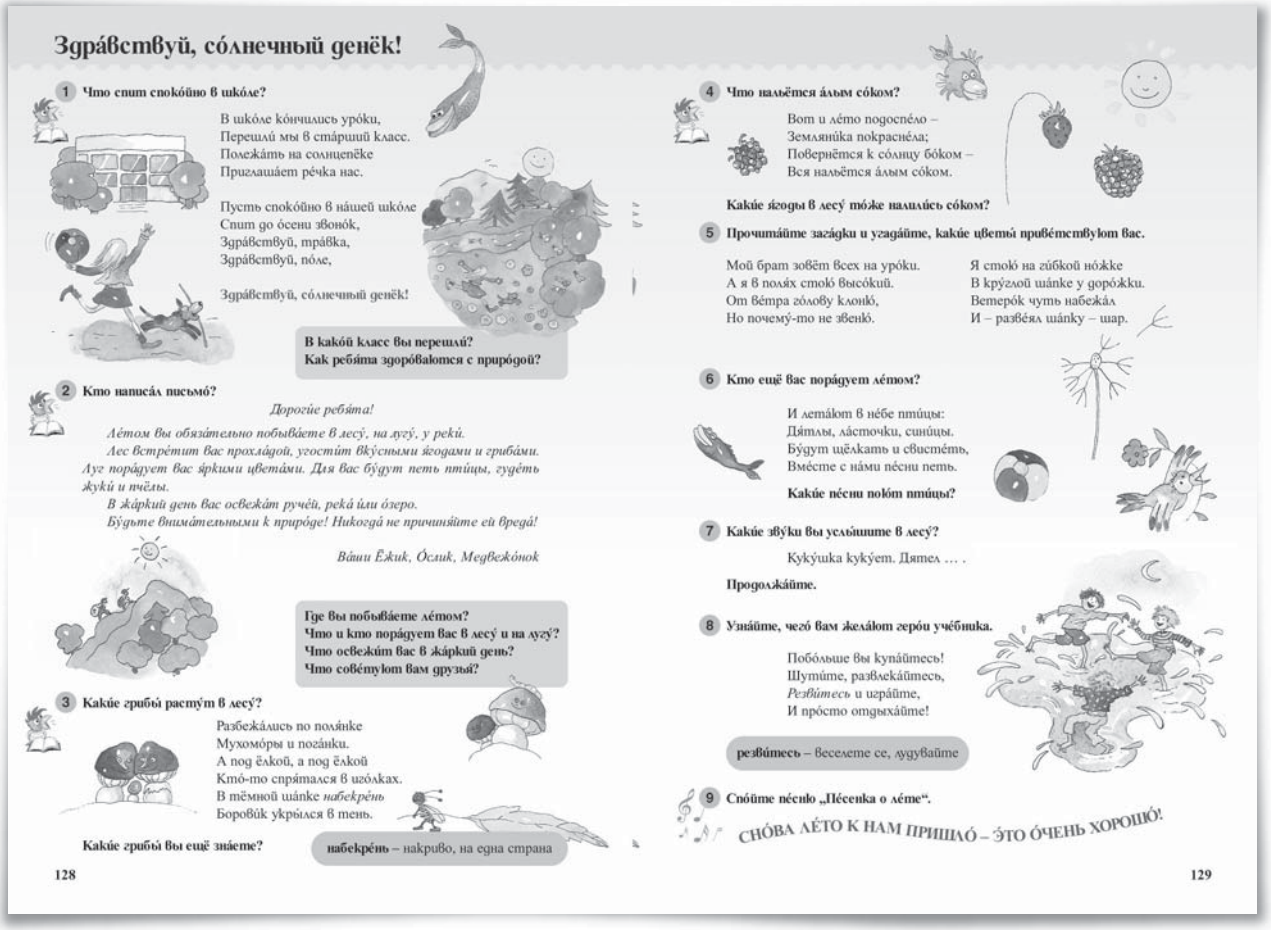
Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Формиране на умение за описване на външност.
2. Развиване на устната реч.
3. Развиване на умение за възстановяване на диалог.

II. Ход на урока:

1. През първия час се чете разговорът по телефона. С помощта на телефонни слушалки учениците могат да имитират реален разговор.
2. Упр. 2 развива умение за задаване на въпрос според ответната реплика.
3. Преди упр. 5 учителят може да предложи различни ситуации за уговаряне на среща.
4. Вторият час може да започне с изпълнение на упр. 8.
5. Чрез упр. 9 се въвежда новата лексика по темата **„Внешность",** която се усвоява в следващите упражнения.
6. Урокът завършва с играта **„Узнай, kto это",** която се провежда по следния начин: Класът се разделя на групи от по 4 ученика. Всяка група получава задача да опише ученик от класа, като всяко дете от групата казва по едно изречение. Описанието включва не само външността, но и някои черти от характера. Учителят внимателно направлява работата на отделните групи.
7. По подобен начин, на принципа на играта **„Морской бой",** се отработва упр. 3 от ТСР.

Здра́вствуй, со́лнечный денёк!

1 Что спит споко́йно в шко́ле?

В шко́ле ко́нчились уро́ки,
Перешли́ мы в ста́рший класс.
Полежа́ть на солнцепёке
Приглаша́ет ре́чка нас.

Пусть споко́йно в на́шей шко́ле
Спит до о́сени звоно́к,
Здра́вствуй, тра́вка,
Здра́вствуй, по́ле,

Здра́вствуй, со́лнечный денёк!

В како́й классе вы перешли́?
Как ребя́та здоро́ваются с приро́дой?

2 Кто написа́л письмо́?

Дороги́е ребя́та!

Ле́том вы обяза́тельно побыва́ете в лесу́, на лугу́, у реки́.
Лес встре́тит вас прохла́дой, угости́т вку́сными я́годами и грибо́м.
Луг пора́дует вас я́ркими цветка́ми. Для вас бу́дут петь пти́цы, гуде́ть жуки́ и пчёлы.
В жа́ркий день вас освежа́т ручёй, река́ и́ли о́зеро.
Бу́дьте внима́тельными к приро́де! Никогда́ не причиня́йте ей вреда́!

Ва́ши Ёжик, Ёслик, Медвежо́нок

Где вы побыва́ете ле́том?
Что и кто пора́дует вас в лесу́ и на лугу́?
Что освежи́т вас в жа́ркий день?
Что сове́туют вам друзья́?

3 Каки́е грибы́ расту́т в лесу́?

Разбежа́лись по поля́нке
Мухомо́ры и пога́нки.
А под ёлкой, а под ёлкой
Кто́-то спря́тался в игла́х.
В тёмной ша́нке *набекре́нь*
Боровйк укры́лся в тень.

Каки́е грибы́ вы ещё зна́ете?

набекре́нь – накриво, на една страна

4 Что нальётся а́лым со́ком?

Вот и ле́то подоспе́ло –
Земляни́ка покрасне́ла;
Повернётся к со́лнцу бо́ком –
Вся нальётся а́лым со́ком.

Каки́е я́годы в лесу́ то́же налили́сь со́ком?

5 Прочита́йте зага́дки и угада́йте, каки́е цветы́ приве́тствуют вас.

Мой брат зовёт всех на уро́ку.
А я в поля́х стою́ высо́кий.
От ве́тра го́лову клоню́,
Но почему́-то не звеню́.

Я стою́ на ги́бкой но́жке
В кру́глой ша́нке у доро́жки.
Ветеро́к чуть набежа́л
И – разве́ял ша́нку – шар.

6 Кто ещё вас пора́дует ле́том?

И летя́т в не́бе пти́цы:
Дя́тлы, ла́сточки, сини́цы.
Бу́дут ще́лкать и свисте́ть,
Вме́сте с на́ми пе́сни петь.

Каки́е пе́сни пою́т пти́цы?

7 Каки́е зву́ки вы услы́шите в лесу́?

Куку́шка куку́ет. Дя́тел … .

Продолжа́йте.

8 Узна́йте, чего́ вам жела́ют геро́и уче́бника.

Побо́льше вы купа́йтесь!
Шуми́те, развлека́йтесь,
Резви́тесь и игра́йте,
И про́сто отдыха́йте!

резви́тесь – веселете се, лудувайте

9 Спо́йте пе́сню „Пе́сенка о ле́те“.

СНО́ВА ЛЕ́ТО К НАМ ПРИШЛО́ – ЭТО О́ЧЕНЬ ХОРОШО́!

128

129

Тема: Здравствуй, солнечный денек!

Урокът е предвиден за **два часа.**

I. Цели:

1. Обобщаване на лексиката по темите **„Природа. Растения, птицы и насекомые“.**
2. Осъществяване целите на екологичното възпитание.

II. Ход на урока:

1. Урокът е заплануван като празник, с четене на стихотворения и гатанки. В задачите след тях се обобщава лексиката по тема **„Природа“.**
2. Чрез писмото на таралежчето, магаренцето и мечето се реализира идеята за екологично възпитание на учениците, залегнала в урока **„Новый год в лесу“.**

Приложение

Примерни контролни работи – „ПРОВЕРЬТЕ СЕБЯ! “

Проверочная работа №1

1. Выбери правильный ответ.

Бэла говорил	Серёжа говорил
а) по венгерскому.	а) на русски.
б) по-венгерски.	б) по-русски.
в) на венгерски.	в) по русскому.

2. Зачеркни лишнее слово.

а) учебник, тетрадь, помидор, карандаш
б) небо, море, река, озеро
в) классики, цирк, теннис, футбол

3. Соедини слова по смыслу.

жёлтый	груши
жёлтая	яблоко
жёлтое	пляж
жёлтые	слива

4. Напиши пропущенные слова. Используй слова в скобках.

Я провёл лето _____.
Мы отдыхали _____ и _____.
На море я видел _____, а в горах – _____.
(чайку, замечательно, ежа, на море, в горах)

5. Кто откуда? Выбери и напиши правильный ответ.

Иван живёт в Пловдиве. Он _____.
а) от Пловдива.
б) из Пловдива.
в) с Пловдива.
Алексей живёт в Москве. Он _____.
а) с Москвы.
б) от Москвы.
в) из Москвы.

6. а) Ты пришёл в школу.
Что ты скажешь другу? _____
Что ты скажешь учительнице? _____
б) На вокзале ты провожаешь тётю. Что ты ей скажешь на прощание?
_____

7. Прочитай и определи, как разделить текст на предложения. Спиши его.

Осень

наступила осень по небу плывут серые облака солнце светит мало жёлтые листья падают на землю земля похожа на красивый ковёр

_____
_____
_____
_____

Проверочная работа №2

1. Зачеркни лишнее слово.

а) синоптик, адвокат, папа, программист, врач
б) шишка, орех, огурец, боровик, земляника
в) журнал, процессор, мышь, монитор, экран

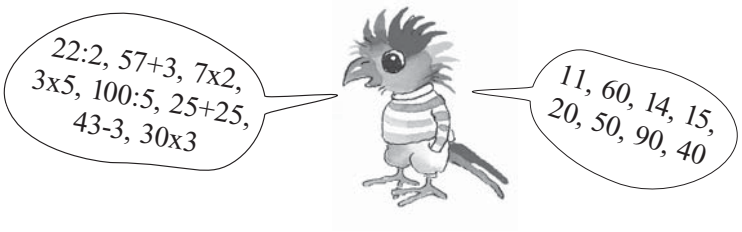
2. Какая будет погода? Свяжи символы со словами справа и слева.

солнечная		тёплая
дождливая		сухая
пасмурная		спокойная
холодная		ясная
ветреная		плохая

3. Напиши наоборот.

ранняя осень – _____
тёплый день – _____
ясное небо – _____

4. Реши задачи. Соедини действия и ответы. Запиши ответы словами.

_____ _____
_____ _____
_____ _____
_____ _____

5. Напиши пропущенные слова. Используй слова в скобках.

Мы _____ посмотреть фильм.
А вы _____ посмотреть фильм?
Вова и Серёжа _____ посмотреть фильм.
Наташа _____ слушать музыку.
Она спрашивает у подруги: „Валя, ты _____ слушать музыку?“
А я _____ играть в футбол.
(хочу, хочешь, хочет, хотим, хотите, хотят)

6. Что надо сделать ученику? Допиши предложения.

с-			_____ слова из текста.
вы-	**писать**	**Ученику надо**	_____ текст чисто ещё раз.
на-			_____ с доски текст.
пере-			_____ домашнее задание.

Проверочная работа №3

1. Выбери и напиши правильный ответ.

Летом я был _____.

а) у бабушка и у брат.

б) у бабушки и у брата.

в) у бабушку и у брата.

На уроке нет _____.

а) Ивана и Гали.

б) Иван и Галя.

в) Ивану и Гале.

2. Зачеркни лишнее слово.

а) берёза, дуб, ёлка, сосна, подснежник

б) снег, снежинка, снегопад, листопад, лёд

в) насморк, кашель, температура, аппетит

3. Напиши окончание.

У Маш__ пальто. У Андре__ сапоги. У Шарик__ шарф. У мам__ шуба.

4. Задай вопросы: Чей? Чья? Чьё? Чьи?

_____ этот свитер?

_____ эти перчатки?

_____ это пальто?

_____ эта шапка?

5. Ты забыл дома ручку, карандаш, резинку, циркуль. Чего нет у тебя в пенале?

У меня в пенале нет _____, _____, _____, _____.

6. Заполни пропуски. Используй слова в скобках.

Хитрая лисица

У белки было _____ на дереве. А под деревом была нора _____.
Однажды _____ легла на поляне. Любопытная белочка выпрыгнула из своей квартирки.
Она близко _____ около лисы. _____ лиса лежала неподвижно. Белка смело стала
бросать в голову лисы _____. Лиса вдруг вскочила. Но _____ убежала.
(дупло, лиса, пробежала, лисы, хитрая, шишки, белка)

Проверочная работа №4

1. Выбери правильный ответ.

Девочка помогает

а) маме.

б) на маме.

в) на маму.

Папа подарил мяч

а) на брата.

б) брату.

в) на брату.

2. Напиши, кто кому звонит по телефону.

Мама звонит врач__.

Врач звонит мам__.

Андрей звонит Антон__.

Антон звонит Андре__.

3. Составь предложения по схеме.

Кто?	Что делает?	Кому?
Слова-помощники: сестра дочка	 мешает помогает	 брат мама

_____

_____

1. Раскрой скобки. Закончи предложения.

Кто к кому ходил?
Денис ходил к (учитель). _____
Мама ходила к (подруга). _____

Кто у кого был?
Денис был у (учитель). _____
Мама была у (подруга). _____

2. Ответь на вопросы.

а) На катке мальчик смеётся, а девочка плачет.
Кому весело? Кому грустно?

_____

б) Зимой лиса ходит по лесу, а медведь спит в берлоге.
Кому зимой холодно? Кому тепло?

_____

3. Прочитай текст. Ответь на вопрос.

В кафе

– Я голодна. Хочу бутерброд, – говорит Нина.
– Я тоже хочу бутерброд, – говорит Серёжа.
Бабушка говорит:
– А я хочу пирожное.
– Я хочу пить чай, – говорит Виктор.

4. Кому что нравится?

Бутерброд нравится _____ и _____.
Пирожное нравится _____.
Чай нравится _____.

1. Восстанови реплики диалога.

– У моего брата завтра день рождения. Приходи к нам в гости.
– Сколько _____?
– _____ семь лет. А у тебя есть брат или сестра?
– Да, у меня есть и _____, и _____.
– Сколько им лет?
– _____ 21 год, а _____ 4 года.

Проверочная работа №5

1. Зачеркни лишнее слово.

а) мясо, рис, ветчина, колбаса, фарш
б) сахар, торт, пирожное, брынза, конфета
в) брынза, молоко, сыр, творог, мука

2. Выбери правильный ответ.

Шарик любит бутерброд	Бабушка приготовила борщ
а) с ветчиной.	а) с мясо.
б) с ветчина.	б) от мяса.
в) ветчиной.	в) с мясом.

3. Да или нет? Отметь знаком „X“.

	Да	Нет
Душ на кухне.		
Диван в гостиной.		
Телевизор в ванной.		
Холодильник на кухне.		
Вешалка в прихожей.		
Плита в детской.		

4. Что чем делают? Помоги словам найти свои окончания.

Хлеб режут нож___.
Рубашку гладят утюг___.
Письмо пишут ручк___.
Ковёр чистят пылесос___.
Пуговицу пришивают иголк___ и нитк___.

5. Выбери ответ. Какой отдел тебе нужен, если хочешь купить:

творог	**торт**
а) кондитерский отдел	а) молочный отдел
б) отдел электроники	б) мясной отдел
в) молочный отдел	в) кондитерский отдел

6. Задай вопросы.

– _____?
– Мой брат мечтает стать археологом.
– _____?
– Он интересуется историей.
– _____?
– Он пошёл в школу с другом.

7. Прочитай текст. Ответь на вопросы. Запиши ответы.

– Ко мне пришёл мой брат Петя. Он принёс краски и кисточку. Петя стал раскрашивать картинки. На первой картинке был арбуз. Петя сначала взял кисточку, затем краски – зелёную, красную и чёрную. Он раскрасил корку, середину арбуза и семечки. На моих глазах картинка стала живой.

Петя оставил мне краски. С тех пор я рисую.

Так русский художник Илья Репин рассказывал, как он начал рисовать.

Кто принёс краски?

_____

Что было на первой картинке?

_____

С кем рисовал Илья?

_____

Чем мальчик раскрасил арбуз?

_____

Кем стал Илья Репин?

_____

Тема: Проверочная работа №6

1. Выбери правильное слово. Напиши предложение.

а) Сегодня Вова едет/ездит на автобусе в школу.

_____

Он часто едет/ездит на автобусе №6.

_____

б) Сегодня утром мама и папа идут/ходят на работу.

_____

Они каждый день идут/ходят на работу.

_____

2. Выбери правильный ответ.

На автобусе я	Газеты и журналы продаются
а) иду.	а) в магазине.
б) еду.	б) в гастрономе.
в) хожу.	в) в киоске.

3. Прочитай текст. Выполни задания.

Папа подарил Саше пушистого зайчонка. Мальчик очень обрадовался подарку. Зайчонок ел морковку, капусту и хлеб. Саша сам смастерил ему домик. Но Пушок любил спать на диване или бегать по комнате.

Однажды дверь была открыта и зайчонок выскочил из дома на улицу. Вдруг Саша услышал громкий лай собаки. Мальчик выглянул в окно и увидел огромную собаку, а перед ней – дрожащего от страха Пушка. Саша быстро выбежал на улицу и спас своего друга.

а) Было ли это в тексте?

Папа подарил Саше котёнка.	ДА/НЕТ
Зайчонок ел морковку, капусту, хлеб.	ДА/НЕТ
Пушок любил бегать по дому.	ДА/НЕТ
Зайчонок выскочил из дома на улицу.	ДА/НЕТ

б) Ответь на вопросы.

Кого папа подарил Саше?

_____

Как звали зайчонка?

_____

Где любил спать зайчик?

_____

Куда однажды выскочил Пушок?

_____

Кого увидел мальчик в окне?

_____

в) Как сказано в тексте?

Саша сам **сделал** ему домик.

_____

Саша услышал **сильный** лай собаки.

_____

Саша быстро выбежал на улицу и спас **зайчонка**.

_____

г) Придумай заглавие текста.

_____

ПЕСНИ

Чему учат в школе

Слова М. Пляцковского
Музыка В. Шаинского

Буквы разные писать
Тонким перышком в тетрадь
Учат в школе, учат в школе, учат в школе.
Вычитать и умножать,
Малышей не обижать
Учат в школе, учат в школе, учат в школе.

К четырем прибавить два,
По слогам читать слова
Учат в школе, учат в школе, учат в школе.
Книжки добрые любить
И воспитанными быть
Учат в школе, учат в школе, учат в школе.

Про глагол и про тире,
И про дождик на дворе
Учат в школе, учат в школе, учат в школе.
Крепко-накрепко дружить,
С детства дружбой дорожить
Учат в школе, учат в школе, учат в школе.

Чунга-чанга

Слова Ю. Энтина
Музыка В. Шаинского

Чунга-чанга – Синий небосвод!
Чунга-чанга – Лето – круглый год!
Чунга-чанга – Весело живем!
Чунга-чанга – Песенку поем!

Припев:
Чудо-остров! Чудо-остров!
Жить на нем легко и просто!
Чунга-чанга!
Наше счастье постоянно –
Жуй кокосы! Ешь бананы!
Чунга-чанга!

Чунга-чанга – Места лучше нет!
Чунга-чанга – Мы не знаем бед!
Чунга-чанга – Кто здесь прожил час,
Чунга-чанга – Не покинет нас!

Припев:

Песенка о лете

Слова Ю. Энтина
Музыка Е. Крылатова

Вот оно какое наше лето,
Лето яркой зеленью одето,
Лето жарким солнышком согрето,
Дышит лето ветерком.

На зеленой солнечной опушке
Прыгают зеленые лягушки
И танцуют бабочки-подружки.
Расцветает все кругом!

Мы в дороге с песенкой о лете,
Самой лучшей песенкой на свете.
Мы в лесу ежа, быть может, встретим.
Хорошо, что дождь прошел!

Мы покрыты бронзовым загаром.
Ягоды в лесу горят пожаром.
Лето-лето жаркое недаром,
Лето – это хорошо!

ТЕКСТОВЕ

Снова на карусели

О чём вспоминают дети?

В нашем парке шум, веселье
Закружились карусели.
Мы смеёмся, мы играем,
Мы о лете вспоминаем:

– Как купались, загорали,
Как малину собирали.
Завтра в школу, но сегодня
В парке собрались друзья.

Все кружатся, не скучают,
Все о лете вспоминают.

Куда идут первоклассники?
Первое сентября

Нежарким солнышком согреты,
Леса ещё листвой одеты.
У первоклассников букеты.
День хоть и грустный, но весёлый.
Грустишь ты: – До свиданья, лето!
И радуешься: – Здравствуй, школа!

Сказки в жизни Пушкина

У лукоморья дуб зелёный;
Златая цепь на дубе том:
И днём и ночью кот учёный
Все ходит по цепи кругом;
Идёт направо – песнь заводит,
Налево – сказку говорит…

Удивился старик, испугался…
Отпустил он рыбку золотую
И сказал ей ласковое слово:
„Бог с тобою, золотая рыбка!“

Ель в лесу, под елью белка,
Белка песенки поёт
И орешки всё грызёт,
А орешки не простые
Все скорлупки золотые…

„Свет мой, зеркальце, скажи
Да всю правду доложи:
Я ль на свете всех милее,
Всех румяней и белее?“
И ей зеркальце в ответ:
„Ты, конечно, спору нет;
Ты, царица, всех милее,
Всех румяней и белее.“

Осенняя карусель

Какое время года наступило?

Если на деревьях
Листья пожелтели,
Если в край далёкий
Птицы улетели,
Если небо хмурое,
Если дождик льётся –
Это время года
Осенью зовётся.

Сколько птиц пролетает в небе?

Птицы в небе пролетают,
А ребята их считают.
Вот одиннадцать, двенадцать,
Вот ещё одна – тринадцать,
Вот четырнадцать, пятнадцать,
Вот шестнадцать и семнадцать,
Восемнадцать, девятнадцать.
Сколько птичек в стае?
Двадцать.

Наш компьютерный класс

Что нового узнали Оля и Миша?

Боря: Это наш компьютерный класс. Здесь мы учимся работать на компьютере.

Миша: Я тоже хочу научиться работать на компьютере.

Оля: А что такое компьютер?

Боря: Это очень умная машина. Вот из чего состоит компьютер: экран, монитор, клавиатура, мышь, процессор.

Оля: Что можно делать на компьютере?

Боря: На компьютере можно писать. Вот видишь, Маша пишет письмо своей подруге из далёкой Москвы.

Миша: А на компьютере можно рисовать? Я очень люблю рисовать.

Боря: Конечно, можно. Вот видишь, Костя рисует.

Оля: А эти ребята смотрят фильм?

Боря: Нет, они играют в компьютерную игру. Знаешь, на компьютере можно не только играть, но и рассказывать о нашей школьной жизни. Вот видите, Коля, Славик и Наташа пишут школьный журнал. Он называется „Весёлая карусель". Вот как выглядит его первая страничка.

Отдохните хорошенько

Чего не видел муравей никогда?

Перемена

Муравей на перемену
в школу шумную зашёл
и застыл от изумленья,
переменой поражён…
– Муравей, скажи хоть слово!
Он сказал:
– Вот это да-а-а…
Муравейника
такого
я не видел
ни-ког-да!

Шарик заболел

Разговор между Шариком и другими пациентами врача.

Шарик: Здравствуйте!
Иа, Нора, Проня: Здравствуй!
Шарик: Меня зовут Шарик. А вас?
Нора: Меня зовут Нора.
Иа: Меня зовут Иа.
Проня: Меня зовут Проня.
Шарик: На что вы жалуетесь?
Нора: Я ни на что не жалуюсь, но хочу поменять зеленый цвет глаз на синий – это модно.
Иа: У меня болят уши и горло.
Проня: А я жалуюсь на Васю. Он меня поцарапал.
Шарик: Как самочувствие?
Нора: Я чувствую себя хорошо.

Иа: Я чувствую себя плохо.
Проня: У меня плохое настроение. Я сержусь.
Иа, Нора, Проня: Спасибо за внимание, Шарик!

Время зимних чудес

Первый снег
До утра в лесу шуршало,
Дуло, холодом несло.
Рано утром тихо стало –
Всё вокруг белым бело!

Вот лисица на поляну
Прибежала раньше всех,
Нос и лапы, как в сметану,
Окунула в белый снег.

Первый снег
Утром кот принёс на лапах
Первый снег! Первый снег!
Он имеет вкус и запах,
Первый снег! Первый снег!

Он кружится лёгкий, новый,
У ребят над головой,
Он успел платок пуховый
Расстелить на мостовой.

На любой вкус

Разговор у кассы магазина. Какие продукты сколько стоят?

Боря: Скажите,пожалуйста, сколько стоит пакет молока?
Кассир: Пакет молока стоит 14 рублей.
Маша: А сколько стоит пачка масла?
Кассир: Пачка масла стоит 24 рубля. С вас 38 рублей.
Маша и Боря: Пожалуйста, вот деньги!
Кассир: Спасибо! Приходите ещё!

Лицо большого города

Какое мороженое можно купить?

– Скажите, пожалуйста, какое мороженое у вас есть?
– Фруктовое, сливочное, пломбир.
– А шоколадное есть?
– Конечно, есть.
– Дайте мне, пожалуйста, фруктовое и шоколадное мороженое.
– Сколько это стоит?
– С вас восемнадцать рублей.

Какие пирожки продаются?

– Пирожки свежие?
– Конечно! Только что из печи!
– А с чем они?
– С рисом, с капустой, с повидлом.
– Мне, пожалуйста, один пирожок с капустой.
– Пожалуйста! Ешьте на здоровье!

Добро пожаловать!

Кто к кому пришёл в гости?

Боря, Маша, мама: Здравствуйте!
Бабушка: Здравствуйте! Добро пожаловать, дорогие гости!
Боря: Клавдия Ивановна, примите, пожалуйста, от нас эти цветы.
Бабушка: Благодарю за внимание!
Боря, Маша: А это вам, ребята, конфеты и шоколадный торт.
Люда, Сережа: Большое спасибо, мы очень любим конфеты и торт.
Бабушка: Раздевайтесь! Проходите в комнату!
Мама: Спасибо за приглашение!

Догадайтесь, кто что говорит за столом.

– Угощайтесь! Ешьте на здоровье!
– Спасибо, Клавдия Ивановна! Пирог великолепен!
– Попробуйте пирожки. С вареньем делала я, а с мясом – бабушка.
– Пирожки – просто чудо! Пальчики оближешь!
– Спасибо за вкусное угощение!
– Пожалуйста! На здоровье!

Здравствуй, солнечный денёк!
Что начинается?

Светит солнце
Ярче, ярче!
Греет солнце
Жарче, жарче!

Пробуждается природа
Постепенно ото сна
Наступает утро года,
Начинается весна.

Что спит спокойно в школе?

В школе кончились уроки,
Перешли мы в старший класс.
Полежать на солнцепёке
Приглашает речка нас.

Пусть спокойно в нашей школе
Спит до осени звонок,
Здравствуй, травка,
Здравствуй, поле,
Здравствуй, солнечный денёк!

Какие грибы растут в лесу?

Разбежались по полянке
Мухоморы и поганки.
А под ёлкой, а под ёлкой
Кто-то спрятался в иголках.
В тёмной шапке набекрень
Боровик укрылся в тень

Слушайте пожелания героев учебника.

Побольше вы купайтесь!
Шутите, развлекайтесь,
Резвитесь и играйте,
И просто отдыхайте!

ПРИРОДА

1. Погода. Времена года

Какая погода?; Какая погода сегодня?; Какая будет завтра погода?; хорошая погода, пасмурная погода, прогноз погоды, идёт дождь, моросит дождь, светит солнце, день хмурый, небо хмурое, туча, коричневые листья, пёстрый наряд, разноцветная радуга, золотая осень, деревья нарядные, разноцветный убор, ранняя осень, поздняя осень, птицы улетают на юг, птицы прилетают с юга, пробуждается природа, кукушка кукует, жук гудит, лягушки квакают

2. Птицы и насекомые

стая птиц, воробей, голубь, ворона, грач, дятел, кукушка, синичка, журавль, скворец, жук, муравей, лягушка

3. Растения и цветы

ягода, лесные ягоды, собираю лесные ягоды, малина, ежевика, черника, душистая, ароматная, сочная, спелая, цветы цветут, полевые цветы, незабудка, колокольчик, одуванчик, лесной орех, сосновая шишка, грибы, боровик, мухомор, маслёнок, лисичка, поганка, ведро грибов, корзина шишек, яблоня, дыня, арбуз, апельсин, мандарин, банан

ШКОЛА

1. Компьютер

работаю на компьютере, экран, монитор, клавиатура, мышь, процессор

2. На уроке

классный журнал, отметки, оценки, учитель ставит отметки, за сочинение я получил, дневник, отлично (5), хорошо (4), удовлетворительно (3), неудовлетворительно (2), писать, переписать, списать, выписать, записать; надо соблюдать дисциплину, слушать учителя, выполнять задания, молчать; нельзя шуметь, подсказывать, вертеться, списывать у одноклассника

3. На перемене

бегать, играть, кричать, шуметь, прыгать на скакалке, поливать цветы, завтракать, толкаться

ВРЕМЯ

первого сентября, пятнадцатого сентября

ЗДОРОВЬЕ

здоровье, я здоров, здорова, я болен, больна, у меня грипп, признаки болезни, насморк, кашель, температура, у меня температура; На что ты жалуешься?; надо принимать витамины, надо принимать лекарства, надо пить чай с мёдом, надо идти к врачу; Выздоравливай!; Поправляйся!; Не болей!; У меня болит горло; я чихаю, рецепт, я простудился, вирус, болею гриппом; Ложись в постель!

ДОМ. КВАРТИРА

1. Помещения в квартире

прихожая, гостиная, кухня, ванная, детская комната

2. Мебель, предметы в квартире

зеркало, вешалка, полотенце, раковина, мыло, стиральный порошок, метелка, диван, кресло, телевизор, шкаф, кровать, ковер, утюг, пылесос, пуговица, иголка, нитка, душ, скатерть, самовар

3. Уборка квартиры

порядок, беспорядок, привести в порядок, навести порядок, испачкать скатерть, постирать скатерть, надо застелить постель, накрыть стол скатертью, убрать со стола, надо вынести му-

сор, надо проветрить комнату, гладить, пришиваю пуговицу, помогаю маме по хозяйству, раскладываю вещи по местам, мою пол

ПОКУПКИ. МАГАЗИНы

1. Молочный отдел

творог, пакет молока, бутылка кефира, баночка сметаны, пачка масла

2. Мясной отдел

ветчина, фарш, колбаса, мясо, сосиски

3. Кондитерский отдел

торт, пирожное, конфеты, шоколад, фруктовое мороженое, сливочное мороженое

4. Отдел электроники

мобильный телефон, видеокамера, компьютер

5. Отдел спортивных товаров

спортивный костюм, коньки

деньги, рынок

ПРОФЕССИИ

синоптик, фермер, агроном, программист, адвокат

ГОРОД. ТРАНСПОРТ

1. Средства передвижения

машина, автобус, такси, троллейбус, трамвай, грузовик, стоянка такси, остановка

2. Правила движения

дорога, правила дорожного движения, соблюдаю правила, нарушаю правила, дорожный знак, сажусь на автобус, осторожно, смотрю налево, смотрю направо, перехожу улицу, спешу, пешеходная дорожка, перекрёсток, зебра, переход, подземный переход, каждый день хожу, каждый день езжу

3. Улицы города

проспект, переулок, бульвар, улица

4. На улицах города

ресторан, гостиница, банк, сквер, киоск, газета, свежая, газета, журнал

ВСТРЕЧА ГОСТЕЙ

приглашаем в гости, принимаем гостей; Проходите в комнату!; Раздевайтесь!; Проходите!; Присаживайтесь!; На здоровье!; хозяева, приветливые хозяева; Угощайтесь!; Ешьте на здоровье!; Спасибо за угощение!; как вести себя за столом

ВНЕШНОСТЬ. ХАРАКТЕР

русые волосы, вьющиеся волосы, прямые волосы, длинные волосы, короткие волосы, синие глаза, голубые глаза, зелёные глаза, чёрные глаза, карие глаза, серые глаза, прямой нос, курносый нос, ямочка на щеке, неряшливый вид, весёлый, грустный, добрый, приветливый, отзывчивый

ВОПРОСЫ.

Какой? Какая? Какое? Какие? Кто? Что? Кого? Чего? Чей? Чья? Чье? Чьи? Кому? Чему? Кем? Чем? О ком? О чем? Куда? Где? Откуда?

НАРЕЧИЯ

надо, нужно, можно, нельзя

ЧИСЛИТЕЛЬНЫЕ

пятьдесят, шестьдесят, семьдесят, восемьдесят, девяносто, сто

Примерно годишно разпределение

№	Тема	Дата	Очаквани резултати	
			Ядра	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1	2	3	4	5
1–2	**Снова на каруселu**			Ученикът:
			Слушане	– разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с личността и с непосредствено заобикалящата го среда, ако се говори бавно и ясно;
				– свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели;
3	**Летняя радуга**		Говорене	– води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси, следва и дава несложни инструкции, представя накратко минали и настоящи събития;
				– използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването;
4–5	**Завтра в школу**			– формира елементарни умения за монологична реч (съставяне на описание, разказ за изминали събития);
			Четене	– разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език;
				– ориентира се в текста с помощта на илюстративния материал към него;
				– преписва свързан текст;
			Писане	– писмено отговаря на въпрос.

Очаквани резултати по компоненти по теми	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки
	Основни нови понятия	Контекстни дейности	
6	7	8	9
I. Ученикът да доразвие понятийните си и социокултурни знания по предложените тематични области, които да използва в учебна обстановка и при реално общуване: 1. Разказ за себе си 2. Речеви етикет 3. Ваканции 4. Училище **II. Сфери и роли на общуване:** 1. Сфери на общуване: в училище 2. Роли на общуване: събеседник **III. Словесни действия:** поздравява и отговаря на поздрав; отговаря на ясно формулирани въпроси; задава кратки въпроси за събитие, място и време на действие **IV. Социокултурни знания и умения:** начало на учебната година в Русия **V. Поведенчески модели:** да се ориентира по отношение на събеседника, да използва адекватно на ситуацията общуване, да спазва речевите форми на поведение	Ученикът да усвои следните езикови знания: **Фонетика:** 1. Съотношение на звукове и букви; 2. Правила за произношение 3. Ударение 4. Основни ИК **Морфология:** 1. Употреба в речта на П. п. като място на действието 2. Употреба в речта на прилагателни имена, съгласуване на прилагателните и съществителните по род	Учениците: – участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); – работят индивидуално; – участват в инсценировки; – извършват занимателна дейност, рисуват.	**Български език:** – просто изречение; – регистър при общуване; **Околен свят:** – правила за учтиво поведение в обществото; – опазване на природната и околната среда; **Изобразително изкуство:** – умение да се изразяват естетически чувства; – цвят, форма; – способност да се проявява въображение.

№	Тема	Дата	Очаквани резултати	
			Ядра	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1	2	3	4	5
6–7 8–9 10 11–13 14 15	**Сказки в жизни Пушкина** **Осенняя карусель** **У природы нет плохой погоды** **Грибы** **Калейдоскоп красок** **Как танцует русское слово**		Слушане Говорене Четене Писане	Ученикът: – разбира въпроси, указания и съобщения на учителя и на своите съученици; – ориентира се и разбира основната информация в кратки текстове; – разпознава думи изрази в текстове с позната тематика и на тази база развива езиковата и контекстуална догадка; – свързва слухов и зрителен образ; – разпознава основните интонационни модели; – води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси; – води елементарен разговор на познати теми; – разбира основната информация от текстове, написани на стандартен език; – намира конкретна информация в кратък текст; – ориентира се в текста с помощта на илюстративния материал към него; – преписва свързан текст.

Очаквани резултати по компоненти по теми	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки
	Основни нови понятия	Контекстни дейности	
6	7	8	9
I. Теми: 1. Отношение към природата 2. Сезони, време **II. Сфери и роли на общуване:** 1. Сфери на общуване: вкъщи 2. Роли на общуване: събеседник **III. Словесни действия:** 1. Задава въпрос 2. Съобщава количество 3. Изразява емоционална оценка на предмет 4. Отговаря на ясно формулирани въпроси 5. Речеви етикет – пожелание **IV. Социокултурни знания и умения:** запознаване с детски броилки	**Фонетика:** 1. Разделителен „ь“ в множествено число на съществителни имена 2. Произношение на звучен пред беззвучен съгласен звук в средата на думата 3. Звучни и беззвучни съгласни в края на думата 4. Произношение на „е“ в началото на думата 1. Основни ИК **Морфология:** 1. Съществително име (умалителни съществ. с различни наставки) 2. Прилагателни имена с твърда и мека основа 3. Числително име (от 10 до 100) 4. Употреба в речта на И. п. в основните му значения	Учениците: – участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); – работят индивидуално; – участват в инсценировки; – извършват занимателна дейност, оцветяват; – използват индивидуални стратегии за самоконтрол.	**Български език:** – опора върху придобитите навици и умения по роден език; **Математика:** – естествени числа и извършване на действия с тях; **Околен свят:** – годишни времена; – опазване на природната и околната среда; **Изобразително изкуство:** – умение да се изразяват естетически чувства; – цвят, форма; – способност да се проявява въображение; – възприемане на обекти от обкръжаващата действителност; **Физкултура и спорт:** – игра в група; – спазване на правилата.

№	Тема	Дата	Очаквани резултати	
			Ядра	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1	2	3	4	5
16–17 18 19 20–21	**Наш компьютерный класс** **Самая невероятная история** **Отдохните хорошенько** **Учимся и отдыхаем**		Слушане Говорене Четене Писане	Ученикът: – разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с непосредствено заобикалящата го среда; – разпознава думи и групи от думи в текстове с позната тематика; – свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели; – води елементарен разговор, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси; – използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването; – формира елементарни умения за диалогична реч; – разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език; – ориентира се в текста с помощта на илюстративния материал към него; – разбира в подробности указанията в учебника; – продуцира кратък писмен текст – разказва за себе си, като използва елементарни езикови средства, правопис и пунктуация, които не затрудняват разбирането; – писмено отговаря на въпрос.

Очаквани резултати по компоненти по теми	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки
	Основни нови понятия	Контекстни дейности	
6	7	8	9
I. Теми: Взаимоотношенията в училище (в час и в междучасието) **II. Сфери на общуване:** 1. Сфери: на обществено място 2. Роли на общуване: събеседник **III. Словесни действия:** съобщава или задава въпрос за лице, предмет, събитие; място и време на действие; разрешени и забранени дейности. **IV. Социокултурни знания и умения:** начини за оценяване на знанията в училищата в Русия	**Фонетика:** Основни ИК **Морфология:** 1. Глагол – глаголи от I и II спрежение; – спрежение на глагола „хотеть“ – инфинитив 2. Местоимения – лични местоимения в Д. п. 3. Повелително наклонение **Словообразуване** Глагол *писать* с представки	Учениците: – участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); – работят индивидуално; – участват в инсценировки; – извършват занимателна дейност, оцветяват; – проявяват и развиват творческите си възможности; – използват разнообразни учебни и онагледяващи материали, аудио- и видеозаписи; – работят в екип; – участват в подходящ за възрастта им учебен проект; – използват индивидуални стратегии за самоконтрол.	**Изобразително изкуство:** – умение да се изразяват естетически чувства; – цвят, форма; – способност да се проявява въображение; – възприемане на обекти от обкръжаващата действителност; **Физкултура и спорт:** – игра в група; – спазване на правилата.

№	Тема	Дата	Очаквани резултати	
			Ядра	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1	2	3	4	5
22–23 24–25 26–27 28–29 30–31 32–33 34–35	**Маленькие сценки на тему „Здоровье“** **Шарик заболел** **Бабушка, мы тебя любим!** **Как танцует русское слово** **Время зимних чудес** **Новый год в лесу** **Как танцует русское слово**		Слушане Говорене Четене Писане	Ученикът: – разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда, ако се говори бавно и ясно; – свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели; – води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси, следва и дава несложни инструкции, представя накратко минали и настоящи събития; – използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването; – формира елементарни умения за монологична реч (разказва за себе си; дава оценка); – разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език; – ориентира се в текста с помощта на илюстративния материал към него; – пише писмо и поздравителна картичка, като използва елеметнарни езикови средства, правопис и пунктуация; – преписва свързан текст; – съставя кратки описания в рамките на изучената тематика; – продуцира кратък писмен текст; – пише диктовка.

Очаквани резултати по компоненти по теми	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки
	Основни нови понятия	Контекстни дейности	
6	7	8	9
I. Ученикът да доразвие понятийните си и социокултурни знания по предложените тематични области, които да използва в учебна обстановка и при реално общуване: 1. Годишни времена – зима 2. Празници – подготовка за празници 3. Грижи за здравето 4. Взаимоотношения в семейството **II. Сфери и роли на общуване:** 1. Сфери и места на общуване: при лекаря 2. Роли на общуване: събеседник, домакин **III. Словесни действия:** – поздравява и отговаря на поздрав; отговаря на ясно формулирани въпроси; задава кратки въпроси за лице, предмет, събитие, място и време на действие – изразява: оценка на предмет, радост, интерес, съвет – речеви етикет: благодарност **IV. Поведенчески модели:** да се ориентира по отношение на събеседника, да използва адекватно на ситуацията общуване, да спазва речевите форми на поведение	Ученикът да усвои следните езикови знания: **Фонетика:** 1. Ударение 2. Основни ИК 3. Произношение на съчетанието „гк“ в средата на думата **Морфология:** 1. Р. п. в основните му значения 2. Д. п. в основните му значения 3. Сродни думи	Учениците: – участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); – работят индивидуално; – участват в инсценировки; – извършват занимателна дейност; – проявяват и развиват творческите си възможности; – използват разнообразни учебни и онагледяващи материали; – използват индивидуални стратегии за самоконтрол.	**Български език:** – просто изречение; – регистър при общуване; **Околен свят:** – природа; – правила за учтиво поведение в обществото; – грижи за здравето; **Музика:** – развитие на слуха, изучаване на песни.

№	Тема	Дата	Очаквани резултати	
			Ядра	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1	2	3	4	5
36–38	**На любой вкус**			Ученикът:
			Слушане	– разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда, ако се говори бавно и ясно;
39	**Сюрприз для мамы**			
40–41	**Покупаем и готовим**			
42–43	**Сон Шарика**			
44–45	**Помогаем маме – убираем сами**			– свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели;
46–47	**Как Лена писала сочинение**			– разпознава думи и групи думи в текстове и на тази база прави догадки за съдържанието им;
48–49	**Любим мы порядок в доме**		Говорене	– води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси, следва и дава несложни инструкции, представя накратко минали и настоящи събития;
50–51	**Как танцует русское слово**			– използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването;
				– формира елементарни умения за диалогична и монологична реч (съставяне на описание);
				– изразява желание да получи информация за предмети или услуги при пазаруване;
			Четене	– разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език;
				– ориентира се в текста с помощта на илюстративния материал към него;
			Писане	– съставя кратко описание в рамките на изучената тематика.

Очаквани резултати по компоненти по теми	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки
	Основни нови понятия	Контекстни дейности	
6	7	8	9
I. Ученикът да доразвие понятийните си и социокултурни знания по предложените тематични области, които да използва в учебна обстановка и при реално общуване: аз и другите: покупки, магазини, домашни задължения, хранене **II. Сфери и роли на общуване:** 1. Сфери и места на общуване: вкъщи, в магазина, на пазара 2. Роли на общуване: събеседник **III. Словесни действия:** – съобщава или задава въпрос за лице, предмет, събитие; място на действие; качество – изразява: оценка на лице, предмет, постъпка; радост – речев етикет: поздравление, пожелание, благодарност **IV. Социокултурни знания и умения:** Особености на речевото поведение и на речевия етикет	Ученикът да усвои следните езикови знания: **Фонетика:** 1. Ударение 2. Основни ИК **Морфология:** 1. Употреба в речта на Т. п. в основните му значения 2. Прилагателно име: съгласуване с съществителните по род, число, падеж	Учениците: – участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); – работят индивидуално; – участват в инсценировки; – извършват занимателна дейност, рисуват.	**Български език:** – просто изречение; – регистър при общуване; **Околен свят:** – правила за учтиво поведение в обществото; – опазване на околната среда; **Изобразително изкуство:** – умение да се изразяват естетически чувства; – цвят, форма; – способност да се проявява въображение.

№	Тема	Дата	Очаквани резултати	
			Ядра	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1	2	3	4	5
52 53–54 55–57 58–59 60–62 63–64 65–67 68–69	**Масленица** **Снегурочка** **Кто раньше всех встает** **Помни правила движения** **Лицо большого города** **Как танцует русское слово** **Поездка в Санкт-Петербург** **Добро пожаловать!**		Слушане Говорене Четене Писане	Ученикът: – разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда, ако се говори бавно и ясно; – свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели; – води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси, следва и дава несложни инструкции, представя накратко минали и настоящи събития; – използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването; – формира елементарни умения за монологична реч (съставяне на описание); диалогична реч; – разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език; – ориентира се в текста с помощта на илюстративния материал към него; – съставя кратко описание в рамките на изучената тематика; – продуцира кратък писмен текст; – писмено отговаря на въпрос; – прави диктовка.

Очаквани резултати по компоненти по теми	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки
	Основни нови понятия	Контекстни дейности	
6	7	8	9
I. Ученикът да доразвие понятийните си и социокултурни знания по предложените тематични области, които да използва в учебна обстановка и при реално общуване: светът около мен: град, забележителности, улично движение, пътешествия, екскурзии, транспорт **II. Сфери и роли на общуване:** 1. Сфери и места на общуване: на улицата в непознат град, вкъщи 2. Роли на общуване: събеседник, домакин, гост, пътник III. Словесни действия: – съобщава или задава кратки въпроси за лице, предмет, събитие, място и време на действие, насоченост на движението – поздравява, отговаря на поздрав – речев етикет: покана, поздрав, сбогуване **IV. Социокултурни знания и умения:** – особености на речевото поведение и на речевия етикет – руски народни празници: Масленица – Санкт-Петербург – забележителности	Ученикът да усвои следните езикови знания: **Морфология:** 1. Съществително име: употреба в речта на основните значения на В. п. 2. Глагол: – вид на глагола на ниво разпознаване на свършен и несвършен вид – спрежение на глаголите ехать – ездить	Учениците: – участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); – работят индивидуално; – участват в инсценировки; – извършват занимателна дейност, рисуват, участват в игри.	**Български език:** – просто изречение; – регистър при общуване; – опора върху придобитите знания и умения по роден език; **Околен свят:** – правила за учтиво поведение в обществото; – правила за движение по улицата.

№	Тема	Дата	Очаквани резултати	
			Ядра	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1	2	3	4	5
70–71 72–74 75–76	**Как танцует русское слово** **Утро года** **Бабушкина сказка**		Слушане Говорене Четене Писане	Ученикът: – разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда, ако се говори бавно и ясно; – свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели; – води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси; – използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването; – формира елементарни умения за монологична реч (съставяне на описание); – разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език; – ориентира се в текста с помощта на илюстративния материал към него; – правилно преписва свързан текст; – продуцира кратък писмен текст.

Очаквани резултати по компоненти по теми	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки
	Основни нови понятия	Контекстни дейности	
6	7	8	9
I. Ученикът да доразвие понятийните си и социокултурни знания по предложените тематични области, които да използва в учебна обстановка и при реално общуване: 1. Аз и другите: моите приятели 2. Светът около мен: годишни времена, природа **II. Сфери и роли на общуване:** Роли на общуване: събеседник **III. Словесни действия:** – съобщава или задава въпроси за лице, предмет, събитие, място и време на действие – изразява: оценка на лице, постъпка, положително отношение, предпочитание, радост – речев етикет: обръщение **IV. Социокултурни знания и умения:** особености на природните явления в Русия през пролетта	Ученикът да усвои следните езикови знания: **Фонетика:** Основни ИК **Морфология:** 1. Съществително име: В. п. и П. п. в основните им значения 2. Склонение на личното местоимение „я“	Учениците: – участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); – работят индивидуално; – участват в инсценировки.	**Български език:** – просто изречение; – регистър при общуване; – опора върху придобитите знания и умения по роден език, проблеми на интерференцията.

№	Тема	Дата	Очаквани резултати	
			Ядра	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1	2	3	4	5
77–78 79–80 81–82	**Полет под куполом цирка** **Как меня узнать** **Здравствуй, солнечный денек!**		Слушане Говорене Четене	Ученикът: – разбира въпроси, указания и съобщения на учителя, както и кратки реплики на свои връстници, свързани с личността и с непосредствено заобикалящата го среда, ако се говори бавно и ясно; – свързва слухов и зрителен образ, разпознава основните интонационни модели; – води елементарен разговор на познати теми, като задава и отговаря на конкретни, просто и ясно формулирани въпроси, следва и дава несложни инструкции; – използва елементарни езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяване на общуването; – формира елементарни умения за монологична реч (съставяне на описание) и диалогична реч (води кратък личен разговор по телефона); – разбира и намира конкретна информация в разкази и диалози, написани на стандартен език; – ориентира се в текста с помощта на илюстративния материал към него.

Очаквани резултати по компоненти по теми	Учебно съдържание		Възможност за междупредметни връзки
	Основни нови понятия	Контекстни дейности	
6	7	8	9
I. Ученикът да доразвие понятийните си и социокултурни знания по предложените тематични области, които да използва в учебна обстановка и при реално общуване: 1. Аз и другите: моите приятели 2. Светът около мен: в цирка II. Сфери и роли на общуване: 1. Сфери и места на общуване: на улицата, сред природата, на обществено място 2. Роли на общуване: събеседник **III. Словесни действия:** – поздравява и отговаря на поздрав; отговаря на ясно формулирани въпроси; задава кратки въпроси за лице, събитие, място и време на действие – изразява: оценка на лице, предмет, постъпки; положително / отрицателно отношение, радост, интерес – речев етикет: приветствие, обръщение, поздравление, отговор на поздравление **IV. Социокултурни знания и умения:** особености на речевото поведение и на речевия етикет **V. Поведенчески модели:** да се ориентира по отношение на събеседника, да използва адекватно на ситуацията общуване, да спазва речевите форми на поведение	Ученикът да усвои следните езикови знания: **Фонетика:** Основни ИК **Морфология:** Употреба на основните падежни значения в речта	Учениците: – участват в разговори (учител – ученик, ученик – ученик); – работят индивидуално и в екип; – участват в инсценировки; – извършват занимателна дейност, рисуват; – участват в подходящ за възрастта им учебен проект; – изпитват удовлетворение от постигнатите резултати.	**Български език:** – просто изречение; – регистър при общуване; **Околен свят:** – правила за учтиво поведение в обществото; – опазване на природната и околната среда; **Изобразително изкуство:** – умение да се изразяват естетически чувства; – цвят, форма; – способност да се проявява въображение; **Музика:** – Развитие на слуха, разучаване на песни.

Карусель 3

Методическое руководство

Снежана Пейчева, Красимир Ангелов, Катя Ганева,
Мария Николова, Васка Гуджева, Надя Паунова

Рецензенти: Бончо Господинов, Надя Чернева, Маргарита Любомирова
Редактор: Емилия Драганова
Оформление на корицата: Николай Александров
Предпечатна подготовка: Георги Божанов
Коректор: Емилия Драганова

Българска, I издание, 2005 г.
Формат: 60 x 84/8
Печатни коли: 9,5

Издателство: „Летера“ ЕООД
4000 Пловдив, пк 802, ул. „Родопи“ 62
тел.: (032) 600-941, 600-930; *факс:* (032) 600-940

1124 София, ул. „Светослав Тертер“ № 10
тел.: (02) 946-16-07, *тел./факс:* (02) 944-14-52; 088/826-502
e-mail: office@lettera.bg